

Prima pagină>Introducerea unei acțiuni în justiție>Unde și cum>**Ce lege se aplică**

Ce lege se aplică

Atunci când sunteți implicat într-un litigiu într-o cauză ale cărei fapte nu sunt toate legate de aceeași țară, este necesară stabilirea legii aplicabile de către instanță în luarea unei hotărâri pe fondul cauzei.

Pe măsură ce comerțul internațional și turismul se extind, crește și riscul ca o întreprindere sau o persoană să fie implicată într-un litigiu prezentând un element internațional. Elementul internațional se poate datora faptului că părțile sunt de naționalități diferite, locuiesc în țări diferite sau au încheiat un contract privind o tranzacție care se desfășoară în străinătate.

În eventualitatea unui litigiu, nu este suficient să se determine care instanță are **competența judiciară** internațională de a soluționa cauza și a pronunța o hotărâre; de asemenea, trebuie să se stabilească care este legea aplicabilă pentru soluționarea fondului cauzei.

Pentru informații detaliate de la nivel național, selectați drapelul țării care vă interesează.

Ultima actualizare: 03/04/2024

Această pagină este administrată de Comisia Europeană. Informațiile de pe această pagină nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Comisiei Europene. Comisia nu își asumă nici o răspundere în legătură cu oricare din informațiile sau datele conținute în prezentul document sau la care acesta face referire. Vă rugăm să consultați avizul juridic în legătură cu normele privind drepturile de autor în cazul paginilor de internet ale Comunității Europene.

Ce lege se aplică - Belgia

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Izvoarele cu caracter obligatoriu ale dreptului intern belgian sunt legislația, principiile generale de drept și dreptul cutumiar. Legislația este în mod necesar pusă în aplicare de o autoritate publică; principiile generale ale dreptului sunt obligatorii din punct de vedere juridic, deoarece societatea este convinsă de valoarea lor juridică; dreptul cutumiar constă în uzanțe nescrise și practicile general acceptate.

În Belgia, instanțele nu sunt obligate să respecte precedentul: jurisprudența, ca și avizele academice, are autoritate, dar nu are caracter obligatoriu. Hotărârile judecătorești sunt valabile numai între părțile cauzei respective și nu sunt obligatorii pentru alți judecători care se pronunță în cauze similare. Cu excepția Curții Constituționale (*Cour constitutionnelle/Grondwettelijk Hof*), nicio instanță nu poate solicita altor instanțe să respecte un precedent pe care aceasta îl stabilește. Inclusiv o decizie a Curții de Casație (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*), care poate să anuleze o hotărâre judecătorească pronunțată de o instanță inferioară și să o trimită spre reexaminare, nu oferă instrucțiuni care să oblige instanța care examinează cauza din nou. Numai în cazul în care Curtea de Casație pronunță o decizie pentru a doua oară în aceeași cauză, conținutul deciziei respective devine obligatoriu pentru instanța chemată să pronunțe o hotărâre definitivă.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Serviciul Public Federal pentru Afaceri Externe are o bază de date care oferă o privire de ansamblu asupra convențiilor bilaterale și multilaterale semnate începând cu 1987:

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

Textul mai multor convenții în vigoare în Belgia este publicat în Monitorul Oficial belgian (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*), disponibil în format electronic din 1997:

<https://justice.belgium.be>

În plus, textul mai multor convenții, chiar dacă acestea au fost încheiate înainte de 1987, poate fi consultat pe același site web, la rubrica „*Législation consolidée/Geconsolideerde Wetgeving*” (care conținea 2 800 de articole la 1 august 2004).

Belgia este, în principiu, un stat suveran care deține autoritatea supremă asupra persoanelor aflate sub jurisdicția instanțelor sale de judecată. Cu toate acestea, având în vedere globalizarea tot mai accentuată a societății, Belgia are din ce în ce mai multe obligații în temeiul normelor adoptate de organizații și instituții supranaționale și internaționale. În special, Uniunea Europeană (UE), Organizația Națiunilor Unite (ONU), Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și Consiliul Europei și-au pus amprenta asupra legislației belgiene prin tratatele și regulamentele adoptate (care pot fi, sau nu, aplicabile direct) și prin impunerea unor directive și a unor procese de armonizare juridică pentru a obliga statele membre ale acestor organizații să-și alinieze sistemele juridice interne.

Convențiile privind drepturile omului direct aplicabile în Belgia sunt Convenția europeană a drepturilor omului și Carta socială europeană, ambele adoptate de Consiliul Europei. Textele corespunzătoare la nivelul Organizației Națiunilor Unite sunt Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și, respectiv, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

În calitate de organizație supranațională, Uniunea Europeană (UE) are o influență semnificativă asupra statelor sale membre, inclusiv Belgia. Principalele instrumente juridice ale UE sunt regulamentele, care se aplică direct, și directivele, care trebuie transpuse de către statele membre.

Numeroase instituții și organizații sunt active în dezvoltarea diverselor domenii de drept, cum ar fi dreptul internațional privat, dreptul penal internațional și dreptul economic și comercial internațional. Printre acestea se numără: Organizația Națiunilor Unite, Comisia Organizației Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional, Conferința de la Haga de Drept Internațional Privat, Institutul Internațional pentru Unificarea Dreptului Privat, Consiliul Europei, Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană, Comisia Internațională de Stare Civilă, Organizația Maritimă Internațională (OMI), IATA (Asociația Internațională de Transport Aerian), Uniunea Benelux etc.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Atât autoritățile federale, cât și autoritățile din statele componente ale Belgiei pot încheia convenții bilaterale cu alte țări sau regiuni ale lumii, atât timp cât obiectul acestora se încadrează în domeniul de aplicare a propriilor lor competențe. Majoritatea acestor convenții sunt încheiate cu țările învecinate sau cu țări cu care Belgia are relații comerciale apropiate sau importante.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

Legea din 16 iulie 2004 de stabilire a Codului de drept internațional privat (*Code de droit international privé*, denumit în continuare „Codul”) a fost publicată în Monitorul Oficial la 27 iulie 2004 (<https://justice.belgium.be>). Aceasta poate fi consultată urmând acest link: [Législation consolidée](#).

Această fișă informativă prezintă situația existentă în temeiul Codului. Dispozițiile Codului referitoare atât la competența internațională, cât și la efectele hotărârilor instanțelor străine și ale înscriselor autentice se aplică acțiunilor introduse după intrarea în vigoare a legii, precum și hotărârilor judecătorești și înscriselor autentice emise după intrarea în vigoare a legii. Cauzele anterioare care nu intră sub incidența măsurilor tranzitorii prevăzute în Cod sunt reglementate de o gamă largă de acte legislative și de o jurisprudență și o doctrină substanțiale. Următoarele site-uri web pot fi utile:

- <http://www.law.kuleuven.be/ipr>

- <https://www.ipr.be/fr>

- <https://www.dipr.be/fr>

Codul se aplică numai în măsura în care cauza nu este reglementată de convenții internaționale, de legislația Uniunii Europene sau de o legislație specifică.

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Judecătorii belgieni nu aplică doar legislația belgiană. Deseori, aceștia trebuie să pronunțe hotărâri pe baza unei legi străine.

Dreptul internațional privat belgian precizează că legea străină se aplică pe baza interpretării acceptate în țara străină; în cazul în care instanța nu poate stabili ea însăși conținutul legii străine, aceasta poate solicita cooperarea părților. În cazul în care este în mod clar imposibil pentru instanță să stabilească conținutul legii străine într-un termen rezonabil, aceasta trebuie să aplice legislația belgiană (articolul 15 din Cod).

2.2 Retrimiteria

De la adoptarea Codului, trimiterea nu mai este general acceptată (articolul 16 din Cod). Cu toate acestea, Codul conține o excepție pentru legea aplicabilă persoanelor juridice (articolul 110 din Cod) și o posibilă trimitere la legea belgiană privind capacitatea persoanelor fizice (a se vedea mai jos).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Un factor de legătură poate varia în timp (de exemplu, cetățenia) sau în spațiu (de exemplu, reședința obișnuită).

Codul de drept internațional privat urmărește să specifice norma aplicabilă în situațiile cele mai frecvente în care se înregistrează o schimbare a factorului de legătură.

În ceea ce privește efectele căsătoriei, de exemplu, primul factor de legătură în temeiul codului este reședința obișnuită a soților în momentul în care sunt invocate efectele (articolul 48 din Cod).

În cazul filiației, codul specifică faptul că legea aplicabilă este legea cetățeniei deținute la momentul nașterii copilului de persoana a cărei paternitate sau maternitate este pusă în discuție (articolul 62 din Cod).

Drepturile reale imobiliare sunt reglementate de legea statului unde sunt situate bunurile imobile în momentul în care este invocat dreptul respectiv. Cu toate acestea, Codul specifică faptul că dobândirea sau pierderea unor astfel de drepturi este reglementată de legea statului unde sunt situate bunurile la momentul producerii actelor sau faptelor invocate drept temei pentru dobândirea sau pierderea dreptului în cauză (articolul 87 din Cod).

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Normele comune privind conflictul de legi nu se aplică într-o serie de cazuri definite în Cod.

1. În mod excepțional, legea desemnată de Cod nu este aplicabilă atunci când este evident că, având în vedere toate circumstanțele, situația prezintă doar o legătură foarte slabă cu Belgia și este foarte strâns legată de un alt stat. În acest caz, se aplică legea statului respectiv (articolul 19 din Cod).

2. Normele de aplicare imediată sau cele de drept public din legislația belgiană care reglementează o situație internațională, indiferent de legea desemnată de normele privind conflictul de legi, rămân aplicabile (articolul 20 din Cod).

3. Există o excepție în ceea ce privește ordinea publică internațională care permite să nu aplice anumite aspecte ale unei legi străine în cazul în care efectul acestora ar fi inadmisibil în sistemul juridic belgian (articolul 21).

2.5 Proba legii străine

Instanța belgiană poate cere părților să stabilească conținutul și domeniul de aplicare a legii străine. De asemenea, instanța poate aplica Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, semnată la Londra la 7 iunie 1968. În cazul în care se solicită dovezi autentice, partea va fi invitată să prezinte o declarație, cunoscută sub numele de *certificat de coutume*, în care autoritatea străină corespunzătoare oferă dovezi autentice cu privire la normele care sunt sau au fost aplicabile în țara sa.

3 Normele privind conflictul de legi

În cazul în care instanța belgiană este competentă în temeiul normelor deja menționate, aceasta trebuie în continuare să analizeze ce lege ar trebui să aplice în litigiul în cauză. Aceasta decide asupra acestui aspect în conformitate cu dreptul internațional privat belgian. În funcție de obiectul litigiului, există mai mulți factori care pot lega cauza de un anumit sistem juridic. Codul de drept internațional privat este structurat pe tematici și indică factorul de legătură relevant în funcție de domeniu. Unele dintre aceste domenii sunt discutate mai jos.

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Acest domeniu este reglementat de Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, cunoscut sub denumirea de „Regulamentul Roma I”. Codul de drept internațional privat extinde aplicarea Convenției anterioare de la Roma din 1980 la aspectele contractuale pe care aceasta le-a exclus din domeniul său de aplicare. Codul ar trebui să fie adaptat, în cel mai scurt timp, pentru a ține seama de situația rezultată în urma înlocuirii convenției anterioare de la Roma cu Regulamentul Roma I.

Cu toate acestea, anumite aspecte excluse din domeniul de aplicare a regulamentul sunt reglementate de norme specifice, fie:

- în temeiul convențiilor internaționale (în special Convenția de la Geneva din 7 iunie 1930 pentru soluționarea anumitor conflicte de legi în ceea ce privește cambiile și biletele la ordin, precum și Convenția de la Geneva din 19 martie 1931 pentru soluționarea anumitor conflicte de legi în ceea ce privește cecurile), fie

- în temeiul unor dispoziții specifice prevăzute în Cod (în special articolul 124 privind trusturile și articolul 111 privind acordurile de parteneriat).

În fine, ar trebui menționat faptul că, în temeiul articolului 25 din regulament, anumite convenții internaționale se aplică în continuare, și anume:

- Convenția de la Budapesta din 21 iunie 2001 privind contractele pentru transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare,

- Convenția internațională de la Londra din 28 aprilie 1989 privind asistența,

- Convențiile internaționale pentru unificarea anumitor reguli în materie de abordaj și de asistență și de salvare maritimă, semnate la Bruxelles la 23 septembrie 1910, și protocolul de semnare, anexat la acestea.

3.2 Obligații extracontractuale

Acest domeniu este reglementat de Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale, cunoscut sub denumirea de „Regulamentul Roma II”. Codul de drept internațional privat extinde aplicarea regulamentulului la aspecte excluse din domeniul său de aplicare.

Totuși, anumite aspecte care nu sunt acoperite de regulament sunt reglementate de norme specifice. Prin urmare, obligația care derivă dintr-un act de calomnie sau dintr-o încălcare a dreptului la viață privată sau a drepturilor referitoare la personalitate este reglementată de legea statului în care fapta sau prejudiciul a avut loc sau a existat amenințarea că va avea loc, la alegerea reclamantului, cu excepția cazului în care persoana responsabilă stabilește că nu ar fi putut prevedea că prejudiciul va avea loc în statul respectiv (a se vedea articolul 99 din Cod).

Ar trebui menționat faptul că, în temeiul articolului 28 din Regulament, anumite convenții internaționale se aplică în continuare, și anume:

- Convenția de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă accidentelor de circulație,
- Convenția internațională privind unificarea anumitor reguli referitoare la competența civilă în materie de abordaj, Convenția internațională privind unificarea anumitor reguli referitoare la competența penală în materie de abordaj sau alte evenimente de navigație și Convenția internațională pentru unificarea anumitor reguli asupra sechestrului asigurător de nave maritime, toate semnate la Bruxelles la 10 mai 1952,
- Convenția internațională privind asistența, Londra, 28 mai 1989,
- Convenția privind eliberarea brevetelor europene, München, 5 octombrie 1973,
- Convenția internațională din 29 mai 1933 pentru unificarea anumitor reguli privitoare la sechestrul asigurător al aeronavelor;
- Convențiile internaționale pentru unificarea anumitor reguli în materie de abordaj și de asistență și de salvare maritimă, semnate la Bruxelles la 23 septembrie 1910, și protocolul de semnare, anexat la acestea.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Cu excepția cazului în care Codul de drept internațional privat prevede altfel, legea aplicabilă în litigiile privind statutul personal și capacitatea este legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă. Aceeași regulă reglementează schimbările de gen (articolul 35c din Cod).

În ceea ce privește capacitatea persoanelor fizice, Codul conține o dispoziție privind trimiterea parțială: chestiunea va fi reglementată de legislația belgiană dacă legea străină cere aplicarea dreptului belgian (articolul 34 din Cod).

În conformitate cu principiul general, legea aplicabilă în ceea ce privește stabilirea numelui de familie și a prenumelui este legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă [articolul 37 alineatul (1) din Cod] sau, în cazul în care are mai multe cetățenii, legea unuia dintre statele al căror cetățean este persoana respectivă [articolul 37 alineatul (2) din Cod]

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Ca regulă generală pentru stabilirea legii aplicabile, articolul 62 alineatul (1) primul paragraf din Codul de drept internațional privat prevede că stabilirea și contestarea paternității sau a maternității unei persoane este reglementată de legea statului al cărui cetățean este persoana în cauză la momentul nașterii copilului sau, în cazul în care stabilirea paternității sau a maternității rezultă dintr-un act voluntar, la momentul actului respectiv.

În cazul în care legea desemnată nu prevede consimțământul copilului în cazul stabilirii voluntare a paternității sau a maternității, cerința și condițiile acestui consimțământ și formele de exprimare a acestuia sunt determinate de legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită la momentul consimțământului [articolul 62 alineatul (1) al doilea paragraf din Cod].

3.4.2 Adopția

Condițiile pentru stabilirea unei adopții sunt reglementate de legea din țara persoanei care adoptă sau de legea națională comună a persoanelor care adoptă. În cazul în care persoanele care adoptă au aceeași cetățenie, condițiile sunt reglementate de legea locului unde acestea au reședința obișnuită sau, în lipsa acesteia, de legea belgiană (articolul 67 din Cod).

Legea aplicabilă diferitelor acorduri necesare este cea a statului unde persoana adoptată își are reședința obișnuită. Cu toate acestea, în cazul în care legea respectivă nu solicită consimțământul persoanei adoptate sau nu prevede adopția, consimțământul persoanei adoptate va fi reglementat de legea belgiană (articolele 67 și 68 din Cod).

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

În ceea ce privește legea aplicabilă căsătoriei, Codul face o distincție între:

1. promisiunea de căsătorie: este aplicabilă legea statului pe teritoriul căruia își vor avea reședința obișnuită viitorii soți sau, în lipsa acesteia, legea statului ai cărui resortisanți sunt cei doi viitori soți sau, în lipsa acesteia, legislația belgiană (articolul 45 din Cod);
2. încheierea căsătoriei: se aplică legea națională a fiecăruia dintre soți, cu posibila excepție a căsătoriei între persoane de același sex în sensul că dispoziția din cadrul unei legi străine care interzice o astfel de căsătorie va fi exclusă în cazul în care oricare dintre soți este cetățean al unui stat a cărui lege permite o astfel de căsătorie sau își are reședința obișnuită într-un astfel de stat (articolul 46 din Cod);
3. formalități: se aplică legea statului în care se încheie căsătoria (articolul 47 din Cod);
4. efectele căsătoriei: este aplicabilă legea statului pe teritoriul căruia soții își au reședința obișnuită sau, în lipsa acesteia, legea statului a cărui cetățenie este deținută de ambii soți sau, în lipsa acesteia, legea belgiană (articolul 48 din Cod).

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

În ceea ce privește parteneriatele sau orice formă de conviețuire care face obiectul înregistrării, legea belgiană face distincție între relațiile dintre coabitanti care creează o legătură echivalentă căsătoriei și relațiile care nu creează o legătură echivalentă căsătoriei.

Legea aplicabilă în primul caz este legea care se aplică căsătoriei (a se vedea mai sus), în timp ce legea aplicabilă relațiilor de conviețuire care nu creează o legătură echivalentă căsătoriei este legea statului în care a fost înregistrată pentru prima dată relația de conviețuire.

Nu există dispoziții specifice care reglementează relațiile de conviețuire neînregistrate.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

În ceea ce privește divorțul și separarea în fapt, normele cuprinse în Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp, cunoscut sub numele de „Roma III”, au devenit general aplicabile. Alegerea legii aplicabile soților trebuie specificată cel târziu la prima înfățișare în fața instanței la care a fost înaintată cererea de divorț sau separare de corp.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere face trimitere la Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere. În mod normal, legea aplicabilă este cea a statului în care creditorul își are reședința obișnuită. Cu toate acestea, există norme speciale pentru relațiile între copii și părinți, pentru persoanele cu vârsta sub 21 ani în relațiile lor cu alte persoane decât părinții lor și pentru relațiile între soți și foști soți și între persoane a căror căsătorie a fost anulată. Protocolul cuprinde, de asemenea, o dispoziție care permite păților să desemneze legea aplicabilă.

În plus, Convenția de la Haga din 24 octombrie 1956 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere față de copii se aplică în relațiile dintre Belgia și un stat care este parte la aceasta fără să fi ratificat Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 menționat mai sus.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Partenerii pot alege legea care să reglementeze regimul lor matrimonial. Opțiunile sunt limitate la legea statului pe teritoriul căruia partenerii își au prima reședință obișnuită după încheierea căsătoriei sau legea națională a unuia dintre soți (articolul 49 din Cod).

În lipsa posibilității de alegere a legii aplicabile, regimul matrimonial este reglementat de legea statului unde partenerii își au prima reședință obișnuită după încheierea căsătoriei. În cazul în care aceștia au avut reședințe obișnuite care nu s-au aflat pe teritoriul aceluiași stat, legea aplicabilă este cea a statului ai

căruia cetățeni erau ambii parteneri la momentul încheierii căsătoriei. În alte cazuri, legea aplicabilă este legea statului unde a fost încheiată căsătoria (articolul 51 din Cod).

3.7 Testamente și succesiuni

Acest domeniu este reglementat de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

3.8 Proprietatea reală

Locul unde se află proprietatea se ia în considerare, de asemenea, pentru stabilirea legii aplicabile (articolul 87 din Cod).

3.9 Insolvența

Insolvența este reglementată de Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență. Principiul de bază al regulamentului este acela că există o singură procedură principală universală de insolvență, urmată eventual de proceduri teritoriale secundare.

Ultima actualizare: 17/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Bulgaria

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Dispozițiile esențiale din dreptul internațional privat bulgar sunt incluse în Codul de drept internațional privat („*Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo*”) (denumit în continuare „KMCP”). Principiul fundamental care stabilește legea aplicabilă raporturilor din dreptul privat cu o dimensiune internațională este că astfel de raporturi sunt reglementate de legea statului cu care acestea sunt cel mai strâns legate.

În temeiul Constituției, tratatele internaționale ratificate fac parte din dreptul intern al țării și prevalează asupra normelor legislației naționale.

Normele privind conflictul de legi care sunt aplicate în procedurile civile se regăsesc, de asemenea, în Codul de procedură civilă („*Grazhdanski protsesualen kodeks*”) (denumit în continuare „GPK”).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

A se vedea mai sus

1.3 Principalele convenții bilaterale

A se vedea mai sus

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În temeiul articolului 28 din KMCP, competența internațională este verificată de către instanță din oficiu, fără ca părțile la cauză să trebuiască să solicite acest lucru. Hotărârea care stabilește dacă o astfel de competență există sau lipsește face obiectul recursului intermediar și în casație. Instanța este obligată să cunoască și să aplice normele privind conflictul de legi.

În cazul în care stabilirea legii care se aplică depinde de clasificarea elementelor esențiale sau a raportului juridic, aceste elemente sau raporturi sunt clasificate în temeiul dreptului bulgar. În demersul de evaluare a clasificării, instanța trebuie să țină cont de elementul internațional al raporturilor care sunt soluționate.

2.2 Retrimiteria

Dreptul internațional privat bulgar cunoaște și recurge la doctrina retrimiterii. Retrimiteria la dreptul bulgar și transmiterea la dreptul unei țări terțe sunt inadmisibile în ceea ce privește:

1. statutul juridic al persoanelor juridice și al entităților neconstituite;
2. cerințele formale privind tranzacțiile judiciare;
3. legea aplicabilă aleasă;
4. întreținerea;
5. relațiile contractuale;
6. relațiile necontractuale.

În temeiul articolului 40 alineatul (3) din KMPC, dreptul material bulgar sau, respectiv, dreptul material al țării terțe se aplică în cazul în care este admisă retrimiteria.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

În temeiul articolului 27 din KMCP, în cazul în care există un temei pentru competența internațională atunci când a fost instituit cazul, o astfel de competență este păstrată chiar dacă temeiul respectiv expiră în timp ce procedura este încă în curs de desfășurare. În cazul în care competența internațională nu există la momentul instituirii cazului, o astfel de competență este acordată dacă motivul pe care se întemeiază survine în timp ce procedura este în curs de desfășurare.

Orice schimbări de circumstanțe care intervin și care stau la baza stabilirii legii aplicabile nu au un efect retroactiv: articolul 42 din KMCP.

În cazul în care se schimbă așezarea unui bun după ce a fost constituit sau stins un drept real („*in rem*”), legea aplicabilă se modifică în consecință. În temeiul articolului 66 din KMCP, în cazul în care un bun este deplasat, drepturile dobândite în temeiul legii statului în care s-a aflat anterior respectivul bun nu pot fi exercitate într-o asemenea manieră încât să aducă atingere legii statului pe al cărui teritoriu a fost deplasat bunul în cauză.

În temeiul articolului 93 alineatul (4) din KMCP, părțile la un contract pot conveni oricând ca respectivul contract să facă, integral sau parțial, obiectul unei alte legi decât cea care reglementa anterior contractul în cauză.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Singurul caz în care nu se aplică o dispoziție a legii străine este dacă respectivele consecințe ale aplicării sale sunt vădit incompatibile cu ordinea publică bulgară.

Aplicarea normelor privind conflictul de legi din Codul de drept internațional privat nu aduce atingere aplicării normelor obligatorii ale dreptului bulgar care, date fiind obiectul și scopul lor, trebuie să se aplice fără a aduce atingere transmiterii la o lege străină.

Instanța poate ține seama de normele obligatorii ale unui alt stat cu care raportul prezintă strânse legături în cazul în care, în temeiul legii statului care le-a stabilit, respectivele norme trebuie aplicate prin derogare de la legea stabilită ca fiind aplicabilă printr-o normă privind conflictul de legi prevăzută în Cod. Pentru a decide dacă să țină sau nu seama de astfel de norme obligatorii speciale, instanța trebuie să ia în considerare caracterul respectivelor norme și obiectul acestora, precum și consecințele aplicării sau neaplicării acestora.

Instanțele judecătorești bulgare au competență asupra acțiunilor în justiție intentate împotriva mai multor părți dacă există temei pentru existența competenței în ceea ce îl privește pe unul dintre respectivii părți. În cazul în care instanțele bulgare au competență asupra uneia dintre acțiunile intentate de reclamant, atunci acestea au competență, de asemenea, în ceea ce privește instrumentarea celorlalte acțiuni.

2.5 Proba legii străine

Instanța judecătorească sau o altă autoritate care aplică legea stabilește din oficiu conținutul legii străine. Instanța poate recurge la metodele prevăzute în tratatele internaționale, poate solicita informații de la Ministerul Justiției sau de la alt organism și poate solicita opinii din partea experților și a instituțiilor specializate.

Fără a aduce atingere celor menționate anterior, părțile au dreptul de a furniza documente de stabilire a conținutului dispozițiilor legii străine pe care se bazează propunerile sau obiecțiile acestora sau, alternativ, de a oferi asistență instanței sau altei autorități în demersul de aplicare a legii. Instanța judecătorească sau o altă autoritate care aplică legea poate dispune ca părțile să contribuie la stabilirea conținutului legii străine.

Legea străină este interpretată și aplicată astfel cum este interpretată și aplicată în statul care a creat-o.

Repartizarea sarcinii probei este stabilită de dreptul material care reglementează consecințele faptului care necesită dovezi.

În cazul în care competența instanțelor bulgare poate fi prevăzută printr-un acord încheiat între părțile la litigiu, competența respectivă poate fi stabilită chiar și fără un astfel de acord dacă părțile acceptă acest lucru în mod explicit sau tacit prin acte privind fondul litigiului.

Autoritățile bulgare de aplicare a legii au competența exclusivă de a aplica constrângeri în vederea asigurării respectării în cazul în care obligația care face obiectul acțiunii respective trebuie să fie îndeplinită de o persoană care își are reședința obișnuită în Bulgaria sau în cazul în care obiectul acțiunii respective se află în Bulgaria.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Acest domeniu este reglementat de Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I), iar Bulgaria este, de asemenea, parte la Convenția de la Roma din 1980, [Convenția 80/934/CEE privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale deschisă spre semnare la Roma la 19 iunie 1980](#).

În cazul în care nu se poate aplica regulamentul menționat anterior, se aplică dispozițiile din Codul de drept internațional privat.

Instanțele judecătorești bulgare au competență asupra acțiunilor privind relațiile contractuale în cazul în care părțile își are reședința obișnuită, sediul sau își desfășoară activitatea profesională principală în Bulgaria, în cazul în care reclamantul sau solicitantul este cetățean bulgar sau persoană juridică înregistrată în Bulgaria, precum și în cazul în care locul de executare a obligației se află în Bulgaria sau dacă părțile își desfășoară activitatea profesională principală în Bulgaria.

Contractele sunt reglementate de legea aleasă de părți.

Cu excepția cazului în care se convine altfel, se presupune că părțile au acceptat cutuma pe care o cunosc sau pe care ar fi trebuit să o cunoască drept aplicabilă, care este cunoscută la scară largă în schimburile comerciale internaționale sau în comerțul internațional și care este respectată în mod regulat de părțile la contractele de tipul celor implicate în respectivele schimburi comerciale sau comerț în cauză.

Prin alegere proprie, părțile pot selecta o lege aplicabilă întregului contract sau doar unei părți a acestuia.

În cazul în care obiectul contractului este un drept real asupra unor bunuri imobile, se presupune că respectivul contract are cele mai strânse legături cu statul în care se află bunurile imobile în cauză.

Încheierea și validitatea de fond ale unui contract sau ale oricărei dispoziții distincte a unui contract sunt reglementate de legea statului care se aplică validității contractului. Un contract este valabil dacă îndeplinește condițiile de formă stabilite de legea aplicabilă contractului, astfel cum este prevăzut în Codul de drept internațional privat sau în legea statului în care este încheiat contractul. În plus, legea care reglementează contractul se aplică în contextul probării contractului, în măsura în care legea respectivă conține norme care instituie unele prezumții legale sau alte dispoziții privind sarcina probei.

Instanțele judecătorești bulgare au competență asupra acțiunilor intentate de un consumator în cazul în care părțile își are reședința obișnuită, sediul statutar sau își desfășoară activitatea profesională principală în Bulgaria, în cazul în care reclamantul sau solicitantul este cetățean bulgar sau este persoană juridică înregistrată în Bulgaria, precum și în cazul în care acesta are reședința obișnuită în Bulgaria.

Dispozițiile din Codul de drept internațional privat nu se aplică în cazul obligațiilor care rezultă dintr-o cambie, dintr-un cec și dintr-un bilet la ordin.

3.2 Obligații extracontractuale

Acest domeniu este reglementat prin Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Roma II”).

În cazul în care nu se poate aplica regulamentul menționat anterior, se aplică dispozițiile din Codul de drept internațional privat.

Obligațiile care rezultă de pe urma unei fapte ilicite sau a unui delict sunt reglementate de legea statului pe al cărui teritoriu survine sau poate surveni prejudiciul direct (*lex loci delicti commissi*). Atunci când atât autorul faptei ilicite sau al delictului, cât și persoana care suferă prejudiciul își au reședința obișnuită sau își desfășoară activitatea în același stat la momentul survenirii prejudiciului, se aplică legea statului respectiv.

Fără a aduce atingere celor menționate anterior, în cazul în care reiese din circumstanțele de ansamblu ale cazului că fapta ilicită sau delictul are în mod evident o legătură mai strânsă cu un alt stat, se aplică legea statului respectiv. O legătură vădit mai strânsă poate fi bazată pe un raport prealabil dintre părți, cum ar fi un contract strâns legat de fapta ilicită sau de delictul în cauză.

Instanțele judecătorești bulgare au competență asupra acțiunilor intentate ca urmare a prejudiciului suferit în urma unei fapte ilicite sau a unui delict în cazul în care părțile își are reședința obișnuită sau sediul în Bulgaria, în cazul în care reclamantul îndeplinește aceleași condiții, precum și în cazul în care faptul cauzator de prejudiciu a fost săvârșit în Bulgaria sau dacă prejudiciul s-a produs în Bulgaria.

În cazul în care prejudiciul este provocat de un produs defectuos, sau dacă există riscul producerii unui prejudiciu din acest motiv, obligația de despăgubire este reglementată de legea statului în care persoana care a suferit prejudiciul își are reședința obișnuită.

Obligațiile care decurg dintr-un act de concurență neloială și de îngrădire a concurenței sunt reglementate de legea statului pe al cărui teritoriu sunt sau pot fi afectate direct și în mod substanțial interesele concurenților din cadrul raporturilor dintre aceștia, sau interesele colective ale consumatorilor.

Obligațiile care decurg din încălcări ale drepturilor personalității de către mijloacele de comunicare în masă și din încălcarea drepturilor privind datele cu caracter personal sunt reglementate, în funcție de preferința persoanei care suferă prejudiciul, de legea statului în care persoana respectivă își are reședința obișnuită sau de legea statului pe al cărui teritoriu a survenit prejudiciul sau de legea statului în care părțile își desfășoară activitatea.

Obligațiile care decurg din prejudiciile aduse mediului sunt reglementate de legea statului pe al cărui teritoriu a avut loc prejudiciul.

Obligațiile care decurg încălcarea drepturilor de autor, a drepturilor conexe dreptului de autor, precum și a drepturilor de proprietate industrială sunt reglementate de legea statului pentru care se solicită protecția dreptului (*lex loci protectionis*).

Obligațiile care decurg din îmbogățirea fără justă cauză sunt reglementate de legea statului în care are loc respectiva îmbogățire, cu excepția cazului în care îmbogățirea fără justă cauză survine în legătură cu un alt raport între părți (de exemplu, un contract care este strâns legat de îmbogățirea fără justă cauză).

Obligațiile care decurg din lipsa mandatului de reprezentare sunt reglementate de legea statului în care partea vizată la momentul asumării reprezentării își are reședința obișnuită sau își desfășoară activitatea. În cazul în care obligația care decurge din lipsa mandatului de reprezentare este legată de protejarea unei persoane fizice sau a unui anumit bun, legea aplicabilă este legea statului în care era prezentă persoana sau în care se afla bunul la momentul acțiunii fără mandat de reprezentare. Dacă din circumstanțele de ansamblu ale cazului reiese că lipsa mandatului de reprezentare are în mod evident o legătură mai strânsă cu un alt stat, se aplică legea statului respectiv.

După apariția unei obligații care decurge dintr-o relație necontractuală, părțile au posibilitatea de a alege legea care să reglementeze obligația respectivă născută între ele.

Legea aplicabilă obligațiilor care decurg dintr-o relație necontractuală reglementează condițiile și întinderea răspunderii și persoanele care pot răspunde delictual, motivele de exonerare de răspundere, de limitare și de partajare a răspunderii, măsurile luate în vederea asigurării respectării, tipurile de vătămare sau de prejudiciu, persoanele care au dreptul la despăgubiri pentru vătămrile sau prejudiciile suferite personal, răspunderea pentru vătămarea cauzată de altă persoană, modalitățile prin care poate fi stinsă o obligație, precum și probarea obligațiilor.

Legea aplicabilă nu reglementează răspunderea statului și a organismelor guvernate de dreptul public, inclusiv a autorităților și reprezentanților, pentru acțiunile întreprinse de acestea în cursul exercitării competențelor lor.

Oricare ar fi legea aplicabilă, în ceea ce privește stabilirea răspunderii trebuie să se țină seama de normele de siguranță și comportament care erau în vigoare la momentul și locul săvârșirii faptului cauzator de prejudicii.

Dreptul persoanelor care au suferit vătămări sau prejudicii de a introduce o acțiune direct împotriva asigurătorului persoanei despre care se susține că ar fi răspunzătoare este reglementat de legea aplicabilă obligației care decurge din relația necontractuală relevantă.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Capacitatea persoanei de a avea drepturi și îndatoriri, precum și de a încheia raporturi juridice este reglementată de dreptul național (*lex patriae*) (legea statului a cărui cetățenie o deține persoana respectivă). În cazul în care legea aplicabilă unui raport specific stabilește condiții speciale privind capacitatea de a avea drepturi și obligații, se aplică legea respectivă. În temeiul articolului 50 alineatul (2) din KMCP, în cazul în care se încheie contractul între persoane care sunt prezente pe teritoriul aceluiași stat, persoana capabilă de a avea drepturi și obligații în temeiul legii statului respectiv nu poate invoca incapacitatea sa în temeiul legii unui alt stat, cu excepția cazului în care cealaltă parte avea cunoștință de incapacitatea respectivă sau nu avea cunoștință de incapacitatea în cauză din rațiuni de neglijență la momentul încheierii contractului. Dispoziția de la alineatul (2) nu se aplică în cazul tranzacțiilor în cadrul relațiilor de rudenie și de succesiune, sau al tranzacțiilor privind drepturile reale în ceea ce privește bunuri imobile aflate într-un alt stat față de statul în care a fost încheiată tranzacția.

Capacitatea unei persoane de a desfășura activități de natură comercială fără constituirea unei persoane juridice este stabilită de legea statului în care persoana în cauză este înregistrată în calitate de comerciant. În cazul în care nu este obligatorie înregistrarea, se aplică legea statului în care persoana își desfășoară activitatea profesională principală.

În temeiul articolului 53 din KMCP, numele unei persoane și schimbarea numelui respectiv sunt reglementate de dreptul național al persoanei. Efectul schimbării cetățeniei asupra numelui este stabilit de legea statului a cărui cetățenie a dobândit-o persoana. În cazul în care o astfel de persoană este apatridă, efectul schimbării reședinței sale obișnuite asupra numelui este determinat de legea statului în care persoana își stabilește noua reședință obișnuită. Numele și schimbarea acestuia pot fi reglementate de dreptul bulgar în cazul în care acest lucru este solicitat de o persoană care își are reședința obișnuită în Bulgaria.

În plus, instanțele judecătorești bulgare dispun de competență în ceea ce privește aspectele referitoare la schimbarea sau la protecția numelui în cazul în care persoana este cetățean bulgar sau are reședința obișnuită în Bulgaria, în ceea ce privește aspectele legate de restrângerea sau de privarea cetățenilor bulgari de capacitatea de a încheia raporturi juridice și în ceea ce privește aspectele referitoare la revocarea restrângerii sau privării cetățenilor bulgari de capacitatea de a încheia raporturi juridice, de a stabili și a retrage tutela sau curatela, de a declara lipsa persoanei sau moartea acesteia, în cazul în care persoana care face obiectul tutelei sau curatelei este cetățean bulgar sau are reședința obișnuită în Bulgaria.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Instanțele și autoritățile din Bulgaria sunt competente în ceea ce privește procedurile de stabilire și de contestare a filiației dacă părântul își are reședința obișnuită în Bulgaria, dacă reclamantul sau solicitantul este cetățean bulgar și dacă părintele sau copilul, care are calitatea de parte, este cetățean bulgar sau își are reședința obișnuită în Bulgaria. În plus, această competență se aplică în chestiuni legate de relațiile personale și reale („*in personam*” și „*in rem*”) dintre părinți și copii, precum și în ceea ce privește adopția, anularea sau revocarea adopției, în cazul în care persoana care face adopția, persoana adoptată sau unul dintre părinții persoanei adoptate este cetățean bulgar sau are reședința obișnuită în Bulgaria.

Stabilirea filiației este reglementată de legea statului a cărui cetățenie a dobândit-o copilul la naștere. Aceeași lege se aplică, de asemenea, relațiilor personale dintre părinți la momentul nașterii copilului. Se acceptă retrimiteră la legea unei țări terțe în cazul în care legea respectivă permite stabilirea filiației copilului.

3.4.2 Adopția

Condițiile de adopție sunt reglementate de legea statului al cărui cetățeni sunt persoana (persoanele) care adoptă și adoptatul la momentul depunerii cererii de adopție. În cazul în care persoanele respective dețin cetățenii diferite, se aplică dreptul național al fiecăreia dintre acestea. În cazul în care persoana care urmează să fie adoptată este cetățean bulgar, trebuie solicitată permisiune din partea Ministrului Justiției. Condițiile și procedura pentru acordarea permisiunii în vederea adopției unei persoane care deține cetățenie bulgară de către un resortisant străin sunt stabilite printr-un regulament emis de Ministrul Justiției. În cazul în care persoana care urmează să fie adoptată este cetățean bulgar, adoptatorul (fie acesta cetățean bulgar sau resortisant străin) care își are reședința obișnuită într-un alt stat trebuie, de asemenea, să îndeplinească condițiile pentru adopție în temeiul legii statului respectiv. Intrarea în vigoare a adopției este reglementată de dreptul național comun al adoptatorului și al persoanei care urmează să fie adoptată. În cazul în care adoptatorul și persoana care urmează să fie adoptată au cetățenii diferite, se aplică legea statului în care acestea au reședința obișnuită comună.

Instanțele bulgare sunt cele competente în materie de obligații întreținere dacă părântul își are reședința obișnuită în Bulgaria, dacă reclamantul sau solicitantul este cetățean bulgar și dacă creditorul obligației de întreținere își are reședința obișnuită în Bulgaria.

Obligațiile de întreținere sunt reglementate de legea statului în care creditorul obligației de întreținere își are reședința obișnuită, cu excepția cazurilor în care dreptul național al creditorului respectiv este mai favorabil pentru acesta. În astfel de cazuri, se aplică dreptul național al creditorului obligației de întreținere.

În cazul în care legea aplicabilă nu permite acordarea întreținerii, se aplică legea bulgară.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

În Bulgaria, căsătoria este oficiată de un ofițer al stării civile în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean bulgar sau își are reședința obișnuită în Bulgaria. Căsătoria dintre resortisanții străini poate fi oficiată în Bulgaria de către un funcționar consular sau de un agent diplomatic al statului de origine al resortisanților străini în cauză, dacă acest lucru este permis în temeiul legii statului respectiv. Cetățenii bulgari aflați în străinătate se pot căsători în fața unei autorități competente din statul străin, dacă acest lucru este permis în temeiul legii statului respectiv. Căsătoria dintre cetățenii bulgari poate fi oficiată în străinătate de către un funcționar consular bulgar sau de un agent diplomatic bulgar, în cazul în care acest lucru este permis în temeiul legii statului de destinație. Căsătoria dintre un cetățean bulgar și un resortisant străin poate fi oficiată în străinătate de către un funcționar consular bulgar sau de un agent diplomatic bulgar, în cazul în care acest lucru este permis în temeiul legii statului de destinație și al dreptului național al resortisantului străin. Chestiunile în materie matrimonială sunt admisibile în instanțele judecătorești bulgare dacă unul dintre soți este cetățean bulgar sau își are reședința obișnuită în Bulgaria. Condițiile de formă în ceea ce privește căsătoriile sunt reglementate de legea statului în care a fost celebrată căsătoria. Condițiile de fond necesare pentru încheierea căsătoriei sunt reglementate în cazul fiecăruia dintre soți de legea statului a cărui cetățenie o deține persoana respectivă la momentul celebrării căsătoriei.

În cazul unui cetățean bulgar care încheie căsătoria în străinătate, autorizația la care se face referire la articolul 6 alineatul (2) din Codul familiei („*Semeen kodeks*”) poate fi acordată de agentul diplomatic sau de funcționarul consular bulgar.

În cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean bulgar sau își are reședința obișnuită în Bulgaria, căsătoria este oficiată de un ofițer bulgar al stării civile și, dacă dreptul intern străin aplicabil stabilește impedimente în ceea ce privește încheierea căsătoriei care, în temeiul dreptului bulgar, sunt incompatibile cu libertatea de a încheia căsătoria, se face abstracție de impedimentele în cauză.

Un resortisant străin sau un apatrid trebuie să ateste în fața ofițerului bulgar al stării civile că dreptul național al acestuia recunoaște valabilitatea căsătoriei oficiate de o autoritate competentă străină, precum și că nu există impedimente în ceea ce privește încheierea căsătoriei respective în temeiul dreptului său național.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Nu există norme speciale privind conflictul de legi.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Acest domeniu este reglementat prin Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp.

În cazul în care nu se poate aplica regulamentul menționat anterior, se aplică dispozițiile din Codul de drept internațional privat.

Divorțul soților care dețin aceeași cetățenie străină este reglementat de legea statului ai cărui cetățeni sunt aceștia la momentul depunerii cererii de divorț.

Divorțul soților care dețin cetățenii diferite este reglementat de legea statului în care aceștia au reședința obișnuită comună la momentul depunerii cererii de divorț. În cazul în care soții nu au o reședință obișnuită comună, se aplică legea bulgară.

În cazul în care dreptul străin aplicabil nu permite divorțul, iar unul dintre soți este cetățean bulgar sau are reședința obișnuită în Bulgaria la momentul depunerii cererii de divorț, se aplică legea bulgară.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Acest domeniu este reglementat prin Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere.

În cazul în care nu se poate aplica regulamentul menționat anterior, se aplică dispozițiile din Codul de drept internațional privat.

Obligațiile de întreținere sunt reglementate de legea statului în care creditorul obligației de întreținere își are reședința obișnuită, cu excepția cazurilor în care dreptul național al creditorului respectiv este mai favorabil pentru acesta. În astfel de cazuri, se aplică dreptul național al creditorului obligației de întreținere.

În cazul în care creditorul obligației de întreținere și debitorul de întreținere sunt cetățeni ai aceluiași stat, iar debitorul întreținerii are reședința obișnuită în statul respectiv, se aplică dreptul național comun al celor două persoane. În cazul în care legea aplicabilă nu permite acordarea întreținerii în situațiile menționate anterior, se aplică legea bulgară.

În cazul în care obligațiile de întreținere dintre foștii soți decurg ca urmare a anulării unei căsătorii sau în urma divorțului, legea aplicabilă este legea care s-a aplicat în cazul divorțului sau al anulării căsătoriei.

Legea aplicabilă întreținerii stabilește următoarele aspecte:

1. dacă poate fi solicitată o creanță de întreținere, suma acesteia și persoana care poate face solicitarea;
2. cine poate solicita întreținerea și care sunt termenile;
3. dacă poate fi modificată întreținerea și care sunt condițiile pentru acest lucru;
4. motivele stingerii dreptului la întreținere;
5. obligația debitorului de întreținere de a rambursa autoritatea care a plătit întreținerea în locul debitorului respectiv.

La momentul stabilirii sumei de întreținere, trebuie să se țină seama de capacitățile financiare ale debitorului de întreținere și de necesitățile efective ale creditorului obligației de întreținere, chiar și în cazul în care dreptul străin aplicabil prevede altfel.

Anularea căsătoriei este reglementată de legea aplicabilă condițiilor de fond pentru încheierea căsătoriei.

În ceea ce privește anularea căsătoriei și divorțul, a se vedea secțiunea relevantă.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Instanța judecătorească care are competență în chestiunile legate de anulare și divorț are competență în materia relațiilor personale și reale dintre soți.

Relațiile personale („*in personam*”) dintre soți sunt reglementate de legea națională comună a acestora. Relațiile personale dintre soții care sunt de cetățenii diferite sunt reglementate de legea statului în care aceștia au o reședință obișnuită comună sau, în cazul în care aceștia nu au o reședință obișnuită comună, de legea statului cu care ambii doi soți au cele mai strânse legături. Relațiile reale dintre soți sunt reglementate de legea aplicabilă relațiilor personale dintre aceștia.

3.7 Testamente și succesiuni

Acest domeniu este reglementat prin Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

În cazul în care nu se poate aplica regulamentul menționat anterior, se aplică dispozițiile din Codul de drept internațional privat.

Instanțele judecătorești bulgare și alte autorități au competență asupra acțiunilor privind succesiunea în cazul în care, la momentul survenirii decesului, defunctul avea reședința obișnuită în Bulgaria sau era, la acea vreme, cetățean bulgar, și în cazul în care o parte din patrimoniul succesoral al acestuia se află în Bulgaria.

Moștenirea de bunuri mobile este reglementată de legea statului în care defunctul avea reședința obișnuită la data morții. Moștenirea de bunuri imobile este reglementată de legea statului în care se află bunurile respective. Defunctul a putut alege ca legea statului a cărui cetățenie o deținea la momentul respectiv

să reglementeze moștenirea întregului său patrimoniu succesoral. Alegerea legii aplicabile nu trebuie să aducă atingere rezervei succesoriale a moștenitorilor stabilite în temeiul legii aplicabile menționate anterior.

Capacitatea unei persoane de a dispune de patrimoniul său succesoral printr-un testament (întocmire și revocare) este reglementată de legea aplicabilă succesiunii. Un testament îndeplinește condițiile de formă dacă este conform cu legea statului în care a fost întocmit, sau cu legea statului a cărui cetățenie o deține testatorul la momentul întocmirii testamentului sau la data morții sale, sau în care testatorul avea reședința obișnuită, sau în care va fi situat bunul imobil care face obiectul testamentului.

Legea aplicabilă succesiunii reglementează locul și data deschiderii succesiunii, ordinea și prioritatea moștenitorilor, cotele-părți care le revin acestora, capacitatea de a moșteni, asumarea obligațiilor defunctului și împărțirea acestora în rândul moștenitorilor, acceptarea și renunțarea la succesiune, termenele stabilite pentru acceptarea succesiunii, partea din patrimoniul succesoral de care se poate dispune, precum și condițiile privind valabilitatea de fond a testamentului. În cazul în care nu există moștenitori în temeiul legii aplicabile succesiunii, patrimoniul succesoral situat pe teritoriul Bulgariei îi revine statului bulgar sau municipalității în cauză din Bulgaria.

3.8 Proprietatea reală

Acest domeniu este reglementat prin Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iulie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale („Roma I”).

În cazul în care nu se poate aplica regulamentul menționat anterior, se aplică dispozițiile din Codul de drept internațional privat.

Chestiunile în materie de bunuri imobile aflate în Bulgaria, asigurarea sau protecția unor astfel de bunuri și cele legate de transferul sau constituirea drepturilor reale („*in rem*”) pentru astfel de bunuri sunt admisibile exclusiv de instanțele bulgare și de alte autorități.

Posesia, dreptul de proprietate și alte drepturi reale privind bunurile mobile și imobile sunt reglementate de legea statului în care se află bunurile respective („*lex loci rei sitae*”). Faptul dacă bunurile sunt mobile sau imobile și tipul drepturilor reale este stabilit prin aceeași lege.

Dobândirea și stingerea drepturilor reale și a drepturilor de proprietate sunt reglementate de legea statului în care se aflau bunurile la momentul săvârșirii faptei sau la momentul survenirii circumstanței care justifică dobândirea sau stingerea.

Dobândirea, transferul și stingerea drepturilor reale asupra mijloacelor de transport sunt reglementate de legea pavilionului pe care îl arborează nava, de legea statului de înmatriculare a aeronavei sau de legea statului în care își are sediul operatorul de material rulant feroviar și de autovehicule terestre.

3.9 Insolvența

Acest domeniu este reglementat prin Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului și, începând cu 26 iunie 2017, prin Regulamentul (UE) nr. 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență.

A se vedea pagina dedicată insolvenței

Ar putea fi utile următoarele site-uri:

<https://www.justice.government.bg>

<http://www.vss.justice.bg>

<http://www.vks.bg/>

<http://www.vss.justice.bg/page/view/1397>

Ultima actualizare: 10/06/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Cehia

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Principala măsură națională în ceea ce privește normele privind conflictul de legi este Legea nr. 91/2012 privind dreptul internațional privat.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

1.2.1 Selecție a principalelor convenții internaționale multilaterale care reglementează legea aplicabilă:

1.2.1.1 Se aplică în mod direct

Convenția de la Varșovia pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, Varșovia, 1929

Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele (CMR), 1956

Convenția de la Guadalajara pentru unificarea unor norme privind transportul aerian internațional efectuat de o persoană alta decât transportatorul contractual, 1961

Convenția de la Viena privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, 1963

Convenția de la Haga privind legea aplicabilă accidentelor rutiere, 1971

Convenția privind contractul de transport rutier internațional de călători și bagaje (CVR), 1973

Convenția asupra prescripției în materie de vânzare internațională de mărfuri, 1974

Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la transportul de mărfuri pe mare, 1978

Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, Viena, 1980

Convenția privind transporturile internaționale feroviare (COTIF), 1980

Convenția pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, Montreal, 1999

1.2.2.2 Conflictul de legi

Convenția asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, Haga, 1996

Convenția de la Haga privind protecția internațională a adulților, 2000

Protocolul de la Haga privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, 2007 (UE în ansamblul său este parte)

1.3 Principalele convenții bilaterale

1.3.1 Selecție a convențiilor internaționale bilaterale semnificative care reglementează legea aplicabilă

Acordul dintre Republica Cehoslovacă și Republica Populară Albania privind asistența judiciară în materie civilă, penală și de dreptul familiei, 1959

Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind reglementarea relațiilor juridice în cauze de drept civil, de dreptul familiei și de drept penal, 1964 (aplicabil tuturor statelor desprinse din fosta Iugoslavie)

Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Bulgaria privind asistența judiciară și reglementarea raporturilor juridice în materie civilă, penală și de dreptul familiei, 1976

Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Mongolia privind furnizarea de asistență judiciară și raporturile juridice în materie civilă, penală și de dreptul familiei, 1976

Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Cuba privind asistența judiciară reciprocă în materie civilă, penală și de dreptul familiei, 1980
Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice privind asistența judiciară și raporturile juridice în materie civilă, penală și de dreptul familiei, 1982 (se aplică Federației Ruse și multora dintre celelalte state desprinse din fosta URSS)

Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă Vietnam privind asistența judiciară în materie civilă și penală, 1982

Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența judiciară și reglementarea raporturilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei, ocuparea forței de muncă și drept penal, 1987

Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Ungară privind asistența judiciară și reglementarea raporturilor juridice în materie civilă, penală și de dreptul familiei, 1989

Acordul dintre Republica Cehă și România privind asistența judiciară în materie civilă, 1994

Acordul dintre Republica Cehă și Ucraina privind asistența judiciară în materie civilă, 2001

Acordul dintre Republica Cehă și Republica Uzbekistan privind asistența judiciară și raporturile juridice în materie civilă și penală, 2002

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Acest aspect este reglementat de articolul 23 din Legea privind dreptul internațional privat.

Instanța aplică legea străină din oficiu. Legea respectivă se aplică în același mod ca în țara în care aceasta este în vigoare. Dispozițiile legii aplicate sunt dispozițiile care ar fi aplicate pentru luarea unei decizii în cauza respectivă în țara în care legea este în vigoare, indiferent de clasificarea acestora sau de statutul de drept public, cu condiția ca acestea să nu fie în contradicție cu dispozițiile legii cehe care trebuie aplicată.

Instanța stabilește, din oficiu, partea din legislația străină care urmează să fie aplicată. Instanța sau autoritatea publică care decide în cazurile care intră sub incidența legii respective ia toate măsurile necesare pentru a stabili legea în cauză.

2.2 Retrimiterea

Acest aspect este reglementat, în termeni generali, de articolul 21 din Legea privind dreptul internațional privat.

Trimiterea este acceptată, cu excepția relațiilor bazate pe dreptul contractelor și pe dreptul muncii. În cazul în care legea aplicabilă a fost aleasă de către părți, dispozițiile privind conflictul de legi pot fi luate în considerare numai în cazul în care acest lucru rezultă din acordul părților.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

În general, un anumit criteriu este evaluat numai atunci când un fapt semnificativ din punct de vedere juridic este în curs de evaluare. Normele specifice privind conflictul de legi pot, bineînțeles, să soluționeze o chestiune în anumite momente - a se vedea, de exemplu, normele privind drepturile reale menționate la punctul 3.8.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Acest aspect este reglementat, în termeni generali, de articolul 24 din Legea privind dreptul internațional privat (cunoscut sub numele de „clauză derogatorie”).

Legea aplicabilă, în conformitate cu Legea privind dreptul internațional privat, nu trebuie să fie aplicată în circumstanțe cu totul excepționale în care, după o analiză corectă și motivată a unui rezumat al tuturor circumstanțelor cauzei, în special a așteptărilor justificate ale părților cu privire la aplicarea unei alte legi, aceasta ar părea disproporționată și contrară unei soluționări echitabile și rezonabile a relației dintre părți. În aceste condiții și în cazul în care drepturile altor persoane nu sunt afectate, legea care se aplică este cea care reflectă o astfel de soluționare.

2.5 Proba legii străine

Acest aspect este reglementat de articolul 23 din Legea privind dreptul internațional privat.

Instanța stabilește, din oficiu, partea din legislația străină care urmează să fie aplicată. Instanța sau autoritatea publică care decide în cazurile care intră sub incidența legii respective ia toate măsurile necesare pentru a stabili legea în cauză.

În cazul în care instanța sau autoritatea publică care decide în cazurile care intră sub incidența legii respective nu este familiarizată cu conținutul legii străine, aceasta poate solicita avizul Ministerului Justiției în vederea stabilirii acestuia.

În cazul în care legea străină nu poate fi stabilită într-un termen rezonabil sau în cazul în care această stabilire este imposibilă, se aplică legislația cehă.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Obligațiile contractuale sunt reglementate de articolele 87 și 89 din Legea privind dreptul internațional privat. Această categorie se limitează la acele obligații contractuale sau aspecte ale acestora care nu intră în domeniul de aplicare al legislației UE sau a acordurilor internaționale, cu excepția cazului în care legislația sau acordurile respective permit includerea acestora în legea menționată. Aceasta este, prin urmare, o dispoziție reziduală.

Contractele sunt reglementate de legea statului cu care contractul prezintă cele mai strânse legături, cu excepția cazului în care părțile au ales legea aplicabilă. Alegerea unei legi trebuie să fie efectuată în mod expres sau trebuie să rezulte fără echivoc din dispozițiile contractului sau din circumstanțele cauzei.

Contractele de asigurare sunt reglementate de legea statului în care titularul poliței își are reședința obișnuită. Părțile pot alege legea aplicabilă unui contract de asigurare.

În cazul acordurilor de asigurare care fac obiectul Regulamentului Roma I, legea menționată utilizează opțiunea pe care statele membre o au în temeiul articolului 7 alineatul (3) din respectivul regulament care permite părților să aleagă orice lege aplicabilă în măsura permisă de regulament.

Raporturile juridice create ca urmare a contractelor legale unilaterale sunt reglementate, în conformitate cu articolul 90 din lege, de legea statului în care partea care încheie contractul legal unilateral își are reședința obișnuită sau sediul social la momentul încheierii contractului legal, cu excepția cazului în care a fost aleasă o altă lege aplicabilă.

3.2 Obligații extracontractuale

Articolul 101 din Legea privind dreptul internațional privat prevede, în principal în legătură cu domeniul de aplicare al Regulamentului Roma II, o măsură privind conflictul de legi doar pentru obligațiile necontractuale care decurg dintr-o încălcare a drepturilor private și a celor referitoare la personalitate, inclusiv calomnia. Aceste obligații sunt reglementate de legea statului în care are loc încălcarea. Partea vătămată poate, cu toate acestea, să opteze pentru aplicarea legii statului în care (a) partea vătămată își are reședința obișnuită sau sediul social, (b) autorul încălcării își are reședința obișnuită sau sediul social, sau (c) încălcarea a produs un rezultat, cu condiția ca autorul încălcării să fi putut să prevadă acest lucru.

Răspunderea necontractuală este, de asemenea, uniformă din punct de vedere juridic într-o serie de acorduri internaționale privind transportul la care se face referire mai sus (a se vedea paragraful 1.2.1).

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Acest aspect este reglementat de articolul 29 din Legea privind dreptul internațional privat.

Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, personalitatea juridică și capacitatea juridică sunt reglementate de legea statului în care o persoană își are reședința obișnuită. Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, este suficient dacă persoana fizică care efectuează un act juridic are capacitatea de a încheia acte juridice în temeiul legii care se aplică în locul în care persoana fizică efectuează actul respectiv.

Măsura privind numele persoanelor fizice este reglementată de legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă. Persoana în cauză poate, cu toate acestea, să opteze pentru aplicarea legii statului în care aceasta își are reședința obișnuită. În cazul în care o persoană deține mai multe cetățenii, se urmează procedura prevăzută la articolul 28 din Legea privind dreptul internațional privat.

De asemenea, statutul personal al persoanelor fizice este reglementat de mai multe acorduri bilaterale privind asistența juridică, aplicabile Republicii Cehă. Normele privind conflictul de legi din acordurile respective se bazează, în general, pe criteriul naționalității și prevalează asupra normelor prevăzute de Legea privind dreptul internațional privat.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Stabilirea și contestarea relațiilor părinte-copil sunt reglementate de articolul 54 din Legea privind dreptul internațional privat. Acestea fac obiectul legii statului al cărui cetățean este copilul prin naștere; în cazul în care un copil dobândește mai multe cetățenii la naștere, se aplică legislația cehă. Atunci când acest lucru este în interesul superior al copilului, se aplică legea statului în care mama copilului își avea reședința obișnuită la momentul nașterii. În cazul în care copilul își are reședința obișnuită în Republica Cehă și atunci când acest lucru este în interesul superior al copilului, stabilirea și contestarea relațiilor părinte-copil fac obiectul legislației cehă. O relație părinte-copil poate fi stabilită în conformitate cu legea statului în care este declarată relația părinte-copil. În cazul în care o relație părinte-copil este contestată în alt stat, în cadrul unei proceduri judiciare sau extrajudiciare în conformitate cu legea statului respectiv, iar relația părinte-copil este stabilită cu privire la o altă persoană, acest lucru este suficient pentru a stabili o relație părinte-copil cu privire la persoana respectivă.

Legea aplicabilă relațiilor dintre părinți și copii în materie de întreținere se stabilește în conformitate cu articolul 15 din Regulamentul privind obligațiile asociate cu Protocolul de la Haga privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (2007). În alte cazuri care implică drepturi și obligații parentale și măsuri pentru protecția persoanei sau a bunurilor copilului, legea aplicabilă se stabilește în conformitate cu Convenția de la Haga privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor (1996).

3.4.2 Adopția

Acest aspect este reglementat de articolele 61 și 62 din Legea privind dreptul internațional privat.

Pentru adopție, este necesar să se îndeplinească condițiile prevăzute de legea statului al cărui cetățean este persoana adoptată și de legea statului al cărui cetățean este părintele adoptiv. În cazul în care părinții adoptivi au cetățenii diferite, trebuie îndeplinite condițiile prevăzute de sistemele juridice determinate de cetățeniile ambilor părinți, precum și de legea statului al cărui cetățean este persoana adoptată. În cazul în care, în temeiul acestor norme, ar trebui să se aplice legea unei alte țări care nu permite adopția sau o permite numai într-un număr extrem de limitat de cazuri, se aplică legislația cehă, atât timp cât părintele adoptiv sau cel puțin unul dintre părinții adoptivi sau persoana adoptată își au reședința obișnuită în Republica Cehă.

Efectele adopției sunt reglementate de legea statului a cărui cetățenie o dețin toate părțile la momentul adopției sau, dacă nu este cazul, de legea statului în care toate părțile își au reședința obișnuită la momentul adopției sau, dacă nu este cazul, de legea statului al cărui cetățean este persoana adoptată.

Pentru relațiile dintre un părinte adoptiv și o persoană adoptată sau dintre părinții adoptivi în materie de drepturi și obligații parentale, creșterea copilului și întreținere, se aplică legea stabilită în temeiul acordurilor internaționale menționate la punctul 3.4.1 în ceea ce privește relațiile părinte-copil.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Acest aspect este reglementat de articolele 48 și 49 din Legea privind dreptul internațional privat.

Capacitatea unei persoane de a se căsători, precum și condițiile de valabilitate a căsătoriei fac obiectul legii statului al cărui cetățean este persoana respectivă.

Forma căsătoriei face obiectul legii aplicabile în locul în care are loc căsătoria.

O căsătorie încheiată la o ambasadă a Republicii Cehă în altă țară face obiectul legislației cehă. Un cetățean ceh nu se poate căsători la o misiune diplomatică a unui stat străin din Republica Cehă.

Relațiile personale dintre soți sunt reglementate de legea statului al cărui cetățeni sunt cele două persoane în cauză. În cazul în care aceștia sunt cetățeni ai unor state diferite, relația este reglementată de legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită sau, dacă nu este cazul, de legea cehă.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Articolul 67 din Legea privind dreptul internațional privat reglementează legea aplicabilă în ceea ce privește parteneriatele și relațiile similare, precum și efectele acestora, capacitatea de a le încheia, procedurile pentru încheierea acestora sau pentru desfacerea, anularea sau invalidarea acestora și în ceea ce privește soluționarea chestiunilor personale și patrimoniale dintre parteneri.

Toate aceste aspecte sunt reglementate de legea statului în care parteneriatul sau relația similară este sau a fost încheiat(ă).

Legislația cehă nu include nicio măsură privind conflictul de legi în ceea ce privește coabitarea.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Articolul 50 din Legea privind dreptul internațional privat reglementează legea aplicabilă divorțului și anulării unei căsătorii sau pentru stabilirea faptului dacă o căsătorie este sau nu nulă. Republica Cehă nu participă la cooperarea consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept și prin urmare, nu are obligații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului.

Divorțul este reglementat de legea statului care guvernează relația personală dintre soți în momentul inițierii procedurii. (Relațiile personale dintre soți sunt reglementate de legea statului al cărui cetățeni sunt ambii soți. În cazul în care aceștia sunt cetățeni ai unor state diferite, relația este reglementată de legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită sau, dacă nu este cazul, de legea cehă.) Dacă, în temeiul acestor norme privind conflictul de legi, ar fi necesar să se aplice legislația străină care nu permite divorțul sau care permite divorțul numai în circumstanțe cu un nivel ridicat de restricții, se aplică legislația cehă atât timp cât cel puțin unul dintre soți este cetățean al Republicii Cehă sau cel puțin unul dintre soți își are reședința obișnuită în Republica Cehă.

În ceea ce privește anularea unei căsătorii sau stabilirea faptului dacă o căsătorie este sau nu nulă, capacitatea de a încheia o căsătorie, precum și forma încheierii acesteia sunt evaluate în temeiul legilor aplicabile acestora la momentul în care a fost încheiată căsătoria.

Legislația cehă nu include o măsură privind conflictul de legi în ceea ce privește separarea.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Obligațiile de întreținere între soți și foști soți sunt reglementate de articolul 15 din Regulamentul privind obligațiile asociate cu Protocolul de la Haga privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (2007).

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

De la 29 ianuarie 2019, normele privind conflictul de legi asociate cu regimurile matrimoniale incluse în Legea privind dreptul internațional privat au fost înlocuite de Regulamentul (UE) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale. Regulamentul se aplică procedurilor judiciare instituite și acordurilor încheiate după 29 ianuarie 2019.

Acest aspect este reglementat de articolul 49 din Legea privind dreptul internațional privat. Regimurile matrimoniale ale soților sunt reglementate de legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită; dacă nu este cazul, acestea sunt reglementate de legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți; și, dacă nu este cazul, de legislația cehă.

Înțelegerea contractuală cu privire la drepturile de proprietate matrimoniale este reglementată de legea aplicabilă regimurilor matrimoniale la momentul încheierii acordului. Dacă nu este cazul, soții pot conveni, de asemenea, în ceea ce privește înțelegerea contractuală cu privire la drepturile de proprietate matrimoniale, ca regimurile lor matrimoniale să fie reglementate fie de legea statului a cărui cetățenie este deținută de unul dintre soți, de legea statului în care unul dintre soți are reședința obișnuită, de legea statului în care se află bunul imobil în cauză sau de legislația cehă. În cazul în care acordul este încheiat în altă țară, trebuie întocmit un act notarial de autentificare a acordului sau un document similar.

3.7 Testamente și succesiuni

Legea aplicabilă în ceea ce privește succesiunea persoanelor decedate la 17 august 2015 sau ulterior acestei date este reglementată de Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

Acest aspect este reglementat de articolele 76 și 77 din Legea privind dreptul internațional privat. Această măsură se aplică succesiunii persoanelor care au decedat la 16 august 2015 sau înainte de această dată (cu excepția cazului în care legea aplicabilă este reglementată în mod diferit de o convenție internațională bilaterală).

În temeiul Legii privind dreptul internațional privat, regimul juridic al succesiunii este reglementat de legea statului în care testatorul își avea reședința obișnuită la momentul decesului. În cazul în care testatorul era cetățean al Republicii Ceha și cel puțin unul dintre moștenitorii acestuia își are reședința obișnuită în Republica Cehă, se aplică legislația cehă.

Capacitatea de a întocmi sau de a anula un testament, precum și efectele viciilor din cadrul unui testament și manifestările acestora sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean era testatorul la momentul întocmirii testamentului sau în care acesta își are reședința obișnuită. O determinare similară a legii aplicabile este efectuată în ceea ce privește capacitatea de a lăsa sau de a anula alte tipuri de dispoziții pentru cauză de moarte și în ceea ce privește stabilirea celorlalte tipuri de dispoziții admisibile pentru cauză de moarte.

Un testament este valabil din punct de vedere al formei dacă se respectă condițiile de formă prevăzute de legea statului a) al cărui cetățean era testatorul la momentul întocmirii testamentului sau la momentul decesului acestuia, (b) pe teritoriul căruia a fost întocmit testamentul, (c) în care testatorul își avea reședința obișnuită la momentul întocmirii testamentului sau la momentul decesului acestuia, (d) care trebuie aplicată pentru regimul juridic al succesiunii sau care ar fi trebuit să fie aplicată pentru un astfel de regim la momentul întocmirii testamentului sau (e) în care se află bunurile imobile implicate. Aceste norme se aplică, de asemenea, în ceea ce privește forma anulării unui testament. Aceste norme se aplică, de asemenea, *mutatis mutandis*, formei acordurilor asupra succesiunii viitoare și asupra altor dispoziții pentru cauză de moarte, cu condiția ca testatorul să fie parte la acordul asupra succesiunii viitoare. Acestea se aplică, de asemenea, formei anulării unui acord asupra succesiunii viitoare sau asupra altor dispoziții pentru cauză de moarte.

Testatorul poate alege în cadrul unui testament ca, în locul legii aplicabile în mod normal, regimul juridic al succesiunii să fie reglementat de legea statului în care acesta își are reședința obișnuită la momentul întocmirii testamentului, inclusiv pentru o moștenire care are ca obiect un bun imobil, sau de legea statului al cărui cetățean este acesta la momentul redactării testamentului. Părțile la un acord succesoral pot să aleagă regimul juridic al succesiunii dintre sistemele juridice menționate anterior, cu condiția ca testatorul să fie una din părțile la acordul succesoral. Acest lucru este valabil de asemenea, *mutatis mutandis*, în cazul altor dispoziții pentru cauză de moarte.

Regulamentul privind succesiunile prevede că, în cazul în care, în temeiul legii aplicabile succesiunii stabilite în urma aplicării regulamentului menționat, nu există pentru niciunul din bunuri un moștenitor și niciun legatar instituit printr-o dispoziție pentru cauză de moarte și nicio persoană fizică cu vocație succesorală, legea aplicabilă nu exclude dreptul unui stat membru sau al unei entități desemnate de un anumit stat membru în acest scop să își însușească, de drept, activele din cadrul unei moșteniri care sunt situate pe teritoriul său, în cazul în care există creditori care au dreptul la plata datoriilor restante din activele rămase. În legislația cehă, acest aspect este reglementat de articolul 1634 din Codul civil, care prevede că, în cazul în care nu există un moștenitor care să preia succesiunea inclusiv în temeiul normelor privind succesiunea *ab intestat*, aceasta este transferată statului, care este considerat moștenitorul legal. Statul are același statut față de celelalte părți în calitate de moștenitor în conformitate cu beneficiul de inventar. În temeiul articolului 78 din Legea privind dreptul internațional privat, bunurile și drepturile testatorului localizate în Republica Cehă sunt transferate Republicii Ceha, în cazul în care nu există un moștenitor al acestuia; deciziile în această materie țin de competența instanțelor ceha. Statul sau altă unitate teritorială sau instituție existentă nu este considerat(ă), în acest sens, moștenitor al acestuia, cu excepția cazului în care este stabilit(ă) drept moștenitor în testament.

3.8 Proprietatea reală

Acest aspect este reglementat de articolele 69-79 din Legea privind dreptul internațional privat.

Regula generală este aceea că drepturile reale asupra bunurilor imobile sau bunurilor mobile corporale sunt reglementate de legea locului unde se află bunurile. Tot în conformitate cu această lege se stabilește dacă bunul este mobil sau imobil. Pentru anumite bunuri și pentru anumite aspecte ale drepturilor reale, legea conține însă norme speciale privind conflictul de legi - a se vedea mai jos:

Drepturile reale asupra navelor și aeronavelor care sunt înregistrate într-un registru public, a căror naștere și stingere sunt reglementate de legea statului unde este ținut registrul.

Nașterea și stingerea drepturilor reale asupra bunurilor mobile corporale sunt reglementate de legea locului unde se aflau bunurile la momentul în care a avut loc evenimentul care a determinat nașterea sau stingerea dreptului respectiv.

Nașterea și stingerea dreptului de proprietate asupra bunurilor mobile corporale care sunt transferate pe baza unui acord sunt reglementate de legea care reglementează acordul care stă la baza nașterii sau stingerii dreptului de proprietate.

În cazul în care un act juridic care urmează să constituie baza pentru nașterea și stingerea drepturilor reale asupra bunurilor mobile corporale este efectuat după ce bunul a fost expedit, nașterea și stingerea în cauză sunt reglementate de legea locului de unde au fost expediate bunurile. Iar dacă nașterea și stingerea drepturilor reale asupra bunului în cauză au loc prin prelucrarea unui certificat care trebuie să fie prezentat în scopul predării bunului și manipulării acestuia, se aplică legea locului unde se află certificatul la momentul prelucrării acestuia.

Dispozițiile privind înscrierile în registre publice și liste similare valabile în locul în care se află bunurile mobile sau imobile se aplică, de asemenea, în cazul în care temeiul juridic pentru nașterea, stingerea, limitarea sau transferul dreptului înregistrat este evaluat în temeiul unui alt sistem juridic.

Acceptarea este reglementată de legea în vigoare în locul unde se află localizat bunul la începutul perioadei de acceptare. Titularul poate, cu toate acestea, să facă trimitere la legea statului în care are loc acceptarea, în cazul în care - din momentul în care bunurile au ajuns în statul respectiv - sunt îndeplinite toate condițiile necesare pentru obținerea acceptării în conformitate cu legea statului respectiv.

3.9 Insolvența

Acest aspect este reglementat de articolul 111 din Legea privind dreptul internațional privat. Prevederile în materie de conflict de legi din Regulamentul privind insolvența se aplică, *mutatis mutandis*, cu excepția cazurilor care intră sub incidența regulamentului respectiv.

Ultima actualizare: 31/03/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Germania

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Între 2007 și 2016, UE a codificat normele privind conflictul de legi din domeniul important al dreptului privat sub forma unor regulamente [în special Regulamentul (CE) nr. 593/2008 („Regulamentul Roma I”), Regulamentul (CE) nr. 864/2007 („Regulamentul Roma II”) și Regulamentul (UE) nr. 650/2012 („Regulamentul UE privind succesiunea”)]. Pentru o imagine de ansamblu, vă rugăm să consultați ghidul „Cooperarea judiciară în materie civilă în Uniunea Europeană” (https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-ro.do). Prin urmare, domeniul de aplicare al normelor autonome ale Germaniei privind conflictul de legi a devenit tot mai îngust.

Principala sursă a normelor germane interne privind conflictul de legi (sau dreptul internațional privat) este Legea introductivă privind Codul civil (*Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche – EGBGB*), în special articolele 3-48. În temeiul articolului 3 din EGBGB, normele privind conflictul de legi prevăzute în legislația UE și în convențiile internaționale au prioritate față de dispozițiile acestei legi în domeniile lor de aplicare.

Legislația germană conține, de asemenea, norme privind conflictul de legi dispersate și în alte acte decât EGBGB, de exemplu în Codul privind insolvența (*Insolvenzordnung – InsO*).

În domeniile care nu sunt reglementate de legislație, de exemplu în ceea ce privește dreptul internațional al societăților comerciale, legea aplicabilă este stabilită de instanțele judecătorești.

Observațiile de la punctul 2 se limitează, în esență, la normele germane interne privind conflictul de legi.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

O listă a tuturor convențiilor multilaterale semnate și ratificate de Germania poate fi consultată în Anuarul B din Monitorul Oficial Federal (*Bundesgesetzblatt*) (comenzi online prin intermediul <https://www.bgbl.de/>). Convențiile internaționale multilaterale enumerate includ convențiile care conțin norme unificate privind conflictul de legi.

Convențiile multilaterale de acest tip sunt deseori inițiate de organizații internaționale. Ar trebui menționată în mod special Conferința de la Haga de drept internațional privat (www.hcch.net <https://www.hcch.net/de/home/>), la care Germania este parte de mult timp.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Dispoziții individuale privind conflictul de legi pot fi incluse, de asemenea, în convențiile bilaterale. O listă a unor astfel de convenții încheiate între Germania și alte state poate fi consultată în Anuarul B din Monitorul Oficial Federal (a se vedea punctul 1.2 de mai sus).

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Chestiunile legate de conflictul de legi apar nu numai în cadrul litigiilor aduse în fața instanței. Partenerii de afaceri din diferite state trebuie să știe ce lege reglementează contractul dintre ei, indiferent de eventualele litigii viitoare. Legea respectivă stabilește drepturile și obligațiile lor. Conducătorii auto care merg în vacanță în alte state trebuie să cunoască legea în temeiul căreia sunt răspunzători în cazul în care provoacă un accident de circulație în statul respectiv. Legea respectivă stabilește natura și amploarea eventualelor despăgubiri.

În cazul în care faptele unui litigiu prezintă o legătură cu legislația unui alt stat, instanța germană care instrumentează cauza respectivă va stabili legea care urmează să fie aplicată prin trimitere la normele germane privind conflictul de legi. Judecătorii germani trebuie să cunoască normele germane privind conflictul de legi. Aceștia trebuie să le aplice indiferent dacă o parte solicită sau nu acest lucru.

2.2 Retrimiteria

În cazul în care, în temeiul normelor germane privind conflictul de legi, este aplicabilă legea unui alt stat, însă legea statului respectiv face trimitere, la rândul său, la legea unui alt stat, legea germană acceptă, în general, trimiterea suplimentară, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) prima teză din EGBGB, sub rezerva dispozițiilor specifice ale actelor juridice ale UE sau ale convențiilor internaționale. În cazul în care legea străină face trimitere înapoi la legea germană, sunt aplicabile dispozițiile de fond germane [articolul 4 alineatul (1) a doua teză din EGBGB].

În cazul în care dispozițiile germane privind conflictul de legi le permit părților să aleagă sistemul juridic aplicabil, articolul 4 alineatul (2) din EGBGB prevede faptul că alegerea se referă doar la dispozițiile de fond.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

O schimbare a legii aplicabile într-o situație în care faptele în cauză sunt încă deschise la schimbări este un fenomen familiar legislației germane. De exemplu, drepturile reale sunt evaluate, în principiu, în conformitate cu legea locului unde sunt situate bunurile, ceea ce înseamnă că, în cazul în care se modifică locația unui bun, este posibil ca acesta să fie reglementat de un alt sistem juridic.

O modificare a factorului de legătură este acceptată, de asemenea, în alte domenii de drept, un exemplu fiind schimbarea cetățeniei.

Cu toate acestea, nu este posibilă schimbarea legii aplicabile în cazul în care normele privind conflictul de legi stabilesc un anumit moment al legăturii. De exemplu, pentru stabilirea legii care reglementează succesiunea, factorul de legătură în cazul persoanelor care decedază începând cu 17 august 2015 va fi locul reședinței obișnuite a testatorului la momentul decesului (a se vedea punctul 3.7 de mai jos).

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Articolul 6 din EGBGB prevede rezerva germană referitoare la ordinea publică, conform căreia o dispoziție a unei legi străine nu poate fi aplicată în cazul în care aplicarea acesteia ar fi în mod vădit incompatibilă cu principiile fundamentale ale dreptului german. În acest caz, prin „principii fundamentale” se înțelege principiile fundamentale ale justiției. În general, acest lucru se referă la încălcări grave ale drepturilor fundamentale garantate în Constituția germană. Pentru aplicarea rezervei de ordine publică este important, de asemenea, ca faptele cauzei să prezintă o legătură cu statul german; în caz contrar, sistemul juridic german nu poate fi implicat. În acest caz, de asemenea, trebuie să se acorde prioritate normelor speciale, în special celor prevăzute în instrumentele juridice ale UE care prevalează (a se vedea, de exemplu, articolul 21 din Regulamentul Roma I, articolul 26 din Regulamentul Roma II și articolul 35 din Regulamentul UE privind succesiunea). O altă excepție de la aplicarea normelor privind conflictul de legi se aplică în cazul normelor de aplicare imediată. În conformitate cu normele de aplicare imediată, normele naționale se aplică în mod obligatoriu, deoarece respectarea acestor dispoziții este considerată esențială de către o țară pentru protejarea intereselor sale publice, în special organizarea sa politică, socială sau economică. Normele

obligatorii capătă o importanță maximă în materie de obligații contractuale și necontractuale. Norme speciale privind acest subiect sunt prevăzute în instrumentele juridice UE care prevalează (a se vedea, în special, articolul 9 din Regulamentul Roma I, care conține o definiție juridică, și articolul 16 din Regulamentul Roma II) și în convențiile internaționale.

2.5 Proba legii străine

Instanțele germane trebuie nu doar să aplice din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi, ci, de asemenea, în conformitate cu articolul 293 din Codul de procedură civilă (*Zivilprozessordnung – ZPO*), după o examinare atentă, să stabilească conținutul legii străine aplicabile. Acest lucru nu se limitează la examinarea legii străine: instanța trebuie să examineze tratamentul legii în doctrină și în jurisprudență. Instanța trebuie să se plaseze în poziția de a putea aplica legea străină în același mod ca o instanță din țara în cauză.

Pentru a stabili conținutul legii străine, instanțele pot utiliza orice surse de referință pe care le au la dispoziție.

O sursă de informații pentru statele contractante este oferită de Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, semnată la Londra la 7 iunie 1968. Cererea trebuie transmisă autorității competente din statul străin în cauză prin intermediul agenției de primire sau de transmitere relevante.

În locul unei cereri de informații de natură juridică în temeiul Convenției europene de la Londra, instanța poate, de asemenea, să obțină un aviz juridic din partea unui expert, cu condiția ca expertul să dețină, de asemenea, cunoștințe referitoare la aplicarea practică a legii străine.

Pentru întrebări simple, în anumite circumstanțe, informațiile obținute de la punctul de contact al Rețelei judiciare europene în materie civilă și comercială sau ca urmare a propriilor cercetări întreprinse de instanță cu privire la legea străină pot fi suficiente, de asemenea, pentru a stabili conținutul legii străine.

Instanțele pot, de asemenea, să solicite cooperarea părților pentru a face dovada legii străine, însă nu sunt obligate să urmeze memoriile acestora. Prin urmare, acestea pot să exploateze orice sursă de referință, din oficiu, fără a fi obligate să ia în considerare elementele de probă prezentate de părți.

În cazurile excepționale în care, în pofida tuturor eforturilor depuse, conținutul legii străine care trebuie aplicată nu poate fi stabilit, se aplică legea germană ca alternativă.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Contractele de vânzare internațională sunt supuse, în primul rând, Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, care se aplică automat între întreprinderile din oricare dintre numeroasele state contractante, cu excepția cazului în care părțile au exclus acest lucru suficient de clar, de exemplu prin mențiunea „excludere a aplicării Convenției ONU privind vânzarea”.

Pentru toate celelalte antecontracte încheiate începând cu 17 decembrie 2009, legea aplicabilă este stabilită, în principiu, în conformitate cu Regulamentul Roma I, cu excepția contractelor care nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului respectiv, precum contractele reglementate exclusiv de dreptul proprietății. În plus, articolele 46b-46d din EGBGB sunt, de asemenea, aplicabile.

Până la 17 decembrie 2009, s-a aplicat versiunea anterioară a articolului 27 și următoarele din EGBGB. Aceasta se baza pe Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și a fost abrogată cu efect din 17 decembrie 2009, însă se aplică în continuare în cazul contractelor încheiate înainte de această dată.

Pentru anumite contracte de asigurare încheiate înainte de 17 decembrie 2009, articolele 7-14 din Legea introductivă la Legea asigurărilor (*Einführungsgesetz zum Versicherungsvertragsgesetz – EGVVG*), în versiunea sa valabilă până la 16 decembrie 2009, conțin norme speciale privind conflictul de legi.

3.2 Obligații extracontractuale

Începând cu 11 ianuarie 2009, alegerea sistemului juridic aplicabil obligațiilor necontractuale a fost reglementată, în general, de Regulamentul Roma II, completat de articolul 46a din EGBGB.

În cazurile care nu intră sub incidența regulamentului, cum ar fi, de exemplu, încălcări ale dreptului la protecția propriei personalități (*Persönlichkeitsrecht*), legislația germană prevede anumite norme privind conflictul de legi pentru stabilirea legislației naționale aplicabile; aceste norme sunt prevăzute la articolele 38a-42 din EGBGB.

Articolul 38 din EGBGB prevede norme privind legea care trebuie aplicată diferitelor tipuri de cereri întemeiate pe îmbogățirea fără justă cauză.

În temeiul articolului 39 din EGBGB, drepturile legale care decurg dintr-un act săvârșit fără a avea autoritatea necesară în legătură cu aspecte care privesc o altă persoană sunt reglementate de legea statului în care a fost săvârșit actul. O normă specială se aplică în ceea ce privește achitarea unei datorii datorate de o altă persoană.

În temeiul articolului 40 din EGBGB, cererile de despăgubire rezultate în urma unui act ilicit sunt reglementate, în principiu, de legea locului în care a acționat partea responsabilă (*Recht des Handlungsorts*); partea lezată poate opta pentru aplicarea legislației locului în care s-a produs prejudiciul (*Recht des Schadenseintritts*).

Articolul 42 din EGBGB prevede că părțile pot, în orice caz, să aleagă legea aplicabilă unei relații necontractuale ulterior evenimentului care a determinat apariția acesteia.

În plus, în temeiul articolului 41 din EGBGB, sistemul juridic aplicabil poate fi înlocuit cu un sistem juridic care, datorită unor circumstanțe speciale, prezintă o legătură substanțial mai strânsă cu faptele cauzei.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

În temeiul normelor germane privind conflictul de legi, chestiunile juridice ridicate de statutul juridic personal al unei persoane fizice sunt reglementate de sistemul juridic al statului al cărui cetățean este persoana în cauză (*Heimatrecht*). Acest lucru se aplică, în principiu, în ceea ce privește numele (pentru detalii, a se vedea articolul 10 din EGBGB) și faptul dacă o persoană fizică se bucură de capacitate juridică și de capacitatea de a încheia contracte (articolul 7 din EGBGB).

În cazul în care o persoană are mai multe cetățenii (*Mehrstaater*), articolul 5 alineatul (1) prima teză din EGBGB prevede că trebuie să se facă referire la „cetățenia efectivă”, și anume cetățenia statului cu care persoana cu mai multe cetățenii are cele mai strânse legături. În cazul în care, cu toate acestea, o persoană care are mai multe cetățenii are, de asemenea, cetățenia germană, articolul 5 alineatul (1) a doua teză din EGBGB prevede că se aplică doar cetățenia germană.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

În temeiul articolului 19 din EGBGB, filiația copilului este supusă, în primul rând, legii statului în care copilul își are reședința obișnuită. În relația cu fiecare părinte, filiația poate fi stabilită, de asemenea, de legea statului a cărui cetățenie o deține părintele respectiv. În sfârșit, dacă mama este căsătorită, legea care reglementează efectele căsătoriei (*Ehewirkungsstatut*) (articolul 14 din EGBGB) care se aplică în momentul nașterii poate să dobândească, de asemenea, importanță în ceea ce privește stabilirea filiației. Se aplică norme diferite pentru copiii născuți înainte de 1 iulie 1998.

În temeiul articolului 20 din EGBGB, contestarea filiației este reglementată, în general, de sistemul juridic care stabilește filiația și, în cazul în care este introdusă o contestație de către un copil, de legea care se aplică în locul unde copilul își are reședința obișnuită.

3.4.2 Adopția

De la 31 martie 2020, adopția unui copil în Germania a făcut obiectul legislației germane. În caz contrar, este reglementată de legea statului în care copilul adoptat își are reședința obișnuită în momentul adopției [noua versiune a articolului 22 alineatul (1) din EGBGB]. Procedurile de adopție încheiate înainte de 31 martie 2020 fac obiectul dreptului internațional privat aplicabil anterior, și anume adopția este reglementată de legea statului al cărui cetățean era adoptatorul, la momentul adopției [vechea versiune a articolului 22 alineatul (1) prima teză din EGBGB]. Adopția de către unul sau ambii soți intră sub incidența legii care reglementează efectele generale ale căsătoriei [vechea versiune a articolului 22 alineatul (1) a doua teză din EGBGB].

Recunoașterea și stabilirea eficacității adopțiilor străine sunt reglementate de Legea privind efectele adopției unui copil în temeiul unei legi străine (*Gesetz über Wirkungen der Annahme als Kind nach ausländischem Recht*) [Legea privind eficacitatea adopției (*Adoptionswirkungsgesetz* – AdWirkG)].

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Următoarele observații sunt aplicabile numai în cazul căsătoriilor dintre persoane de sex opus. Pentru căsătoriile între persoane de același sex, a se vedea punctul 3.5.2.

În temeiul articolului 13 din EGBGB, condițiile pentru încheierea căsătoriei sunt, în general, cele prevăzute în legea statului al cărui cetățean este persoana care urmează să se căsătorească. În mod excepțional, în anumite circumstanțe speciale, se poate aplica în schimb legea germană.

În Germania, o căsătorie poate fi încheiată numai în prezența grefierului sau, în mod excepțional, a unei persoane autorizate în mod special de un stat străin [articolul 13 alineatul (4) a doua teză din EGBGB].

Dacă efectele generale ale căsătoriei nu se încadrează în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) 2016/1103 al Consiliului de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale (Regulamentul UE privind regimurile matrimoniale), acestea intră sub incidența legii alese de soți [articolul 14 alineatul (1) din EGBGB].

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Căsătoriile între persoane de același sex și uniunile consensuale înregistrate (*eingetragene Lebenspartnerschaften*) sunt reglementate de articolul 17b din EGBGB. În conformitate cu articolul respectiv, încheierea și desfacerea unei uniuni consensuale înregistrate, precum și orice efecte generale care nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) 2016/1104 al Consiliului de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate (Regulamentul UE privind regimul patrimonial al parteneriatelor înregistrate), sunt reglementate de legea țării în care este înregistrată uniunea consensuală [articolul 17b alineatul (1) prima teză, EGBGB]. Același lucru se aplică prin analogie dacă soții sunt de același sex sau dacă cel puțin unul dintre soți nu este nici de gen feminin, nici de gen masculin [articolul 17b alineatul (4) prima teză din EGBGB]. De la 1 octombrie 2017, nu mai este posibilă încheierea de uniuni consensuale înregistrate în Germania [articolul 3 alineatul (3) din Legea care introduce dreptul de căsătorie pentru cuplurile de același sex (*Eheöffnungsgesetz*)], iar articolul 17b alineatul (1) prima teză din EGBGB constituie, prin urmare, în ceea ce privește încheierea unei uniuni consensuale, un caz extrem de rar al unei norme germane privind conflictul de legi care se referă la un raport juridic care poate surveni numai în străinătate.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Legea aplicabilă în materie de divorț a fost stabilită începând cu 21 iunie 2012 în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept („Regulamentul Roma III”). Regulamentul se aplică inclusiv în cazul în care, în conformitate cu dispozițiile acestuia, legea aplicabilă este legea unui stat care nu participă la cooperarea consolidată (articolul 4 din regulament). Divorțul și separarea de drept sunt reglementate, de asemenea, de Regulamentul Roma III în cazul căsătoriilor între persoane de sex opus [articolul 17b alineatul (4) prima teză din EGBGB].

De asemenea, sunt aplicabile articolele 17 și 17a din EGBGB.

În Germania, un divorț poate fi pronunțat numai de către o instanță [articolul 17 alineatul (3) din EGBGB].

În conformitate cu articolul 17 alineatul (4) din EGBGB, legea aplicabilă partajării drepturilor de pensie este stabilită de legea aplicabilă divorțului. În anumite situații în care partajarea drepturilor de pensie nu este recunoscută de dreptul străin, aceasta va fi pusă în aplicare, în mod alternativ, în conformitate cu legea germană, dacă părțile solicită acest lucru.

Uzurafructul unui domiciliu conjugal și efectele de uz casnic situate în Germania sunt reglementate de dreptul material german (articolul 17a din EGBGB).

3.5.4 Obligațiile de întreținere

În ceea ce privește legea aplicabilă creanțelor de întreținere între rude sau între soți, aceasta este reglementată din 18 iunie 2011 de Protocolul de la Haga privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere din 23 noiembrie 2007. În conformitate cu articolul 2 din protocol, acesta are o aplicabilitate generală, și anume chiar dacă legea care se aplică în temeiul dispozițiilor sale este cea a unui stat care nu este parte la acesta. Prin urmare, normele germane din EGBGB care au fost aplicabile până atunci în această privință au fost abrogate.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Efectele patrimoniale ale unei căsătorii sunt reglementate de Regulamentul UE privind regimurile matrimoniale. Acesta se aplică și în cazul căsătoriilor între persoane de același sex [articolul 17 alineatul (4) a doua teză din EGBGB]. Regulamentul UE privind regimurile matrimoniale acordă prioritate autonomiei părților: viitorii soți pot alege legea aplicabilă regimului lor matrimonial [articolul 22 alineatul (1) din Regulamentul UE privind regimurile matrimoniale]. În lipsa unui acord între părți, factorul de legătură este locul de reședință al soților sau, alternativ, cetățenia lor sau statul cu care soții au, împreună, cele mai strânse legături [a se vedea articolul 26 din Regulamentul UE privind regimurile matrimoniale].

Având în vedere data aplicării sale (30 ianuarie 2019), Regulamentul UE privind regimul patrimonial al parteneriatelor înregistrate nu se aplică în cazul uniunilor consensuale formate în Germania, deoarece, începând cu 1 octombrie 2017, nu a mai fost posibilă încheierea unei uniuni consensuale în temeiul dreptului german (a se vedea punctul 3.5.2 de mai sus). În temeiul Regulamentului UE privind regimul patrimonial al parteneriatelor înregistrate, alegerea părților este, de asemenea, principalul factor de legătură [articolul 22 alineatul (1) din Regulamentul UE privind regimul patrimonial al parteneriatelor înregistrate]. În absența unui acord privind alegerea legii, legea aplicabilă efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate este legea statului în temeiul căreia s-a înregistrat parteneriatul [articolul 26 alineatul (1) din Regulamentul UE privind regimul patrimonial al parteneriatelor înregistrate].

3.7 Testamente și succesiuni

În cazul în care decesul a survenit la 17 august 2015 sau după această dată, normele aplicabile în primul rând sunt cele prevăzute în Regulamentul (UE) privind succesiunea. În conformitate cu respectivul regulament, ultimul loc de reședință obișnuită a testatorului este factorul de legătură fundamental pentru legea aplicabilă succesiunii. Succesiunile care datează de dinainte de 17 august 2015 sunt reglementate de legea țării a cărei cetățenie a fost deținută de testator la momentul decesului, în conformitate cu vechea versiune a articolului 25 din EGBGB (noua versiune a articolului 25 din EGBGB declară aplicabilitatea prin analogie a Regulamentului UE privind succesiunea). A fost posibil să se opteze pentru legislația germană în ceea ce privește bunurile imobile situate în Germania.

Pentru succesiunile care datează de după 17 august 2015, condițiile de formă ale dispozițiilor pentru cauză de moarte sunt reglementate de noua versiune a articolului 26 din EGBGB, care, pentru dispozițiile testamentare, prevede în esență aplicarea directă a Convenției de la Haga din 5 octombrie 1961, la care Germania, ca stat contractant, a fost parte încă din 1965 [alineatul (1)] și, în ceea ce privește forma altor dispoziții pentru cauză de moarte, face trimitere la

articolul 27 din Regulamentul UE privind succesiunea [alineatul (2)]. Succesiunile care datează de dinainte de 17 august 2015 sunt reglementate de vechea versiune a articolului 26 din EGBGB, care a inclus principalele dispoziții privind conflictul de legi ale Convenției de la Haga din 1961 privind conflictele de legi legate de forma dispozițiilor testamentare. O dispoziție este valabilă în ceea ce privește forma dacă forma sa satisface cerințele sistemului juridic cu care are o legătură, de exemplu pe baza naționalității, a reședinței obișnuite a testatorului sau a locului în care a fost întocmit testamentul.

3.8 Proprietatea reală

În temeiul articolului 43 din EGBGB, drepturile reale sunt reglementate de legea statului în care sunt situate bunurile. Legislația locală reglementează, de exemplu, domeniul de aplicare al drepturilor de proprietate și modul în care bunurile pot fi transferate sau grevate cu drept de gaj sau garanție reală mobilă.

Articolul 45 din EGBGB prevede un factor de legătură special pentru mijloacele de transport.

Articolul 43 alineatul (2) din EGBGB prevede o normă specială pentru transferul de proprietate de la un stat la altul.

În sfârșit, emisiile generate de terenuri sunt tratate separat, la articolul 44 din EGBGB.

Strict vorbind, nu există posibilitatea alegerii unei anumite legi în ceea ce privește drepturile reale. Cu toate acestea, în temeiul articolului 46 din EGBGB, se poate deroga de la legea stabilită prin trimitere la factorii de legătură menționați anterior în cazul în care circumstanțele indică o legătură substanțial mai strânsă cu legea unui alt stat.

3.9 Insolvența

În plus față de normele privind conflictul de legi în temeiul Regulamentului (UE) nr. 2015/848 din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență, care conține norme care reglementează relațiile dintre statele membre, articolul 335 din Codul privind insolvența prevede în raport cu țările terțe că, în principiu, procedurile de insolvență și efectele lor sunt reglementate de legea statului în care a fost deschisă procedura. Articolul 336 și următoarele din Codul privind insolvența definesc factori de legătură speciali pentru anumite aspecte specifice ale legislației privind insolvența pe plan internațional care se pot abate de la acest principiu (de exemplu, ocuparea forței de muncă, compensarea și anularea tranzacțiilor în cadrul procedurilor de insolvență).

Ultima actualizare: 19/04/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [\[et\]](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi: [\[en\]](#).

Ce lege se aplică - Estonia

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Aspectele legate de legea aplicabilă sunt reglementate în principal de [\[E\]](#) [Legea privind dreptul internațional privat](#) (denumită în continuare „PILA”).

Partea generală a Legii privind Codul civil a reglementat legea aplicabilă înainte de intrarea în vigoare a PILA la 1 iulie 2002; în prezent, PILA se aplică în locul acesteia, în aproape toate cauzele, în temeiul articolului 24 din Legea privind dreptul obligațiilor, al părții generale a Legii privind Codul civil, precum și al actului de punere în aplicare a Legii privind dreptul internațional privat.

În plus, prioritatea normelor care decurg din legislația aplicabilă a UE față de legislația națională trebuie să fie luată în considerare, împreună cu principiul care rezultă din articolul 123 din Constituția Republicii Estonia, conform căruia, atunci când legile sau alte prevederi legislative ale Estoniei intră în conflict cu un tratat internațional ratificat de Parlamentul Estoniei, se aplică dispozițiile tratatului internațional. Estonia a semnat, de asemenea, patru acorduri privind asistența judiciară cu Rusia, Ucraina, Polonia, Letonia și Lituania, care reglementează inclusiv aspecte legate de legea aplicabilă.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare, semnată la Haga la 4 octombrie 1961; pentru informații suplimentare, a se vedea: [\[E\] https://www.riigiteataja.ee/akt/78853](https://www.riigiteataja.ee/akt/78853).

Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, semnată la Roma la 19 iunie 1980; pentru informații suplimentare, a se vedea: [\[E\] https://www.riigiteataja.ee/akt/1026913](https://www.riigiteataja.ee/akt/1026913).

Convenția asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, semnată la Haga la 19 octombrie 1996; pentru informații suplimentare, a se vedea: [\[E\] https://www.riigiteataja.ee/akt/214112011002](https://www.riigiteataja.ee/akt/214112011002).

Protocolul privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, semnat la Haga la 23 noiembrie 2007; pentru informații suplimentare, a se vedea: [\[E\] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f30b46bd-fcdd-4b33-8b08-5b06e4a09b88.0022.02/DOC_2&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f30b46bd-fcdd-4b33-8b08-5b06e4a09b88.0022.02/DOC_2&format=PDF).

1.3 Principalele convenții bilaterale

Acordul dintre Republica Estonia, Republica Letonia și Republica Lituania privind asistența judiciară și raporturile juridice, semnat la Tallinn, la 11 noiembrie 1992; mai multe informații sunt disponibile la: [\[E\] Riigi Teataja](#).

Acordul dintre Republica Estonia și Federația Rusă privind asistența judiciară și raporturile juridice în materie civilă, penală și de dreptul familiei, semnat la Moscova, la 26 ianuarie 1993; mai multe informații sunt disponibile la: [\[E\] Riigi Teataja](#).

Acordul dintre Republica Estonia și Ucraina privind asistența judiciară și raporturile juridice în materie civilă și penală, semnat la Kiev, la 15 februarie 1995; mai multe informații sunt disponibile la: [\[E\] Riigi Teataja](#).

Acordul dintre Republica Estonia și Republica Polonă privind asistența judiciară și raporturile juridice în materie de drept civil, dreptul muncii și drept penal, semnat la Tallinn, la 27 noiembrie 1998; mai multe informații sunt disponibile la: [\[E\] Riigi Teataja](#).

Regulamente ale Uniunii Europene

Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Roma II”) (JO L 199, 31.7.2007, p. 40-49);

Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale („Roma I”) (JO L 177, 4.7.2008, p. 6-16);

Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO L 7, 10.1.2009, p. 1-79);

Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO L 201, 27.7.2012, p. 107-134);

Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO L 343, 29.12.2010, p. 10-16);

Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului privind procedurile de insolvență (JO L 141, 5.6.2015, p. 19-72).

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În cazul în care o lege, un acord internațional sau o tranzacție impune aplicarea unei legi străine, instanțele vor aplica această lege, indiferent dacă s-a cerut sau nu aplicarea acestei legi. Cu alte cuvinte, obligația instanțelor de a aplica o lege străină nu depinde de solicitarea sau nesolicitarea unei părți [articolul 2 alineatul (1) din PILA].

În unele cauze aflate pe rolul instanțelor civile în care părțile aveau dreptul de a ajunge la un acord privind alegerea legii aplicabile, instanțele estoniene au aplicat legea estoniană în locul legii străine, dat fiind că părțile au renunțat implicit la dreptul lor de a alege legea străină.

2.2 Retrimiteria

În cazul în care PILA impune aplicarea legii străine (trimitere), se aplică normele de drept internațional privat din țara relevantă. În cazul în care normele respective impun aplicarea legii estoniene (remitere), se aplică normele de drept material estonian [articolul 6 alineatul (1) din PILA].

Prin urmare, dacă legea străină retrimite la legea estoniană, se aplică normele de drept material estonian.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Crearea sau epuizarea unui drept *in rem* trebuie să se stabilească în conformitate cu legea țării în care se afla bunul la momentul creării sau al epuizării dreptului *in rem* [articolul 18 alineatul (1) din PILA]. Prin urmare, în cazul în care locul situării bunului se schimbă după crearea sau epuizarea unui drept *in rem*, legea aplicabilă acestuia se modifică, de asemenea. Capacitatea juridică activă și pasivă a unei persoane fizice intră sub incidența legii țării în care aceasta își are domiciliul [articolul 12 alineatul (1) din PILA]. Prin urmare, dacă se modifică țara de domiciliu a unei persoane, legea aplicabilă capacității sale juridice pasive și active se modifică, de asemenea. Cu toate acestea, legea prevede, de asemenea, că o schimbare a domiciliului nu limitează capacitatea juridică activă dobândită deja [articolul 12 alineatul (3) din PILA].

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Legea străină nu este aplicată dacă aceasta intră în mod evident în contradicție cu principiile esențiale ale dreptului estonian (ordinea publică). În astfel de cazuri, se aplică legea estoniană (articolul 7 din PILA).

Faptul dacă legea străină prevede sau nu o normă de drept care nu există în dreptul estonian nu este decisiv în astfel de cazuri; în schimb, în temeiul clauzei privind ordinea publică, legea estoniană se aplică în locul legii străine în cazul în care aplicarea legii străine ar intra în mod clar în contradicție cu principiile esențiale ale dreptului estonian.

Legislația aplicabilă obligațiilor contractuale prevede, de asemenea, că dispozițiile capitolului relevant din PILA nu aduc atingere aplicării acelor dispoziții din dreptul estonian care sunt aplicabile, indiferent de legea care reglementează contractele (articolul 31 din PILA). Articolul 32 alineatul (3) din legea subliniază, în continuare, că alegerea părților ca legea străină să reglementeze un contract, indiferent dacă acestea au ales sau nu și jurisdicția străină, nu este de natură, în cazul în care toate elementele relevante pentru contract la momentul efectuării alegerii respective au legătură cu o singură țară, să aducă atingere aplicării acelor norme din legislația țării respective de la care nu se poate deroga prin contract (norme imperative).

2.5 Proba legii străine

Deși se prevede, ca principiu general, că instanțele judecătorești trebuie să aplice legea străină în situațiile în care acest lucru este impus de o lege, de un acord internațional sau de o tranzacție, indiferent dacă o astfel de aplicare este sau nu solicitată [articolul 2 alineatul (1) din PILA], autoritățile și instanțele pot solicita asistență din partea părților sau a autorităților publice în ceea ce privește stabilirea legii străine care trebuie aplicată.

Deși părțile pot depune documente la instanțe pentru a stabili conținutul legii străine, instanțele nu sunt obligate să adere la astfel de documente [articolul 4 alineatul (2) din PILA]. Instanțele judecătorești au, de asemenea, dreptul de a solicita asistență din partea Ministerului Justiției sau din partea Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Estonia, precum și de a colabora cu experți [articolul 4 alineatul (3) din PILA].

Părțile la o procedură civilă au obligația să dovedească legea în vigoare în afara Republicii Estonia, a dreptului internațional sau a dreptului cutumiar, numai în măsura în care instanța nu are cunoștință de o astfel de lege în conformitate cu articolul 234 din Codul de procedură civilă (denumit în continuare „CPC”). De asemenea, instanța poate utiliza și alte surse de informații și poate efectua alte acte pentru a stabili conținutul legii, astfel cum se descrie în alineatul anterior cu referire la articolul 4 din PILA.

Dreptul instanțelor de a solicita informații în vederea stabilirii conținutului legii care trebuie aplicată se bazează pe principiul contradictorialității în procedura civilă. Acest principiu este exprimat, în special, la articolul 5 alineatele (1) și (2) din Codul de procedură civilă, unde se prevede că procedurile din cadrul unei acțiuni sunt desfășurate pe baza faptelor și a cererilor depuse de părți în cadrul acțiunii, precum și că părțile au drepturi și șanse egale de a-și susține cererile și de a infirma sau contesta documentele depuse de partea adversă. În acest sens, o parte poate alege faptele pe care le prezintă în vederea susținerii cererii sale, precum și mijloacele de probă necesare pentru a dovedi faptele respective.

De asemenea, legea permite excepții prin care dreptul estonian este aplicabil atunci când conținutul legii străine nu poate fi stabilit într-un termen rezonabil, în pofida tuturor eforturilor [articolul 4 alineatul (4) din PILA].

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În mod similar cu alte aspecte de drept internațional privat, legea aplicabilă contractelor în Estonia este reglementată de PILA, cu excepția cazului în care se prevede altfel în legislația internațională. Legea care reglementează un contract poate fi stabilită, de asemenea, pe baza unui acord între părți sau, în cazul în care PILA nu le acordă părților dreptul să aleagă legea aplicabilă, pe baza legii aplicabile stabilite utilizând criteriile prevăzute în acest sens. Întrucât, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Legea falimentului, procedura de faliment se supune dispozițiilor Codului de procedură civilă, cu excepția cazului în care Legea falimentului prevede altfel și, în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, procedurile în instanță se desfășoară pe baza dreptului estonian de procedură civilă, legea aplicabilă în cazul procedurilor de faliment desfășurate în Estonia este legea estoniană sau legea aplicabilă în baza unui acord între părți sau, în lipsa unui astfel de acord, legea aplicabilă stabilită conform criteriilor prevăzute în PILA.

Conform dispozițiilor PILA, contractele trebuie să fie reglementate de legea țării convenite de către părți. Părțile pot alege legea care reglementează întregul contract sau o parte a acestuia în cazul în care contractul poate fi divizat într-o asemenea manieră [articolul 32 alineatele (1) și (2) din lege]. Cu toate acestea, opțiunea părților privind legea aplicabilă, exprimată printr-un acord, nu este absolută. Articolul 32 alineatul (3) din legea stipulează că alegerea părților ca legea străină să reglementeze un contract, indiferent dacă acestea au ales sau nu și jurisdicția străină, nu este de natură, în cazul în care toate elementele relevante pentru contract la momentul efectuării alegerii respective au legătură cu o singură țară, să aducă atingere aplicării acelor norme din legislația țării respective de la care nu se poate deroga prin contract (norme imperative).

În cazul în care părțile nu au ales legea care reglementează un contract, contractul este reglementat de legea țării cu care acesta prezintă legăturile cele mai strânse. În cazul în care contractul este divizibil și o parte din contract prezintă în mod independent legături mai strânse cu o altă țară, partea respectivă poate fi reglementată de legea acelei alte țări [articolul 33 alineatul (1) din PILA].

Se consideră că un contract prezintă legăturile cele mai strânse cu țara în care partea care trebuie să îndeplinească obligația caracteristică a contractului are, la data încheierii contractului, domiciliul sau, în cazul organului de conducere al părții respective, sediul. În cazul în care contractul este încheiat în cadrul activității comerciale sau profesionale a părții care trebuie să îndeplinească obligația caracteristică a contractului, contractul se presupune a prezenta legăturile cele mai strânse cu țara în care este situat sediul comercial principal al părții respective. În cazul în care contractul impune ca obligația caracteristică a contractului să fie îndeplinită într-un sediu comercial, altul decât sediul principal, contractul se presupune a prezenta legăturile cele mai strânse cu țara în care este situat un alt astfel de alt sediu comercial [articolul 33 alineatul (2) din PILA].

În cazul bunurilor imobile și al contractelor de transport, sunt prevăzute derogări de la norma generală privind locul de executare a unui contract. În cazul în care obiectul unui contract este un drept asupra bunurilor imobile sau un drept de a folosi bunuri imobile, contractul se presupune a prezenta legăturile cele mai strânse cu țara în care este situat bunul imobil respectiv [articolul 33 alineatul (4) din PILA]. În cazul unui contract de transport, contractul se presupune a prezenta legăturile cele mai strânse cu țara în care este situat sediul comercial principal al transportatorului la momentul în care s-a încheiat contractul, dacă locul de plecare sau de destinație sau, în cazul unui contract de transport de bunuri, sediul comercial principal al expeditorului sau locul de încărcare sau de descărcare se află, de asemenea, în aceeași țară [articolul 33 alineatul (5) din PILA].

De asemenea, se aplică norme speciale pentru contractele încheiate cu consumatorii (articolul 34 din PILA), contractele de muncă (articolul 35 din PILA) și contractele de asigurare (articolele 40-47 din PILA). Scopul acestor norme speciale este de a asigura protecția consumatorului, a angajatului și a deținătorului poliței de asigurare, ca parte contractuală mai defavorizată.

În cazul contractelor încheiate cu un consumator, este posibilă, de asemenea, stabilirea prin acord a legii care reglementează contractul, cu condiția ca un astfel de acord să nu priveze consumatorul de protecția acordată acestuia în temeiul normelor imperative din țara sa de domiciliu, dacă: 1) în țara de domiciliu a consumatorului, încheierea contractului a fost precedată de o ofertă specifică adresată consumatorului sau de publicitate și consumatorul a efectuat în țara respectivă toate acțiunile necesare pentru încheierea contractului; 2) partenerul contractual al consumatorului sau un reprezentant al partenerului a primit comanda din partea consumatorului în țara de domiciliu a acestuia din urmă; 3) contractul vizează vânzarea de bunuri și consumatorul s-a deplasat din țara sa de domiciliu într-o altă țară și a plasat comanda în acea țară diferită, cu condiția ca deplasarea consumatorului să fi fost organizată de vânzător cu scopul de a convinge consumatorul să încheie contractul. În lipsa unui acord cu privire la legea aplicabilă, contractele încheiate cu un consumator sunt reglementate de legea țării de domiciliu a consumatorului.

În cazul unui contract de muncă, alegerea legii aplicabile nu poate priva angajatul de protecția acordată acestuia în temeiul normelor juridice imperative ale țării, care ar fi fost aplicabile în lipsa unei alegeri a legii aplicabile. În lipsa unei alegeri a legii aplicabile, un contract de muncă este reglementat de legea țării în care: 1) angajatul își desfășoară în mod obișnuit activitatea în cursul executării contractului, chiar dacă angajatul este angajat temporar într-o altă țară; 2) este situată unitatea prin care angajatul a fost recrutat, în cazul în care angajatul nu își desfășoară în mod obișnuit activitatea pe teritoriul aceleiași țări.

Contractele de asigurare fac obiectul unor norme mai specifice. Termenele și condițiile pe care se pot baza acordurile privind legea aplicabilă sunt prevăzute la articolele 42-44. În cazul în care părțile unui contract de asigurare nu au ajuns la un acord cu privire la legea care reglementează respectivul contract și domiciliul sau organul de conducere al deținătorului poliței, precum și riscul asigurat, sunt situate pe teritoriul aceleiași țări, se aplică legea țării respective [articolul 45 alineatul (1) din PILA]. În cazul în care nu sunt îndeplinite aceste cerințe, se aplică legea țării cu care contractul are cele mai strânse legături. Se presupune că respectivul contract are cele mai strânse legături cu țara în care este situat riscul asigurat [articolul 45 alineatul (2) din PILA].

3.2 Obligații extracontractuale

Legislația estoniană prevede diferite motive pentru alegerea legii în funcție de natura obligației necontractuale în cauză.

Cererile împotriva îmbogățirii fără justă cauză care rezultă din îndeplinirea unei obligații sunt guvernate de legea țării care reglementează raportul juridic efectiv sau presupus pe baza căruia a fost îndeplinită obligația; cererile împotriva îmbogățirii fără justă cauză care rezultă din încălcarea unui drept al unei alte persoane sunt reglementate de legea țării în care s-a săvârșit încălcarea. În alte cazuri, cererile care rezultă din îmbogățirea fără justă cauză sunt reglementate de legea țării în care s-a produs îmbogățirea fără justă cauză [articolul 48¹ alineatele (1)-(3) din PILA].

Cererile rezultate din gestiunea de afaceri (*negotiorum gestio*) sunt reglementate de legea țării în care gestionarul de afaceri (*negotiorum gestor*) a efectuat actul, iar cererile care decurg din îndeplinirea obligațiilor unei alte persoane se supun legii care reglementează astfel de obligații [articolul 49 alineatele (1)-(2) din PILA].

Ca regulă generală, cererile care rezultă din cauzarea nelegală de prejudicii sunt reglementate de legea țării în care a avut loc actul sau evenimentul care stă la baza cauzării prejudiciului. În cazul în care consecințele nu devin evidente în țara în care a avut loc actul sau evenimentul pe care se bazează cererea, legea țării în care au survenit consecințele actului sau ale evenimentului se aplică la cererea părții prejudiciate [articolul 50 alineatele (1)-(2) din PILA]. Cu toate acestea, se aplică o restricție în ceea ce privește despăgubirile acordate pentru cauzarea nelegală de prejudicii. În cazul în care o cerere rezultată din cauzarea nelegală de prejudicii este reglementată de legea străină, astfel de despăgubiri dispuse în Estonia nu trebuie să fie semnificativ mai mari decât despăgubirile prevăzute de legea estoniană pentru prejudicii similare (articolul 52 din PILA).

Legea permite, de asemenea, părților să convină să aplice legea estoniană după producerea unui eveniment sau după executarea unui act din care rezultă o obligație necontractuală. Alegerea legii nu aduce atingere drepturilor terților (articolul 54 din PILA).

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Nicio normă distinctă privind legea aplicabilă nu se aplică numelor de persoane în temeiul dreptului estonian.

Dreptul estonian se aplică în ceea ce privește stabilirea domiciliului unei persoane fizice (articolul 10 din PILA). Cetățenia unei persoane fizice este stabilită în temeiul legii țării a cărei cetățenie urmează a fi decisă; dacă o persoană fizică are cetățenii multiple, se aplică cetățenia țării cu care persoana are legăturile cele mai strânse; și, în cazul unui apatrid, al unei persoane a cărei cetățenie nu poate fi stabilită sau al unui refugiat, se utilizează domiciliul persoanei în locul cetățeniei acesteia [articolul 11 alineatele (1)-(3) din PILA].

Legea țării de domiciliu a unei persoane fizice se aplică capacității juridice pasive și active a acesteia, însă o schimbare de domiciliu nu limitează capacitatea juridică activă dobândită deja [articolele 12 alineatele (1)-(2) din PILA].

O normă specială precizează situațiile în care o persoană poate invoca incapacitatea; cu toate acestea, operațiunile care decurg din dreptul familiei sau din dreptul succesoral și operațiunile privind bunurile imobile situate într-o altă țară sunt exceptate de la normă [articolul 12 alineatul (4) din PILA]. Cu toate acestea, norma generală prevede că, în cazul în care o persoană încheie o tranzacție fără însă a avea capacitate juridică activă sau în timp ce capacitatea sa juridică activă este restricționată în temeiul legii țării sale de domiciliu, persoana respectivă nu are dreptul să invoce incapacitatea în cazul în care are capacitate juridică activă în conformitate cu legea țării în care a încheiat tranzacția. Norma generală nu se aplică dacă cealaltă parte a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de lipsa de capacitate juridică activă a persoanei [articolul 12 alineatul (3) din PILA].

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Relațiile de dreptul familiei între un părinte și un copil sunt reglementate de legea țării de domiciliu a copilului (articolul 65 din PILA). Drepturile și obligațiile reciproce ale părinților și copiilor derivă din filiația copiilor, care se stabilește în conformitate cu procedura stabilită prin lege; filiația nu este supusă respectării unor norme distincte privind legea aplicabilă.

Filiația se stabilește sau se contestă în conformitate cu legea țării de domiciliu a copilului la momentul nașterii sale; cu toate acestea, în cazuri speciale, filiația poate, de asemenea, să fie stabilită sau contestată în conformitate cu legea țării de domiciliu a unui părinte sau a țării de domiciliu a copilului la momentul contestației (articolul 62 din PILA).

3.4.2 Adopția

Adopția este reglementată de legea țării de domiciliu a părintelui adoptiv. Adopția de către soți se supune legii care reglementează consecințele juridice generale ale căsătoriei la momentul adopției [articolul 63 alineatul (1) din PILA]. Aceasta înseamnă că adopția de către soți este reglementată, în principal, de legea țării de domiciliu comune a soților [articolul 57 alineatul (1) din PILA], dar legea enumeră, de asemenea, o serie de motive alternative pentru alegerea legii în cazurile în care soții nu au o țară de domiciliu comună [articolul 57 alineatele (2)-(4) din PILA].

În cazul în care adopția unui copil în temeiul legii țării de domiciliu a copilului necesită consimțământul acestuia sau al unei alte persoane care, în temeiul dreptului familiei, are o relație cu copilul, consimțământul se supune legii țării respective [articolul 63 alineatul (2) din PILA].

În cazul în care adopția este reglementată de o lege străină sau în cazul în care un copil este adoptat pe baza hotărârii unei instanțe străine, legea precizează separat că o astfel de adopție are același efect în Estonia ca cel pe care îl are în conformitate cu legea în temeiul căreia a fost adoptat copilul (articolul 64 din PILA). De asemenea, trebuie subliniat faptul că, atunci când este adoptat un copil cu domiciliul în Estonia, toate celelalte condiții pentru adopție care decurg din dreptul estonian trebuie, de asemenea, să fie respectate, astfel cum prevede legea țării de domiciliu a copilului sau a soților [articolul 63 alineatul (3) din PILA].

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Consecințele juridice generale ale unei căsătorii trebuie să fie stabilite îndeosebi de legea țării de domiciliu comune a soților [articolul 57 alineatul (1) din PILA], însă legea enumeră, de asemenea, o serie de motive alternative pentru alegerea legii aplicabile în cazurile în care soții nu au o țară de domiciliu comună: aceeași cetățenie, ultima țară de domiciliu comună în cazul în care unul dintre soți locuiește încă în aceeași țară sau, în lipsa celor deja menționate, se aplică legea țării cu care soții au legăturile cele mai strânse din orice alt punct de vedere [articolul 57 alineatele (2)-(4) din PILA].

Dreptul estonian se aplică în cazul procedurii de căsătorie în Estonia. O căsătorie care a avut loc într-o țară străină este considerată a fi valabilă în Estonia dacă a fost încheiată în conformitate cu procedura adecvată prevăzută de legea țării în care s-a încheiat căsătoria și dacă a îndeplinit condițiile materiale prealabile încheierii unei căsătorii, specificate de legile țărilor de domiciliu ale ambilor soți [articolul 55 alineatele (1)-(2) din PILA].

Ca regulă generală, condițiile prealabile pentru încheierea unei căsătorii și obstacolele din calea căsătoriei, precum și consecințele care decurg din aceasta sunt reglementate de legea țării de domiciliu a viitorilor soți [articolul 56 alineatul (1) din PILA]. O căsătorie anterioară a unui viitor soț sau a unei viitoare soții nu reprezintă un obstacol în calea încheierii unei noi căsătorii în cazul în care căsătoria anterioară a încetat printr-o decizie pronunțată sau recunoscută în Estonia, chiar dacă decizia respectivă nu este conformă cu legea țării de domiciliu a viitorului soț sau a viitoarei soții [articolul 56 alineatul (3) din PILA].

Se aplică o normă specială în cazul cetățenilor estonieni în ceea ce privește legea aplicabilă condițiilor prealabile căsătoriei; aceasta prevede că, în cazul în care un cetățean estonian nu îndeplinește o condiție prealabilă necesară pentru căsătorie în conformitate cu legea țării sale de domiciliu, se aplică legea estoniană dacă persoana îndeplinește condițiile prealabile necesare pentru căsătorie în conformitate cu legea estoniană [articolul 56 alineatul (2) din PILA].

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Legea estoniană nu prevede norme privind legea aplicabilă pentru concubinaj sau parteneriat. Pentru stabilirea legii aplicabile ar trebui aplicate normele din PILA prevăzute pentru raporturi juridice similare. În funcție de natura concubinajului sau a parteneriatului, pot fi adecvate normele aplicabile obligațiilor contractuale sau relațiilor de dreptul familiei.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Divorțurile sunt acordate conform legii care reglementează consecințele juridice generale ale căsătoriei și care este aplicabilă la momentul inițierii procedurii de divorț [articolul 60 alineatul (1) și articolul 57 din PILA]. Aceasta înseamnă că divorțurile sunt reglementate în primul rând de legea țării de domiciliu comune a soților [articolul 57 alineatul (1) din PILA], însă legea enumeră, de asemenea, o serie de motive alternative pentru alegerea legii aplicabile în cazurile în care soții nu au o țară de domiciliu comună: aceeași cetățenie, ultima țară de domiciliu comună în cazul în care unul dintre soți locuiește încă în aceeași țară sau, în lipsa celor deja menționate, se aplică legea țării cu care soții au legăturile cele mai strânse din orice alt punct de vedere [articolul 57 alineatele (2)-(4) din PILA].

Ca excepție, legea estoniană poate fi aplicată în locul legii străine în cazul în care un divorț nu este permis în temeiul legii care reglementează consecințele juridice generale ale căsătoriei (articolul 57 din PILA) sau este permis numai în condiții foarte stricte. Această excepție se aplică cu condiția ca unul dintre soți să aibă reședința în Estonia sau să aibă cetățenie estoniană sau să fi avut reședința în Estonia sau cetățenie estoniană la momentul celebrării căsătoriei [articolul 60 alineatele (1)-(2) din PILA].

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Nu există norme de drept intern privind dreptul internațional privat aplicabil obligațiilor de întreținere care decurg din relațiile de familie și se furnizează trimiteri la legislația internațională relevantă.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Soții au posibilitatea de a alege legea aplicabilă drepturilor lor de proprietate în ceea ce privește proprietatea matrimonială. Prin urmare, în cazul în care soții au ales legea aplicabilă, se va aplica legea aleasă de aceștia. Cu toate acestea, soților nu li se permite să aleagă legea oricărei țări doresc. Aceștia pot alege între legea țării de domiciliu și legea țării de cetățenie a unuia dintre soți. În cazul în care soțul/soția are mai multe cetățenii, poate fi aleasă legea oricăreia dintre țările de cetățenie [articolul 58 alineatul (1) din PILA].

În Estonia, alegerea legii aplicabile este supusă unor cerințe formale imperative. Alegerea legii aplicabile în cazul drepturilor de proprietate ale soților trebuie să fie autentificată prin notariat. În cazul în care legea aplicabilă nu este aleasă în Estonia, alegerea legii este valabilă din punct de vedere formal dacă sunt respectate cerințele formale pentru contractele de proprietate matrimonială prevăzute de legea aleasă [articolul 58 alineatul (2) din PILA].

În cazul în care soții nu au ales legea aplicabilă, drepturile de proprietate ale acestora sunt reglementate de legea aplicabilă consecințelor juridice generale ale căsătoriei la momentul în care aceștia au încheiat căsătoria [articolul 58 alineatul (3) și articolul 57 din PILA]. Consecințele juridice generale ale căsătoriei sunt reglementate în primul rând de legea țării de domiciliu comune a soților [articolul 57 alineatul (1) din PILA], iar în lipsa acesteia se aplică legea țării de cetățenie comună a soților, legea ultimei țări de domiciliu comune a acestora dacă unul dintre soți încă mai are reședința în aceeași țară sau, în cazul în care lipsesc toate cele trei, se aplică legea țării cu care soții au legăturile cele mai strânse din orice alt punct de vedere [articolul 57 alineatele (2)-(4) din PILA].

3.7 Testamente și succesiuni

Sucesiunea este reglementată de legea ultimei țări de domiciliu a testatorului. O persoană poate preciza în testament sau în contractul de succesiune că legea aplicabilă patrimoniului său succesoral este legea țării sale de cetățenie. O astfel de precizare este invalidă în cazul în care persoana nu mai este cetățean al țării respective la momentul decesului.

Legea care reglementează succesiunea stabilește, în special, următoarele: (1) tipurile și efectul dispozițiilor testamentare; (2) capacitatea succesorală și nedemnităea succesorală; (3) gradul de succesiune; (4) succesorii și relațiile dintre aceștia; și (5) răspunderea pentru datoriile testatorului.

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare se aplică formei folosite pentru testamente și contracte de succesiune.

O persoană își poate întocmi, modifica sau revoca testamentul în cazul în care are capacitatea corespunzătoare prevăzută de legea țării sale de domiciliu la momentul întocmirii, modificării sau revocării testamentului. În cazul în care, în conformitate cu legea țării respective, persoana nu are capacitate juridică pentru a-și întocmi testamentul, își poate întocmi, modifica sau revoca testamentul dacă are acest drept în temeiul legii țării a cărei cetățean era la momentul întocmirii, modificării sau revocării testamentului. O schimbare de domiciliu sau de cetățenie nu limitează capacitatea juridică dobândită deja de a întocmi un testament. Cele menționate anterior au aplicabilitate cu privire la capacitatea unei persoane de a încheia, modifica sau rezilia un contract de succesiune.

Contractele de succesiune sunt reglementate de legea țării de domiciliu a testatorului la momentul încheierii contractului sau de legea țării de cetățenie, în cazul în care persoana respectivă stabilește în acest sens. Legea aplicabilă stabilește admisibilitatea, valabilitatea, conținutul și caracterul juridic obligatoriu al unui contract de succesiune, precum și consecințele contractului în temeiul dreptului succesoral.

La momentul întocmirii sale, testamentul reciproc trebuie să respecte legile țărilor de domiciliu ale ambilor testatori sau legea țării de domiciliu a unuia dintre soți, aleasă de comun acord de către testatori.

3.8 Proprietatea reală

Crearea sau epuizarea unui drept *in rem* este stabilită pe baza legii țării în care era situat bunul la momentul creării sau al epuizării dreptului. Este prevăzută o prescripție - un drept *in rem* nu trebuie să fie exercitat în contradicție cu principiile esențiale ale legii locului unde este situat bunul (*lex situs*) [articolul 12 alineatul (2) din PILA].

3.9 Insolvența

Întrucât, în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Legea falimentului, dispozițiile Codului de procedură civilă se aplică procedurii de faliment, cu excepția cazului în care Legea falimentului prevede altfel și, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, desfășurarea procedurilor în instanță într-o cauză trebuie să se bazeze pe dreptul estonian de procedură civilă, legea aplicabilă procedurilor de faliment desfășurate în Estonia este legea estoniană.

Ultima actualizare: 26/10/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Irlanda

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Normele privind conflictul de legi din Irlanda își au sursele în primul rând în dreptul cutumiar (*common law*) și, ca atare, sunt în continuă schimbare și evoluție. Totuși, deoarece jurisprudența în acest domeniu este relativ redusă, este dificil să se tragă o concluzie certă privind situația legii aplicabile într-un număr variat de domenii. Această situație este întâlnită preponderent în dreptul familiei. În ceea ce privește legile referitoare la competența instanțelor, normele tradiționale privind conflictul de legi sunt tratat înlocuite de convențiile internaționale și de legislația UE.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare

Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu avem cunoștință de existența unei convenții bilaterale care să cuprindă dispoziții privind conflictul de legi la care Irlanda este parte.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Poziția generală este aceea că normele privind conflictul de legi se aplică numai în cazul în care cel puțin una dintre părți a susținut acest lucru.

2.2 Retrimiteria

În instanțele irlandeze sunt prezentate rareori cazuri care necesită o restudiere a doctrinei.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Nu există o abordare unică în ceea ce privește această competență.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Deși jurisprudența este insuficientă în acest domeniu, este puțin probabil ca Irlanda să aplice o lege străină care contravine politicii publice irlandeze.

2.5 Proba legii străine

Instanțele irlandeze solicită o dovadă a conținutului legii străine. Partea care dorește să invoce o lege străină trebuie să îi explice conținutul și să dovedească în mod satisfăcător existența acesteia în fața judecătorului. În cazul unui conflict între argumentele prezentate de părți, judecătorul poate evalua credibilitatea experților și poate lua în considerare argumentele primare (de exemplu, legile și jurisprudența străine), în special atunci când acestea conțin concepte cunoscute de un judecător irlandez. În cazul în care normele irlandeze privind conflictul de legi permit aplicarea legii străine, dar niciuna dintre părți nu invocă respectiva lege, instanța va presupune de obicei că această lege este similară cu legea irlandeză, cu excepția cazului în care se demonstrează contrariul. De obicei, conținutul legii străine trebuie explicat de către experți, fiind insuficient ca părțile să prezinte instanței o lege străină, o cauză străină sau declarația unei autorități străine. Orice persoană care este calificată ca avocat într-un sistem juridic străin sau are suficientă experiență într-un sistem juridic străin poate explica legea străină. În mod normal, instanța nu va face propriile cercetări privind legea străină.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Irlanda este parte semnatară a Convenției de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. Irlanda a transpus această convenție în dreptul său intern prin Legea din 1991 privind obligațiile contractuale (legea aplicabilă) [*Contractual Obligations (Applicable Law) Act, 1991*]. Normele acestei convenții se aplică obligațiilor contractuale în toate situațiile în care există un conflict între legile din diferite țări. Totuși, anumite tipuri de contracte, cum ar fi obligațiile contractuale care decurg dintr-o relație de familie, nu fac obiectul acestei convenții.

Trebuie observat faptul că Regulamentul nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale („Roma I”) este direct aplicabil în Irlanda. Cu toate acestea, Irlanda nu a fost de acord cu punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1259/2010 („Roma III”), care prevede o formă de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept în jurisdicțiile aparținând statelor membre participante.

3.2 Obligații extracontractuale

În dreptul familiei sau în cazul cererilor de divorț, instanțele irlandeze aplică principiul *lex fori*, pe care îl consideră adecvat deoarece oferă certitudine. În Irlanda nu există norme privind conflictul de legi referitoare la răspunderea delictuală, iar jurisprudența în acest domeniu este foarte redusă. Instanțele irlandeze iau în considerare principiul *lex fori*, care susține aplicarea „legii forului”, precum și principiul *lex loci delicti*, care sugerează că trebuie aplicată legea din locul producerii delictului. Instanțele pot, de asemenea, să ia în considerare legea propriu-zisă în materie de răspundere delictuală, care recomandă o abordare flexibilă pentru a permite instanței să analizeze toți factorii de legătură și să adopte o decizie în cunoștință de cauză asupra competenței.

Trebuie observat faptul că Regulamentul nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Roma II”) este direct aplicabil în Irlanda.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Un copil ia domiciliul tatălui dacă părinții erau căsătoriți la momentul nașterii sale. Dacă părinții copilului nu erau căsătoriți la momentul nașterii copilului sau dacă tatăl este decedat la momentul nașterii copilului, domiciliul copilului este cel al mamei. Această regulă continuă să se aplice până când copilul împlinește vârsta de 18 ani, moment în care acesta este major și are capacitatea juridică de a-și alege domiciliul propriu.

O persoană poate să își stabilească domiciliul doar locuind efectiv în jurisdicția respectivă cu intenția de a-și stabili acolo domiciliul pe o durată nedeterminată sau permanent. În cazul în care oricare dintre aceste elemente încetează să se aplice, persoana revine la domiciliul său inițial. O femeie căsătorită dobândește domiciliul propriu independent de soțul său.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Legea din 1987 privind statutul copiilor (*Status of Children Act 1987*) a desființat conceptul de copil nelegitim. Conform legii respective, între o persoană și tatăl său/mama sa există o relație juridică indiferent dacă părinții sunt sau au fost căsătoriți unul cu celălalt.

Cu toate acestea, în cazul în care părinții unui copil nu sunt căsătoriți unul cu celălalt la data nașterii sau la momentul conceperii copilului, acesta nu este considerat legitim. Totuși, copilul poate deveni legitim prin căsătoria ulterioară a părinților. Nu există nicio diferență de statut juridic între copilul legitim și copilul devenit legitim prin căsătoria părinților. De asemenea, nu există nicio diferență între drepturile unui copil de a fi întreținut de părinții săi sau de a moșteni pe oricare dintre părinți, indiferent dacă părinții sunt sau nu căsătoriți unul cu celălalt.

Odată ce instanțele irlandeze își exercită competența într-o cauză pe baza Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești („Bruxelles II bis”), acestea vor aplica în general dreptul irlandez.

Legea irlandeză se aplică și în cazul în care instanțele irlandeze au competență în legătură cu un caz de adopție.

Trebuie remarcat faptul că instanțele superioare au competența automată de a emite ordine pentru aplicarea drepturilor constituționale ale unui copil de cetățenie irlandeză, indiferent de reședința obișnuită a acestuia. Orice decizie a instanței de a-și exercita competența va fi determinată de caracterul necesar sau oportun al unei astfel de măsuri în circumstanțele date, având în vedere normele de drept internațional privat privind curtoazia internațională.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

În ceea ce privește căsătoria, conform legii irlandeze, cel de al 34-lea amendament al Constituției, adoptat la 22 mai 2015, prevede dreptul a două persoane, indiferent de sex, de a se căsători în condițiile legii. În consecință, persoanele care au capacitatea și libertatea de a se căsători vor putea să facă acest lucru, indiferent de genul biologic, atunci când Legea căsătoriilor (*Marriage Bill*) din 2015 va fi adoptată și va intra în vigoare. O căsătorie nu este considerată valabilă în Irlanda dacă unul dintre soți este transsexual și se căsătorește după modificarea genului. Conform normelor de drept internațional privat, o căsătorie oficiată în străinătate va fi recunoscută numai dacă când sunt îndeplinite o serie de condiții. Părțile trebuie să fi îndeplinit formalitățile aplicabile în jurisdicția în care are loc ceremonia de căsătorie (*lex loci celebrationis*). Părțile trebuie să aibă capacitatea juridică de a se căsători, în conformitate cu normele din jurisdicția în care își au domiciliul. Căsătoria oficiată în străinătate trebuie să fie similară cu conceptul de căsătorie general acceptat în Irlanda. De exemplu, o căsătorie asupra căreia există suspiciuni de poligamie nu va fi recunoscută.

Ordinile emise în temeiul secțiunii 5 din Legea din 2010 privind parteneriatul civil și anumite drepturi și obligații ale concubinilor (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act*) prevăd recunoașterea anumitor categorii de relații încheiate în străinătate ca având dreptul și obligația de a beneficia în dreptul irlandez de un tratament egal cu cel acordat parteneriatelor civile încheiate în Irlanda, cu condiția ca respectivul cuplu să fi avut capacitatea juridică de a încheia un parteneriat civil în Irlanda.

În ceea ce privește competența în caz de divorț, de separare de drept sau de anulare, Regulamentul nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești („Bruxelles II bis”) este direct aplicabil în Irlanda. În cazurile în care niciun alt stat membru nu are competență în temeiul Regulamentului Bruxelles II bis, instanțele irlandeze se pot declara competente atunci când cel puțin una dintre părți își are domiciliul pe teritoriul țării în momentul inițierii procedurii.

După ce instanța irlandeză are competența în procedurile de divorț, aceasta aplică legislația proprie la procedurile de dreptul familiei și la aspectele care decurg din acestea.

În cazurile în care nu se aplică Regulamentul Bruxelles II bis, un divorț produs în străinătate va fi recunoscut dacă a fost acordat în țara în care oricare dintre soți își avea domiciliul în momentul inițierii procedurilor de divorț.

3.5.1 Obligațiile de întreținere

Obligațiile de întreținere sunt reglementate în prezent prin Regulamentul nr. 4/2009 al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere.

În esență, scopul urmărit de Regulamentul privind obligațiile de întreținere este de a oferi un set de norme comune privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, aplicarea legii, cooperarea și documentele standardizate pentru a facilita recuperarea efectivă a creanțelor de întreținere pe teritoriul Uniunii Europene. Deoarece unul dintre obiectivele principale ale Regulamentului privind obligațiile de întreținere este acela de a permite unui creditor al obligației de întreținere să obțină cu ușurință, într-un stat membru, o hotărâre care să fie în mod automat executorie într-un alt stat membru fără a fi necesare alte formalități, acest regulament include măsuri cu privire la competență, conflictele de legi, recunoașterea și forța executorie, executarea hotărârilor și asistența juridică și este conceput să faciliteze cooperarea între autoritățile centrale. Obligația de executare fără modificare a condițiilor din ordinul inițial este foarte clar definită în regulament, iar o hotărâre pronunțată într-un stat membru nu poate fi în niciun caz revizuită pe fond în statul membru în care urmează a fi recunoscută și executată ulterior. Astfel, efectul net al regulamentului este de a împiedica instanțele dintr-un stat membru care nu au fost sesizate să emită hotărâri noi sau în legătură cu hotărârea inițială.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

În absența unei dispoziții contrare, o convenție matrimonială (un contract de căsătorie) între părți va fi interpretată în conformitate cu legea aplicabilă la domiciliul conjugal. În cazul în care nu există o astfel de convenție, legea aplicabilă va fi, de asemenea, stabilită în funcție de domiciliul conjugal. În cazul în

care soții au același domiciliu, acesta este considerat domiciliul conjugal. În caz contrar, domiciliul conjugal va fi probabil stabilit în conformitate cu legea aplicabilă cea mai relevantă pentru părți și pentru căsătorie.

3.7 Testamente și succesiuni

Ca principiu general, legea care reglementează succesiunea bunurilor imobile este legea aplicabilă la locul unde se află bunul, în timp ce distribuția și succesiunea bunurilor mobile sunt reglementate de legea din țara în care proprietarul își avea domiciliul în momentul decesului. Capacitatea testatorului este stabilită de legea de la domiciliul său, cu toate că există opinii conform cărora bunurile imobile ar trebui să li se aplice *lex situs*. În cazul în care domiciliul testatorului se schimbă între data încheierii testamentului și data decesului, opiniile sunt împărțite cu privire la necesitatea stabilirii capacității conform legii aplicabile la locul de domiciliu în momentul încheierii testamentului sau în momentul decesului. Conform Legii din 1965 privind succesiunea (*Succession Act*), un testament devine valabil dacă a fost redactat cu respectarea uneia dintre următoarele legi: legea aplicabilă la locul în care testatorul a încheiat testamentul; legea aplicabilă în țara, la domiciliul sau la reședința obișnuită a testatorului la momentul încheierii testamentului sau al decesului testatorului ori, în măsura în care există bunuri imobile, legea aplicabilă la locul în care acestea sunt situate.

3.8 Proprietatea reală

Dreptul irlandez face distincție între bunurile mobile și imobile și aplică legea țării în care este situat bunul pentru a stabili dacă interesul în cauză este cu privire la un bun mobil sau imobil.

Ca regulă generală, legea aplicabilă bunurilor imobile este legea de la locul în care sunt situate bunurile.

3.9 Insolvența

Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență („Regulamentul privind insolvența”) stabilește norme jurisdicționale referitoare la procedurile de insolvență pe teritoriul UE[1]. Conform articolului 3 din Regulamentul privind insolvența, competența de a deschide procedura de insolvență revine instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale unui debitor. Prin urmare, procedura de insolvență deschisă în Irlanda va fi stabilită de instanțele irlandeze în conformitate cu legea irlandeză care reglementează înregistrarea, verificarea și admiterea creanțelor în cadrul procedurii de insolvență. Principalele legi relevante sunt Legea din 2014 privind societățile comerciale (*Companies Act*), Legile din 2012-2015 privind falimentul personal (*Personal Insolvency Acts*) și Legea din 1988 privind falimentul (*Bankruptcy Act*).

Linkuri relevante

<http://www.irishstatutebook.ie/1995/en/act/pub/0026/sec0027.html>

[1] Înlocuit începând cu 26 iunie 2017 de Regulamentul (UE) 2015/848 privind procedurile de insolvență (reformare).

Ultima actualizare: 29/07/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Grecia

În cazul în care un raport juridic între persoane fizice prezintă elemente care îl leagă de mai multe state (un element de extraneitate) și apare un litigiu, instanțele elene nu aplică în mod necesar legea elenă și vor examina ce lege trebuie aplicată (legea aplicabilă) pe baza dreptului internațional privat. Dreptul internațional privat este un mecanism care funcționează pe baza unor norme care reglementează factorii de legătură în vederea stabilirii legii aplicabile (și anume dispozițiile legii unei țări), care poate fi legea instanței în cauză sau a unei alte țări. Unul sau mai mulți factori de legătură sunt utilizați pentru a stabili legea aplicabilă pe baza normelor care reglementează factorii de legătură. Factorul de legătură este factorul unui litigiu cu un element de extraneitate care activează o normă specifică de drept internațional privat în vederea stabilirii legii aplicabile în speța în cauză, și anume legea elenă sau legea unui stat străin (conflict de legi).

1 Izvoarele normelor în vigoare

Legile elene reprezintă sursa de bază pentru stabilirea legii aplicabile. Conceptul de lege include, de asemenea, convențiile internaționale bilaterale și multilaterale ratificate de Grecia care, odată ce au fost ratificate, se aplică în același mod ca legislația elenă. Conceptul de lege cuprinde, de asemenea, actele legislative adoptate de Uniunea Europeană, în special regulamentele. Având în vedere creșterea actuală a operațiunilor private efectuate la nivel internațional, în ceea ce privește atât numărul, cât și tipul, jurisprudența elenă și Curtea de Justiție a Uniunii Europene, chiar dacă nu reprezintă o sursă oficială, joacă un rol esențial în eliminarea lacunelor din dreptul internațional privat care este utilizat pentru stabilirea legii aplicabile.

1.1 Normele de drept intern

Principalele dispoziții sunt prevăzute la articolele 4-33 din Codul civil, precum și în cadrul altor acte legislative, de exemplu articolele 90-96 din Legea 5325/1932 privind cambiile și biletele la ordin și articolele 70-76 din Legea 5960/1933 privind securile.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

În continuare sunt prezentate unele dintre convențiile internaționale multilaterale:

Convenția de la Geneva din 19 mai 1956 referitoare la transportul rutier internațional al mărfurilor, ratificată de Grecia prin Legea 559/1977.

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare, ratificată de Grecia prin Legea 1325/1983.

Convenția de la Haga din 15 noiembrie 1965 privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, ratificată de Grecia prin Legea 1334/1983.

Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, ratificată de Grecia prin Legea 4020/2011.

1.3 Principalele convenții bilaterale

În continuare sunt prezentate unele dintre convențiile internaționale bilaterale:

Convenția din 17 mai 1993 privind asistența juridică în materie civilă și penală dintre Republica Elenă și Republica Albania, ratificată de Grecia prin Legea 2311/1995.

Convenția-tratat din 3 august 1951 privind prietenia, comerțul și transportul dintre Grecia și SUA, ratificată de Grecia prin Legea 2893/1954.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Atunci când, în conformitate cu normele care reglementează factorii de legătură din dreptul internațional privat elen, legea unei alte țări este legea aplicabilă, judecătorul elen ține seama de acest lucru din proprie inițiativă, și anume fără a fi nevoie ca părțile litigante să o invoce, și trebuie să examineze ce dispoziții din legea străină sunt aplicabile (articolul 337 din Codul de procedură civilă).

2.2 Retrimiteria

În cazul în care normele de drept internațional privat din Grecia stipulează că se aplică legea unei alte țări, se aplică dispozițiile dreptului material al acesteia, și anume se face trimitere numai la acestea în locul dispozițiilor de drept internațional privat ale țării respective (articolul 32 din Codul civil), care, la rândul lor, ar putea să stipuleze că se aplică legea elenă sau legea unui alt stat terț.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Factorul de legătură al unui raport juridic se schimbă, de multe ori, pe parcursul raportului, de exemplu domiciliul unei societăți este transferat dintr-o țară în alta, caz în care se schimbă, de asemenea, legea aplicabilă. Există norme care furnizează în mod explicit o soluție în ceea ce privește legea aplicabilă în ultimă instanță; în caz contrar, instanța aplică legea aplicabilă pe care a aplicat-o inițial, înainte de schimbarea factorului de legătură, sau ulterior, sau o combinație a celor două, în funcție de circumstanțele specifice fiecărei cauze.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

În cazul în care dreptul internațional privat elen (normele care reglementează factorii de legătură) stipulează că se aplică legea străină, însă aplicarea acesteia intră în contradicție cu preceptele morale sau juridice fundamentale care stau la baza ordinii publice elene (articolul 33 din Codul civil), atunci când este judecată speța în cauză, instanța elenă nu va aplica dispoziția relevantă din legea străină ci va aplica celelalte dispoziții străine (funcție negativă). Cu toate acestea, în cazul în care, din momentul în care aplicarea acesteia a fost exclusă, există un vid legislativ în ceea ce privește legea străină, acesta va fi acoperit prin aplicarea legii elene (funcție pozitivă).

O modalitate de protejare a intereselor sistemul juridic elen este de a adopta norme care se aplică în mod direct. Aceste norme reglementează chestiuni deosebit de importante în raporturile juridice interne ale statului și, de asemenea, sunt aplicate direct de instanțele elene în cazurile cu un element de extraneitate care nu sunt soluționate prin aplicarea dreptului internațional privat elen.

2.5 Proba legii străine

Judecătorul elen poate utiliza orice mijloace pe care le consideră adecvate pentru a stabili legea străină aplicabilă. Astfel de cunoștințe se pot baza pe informațiile juridice pe care acesta le cunoaște personal sau pe care judecătorul le poate căuta în convențiile internaționale (multilaterale și bilaterale) - în temeiul cărora statele membre și-au asumat obligația reciprocă de a furniza informații - sau pe care le poate solicita de la organizații științifice naționale sau străine. În cazul în care stabilirea legii străine aplicabile este dificilă sau se dovedește imposibilă, judecătorul elen poate inclusiv să solicite asistența părților litigante, fără însă să fie limitat la elementele de probă pe care acestea le pun la dispoziție (articolul 337 din Codul de procedură civilă).

În mod excepțional, un judecător elen va aplica legea elenă în locul legii străine aplicabile în cazul în care, în pofida tuturor eforturilor depuse pentru a identifica dispozițiile legii străine, acest lucru s-a dovedit a fi imposibil.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Judecătorul elen va stabili legea aplicabilă pentru majoritatea contractelor și actelor juridice încheiate la 17 decembrie 2009 sau după această dată, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 593/2008, cunoscut ca Regulamentul Roma I. Ca regulă generală, se va aplica legea aleasă de părți.

În ceea ce privește contractele și actele juridice încheiate în perioada cuprinsă între 1 aprilie 1991 și 16 decembrie 2009, legea aplicabilă este stabilită pe baza Convenției de la Roma din 19 iunie 1980 a Comunității, care stabilește aceeași regulă generală ca cea menționată mai sus.

În ceea ce privește toate categoriile de obligații contractuale și acte juridice care sunt excluse în mod explicit din domeniul de aplicare a regulamentului și a convenției menționate mai sus, precum și cele încheiate înainte de 1 aprilie 1991, legea aplicabilă este stabilită în temeiul articolului 25 din Codul civil, care stabilește aceeași regulă generală ca cea prevăzută în regulament.

3.2 Obligații extracontractuale

Judecătorul elen va stabili legea care se aplică în cazul obligațiilor care decurg din răspunderea delictuală și al obligațiilor care decurg din îmbogățirea fără justă cauză, *negotiorum gestio* și *culpa in contrahendo*, la 11 ianuarie 2009 sau după această dată, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 864/2007, cunoscut ca Regulamentul Roma II. Ca regulă generală, se va aplica legea statului în care a fost comisă eroarea.

În ceea ce privește delictele care nu intră în domeniul de aplicare a regulamentului menționat mai sus și delictele comise înainte de 11 ianuarie 2009, legea aplicabilă este stabilită în temeiul articolului 26 din Codul civil, care stabilește aceeași regulă generală ca cea prevăzută în regulament.

În conformitate cu jurisprudența elenă, legea care se aplică culpabilității rezultate din îmbogățirea fără justă cauză înainte de 11 ianuarie 2009 este legea statului care este cel mai adecvat având în vedere ansamblul circumstanțelor specifice.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

- Persoane fizice

Numele, domiciliul

Întrucât numele și domiciliul sunt utilizate pentru a identifica în mod individual o persoană fizică, legea aplicabilă acesteia este stabilită de fiecare dată în contextul raportului juridic specific care trebuie să fie reglementat. Astfel, numele și domiciliul soților sunt reglementate de legea care reglementează relațiile lor personale în conformitate cu articolul 14 din Codul civil; în ceea ce privește copiii minori, aceștia fac obiectul legii privind relația părinte-copil în conformitate cu articolele 18-21 din Codul civil.

Capacitatea

În ceea ce privește aspectele referitoare la capacitatea unei persoane, indiferent dacă aceasta este cetățean grec sau străin, pentru a avea drepturi și obligații, pentru a efectua acte juridice și pentru a fi parte la o cauză și a participa la un proces în persoană, se va aplica legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă [articolele 5 și 7 din Codul civil; articolul 62 litera (a) și articolul 63 alineatul (1) din Codul de procedură civilă]. În cazul în care un străin nu are capacitatea de a efectua acte juridice sau de a participa la un proces în persoană în conformitate cu legea statului al cărui cetățean este, însă legislația elenă prevede că acesta are capacitățile de mai sus (cu excepția actelor juridice care intră sub incidența dreptului familiei, a dreptului succesoral și a dreptului de proprietate pentru bunuri aflate în afara Greciei), se va aplica legea elenă (articolul 9 din Codul civil și articolul 66 din Codul de procedură civilă).

- Persoane juridice

În ceea ce privește aspectele referitoare la capacitatea juridică a persoanelor juridice, se va aplica legea locului unde persoana juridică își are domiciliul în conformitate cu articolul 10 din Codul civil. În conformitate cu jurisprudența elenă, termenul „domiciliu” înseamnă domiciliul real, nu domiciliul legal.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Aspectele referitoare la relația părinte-copil sunt legate de raporturile familiale dintre părinți și copii și de drepturile și obligațiile conexe care decurg din acestea.

Atunci când se decide dacă un copil poate fi considerat ca fiind născut din căsătorie sau în afara căsătoriei (articolul 17 din Codul civil), legea aplicabilă este: legea statului care a reglementat relația personală dintre mama copilului și soțul acesteia atunci când s-a născut copilul, astfel cum se prevede la articolul 14 din Codul civil;

în cazul în care căsătoria a fost desfăcută înainte de nașterea copilului, legea statului care a reglementat relația personală dintre mama copilului și soțul acesteia atunci când căsătoria a fost desfăcută, astfel cum se prevede la articolul 14 din Codul civil.

Legea aplicabilă pentru relația părinte-copil pentru copiii născuți din căsătorie, chiar dacă căsătoria este desfăcută:

judcătorul elen va stabili legea aplicabilă în conformitate cu Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, ratificată de Grecia prin Legea 4020 /2011, în ceea ce privește răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, în cazul legii unui stat care este membru al convenției menționate mai sus.

Legea aplicabilă pentru un stat care nu este parte semnatară la convenția menționată mai sus sau cu privire la aspecte care nu sunt reglementate de aceasta, în conformitate cu articolul 18 din Codul civil:

în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai aceluiași stat - legea statului respectiv;

în cazul în care aceștia au obținut o nouă cetățenie comună după naștere - legea celui mai recent stat a cărui cetățenie comună o dețin;

în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai unor state diferite înainte de naștere și cetățenia lor nu se schimbă după naștere sau în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai aceluiași stat înainte de naștere însă cetățenia părinților sau a copilului se schimbă după naștere - legea statului pe teritoriul căruia au avut ultima reședință obișnuită comună la momentul nașterii;

în cazul în care aceștia nu au o reședință obișnuită comună - legea statului a cărui cetățenie o are copilul.

Legea aplicabilă relațiilor dintre mamă și tată și copilul născut în afara căsătoriei (articolele 19 și 20 din Codul civil):

în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai aceluiași stat - legea statului respectiv;

în cazul în care aceștia au obținut o nouă cetățenie comună după naștere - legea celui mai recent stat a cărui cetățenie comună o dețin;

în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai unor state diferite înainte de naștere și cetățenia lor nu se schimbă după naștere sau în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai aceluiași stat înainte de naștere însă cetățenia părinților sau a copilului se schimbă după naștere - legea statului pe teritoriul căruia au avut ultima reședință obișnuită comună la momentul nașterii;

în cazul în care aceștia nu au o reședință obișnuită comună - legea statului a cărui cetățenie o are tatăl sau mama.

Legea aplicabilă pentru obligațiile de întreținere ale părinților față de copil:

judcătorul elen va stabili legea aplicabilă, la 18 iunie 2011 sau după această dată, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 4/2009, astfel cum se specifică în Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007. Ca regulă generală, se va aplica legea statului pe teritoriul căruia își are reședința obișnuită partea obligată.

3.4.2 Adopția

Legea aplicabilă pentru condițiile de adopție și de încetare a adopției cu un element de extraneitate este legea statului a cărui cetățean este fiecare persoană implicată în adopție (articolul 23 din Codul civil). Legea aplicabilă în ceea ce privește forma de adopție este legea prevăzută la articolul 11 din Codul civil, și anume fie legea care reglementează conținutul său, fie legea locului în care aceasta a fost întocmită, fie legea statului a cărui cetățenie o au toate părțile. În cazul în care persoanele implicate în procesul de adopție sunt cetățeni din state diferite, trebuie să fie îndeplinite condițiile prevăzute în toate legile statelor respective și nu trebuie să existe niciun impediment în temeiul legilor respective pentru ca adopția să fie validă.

Legea aplicabilă relațiilor dintre părinții adoptivi și copilul care urmează să fie adoptat:

în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai aceluiași stat după adopție - legea statului respectiv;

în cazul în care aceștia obțin o nouă cetățenie comună la momentul adopției - legea celui mai recent stat a cărui cetățenie comună o dețin;

în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai unor state diferite înainte de adopție și cetățenia lor nu se schimbă după adopție sau în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai aceluiași stat înainte de adopție însă cetățenia uneia dintre persoanele implicate în procesul de adopție se modifică la finalizarea adopției - legea statului pe teritoriul căruia au avut ultima reședință obișnuită comună la momentul adopției;

în cazul în care aceștia nu au o reședință obișnuită comună - legea statului a cărui cetățenie o are părintele adoptiv sau, în cazul adopției de către un soț și o soție, legea care reglementează relația lor personală.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Condiții de fond

Legea aplicabilă în ceea ce privește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească persoanele care doresc să se căsătorească și obstacolele în calea acestui lucru este legea statului ai cărui cetățeni sunt, în cazul în care sunt cetățeni ai aceluiași stat sau, dacă aceștia sunt cetățeni ai unor state diferite, legea oricăruia dintre statele respective [articolul 13 alineatul (1) litera (a) din Codul civil].

Condiții procedurale

Pentru ca o căsătorie să fie validă în mod oficial, legea aplicabilă este legea statului ai cărui cetățeni sunt persoanele care urmează să se căsătorească, în cazul în care aceștia sunt cetățeni ai aceluiași stat sau, dacă aceștia sunt cetățeni ai unor state diferite, legea oricăruia dintre statele ai căror cetățeni sunt sau legea statului pe teritoriul căruia se încheie căsătoria [articolul 13 alineatul (1) litera (b) din Codul civil]. Sistemul juridic elen impune respectarea anumitor formalități pentru încheierea unei căsătorii; uniunile de cupluri care conviețuiesc, dar care nu au fost căsătorite în mod oficial sunt recunoscute ca fiind valabile în Grecia, cu condiția ca acestea să fie recunoscute ca fiind valabile în conformitate cu legea străină și persoanele care conviețuiesc să nu fie cetățeni greci.

Relațiile personale dintre soți

Relațiile personale dintre soți sunt cele bazate pe căsătoria lor și nu au nicio legătură cu bunurile, cum ar fi conviețuirea și drepturile și obligațiile care le revin, inclusiv întreținerea.

Legea aplicabilă în ceea ce privește relațiile personale dintre soți (articolul 14 din Codul civil), altele decât întreținerea:

în cazul în care soții sunt cetățeni ai aceluiași stat după încheierea căsătoriei - legea statului respectiv;

în cazul în care soții au obținut o nouă cetățenie comună în timpul căsătoriei - legea celui mai recent stat a cărui cetățenie comună o dețin soții;

în cazul în care soții au fost cetățeni ai aceluiași stat în timpul căsătoriei și unul dintre aceștia a devenit ulterior cetățean al unui alt stat - legea celui mai recent stat a cărui cetățenie comună au deținut-o soții, cu condiția ca celălalt soț să fie în continuare cetățean al statului respectiv;

în cazul în care soții au fost cetățeni ai unor state diferite înainte de căsătorie și cetățenia acestora nu se schimbă după căsătorie sau, în cazul în care aceștia au fost cetățeni ai aceluiași stat înainte de căsătorie, însă cetățenia unuia dintre aceștia se modifică în momentul căsătoriei - legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună;

în cazul în care aceștia nu au o reședință comună obișnuită în timpul căsătoriei - legea statului cu care soții au cele mai strânse legături.

Obligațiile de întreținere

Legea aplicabilă se stabilește în conformitate cu articolul 4 din Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973, ratificată de Grecia prin Legea nr. 3137/2003, și anume aceasta este legea statului pe teritoriul căruia beneficiarul își are reședința obișnuită.

Regimurile matrimoniale

Regimul matrimonial se aplică drepturilor de proprietate și obligațiilor corespunzătoare create ca urmare a căsătoriei.

Legea aplicabilă este legea care reglementează relația personală a soților imediat după încheierea căsătoriei (articolul 15 din Codul civil).

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Sistemul juridic elen recunoaște, de asemenea, o formă de coabitare diferită de căsătorie, astfel cum prevede Legea 3719/2008. Pe baza unei dispoziții explicite prevăzută în legea menționată mai sus, această lege se aplică tuturor parteneriatelor civile instituite în Grecia sau în fața autorităților consulare elene, indiferent dacă părțile sunt cetățeni greci sau străini, în ceea ce privește atât forma, cât și relațiile generale dintre părți. În cazul în care un parteneriat civil este instituit în străinătate, legea aplicabilă în ceea ce privește forma acestuia este legea menționată la articolul 11 din Codul civil, și anume aceasta este legea care reglementează conținutul acestuia, fie legea statului pe teritoriul căruia este instituit parteneriatul, fie legea statului ai cărui cetățeni sunt toate părțile implicate; legea aplicabilă în ceea ce privește relațiile dintre părți este legea statului pe teritoriul căruia a fost instituit parteneriatul.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Legea aplicabilă în materie de divorț sau oricare altă formă de separare de drept este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1259/2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de drept, cunoscut ca Regulamentul Roma III. Ca regulă de bază, soții pot conveni să aleagă legea aplicabilă divorțului și separării de drept, cu condiția să aceasta să se regăsească printre următoarele legi: (a) legea statului pe teritoriul căruia soții își au reședința obișnuită la momentul încheierii acordului; sau (b) legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită, în măsura în care unul dintre aceștia locuiește încă acolo la momentul încheierii acordului; sau (c) legea statului de cetățenie a oricărui dintre soți la momentul încheierii acordului sau (d) legea instanței care instrumentează cauza.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Regulamentul menționat mai sus prevede în mod explicit că acesta nu se aplică obligațiilor de întreținere pentru foști soți, întrucât acest aspect este reglementat de articolul 8 din Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973, ratificată de Grecia prin Legea 3137/2003, care prevede că legea aplicabilă este legea statului pe teritoriul căruia a fost efectuată procedura de divorț sau de separare.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

A se vedea ultimul alineat de la secțiunea 3.5.1 de mai sus.

3.7 Testamente și succesiuni

În ceea ce privește toate aspectele legate de moștenire, cu excepția formei utilizate pentru întocmirea și revocarea unui testament, legea aplicabilă este stabilită în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

Atunci când există un testament, acesta va fi considerat valabil dacă este întocmit în forma prevăzută în oricare dintre următoarele legi (articolul 1 din Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare):

legea statului în care defunctul și-a redactat testamentul;

legea statului a cărui cetățenie o deținea defunctul la momentul în care și-a redactat testamentul sau atunci când acesta a decedat;

legea statului pe teritoriul căruia și-a avut reședința sau domiciliul defunctul la momentul în care și-a redactat testamentul sau atunci când acesta a decedat; în cazul în care testamentul se referă la bunuri: legea statului pe teritoriul căruia se află bunurile.

3.8 Proprietatea reală

Legea aplicabilă raporturilor reale legate de bunuri imobile este stabilită la articolul 27 din Codul civil, și anume aceasta este legea statului pe teritoriul căruia se află bunurile respective.

Legea aplicabilă relațiilor culpabile în temeiul legii privind obligațiile referitoare la bunuri imobile este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 593/2008, cunoscut drept Regulamentul Roma I, regula generală fiind aceea că se aplică legea aleasă de părți.

Legea aplicabilă în ceea ce privește forma operațiunilor menționate mai sus este legea statului pe teritoriul căruia este situat bunul imobil (articolul 12 din Codul civil).

3.9 Insolvența

Legea aplicabilă în ceea ce privește insolvența și rezultatele acesteia este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență, și anume aceasta este legea statului pe teritoriul căruia au fost inițiate procedurile relevante.

Ultima actualizare: 26/03/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [es](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Ce lege se aplică - Spania

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Majoritatea normelor privind conflictul de legi sunt cuprinse în titlul preliminar din Codul civil (articolele 9-12). Există, de asemenea, dispoziții legale aplicabile în anumite legi speciale, cum ar fi, de exemplu, Legea privind adopția internațională.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

În ceea ce privește legea aplicabilă, următoarele regulamente ale UE sunt în vigoare în prezent în Spania:

-Regulamentul nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență

-Regulamentul nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I)

-Regulamentul nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)

-Regulamentul nr. 1259/2010 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul legislației aplicabile divorțului și separării de drept (Roma III)

-Regulamentul nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

- Regulamentul (UE) 2016/1191 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2016 privind promovarea liberei circulații a cetățenilor prin simplificarea cerințelor de prezentare a anumitor documente oficiale în Uniunea Europeană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012. Aplicabil din 16 februarie 2019.

De asemenea, Spania este stat contractant la mai multe convenții privind conflictul de legi. Principalele convenții multilaterale în acest sens sunt:

-Convenția privind legea aplicabilă numelui și prenumelui, München, 5 septembrie 1980.

-Convenția asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, Haga, 19 octombrie 1996.

-Protocolul privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, Haga, 23 noiembrie 2007.

-Convenția privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare, Haga, 5 octombrie 1961.

-Convenția privind legea aplicabilă accidentelor rutiere, Haga, 4 mai 1971.

-Protocolul privind legea aplicabilă în materie de responsabilitate pentru produse, Haga, 2 octombrie 1973.

1.3 Principalele convenții bilaterale

În ceea ce privește legea aplicabilă, în prezent este în vigoare Convenția între Regatul Spaniei și Republica Orientală a Uruguayului privind reglementarea conflictelor de legi în materie de întreținere a copiilor și recunoașterea și punerea în executare a hotărârilor judecătorești și a soluțiilor referitoare la întreținere, Montevideo, 4 noiembrie 1987.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Articolul 12.6 din Codul civil prevede că „instanțele și autoritățile trebuie să aplice din oficiu normele privind conflictul de legi în legea spaniolă”.

2.2 Retrimiteria

Articolul 12.2 din Codul civil prevede că trimiterea la o lege străină se consideră ca fiind o trimitere la dreptul său material, indiferent de retrimiteria la o altă lege care nu este spaniolă pe care o fac normele sale privind conflictul de legi. Aceasta implică faptul că numai retrimiteria de gradul întâi este acceptată. Retrimiteria de gradul doi nu este permisă, cu excepția cambiilor, a cecurilor și a biletelor la ordin, în ceea ce privește capacitatea de asumare a unor astfel de obligații.

În cazul în care un regulament al UE sau o convenție internațională este aplicabilă, se vor aplica normele speciale ale acestor instrumente referitoare la retrimiterie.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

În legislația spaniolă, nu există o regulă generală pentru cazurile de conflict mobil, și anume modificări ale circumstanțelor utilizate drept factor de legătură de norma care reglementează conflictul de legi. Articolul 9.1 din Codul civil, referitor la vârsta majoratului, prevede că o modificare a factorului de legătură nu afectează vârsta majoratului deja dobândit. Criteriul folosit este luarea în considerare a legii aplicabile la momentul apariției situației juridice, chiar dacă factorul de legătură se modifică ulterior.

În cazul în care un regulament al UE sau o convenție internațională este aplicabilă, se vor aplica normele speciale ale acestor instrumente referitoare la conflictul mobil.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Articolul 12.3 din Codul civil prevede că în niciun caz nu se aplică legea străină dacă aceasta este contrară ordinii publice. Prin urmare, aplicarea legii străine este exclusă în cazul în care aceasta conduce la un rezultat care constituie o încălcare flagrantă a principiilor de bază ale legislației spaniole. Principiile recunoscute prin constituție sunt considerate esențiale.

2.5 Proba legii străine

Conținutul și valabilitatea legii străine trebuie să fie dovedite de către părți, iar instanța poate verifica acest lucru prin orice mijloace pe care le consideră necesare pentru aplicarea acesteia. Sistemul este unul mixt care combină principiul depunerii de memorii și examinarea numai la cererea părții cu posibilitatea ca instanța să coopereze în efectuarea de verificări. În cazuri excepționale, atunci când conținutul legii străine nu poate fi dovedit, se va aplica legea spaniolă.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Chestiunea stabilirii legii aplicabile obligațiilor contractuale este reglementată, în termeni generali, de Regulamentul nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului („Regulamentul Roma I”). Cazurile în care Regulamentul Roma I nu este aplicabil sunt soluționate în conformitate cu dispozițiile articolului 10.5 din Codul civil, care se bazează pe recunoașterea libertății de alegere, cu condiția ca legea aplicabilă să fie aleasă în mod expres și ca această lege să aibă o anumită legătură cu cazul respectiv. În caz contrar, se aplică legea națională comună ambelor părți; în caz contrar, se aplică legea reședinței comune obișnuite a părților și, în ultimă instanță, legea din locul în care a fost încheiat contractul.

3.2 Obligații extracontractuale

Acest aspect este reglementat de Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 (Roma II). În ceea ce privește aspectele legate de accidente rutiere și răspunderea producătorului, se aplică normele privind conflictul de legi cuprinse în Convenția de la Haga din 1971 și, respectiv, 1973.

Chestiunile care nu sunt incluse în niciuna dintre dispozițiile de mai sus intră sub incidența articolului 10.9 din Codul civil, conform căruia cazurile de răspundere extracontractuală sunt reglementate de legea din locul unde s-a produs evenimentul care a condus la acestea. Gestiunea de afaceri neautorizată este reglementată de legea din locul unde agentul își exercită activitatea principală, iar îmbogățirea fără justă cauză este reglementată de legea în temeiul căreia s-a realizat transferul de valoare către partea care s-a îmbogățit.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Articolul 9 din Codul civil prevede că legea aplicabilă în aceste domenii este determinată de cetățenia persoanelor fizice. Există dispoziții privind cazurile de dublă cetățenie și cetățenie nedeterminată. Dubla cetățenie se stabilește pornind de la faptul dacă este vorba despre o dublă cetățenie în conformitate cu legea spaniolă sau o dublă cetățenie care nu este prevăzută de legislația spaniolă. Tratatate privind dubla cetățenie există cu Chile, Peru, Paraguay, Nicaragua, Guatemala, Bolivia, Ecuador, Costa Rica, Honduras, Republica Dominicană, Argentina și Columbia. În aceste cazuri, se aplică dispozițiile tratatelor internaționale; în cazul în care acestea nu includ astfel de dispoziții, se va acorda prioritate cetățeniei corespunzătoare ultimei reședințe obișnuite și, în caz contrar, ultimei cetățenii dobândite. În cazul în care dubla cetățenie nu este prevăzută în legea spaniolă, iar una dintre cetățenii este spaniolă, aceasta are prioritate, deși trebuie să se aplice principiul nediscriminării pe motiv de cetățenie în cazul în care ambele cetățenii sunt ale unor țări UE. Pentru persoanele cu cetățenie nedeterminată, legea din locul unde acestea își au reședința obișnuită se aplică în calitate de lege personală. În cazul apatrizilor, se aplică articolul 12 din Convenția de la New York din 28 septembrie 1954, conform căruia legea aplicabilă este legea țării de domiciliu a apatrizului sau, în lipsa acesteia, legea țării sale de reședință.

Legea aplicabilă numelor persoanelor fizice este reglementată de Acordul de la München din 1980. Prenumele și numele de familie ale unei persoane fizice sunt stabilite de legea statului al cărui cetățean este persoana în cauză.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Articolul 9.4 din Codul civil prevede că legea aplicabilă în ceea ce privește stabilirea relațiilor părinte-biologic-copil este cea a reședinței obișnuite a copilului la momentul stabilirii relației. În lipsa unei reședințe obișnuite a copilului sau în cazul în care această lege nu permite stabilirea relației părinte-copil, legea aplicabilă va fi legea națională a copilului la momentul respectiv. În cazul în care această lege nu permite stabilirea relației părinte-copil sau copilul nu are o cetățenie, se va aplica dreptul material spaniol.

Legea aplicabilă în cazul adopțiilor face obiectul unei reglementări speciale, Legea nr. 54/2007 privind adopția internațională. Articolul 18 din această lege prevede că încheierea unei adopții de către autoritatea competentă spaniolă va fi reglementată de dreptul material spaniol atunci când persoana adoptată are reședința permanentă în Spania la momentul adopției sau a fost sau va fi dusă în Spania în vederea stabilirii reședinței acesteia în Spania.

Legea aplicabilă în ceea ce privește conținutul relației părinte-copil, fie biologică, fie prin adopție, și exercitarea răspunderii părintești se va stabili în conformitate cu Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996. Articolul 17 din convenție prevede că exercitarea răspunderii părintești este reglementată de legea statului unde copilul are reședința obișnuită.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

Există norme pentru încheierea căsătoriei și consecințele acesteia. În ceea ce privește forma încheierii căsătoriei, Codul civil prevede că, pe teritoriul Spaniei sau în afara Spaniei, puteți fi căsătorit(ă): 1) de către un judecător, primar sau funcționar menționat în cod; 2) în forma religioasă prevăzută legal. Acesta stipulează, de asemenea, că cetățenii spanioli se pot căsători în afara Spaniei în forma prevăzută de legea din locul unde se încheie căsătoria. În cazul în care ambele părți sunt cetățeni străini, acestea se pot căsători în Spania în conformitate cu aceleași dispoziții ca în cazul cetățenilor spanioli sau cu dispozițiile legii personale a oricăreia dintre părți. Capacitatea de căsătorie și consimțământul fac obiectul legislației naționale a fiecăruia dintre soți (articolul 9.1 din Codul civil).

În temeiul articolului 9.2 din Codul civil, consecințele căsătoriei sunt reglementate de legislația națională comună a soților la momentul încheierii căsătoriei. În lipsa unei legislații naționale comune, acestea sunt reglementate de legea personală sau de reședința obișnuită a oricăreia dintre părți, aleasă de ambele părți într-un act autentic întocmit înainte de încheierea căsătoriei. În cazul în care nu a fost făcută o astfel de alegere, se aplică legea reședinței obișnuite comune imediat după încheierea căsătoriei și, în lipsa acesteia, legea din locul unde a fost încheiată căsătoria.

Separarea de drept și divorțul sunt reglementate de Regulamentul 1259/2010 care instituie cooperarea consolidată în domeniul legislației aplicabile divorțului și separării de drept (Roma III). Articolul 107.1 din Codul civil prevede că anularea căsătoriei este reglementată de legea aplicabilă la încheierea căsătoriei. Nu există nicio dispoziție în dreptul internațional privat spaniol pentru cuplurile necăsătorite (ceea ce înseamnă, în principiu, recurgerea la analogie).

Obligațiile de întreținere sunt reglementate de Protocolul de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Norma care reglementează consecințele căsătoriei (articolul 9.2 din Codul civil) cuprinde atât consecințele personale, cât și cele care afectează bunurile. Prin urmare, se aplică legea personală comună a soților la momentul încheierii căsătoriei; în lipsa acesteia, legea personală sau legea reședinței obișnuite a oricăreia dintre părți, aleasă de ambii soți prin intermediul unui act autentic întocmit înainte de încheierea căsătoriei; în cazul în care nu a fost făcută o astfel de alegere, legea aplicabilă este legea reședinței obișnuite comune imediat după încheierea căsătoriei și, în lipsa acesteia, legea din locul unde a fost încheiată căsătoria.

Contractele sau acordurile care prevăd, modifică sau înlocuiesc regimul matrimonial sunt valabile dacă acestea sunt conforme fie cu legea care reglementează consecințele căsătoriei, fie cu legea cetățeniei sau legea reședinței obișnuite a oricăreia dintre părți la momentul executării acestora (articolul 9.3 din Codul civil).

3.7 Testamente și succesiuni

Spania aplică dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor. În temeiul regulamentului, este aplicabilă legea reședinței obișnuite a defunctului la momentul decesului, cu excepția cazului în care defunctul a ales legea corespunzătoare cetățeniei sale drept lege aplicabilă.

Forma testamentelor este reglementată de Convenția de la Haga din 1961.

3.8 Proprietatea reală

În temeiul articolului 101.1 din Codul civil, dreptul de deținere, de proprietate și alte drepturi asupra bunurilor imobile și publicitatea acestora sunt reglementate de legea din locul unde sunt situate acestea, lege care se aplică, de asemenea, în cazul bunurilor mobile. În scopul stabilirii sau al atribuirii de drepturi asupra bunurilor aflate în tranzit, bunurile sunt considerate a fi situate în locul de unde au fost expediate, cu excepția cazului în care expeditorul și destinatarul au convenit în mod expres sau tacit faptul că acestea sunt considerate a fi situate în locul de destinație. Navele, aeronavele și mijloacele de transport feroviar, precum și toate drepturile instituite asupra acestora sunt reglementate de legislația statului de pavilion sau a statului de înmatriculare. Autovehiculele și alte mijloace de transport rutier sunt reglementate de legea din locul unde se află acestea. Emiterea de valori mobiliare este reglementată de legea din locul unde au fost emise acestea.

3.9 Insolvența

Cazurile care nu intră sub incidența [Regulamentului nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență](#) sunt reglementate de [Legea nr. 22/2003 din 9 iulie 2003 privind falimentul](#). Articolul 200 din legea respectivă prevede, ca regulă generală, că procedurile de insolvență în Spania și efectele acestora, precum și modalitățile de efectuare și încheiere a acestor proceduri sunt reglementate de legislația spaniolă (Legea nr. 22/2003 din 9 iulie 2003, modificată prin Legea 9/2015 privind măsuri urgente în domeniul insolvenței - Monitorul oficial din 26 mai 2015). Legea privind falimentul conține, de asemenea, dispoziții de drept internațional privat care stabilesc legea aplicabilă diverselor raporturi juridice implicate în procedură.

Ultima actualizare: 08/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Franța

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Dreptul internațional privat nu a fost codificat și nu face obiectul unei legislații specifice. Majoritatea principiilor și normelor privind conflictul de legi au fost derivate din jurisprudență, cu excepția câtorva incluse în diverse coduri, în special Codul civil (*Code civil*), în funcție de materia în cauză.

Conținutul diverselor coduri poate fi consultat online:

<https://www.legifrance.gouv.fr>

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Franța și-a asumat obligații în temeiul a 24 dintre convențiile adoptate sub egida Conferinței de drept internațional privat de la Haga. Lista convențiilor în cauză poate fi consultată pe site-ul web al conferinței.

<https://www.hcch.net/fr/states/hcch-members/details1/?sid=39>

Franța este, de asemenea, parte la alte convenții multilaterale, în special cele care prevăd norme de fond, cum ar fi Convenția de la Viena din 1980 privind contractele de vânzare internațională de mărfuri.

Toate convențiile la care Franța este parte se regăsesc în baza de date privind tratatele și acordurile, care poate fi accesată pe site-ul web al Ministerului European și al Afacerilor Externe (*Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères*): <https://basedoc.diplomatie.gouv.fr/exl-php/cadcgp.php>

1.3 Principalele convenții bilaterale

Franța a încheiat numeroase convenții bilaterale, unele dintre acestea prevăzând norme privind conflictul de legi. Aceste convenții se regăsesc, de asemenea, în baza de date menționată mai sus.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Statutul procedural al normelor privind conflictul de legi diferă în funcție de faptul că părțile dispun sau nu în mod liber de drepturile în cauză, indiferent de sursa respectivei norme privind conflictul de legi (legislație națională, reglementare europeană, convenție internațională).

Atunci când litigiul se referă la un subiect în privința căruia părțile dispun în mod liber de drepturile lor, în special în materie patrimonială (contracte, răspundere civilă, drepturi reale etc.), judecătorul nu are obligația de a aplica din oficiu normele privind conflictul de legi, în cazul în care niciuna dintre părți nu invocă aplicarea unei legi străine. Judecătorul are doar posibilitatea de a face acest lucru, cu excepția cazului în care părțile ajung la un acord procedural în favoarea legii franceze. În consecință, părților le revine sarcina de a solicita aplicarea normelor privind conflictul de legi.

Dimpotrivă, atunci când litigiul se referă la un subiect în privința căruia părțile nu dispun în mod liber de drepturile lor, în special în materie nepatrimonială (statutul personal), judecătorul are obligația de a aplica din oficiu normele privind conflictul de legi.

2.2 Retrimiterea

Principiul retrimiterii este acceptat de mult timp în jurisprudență, indiferent că este vorba despre o retrimitere de gradul întâi (retrimitere la legea franceză care se aplică în consecință) sau o retrimitere de gradul doi (retrimitere la legea unui alt stat care acceptă competența sa judiciară).

Cu condiția ca aceasta să nu fie interzisă de reglementările europene sau convențiile internaționale aplicabile, retrimiterea a fost pusă în aplicare, prin urmare, în mod regulat în jurisprudența în materie de statut personal, în materie de valabilitate formală a actelor juridice, în special în materie de căsătorie și testamente. În ceea ce privește succesiunile, jurisprudența are în prezent tendința de a restrânge aplicarea retrimiterii doar la cazurile în care aceasta permite asigurarea unității succesiunii prin aplicarea unei singure legi în cazul bunurilor mobile și imobile.

În același timp, jurisprudența a exclus întotdeauna aplicarea retrimiterii în materiile în care părțile au libertatea de a alege legea aplicabilă, cum ar fi regimurile matrimoniale și contractele.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Modificarea factorului de legătură (*conflict mobile*) se referă la conflictul de legi în timp, din cauza deplasării în spațiu a factorului de legătură. Prin urmare, este necesar să se știe în ce condiții se poate aplica noua lege în locul legii care decurge din situația anterioară.

Este posibil ca înseși normele care reglementează conflictul de legi să determine condițiile de aplicare în timp a factorului de legătură pe care acestea îl prevăd. De exemplu, norma privind conflictul de legi prevăzută la articolul 311-14 din Codul civil referitor la stabilirea relației părinte-copil stabilește ea însăși condițiile de aplicare în timp a factorului său de legătură, întrucât aceasta prevede că legea personală a mamei trebuie examinată în ziua nașterii copilului. Cu excepția acestui exemplu, soluțiile sunt furnizate de jurisprudență, care tinde să se bazeze pe principiile de drept tranzitoriu francez: în primul rând, aplicarea imediată a noii legi consecințelor viitoare ale situațiilor deja constituite și, în al doilea rând, lipsa efectului retroactiv al noii legi pentru evaluarea constituirii sau încetării unui raport juridic.

De exemplu, cu privire la căsătorie, noua lege se aplică imediat consecințelor căsătoriei și desfacerii acesteia. În același timp, condițiile privind încheierea căsătoriei continuă să fie reglementate de legea aplicabilă în ziua în care a fost încheiată căsătoria.

Drepturile reale mobiliare sunt imediat reglementate de legea noii locații a bunurilor în cauză. Această soluție se extinde, de asemenea, la toate garanțiile reale convenționale constituite în străinătate. În consecință, aceste garanții reale vor fi lipsite de orice efect în Franța în urma transferurilor ulterioare de proprietate realizate pe teritoriul Franței, întrucât acestea nu corespund modelelor prevăzute de legislația franceză. De exemplu, nu a fost posibil să se invoce în Franța o clauză de rezervare (*clause réserve*) constituită în Germania în favoarea unui creditor german pentru un activ situat în Germania, însă transferat ulterior în Franța, pe motiv că aceasta constituia o *lex commissoria*, care, la momentul respectiv, era interzisă de legea franceză.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

- Normele de aplicare imediată (*lois de police*), franceze sau străine

Dispozițiile de fond din legea franceză sau din legea străină pot fi aplicate imediat de o instanță franceză, fără aplicarea normelor privind conflictul de legi, în cazul în care aceste dispoziții pot fi considerate norme de aplicare imediată. Legea franceză nu prevede nicio definiție a conceptului de normă de aplicare imediată. Prin urmare, judecătorul este cel care apreciază, de la caz la caz, dacă o dispoziție constituie sau nu o normă de aplicare imediată.

- Excepția de ordine publică internațională

Dispozițiile de fond ale legii străine aplicabile în mod normal în temeiul normelor privind conflictul de legi pot fi excluse, de asemenea, în totalitate sau în parte, în baza excepției de ordine publică internațională, în favoarea celor din legea franceză. În lipsa unei definiții precise, rezultă din jurisprudență că excepția de ordine publică internațională acoperă în primul rând principiile esențiale sau fundamentale ale dreptului francez, cum ar fi demnitatea, libertatea umană (inclusiv libertatea matrimonială) și integritatea fizică a persoanelor. Aceasta acoperă, de asemenea, o noțiune mai variabilă în timp și spațiu, și anume politicile legislative obligatorii franceze, ale căror delimitări depind de evaluarea concretă a judecătorului.

- Excepția de eludare a legii

Legea străină poate fi exclusă, de asemenea, atunci când aplicarea acesteia rezultă din eludarea legii, și anume ca rezultat al unor acțiuni deliberate în urma cărora competența i-a fost atribuită în mod artificial, în locul legii care s-ar fi aplicat în mod normal. Aceste acțiuni pot consta, de exemplu, în manipularea deliberată a factorului de legătură drept categorie juridică de legătură.

- Imposibilitatea de a stabili conținutul legii străine aplicabile

În plus, legea franceză se aplică, de asemenea, cu titlu subsidiar, în cazul în care se dovedește imposibil să se determine conținutul legii străine aplicabile în mod normal.

2.5 Proba legii străine

După unele ezitări, jurisprudența este în prezent bine stabilită: instanța franceză care recunoaște faptul că legea străină este aplicabilă, fie din oficiu, fie la cererea uneia dintre părțile care o invocă, trebuie să cerceteze conținutul acesteia, cu asistență din partea părților și personal, dacă este cazul. Această soluție este general aplicabilă, indiferent dacă părțile dispun sau nu în mod liber de drepturile lor.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Sub rezerva convențiilor multilaterale sau bilaterale aplicabile contractului în cauză, norma anterioară privind conflictul de legi stabilită în materie de jurisprudență este pusă în aplicare numai în cazul în care contractul nu intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 593/2008 „Roma I” sau a Convenției de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, care a fost înlocuită de regulamentul menționat.

Norma franceză privind conflictul de legi, stabilită de mult timp de jurisprudență, este cea a legii autonomiei. Prin urmare, contractul este reglementat de legea aleasă de părți și, în absența unei astfel de alegeri, de legea statului cu care, în mod obiectiv, având în vedere circumstanțele cauzei, acesta are cele mai strânse legături.

Forma actelor juridice este reglementată de legea țării în care au fost încheiate, cu excepția cazului în care, atunci când este posibil, părțile au convenit în mod expres să supună forma actului respectiv legii pe care au desemnat-o ca fiind aplicabilă fondului acestuia.

3.2 Obligații extracontractuale

Pentru faptele generatoare care au avut loc înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului Roma II, legea aplicabilă este cea a locului unde s-a produs fapta prejudiciabilă, înțeles fie ca locul unde s-a produs evenimentul care a cauzat prejudiciul, fie ca locul unde a avut loc prejudiciul.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

În conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din Codul civil, statutul și capacitatea persoanelor fizice sunt reglementate de legea statului a cărui cetățenie o dețin acestea (legea personală sau legea națională).

Cu toate acestea, sfera de aplicare a legii personale este redusă în principal la chestiuni legate de capacitatea persoanelor fizice de a-și exercita drepturile (incapacitatea de a încheia acte juridice).

În principiu, hotărârile judecătorești constitutive sau hotărârile privind statutul și capacitatea persoanelor produc efecte în Franța independent de orice declarație de *exequatur*, cu excepția cazurilor în care acestea trebuie să determine acte de executare materială cu privire la bunuri sau acte de coerciție cu privire la persoane.

Domiciliul nu se încadrează în domeniul de aplicare al legii personale, în măsura în care acesta nu intră sub incidența niciunei categorii specifice de factor de legătură. Prin urmare, domiciliul intră sub incidența legii aplicabile fiecăreia dintre instituțiile în care este luat în considerare.

De asemenea, în cazul în care numele nu este reglementat de nicio normă specifică privind conflictul de legi, părintele (părinții) care dorește (doresc) să declare sau să modifice numele de familie al copilului său (lor) poate (pot) invoca legea personală aplicabilă în acest scop.

În fine, procedurile aplicabile în cazul schimbării prenumelui sunt reglementate de legea personală a persoanei în cauză, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din Codul civil, astfel cum a fost interpretat de jurisprudență.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

În temeiul articolului 311-14 din Codul civil, stabilirea relației părinte-copil este reglementată de legea personală a mamei la data nașterii copilului sau de legea personală a copilului, dacă mama este necunoscută.

Cu toate acestea, articolul 311-15 din Codul civil prevede că, în cazul în care copilul și tatăl și mama copilului sau oricare dintre aceștia își au reședința comună sau separată în Franța, deținerea statutului prezintă toate consecințele care decurg din acesta conform legii franceze, inclusiv în cazul în care există posibilitatea ca celelalte elemente ale relației părinte-copil să fi depins de o lege străină.

În fine, în temeiul articolului 311-17 din Codul civil, recunoașterea voluntară de paternitate sau maternitate este valabilă dacă s-a efectuat în conformitate cu legea personală a tatălui sau a mamei sau cu legea personală a copilului.

În conformitate cu jurisprudența consacrată a Curții de Casație (*Cour de cassation*), articolul 311-17 se aplică atât în cazul unei acțiuni în declararea nulității, cât și în cazul unei acțiuni de contestare a recunoașterii de paternitate sau maternitate, care trebuie să fie posibilă în ceea ce privește atât legea părții care face recunoașterea, cât și legea copilului.

3.4.2 Adopția

În temeiul articolului 370-3 din Codul civil, condițiile pentru adopție sunt reglementate de legea națională a părintelui adoptiv sau, în cazul adopției de către ambii soți, de legea care reglementează efectele uniunii acestora. O adopție nu poate fi însă declarată în cazul în care aceasta este interzisă de legile naționale ale ambilor soți.

Adopția unui minor străin nu poate fi declarată în cazul în care legea personală a minorului interzice această instituție, cu excepția cazului în care minorul s-a născut și își are reședința obișnuită în Franța.

Oricare ar fi legea aplicabilă, adopția necesită consimțământul reprezentantului legal al copilului. Consimțământul trebuie să fie liber, obținut fără nicio compensație, ulterior nașterii copilului și informat cu privire la consecințele adopției, mai ales atunci când acesta este acordat în scopul unei adopții depline, cu privire la caracterul complet și irevocabil al întreruperii relației părinte-copil preexistente.

În temeiul articolului 370-4 din Codul civil, efectele unei adopții declarate în Franța sunt cele prevăzute în legea franceză.

Articolul 370-5 prevede că o adopție declarată în mod legal în străinătate produce în Franța efectele unei adopții depline în cazul în care aceasta întrerupe complet și irevocabil relația părinte-copil preexistentă. În caz contrar, aceasta produce efectele unei adopții simple. Aceasta poate fi transformată într-o adopție deplină atunci când consimțământul necesar a fost acordat în mod explicit și în deplină cunoștință de cauză.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Normele privind conflictul de legi sunt prevăzute la articolele 202-1 și 202-2 din Codul civil (codificarea și adaptarea jurisprudenței).

Conform articolului 202-1 alineatul (1), calitățile și condițiile necesare pentru a putea încheia o căsătorie sunt reglementate, pentru fiecare dintre soți, de legea sa personală. Cu toate acestea, indiferent care este legea personală aplicabilă, căsătoria necesită consimțământul ambilor soți, în condițiile prevăzute de legea franceză la articolele 120 și 180 din Codul civil.

În plus, alineatul (2) prevede că două persoane de același sex pot încheia o căsătorie în cazul în care, pentru cel puțin una dintre respectivele persoane, fie legea sa personală, fie legea statului de domiciliu sau reședință permite acest lucru. Curtea de Casație a confirmat, într-o hotărâre din 28 ianuarie 2015, că articolul 202-1 alineatul (2) din Codul civil trebuie interpretat ca rezervând aplicarea, cu titlu subsidiar, a legislației franceze în temeiul excepției de ordine publică internațională. Prin urmare, legea străină aplicabilă în mod normal în calitate de lege personală a unuia dintre soți, în cazul în care interzice căsătoria între persoane de același sex, trebuie să fie parțial exclusă pe motiv că este contrară politicii legislative franceze specifice (a se vedea mai sus, informațiile privind excepția de ordine publică internațională).

Aplicarea acestor dispoziții s-a dovedit însă a fi o chestiune delicată în cazurile în care Franța a încheiat cu un alt stat (Algeria, Cambodgia, Kosovo, Laos, Macedonia, Maroc, Muntenegru, Polonia, Serbia, Slovenia și Tunisia) o convenție bilaterală ale cărei dispoziții fac trimitere, în ceea ce privește căsătoria, doar la legea personală a soților pentru evaluarea condițiilor de fond necesare în vederea încheierii unei căsătorii și care interzic căsătoria între persoane de același sex. Situația juridică a acestor persoane a fost clarificată însă prin hotărârea Curții de Casație din 28 ianuarie 2015 (recurs nr. 13-50.059), care a exclus legea marocană desemnată ca fiind legea aplicabilă conform Convenției franco-marocane prin aplicarea articolului 4 din convenția menționată, care prevede că legea unuia dintre cele două state desemnate de convenție poate fi exclusă de instanțele judecătorești din celălalt stat dacă aceasta este în mod evident incompatibilă cu ordinea publică, așa cum este cazul atunci când, pentru cel puțin unul dintre soți, fie legea personală, fie legea statului pe teritoriul căruia își are domiciliul sau reședința permite căsătoria între persoane de același sex.

În temeiul articolului 202-1 din Codul civil, forma căsătoriei este reglementată de legea statului în care este încheiată aceasta.

În fine, în ceea ce privește efectele strict personale ale căsătoriei, legea aplicabilă în mod normal, conform jurisprudenței, este cea a cetățeniei comune a soților, iar în lipsa unei reședințe comune obișnuite a soților sau în lipsa unei cetățenii comune, legea forului competent din Franța. Efectele patrimoniale sunt reglementate de legea aplicabilă regimului matrimonial sau succesiunii.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Nu există norme specifice privind conflictul de legi pentru uniunea liberă sau concubinaj în măsura în care, în temeiul legii franceze, relațiile dintre cuplurile necăsătorite nu se încadrează într-o categorie juridică specială, ci intră sub incidența unei situații *de facto*. Prin urmare, acestea sunt reglementate de legislația obișnuită în materie de obligații. În consecință, legea aplicabilă, în funcție de cauză și de natura juridică a raportului dintre partenerii necăsătoriți, va fi cea aplicabilă în materie de răspundere extracontractuală, proprietate sau succesiune.

Dimpotrivă, parteneriatele înregistrate fac obiectul unei norme specifice privind conflictul de legi, prevăzută la articolul 515-5-1 din Codul civil, conform căreia condițiile de constituire și efectele unui parteneriat înregistrat, precum și cauzele și efectele desfacerii sale fac obiectul dispozițiilor de fond ale statului autorității care a înregistrat parteneriatul.

Regulamentul (UE) 2016/1104 din 24 iunie 2016 aplicabil efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate stabilește norma privind conflictul de legi conform căreia are întâietate legea aleasă de parteneri (dintre legea cetățeniei acestora, legea locului unde își au reședința obișnuită și legea statului în care a fost înregistrat parteneriatul) și, în lipsa unei astfel de alegeri, legea statului în care a fost constituit parteneriatul înregistrat. Acest regulament va intra în vigoare începând cu 29 ianuarie 2019.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Normele privind conflictul de legi sunt cele prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 „Roma III” **de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp.**

În cazul procedurilor inițiate înainte de 21 iunie 2012, data intrării în vigoare a acestui regulament, norma privind conflictul de legi era cea prevăzută la articolul 309 din Codul civil, conform căruia divorțul era reglementat de legea franceză, dacă ambii soți aveau cetățenia franceză la data la care a fost inițiată procedura, dacă soții își aveau reședința comună ori separată în Franța sau dacă nu era invocată competența unei legi străine în situația în care instanțele franceze aveau competență în materie de divorț.

Răspunderea părintească

Normele privind conflictul de legi sunt prevăzute la articolul 15 și următoarele din Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor.

În afara oricărei proceduri, precum și a oricărei intervenții a unei autorități judecătorești sau administrative, atribuirea sau încetarea răspunderii părintești deplin drept și exercitarea răspunderii părintești sunt reglementate de legea statului unde copilul își are reședința obișnuită.

În cazul în care este sesizată o autoritate franceză, se aplică, în principiu, legea franceză. Cu toate acestea, în mod excepțional, se poate aplica sau se poate lua în considerare legea unui alt stat cu care situația respectivă prezintă o legătură strânsă.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

În temeiul articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 privind obligațiile de întreținere, legea aplicabilă obligațiilor de întreținere se stabilește în conformitate cu Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 *privind recuperarea internațională a pensiei alimentare și a altor forme de întreținere familială.*

Principiul este cel al aplicării legii statului în care își are reședința obișnuită creditorul obligației de întreținere, însă părțile pot decide, de comun acord, să desemneze, în cazul procedurilor aflate deja în derulare, legea forului competent sau una dintre următoarele legi:

- a) legea oricărui stat a cărui cetățenie o are oricare dintre părți la data desemnării;
- b) legea statului reședinței obișnuite a oricăreia dintre părți la data desemnării;
- c) legea desemnată de părți ca fiind aplicabilă sau legea aplicată în fapt regimului lor patrimonial;
- d) legea desemnată de părți ca fiind aplicabilă sau legea aplicată în fapt divorțului sau separării lor de drept.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Normele privind conflictul de legi prevăzute de Convenția de la Haga din 14 martie 1978 privind legea aplicabilă regimului matrimonial se aplică soților căsătoriți începând cu 1 septembrie 1992, în combinație cu dispozițiile speciale de adaptare prevăzute la articolele 1397-2 – 1397-5 din Codul civil. Întrucât convenția menționată nu conține nicio dispoziție în acest sens, domeniul legii aplicabile continuă să fie determinat având în vedere principiile stabilite de jurisprudența franceză în materie. Prin urmare, legea aplicabilă în temeiul convenției menționate va reglementa patrimoniul, drepturile, obligațiile și competențele soților în timpul căsătoriei, precum și dizolvarea regimului și lichidarea acestuia după căsătorie.

Normele franceze privind conflictul de legi se aplică soților care s-au căsătorit înainte de 1 septembrie 1992. Acestea prevăd că regimul matrimonial, indiferent dacă s-a încheiat sau nu un contract formal, este reglementat de legea desemnată de soți la momentul încheierii căsătoriei, fie explicit, fie implicit, însă în mod cert.

Soții care se căsătoresc sau care desemnează legea aplicabilă regimului lor matrimonial după 29 ianuarie 2019 vor intra sub incidența **Regulamentului (UE) nr. 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale.**

În lipsa unei alegeri explicite sau implicite, este necesar să se încerce să se afle care a fost voința părților, pe baza unei prezumții simple, cum ar fi, de exemplu, legea statului primului domiciliu comun al soților.

3.7 Testamente și succesiuni

Dispozițiile Regulamentului (UE) nr. 650/2012 din 4 iulie 2012 se aplică succesiunilor deschise începând cu 17 august 2015. Articolul 21 din regulament desemnează legea statului în care defunctul își avea reședința obișnuită la momentul decesului ca fiind legea aplicabilă succesiunii în ansamblul său.

Sucesiunile deschise înainte de 17 august 2015 continuă să fie reglementate de normele franceze privind conflictul de legi. Aceste norme stabilesc un sistem dual, împărțind succesiunea internațională a aceleiași persoane în masa mobilă, pe de o parte, și una sau mai multe mase imobiliare, pe de altă parte.

Sucesiunea bunurilor mobile, care se referă atât la activele corporale, cât și la activele necorporale, este reglementată de legea statului ultimului domiciliu al defunctului.

Sucesiunea bunurilor imobile este reglementată de legea statului în care sunt situate acestea, cu toate că instanțele franceze pot să aplice respectivelor bunuri legea franceză, prin punerea în aplicare a retrimiterii atunci când acest lucru permite asigurarea unității succesiunii prin aplicarea unei singure legi în cazul bunurilor mobile și imobile (a se vedea mai sus).

Legea aplicabilă succesiunilor *ab intestato*, determinată în conformitate cu normele privind conflictul de legi menționate mai sus, reglementează, de asemenea, condițiile de fond și efectele succesiunilor testamentare sau contractuale. Cu toate acestea, condițiile privind forma testamentelor sunt reglementate de Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961, ale cărei dispoziții se aplică începând cu 19 noiembrie 1967.

În plus, Franța este parte la Convenția de la Washington din 26 septembrie 1973, care a intrat în vigoare la 1 decembrie 1994, în temeiul căreia orice testament elaborat în conformitate cu formularele pe care le prevede aceasta trebuie să fie recunoscut ca fiind valabil în ceea ce privește forma în toate statele contractante.

3.8 Proprietatea reală

În temeiul articolului 3 alineatul (2) din Codul civil, dreptul de proprietate și toate drepturile reale legate de acesta sunt reglementate de legea statului în care se află bunurile deținute.

3.9 Insolvența

În afara domeniului de aplicare al Regulamentelor (CE) nr. 1346/2000 și (UE) 2015/848, jurisprudența a admis întotdeauna posibilitatea deschiderii unei proceduri colective împotriva debitorului în Franța dacă acesta își are sediul social sau unul dintre sedii în Franța. Același lucru este valabil și în cazul creditorilor francezi, pe baza „privilegiului jurisdicțional”, în temeiul articolului 14 din Codul civil.

Legea aplicabilă procedurilor inițiate în Franța este în mod necesar legea franceză, care va reglementa condițiile privind deschiderea, desfășurarea și efectele procedurilor, în special caracterul executoriu al garanției reale. Toți creditorii, inclusiv cei care își au reședința în afara Franței, pot să își prezinte creanțele. Procedurile franceze deschise în acest mod sunt concepute, în principiu, pentru a acoperi toate bunurile debitorului, inclusiv cele situate în străinătate, cu condiția, desigur, ca hotărârile franceze să fie recunoscute în străinătate.

În fine, procedurile colective deschise în străinătate vor avea efecte în Franța, cu condiția să nu existe alte proceduri deja deschise pe teritoriul francez și sub rezerva procedurii de *exequatur* a hotărârilor pronunțate în străinătate.

Ultima actualizare: 17/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [hr](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Ce lege se aplică - Croația

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

În Republica Croația, în materia dreptului internațional privat se aplică Legea privind dreptul internațional privat (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (*Narodne Novine* (NN; Monitorul Oficial al Republicii Croația) nr. 101/17), care a intrat în vigoare la 29 ianuarie 2019. Legea privind dreptul internațional privat abordează relațiile de drept privat cu dimensiune internațională, competența instanțelor croate și a altor autorități în aceste relații de drept privat cu dimensiune internațională și normele de procedură relevante, precum și recunoașterea și executarea hotărârilor instanțelor străine. Legea privind dreptul internațional privat se aplică relațiilor de drept privat cu dimensiune internațională, cu excepția cazului în care acestea sunt deja reglementate prin instrumentele juridice obligatorii ale Uniunii Europene, tratatele internaționale în vigoare în Croația și alte legi în vigoare în Croația.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1954 privind procedura civilă

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare

Convenția de la Haga din 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere

Convenția de la Haga din 1973 privind legea aplicabilă în materie de responsabilitate pentru produse

1.3 Principalele convenții bilaterale

Pe baza notificării privind succesiunea, Republica Croația a devenit parte la mai multe tratate internaționale bilaterale, precum tratate privind asistența juridică, convenții consulare și tratate privind comerțul și navigația. Cu anumite țări au fost încheiate tratate privind asistența juridică care conțin, de asemenea, norme privind soluționarea conflictelor de legi:

Acordul din 1954 privind schimbul juridic reciproc cu Austria, Viena, 16 decembrie 1954;

Acordul din 1956 privind cooperarea juridică reciprocă cu Bulgaria, Sofia, 23 martie 1956;

Tratatul din 1964 privind reglementarea raporturilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal cu Republica Cehă, Belgrad, 20 ianuarie 1964;

Convenția din 1959 privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor cu Grecia, Atena, 18 iunie 1959;

Acordul din 1968 privind schimbul juridic reciproc cu Ungaria.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Instanțele folosesc trei metode pentru a aplica dreptul internațional privat situațiilor juridice cu dimensiune internațională: normele privind conflictul de legi, normele de aplicare imediată și normele speciale de drept material.

2.2 Retrimiteria

Conform articolului 9 din Legea privind dreptul internațional privat, aplicarea legii oricărui stat la care se face referire în actul normativ respectiv înseamnă aplicarea normelor de drept în vigoare în respectivul stat (dar nu și normele acestuia privind alegerea legii aplicabile).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

O schimbare a instrumentelor este un fenomen care apare atunci când situația de fapt pe care se bazează factorul de legătură se schimbă în timpul unei relații juridice, având drept rezultat o schimbare a legii aplicabile. Se aplică aceeași normă privind conflictul de legi, dar circumstanțele pe care se bazează factorul de legătură s-au schimbat. Astfel de probleme apar numai atunci când alegerea legii aplicabile este determinată prin intermediul unor factori de legătură care se pot schimba, și nu permanenți.

Articolul 21 din Legea privind dreptul internațional privat prevede dobândirea sau pierderea unui drept real (drept de proprietate) deja stabilit cu privire la un bun care ajunge într-un alt stat și care va fi guvernat de legea în temeiul căreia a fost dobândit acest drept real. Tipul și conținutul respectivului drept fac obiectul legii aplicabile a statului în care se află bunul. În cazul în care nu a fost dobândit niciun drept real cu privire la bunul relocat dintr-un stat în altul, circumstanțele care apar în celălalt stat ar trebui să fie recunoscute, de asemenea, în ceea ce privește dobândirea sau încetarea acestui drept.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Trebuie remarcat faptul că legea aplicabilă în temeiul dispozițiilor Legii privind dreptul internațional privat nu se aplică în cazul în care toate circumstanțele indică faptul că o relație de drept privat are doar o legătură minoră cu legea în cauză și este în mod vădit mai strâns legată de o altă lege. (articolul 11) Normele [juridice] ale unui stat străin aplicabile în conformitate cu dispozițiile Legii privind dreptul internațional privat nu se aplică în cazul în care efectul aplicării acestora este în mod vădit contrar politicii publice a Croației. (articolul 12)

Fără a aduce atingere altor dispoziții ale Legii privind dreptul internațional privat, o instanță poate aplica o dispoziție din dreptul croat care este considerată esențială pentru protejarea interesului public al Croației, precum organizarea politică, socială și economică a acesteia, în măsura în care este aplicabilă oricărei situații care intră în domeniul său de aplicare, indiferent de legea aplicabilă. În cazul în care îndeplinirea unei obligații contravine, total sau parțial, unei dispoziții din legea unui stat străin în care urmează să fie îndeplinită respectiva obligație, instanța poate recunoaște efectul acestei dispoziții. În momentul hotărârii asupra recunoașterii efectelor respectivei dispoziții, ar trebui să se țină seama de natura, scopul și consecințele recunoașterii sau nerecunoașterii efectului acesteia. (articolul 13)

2.5 Proba legii străine

O instanță de judecată sau altă autoritate din Croația stabilește conținutul legii unui stat străin din oficiu (în mod automat). Legea străină respectivă se aplică astfel cum este interpretată în respectivul stat. Instanța sau altă autoritate croată poate solicita informații cu privire la conținutul legii străine respective de la Ministerul Justiției sau de la altă autoritate, precum și de la martori-experti sau instituții specializate. Părțile pot prezenta documente publice sau private privind conținutul legii străine respective. În cazul în care nu se poate stabili conținutul legii străine respective prin niciuna dintre aceste metode, se aplică legea croată. (articolul 8)

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Legea care reglementează obligațiile contractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale („Regulamentul Roma I”) din domeniul său de aplicare.

Legea care reglementează obligațiile contractuale excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului Roma I (în cazul în care legea aplicabilă nu este stabilită prin intermediul unui alt act sau tratat internațional în vigoare în Croația) este stabilită în conformitate cu dispozițiile Regulamentului Roma I referitoare la astfel de obligații contractuale.

3.2 Obligații extracontractuale

Legea care reglementează obligațiile necontractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Regulamentul Roma II”).

Legea care reglementează obligațiile necontractuale excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului Roma II (în cazul în care legea aplicabilă nu este stabilită prin intermediul unui alt act sau tratat internațional în vigoare în Croația) este stabilită în conformitate cu dispozițiile Regulamentului Roma II referitoare la astfel de obligații contractuale.

Legea care reglementează obligațiile necontractuale care rezultă din accidente rutiere este stabilită prin aplicarea Convenției de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere.

Legea aplicabilă răspunderii producătorilor pentru produse defecte este stabilită prin aplicarea Convenției de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă în materie de responsabilitate pentru produse.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Legea care reglementează capacitatea juridică și capacitatea de a acționa a unei persoane fizice este legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă. Odată dobândită, capacitatea de a acționa nu se pierde prin schimbarea naționalității.

Legea care reglementează numele personal al unei persoane fizice este legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă.

În cazul unei căsătorii încheiate în Croația, mirii își pot stabili numele de familie în conformitate cu legea statului al cărui cetățean este unul dintre aceștia sau, în cazul în care cel puțin unul dintre aceștia își are reședința obișnuită în Croația, în conformitate cu legislația croată.

Reprezentanții legali pot stabili numele personal al unui copil la un registru de stare civilă, în conformitate cu legea statului al cărui cetățean este unul dintre aceștia sau, în cazul în care cel puțin unul dintre aceștia își are reședința obișnuită în Croația, în conformitate cu legislația croată.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Legea care se aplică relațiilor dintre părinți și copii este stabilită în conformitate cu Convenția de la Haga din [19 octombrie] 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor (Convenția de la Haga din 1996).

Legea care reglementează relațiile dintre părinți și copii care nu intră în domeniul de aplicare al Convenției de la Haga din 1996 (în cazul în care aceasta nu este stabilită printr-un alt act sau tratat internațional în vigoare în Croația), este stabilită în temeiul dispozițiilor Convenției de la Haga din 1996 care reglementează astfel de relații.

Stabilirea sau contestarea maternității sau a paternității este reglementată de legea aplicabilă la momentul inițierii procedurilor, aceasta fiind:

1. legea statului în care copilul își are reședința obișnuită; sau

2. în cazul în care acest lucru este în interesul superior al copilului, legea statului al cărui cetățean este copilul sau legea statului ai cărui cetățeni sunt persoanele a căror paternitate sau maternitate este stabilită sau contestată.

Valabilitatea recunoașterii maternității sau a paternității este reglementată de:

1. legea statului al cărui cetățean este copilul sau în care copilul își are reședința obișnuită în momentul recunoașterii; sau

2. legea statului al cărui cetățean este sau în care își are reședința obișnuită o persoană care recunoaște maternitatea sau paternitatea în momentul recunoașterii.

3.4.1 Stabilirea filiației

Legea care reglementează condițiile prealabile pentru adopție și încetarea adopției este legea statului ai cărui cetățeni sunt persoana care adoptă și persoana adoptată la momentul în care are loc adopția.

În cazul în care persoana care adoptă și persoana adoptată sunt cetățeni ai unor state diferite, legile care reglementează condițiile prealabile pentru adopție și încetarea adopției sunt, în mod cumulativ, legile ambelor state ai căror cetățeni sunt persoanele în cauză.

În cazul unei adopții comune de către două persoane, pe lângă faptul că sunt reglementate de legea statului persoanei adoptate, condițiile prealabile pentru adopție și încetarea adopției fac, de asemenea, obiectul legii statului ai cărui cetățeni sunt persoanele care adoptă. În cazul în care acestea nu au aceeași cetățenie, se aplică legea statului pe teritoriul căruia acestea își au reședința obișnuită comună. În cazul în care acestea nu au o reședință obișnuită comună în momentul respectiv, se aplică legile statelor ai căror cetățeni sunt ambele persoane care adoptă.

Legea care reglementează efectele adopției este legea statului ai cărui cetățeni sunt persoana care adoptă și persoana adoptată în momentul în care are loc adopția. În cazul în care persoanele nu au aceeași cetățenie, se aplică legea statului pe teritoriul căruia acestea își au reședința obișnuită comună. În cazul în care acestea nu au o reședință obișnuită comună în momentul respectiv, se aplică legea croată în cazul în care una dintre aceste persoane este cetățean croat. În cazul în care niciuna dintre persoanele care adoptă și nici persoana adoptată nu este cetățean al Republicii Croația, legea aplicabilă este legea statului al cărui cetățean este persoana adoptată.

Pe cale de excepție, în cazul în care adopția în țara de origine a copilului nu produce efecte în sensul încetării relației existente dintre părinte și copil, adopția poate fi convertită într-o adopție care produce astfel de efecte în cazul în care părțile, instituțiile și autoritățile competente al căror consimțământ sau acord este necesar pentru adopție și-au dat sau urmează să își dea consimțământul în scopul unei astfel de adopții și în cazul în care o astfel de adopție este în interesul superior al copilului.

În cazul în care aplicarea legii străine (pe baza celor de mai sus) este contrară interesului superior al persoanei adoptate și în cazul în care persoana sau persoanele adoptată (adoptate) sau care adoptă au o legătură vădit mai strânsă cu Croația, se aplică legea croată.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Legea care reglementează condițiile prealabile pentru încheierea unei căsătorii în Croația este, cu privire la fiecare persoană, legea statului al cărui cetățean este aceasta la data încheierii căsătoriei. O căsătorie nu poate fi încheiată în cazul în care aceasta este în mod vădit contrară politicii publice a Croației.

Legea care reglementează condițiile formale pentru o căsătorie încheiată în Croația este legea croată.

O căsătorie încheiată într-un stat străin este recunoscută dacă este încheiată în conformitate cu legea statului respectiv.

În cazul în care o căsătorie între persoane de același sex este încheiată într-un stat străin, aceasta este recunoscută ca parteneriat civil dacă este încheiată în conformitate cu legea statului în care a fost încheiată.

Legea care reglementează valabilitatea unei căsătorii este legea locului unde se încheie căsătoria.

Legea care reglementează divorțul este legea aleasă de soți. Soții pot alege una dintre următoarele legi:

1. legea statului în care ambii își au reședința obișnuită în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau
2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau
3. legea statului al cărui cetățean este cel puțin unul dintre aceștia în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau
4. legea croată.

Un acord privind legea aplicabilă menționată la alineatul (1) al prezentului articol trebuie să fie încheiat în scris. Acesta poate fi încheiat sau modificat cel târziu până la inițierea procedurii de divorț.

În cazul în care soții nu au ales legea aplicabilă (în conformitate cu articolul 36 din Legea privind dreptul internațional privat), legea care reglementează divorțul este:

1. legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau, în mod alternativ
3. legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
4. legea croată.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Legea care reglementează încheierea și încetarea unei uniuni consensuale în Croația, stabilite prin înregistrarea în registrul uniunilor consensuale, este legea croată.

Un parteneriat înregistrat între persoane de același sex încheiat într-un alt stat este recunoscut în Croația în cazul în care a fost încheiat în conformitate cu legea statului respectiv.

Legea care reglementează încheierea și încetarea uniunilor consensuale este legea statului cu care uniunea consensuală are sau, în cazul în care aceasta nu mai există, a avut cea mai strânsă legătură.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Legea care reglementează divorțul este legea aleasă de soți. Soții pot alege una dintre următoarele legi:

1. legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau
2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau
3. legea statului al cărui cetățean este cel puțin unul dintre aceștia în momentul în care aleg legea aplicabilă; sau
4. legea croată.

Un acord privind legea aplicabilă trebuie să fie încheiat în scris. Acesta poate fi încheiat sau modificat cel târziu până la inițierea procedurii de divorț.

În cazul în care soții nu au ales legea aplicabilă (în conformitate cu articolul 36 din Legea privind dreptul internațional privat), legea care reglementează divorțul este:

1. legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
2. legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre ei își are încă reședința obișnuită în statul respectiv; sau, în mod alternativ
3. legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți în momentul în care sunt inițiate procedurile de divorț; sau, în mod alternativ
4. legea croată.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Legea care reglementează obligațiile de întreținere este stabilită prin Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Legea aplicabilă relațiilor de proprietate dintre soți este stabilită în temeiul Regulamentului (UE) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale.

3.7 Testamente și succesiuni

Legea care reglementează succesiunea este stabilită prin aplicarea Regulamentului (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO L 201, 27.7.2012).

Legea aplicabilă formei dispozițiilor testamentare este stabilită în temeiul Convenției de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare.

3.8 Proprietatea reală

Legea care reglementează drepturile reale asupra bunurilor este legea locului în care se găsește bunul în cauză.

3.9 Insolvența

Insolvențele sau falimentele fac obiectul aplicării Regulamentului (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (reformare).

Ultima actualizare: 06/02/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Italia

1 Izvoarele normelor în vigoare

Sursele de drept internațional privat în Italia sunt dreptul intern, regulamentele Uniunii Europene și convențiile internaționale la care Italia este parte semnatară.

1.1 Normele de drept intern

În Italia, aspectele de drept internațional privat sunt reglementate de Legea nr. 218 din 31 mai 1995, care a înlocuit articolele 16-31 din dispozițiile juridice generale prevăzute în Codul civil (*Codice Civile*).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Lista completă a convențiilor multilaterale în vigoare

În ceea ce privește convențiile multilaterale în vigoare în Italia, a se vedea [lista anexată](#) (13 Kb) [it](#).

1.3 Principalele convenții bilaterale

Lista neexhaustivă a convențiilor bilaterale cel mai frecvent aplicate de instanțe

Convențiile bilaterale care s-au aplicat în trecut relațiilor de drept internațional privat dintre Italia și alte state membre ale Uniunii Europene au fost înlocuite de legislația Uniunii adoptată în același domeniu. Regulamentele cel mai frecvent aplicate sunt Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială, Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.

În ceea ce privește relațiile dintre Italia și țările terțe, convențiile bilaterale aplicate cel mai frecvent sunt cele privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor care sunt în vigoare cu Argentina (Roma, 9 decembrie 1987), Brazilia (Roma, 17 octombrie 1989), Federația Rusă și alte state din fosta URSS (Roma, 25 ianuarie 1979), republicile fostei Iugoslavii (Belgrad, 7 mai 1962), unele dintre fostele teritorii ale Regatului Unit, inclusiv Australia și Canada (Londra, 17 decembrie 1930), Elveția [privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (Roma, 3 ianuarie 1933)] și privind despăgubirea victimelor accidentelor rutiere (Roma, 16 august 1978), Bulgaria (Roma, 18 mai 1990), România (București, 11 noiembrie 1972) și Turcia (Roma, 10 august 1926).

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În ce măsură și în ce circumstanțe?

În temeiul dreptului italian, o instanță trebuie să aplice din oficiu normele privind conflictul de legi într-o cauză pe care o judecă. Instanța trebuie să identifice legea aplicabilă independent de cererile formulate de părți cu privire la acest aspect (*iura novit curia*). Pentru a efectua cercetări cu privire la legislația unei alte țări, judecătorul poate să beneficieze de asistență din partea Ministerului de Justiție, și, de asemenea, în temeiul Convenției de la Londra din 1968 privind dreptul străin.

2.2 Retrimiteria

În cazul în care normele privind conflictul de legi fac trimitere la dreptul unui alt stat, este posibil ca normele privind conflictul de legi ale respectivului stat să facă trimitere, la rândul lor, la un alt drept aplicabil.

De exemplu: normele franceze privind conflictul de legi fac trimitere la dreptul englez pentru a statua asupra capacității unui cetățean englez care își are reședința în Franța. Cu toate acestea, normele engleze privind conflictul de legi fac trimitere la dreptul țării de reședință, și anume dreptul francez.

Ce se întâmplă în Italia în acest caz? Ce se întâmplă în cazul în care legea italiană desemnează legea unui alt stat, care, la rândul său, face trimitere la legea italiană sau la legea unei țări terțe?

De fiecare dată când legea italiană desemnează legea unui alt stat care, la rândul său, face trimitere la legea unui alt stat, retrimiteria va fi acceptată și se va aplica legea statului respectiv numai în următoarele cazuri:

- 1) atunci când legea statului respectiv acceptă retrimiteria;
- 2) atunci când retrimiteria vizează legea italiană.

Retrimiteria nu este posibilă atunci când legea străină aplicabilă a fost aleasă de către părți sau aceasta se referă la forma actelor ori în cazul obligațiilor necontractuale.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Ce se întâmplă dacă factorul de legătură se modifică, de exemplu în cazul unui transfer de bunuri mobile?

Se aplică regulile menționate mai sus.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Poate refuza judecătorul să aplice legea străină de trimitere dacă efectele sale sunt contrare ordinii publice internaționale? Există legi sau alte norme naționale care prevalează asupra normelor privind conflictul de legi [dispoziții obligatorii, în sensul de norme de aplicare imediată (*lois de police*)]? În temeiul dreptului italian (articolul 16 din Legea nr. 218/1995), instanța nu poate să aplice legea străină de trimitere dacă efectele acesteia sunt „contrare ordinii publice” (*contrari all'ordine pubblico*). În general, aceasta se interpretează ca „ordinea publică internațională”. Capacitatea și alte condiții pentru încheierea unei uniuni civile sunt reglementate de dreptul intern al fiecărei părți la uniune la momentul în care este încheiată aceasta. Totuși, dacă legea aplicabilă nu permite uniunea civilă între adulți de același sex, se aplică legea italiană (articolul 32b din Legea nr. 218/1995). În cazul unui conflict de legi (articolul 17 din legea sus-menționată) prevalează, fără excepție, dreptul italian, în pofida unei trimeri la legea străină, atunci când obiectul și scopul dispozițiilor legii italiene impun acest lucru (așa-numitele „norme de aplicare imediată”, în limba italiană *norme di applicazione necessaria*).

2.5 Proba legii străine

Rolul judecătorului și al părților

Este de datoria judecătorului să stabilească legea străină; acesta poate să beneficieze de asistență din partea părților, a mediului universitar sau a Ministerului de Justiție.

Ce mijloace de probă sunt acceptate?

Ca mijloace de probă a legii străine se pot folosi instrumentele prevăzute în convențiile internaționale, informațiile furnizate de autoritățile străine prin intermediul Ministerului de Justiție și avize ale experților sau ale organismelor specializate.

Ce se întâmplă dacă legea străină nu poate fi stabilită?

Dacă este posibil, se aplică legislația de trimitere pe baza altor factori de legătură prevăzuți pentru cazuri similare. În caz contrar, se aplică legea italiană.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Articolul 57 din Legea nr. 218/1995 prevede că legea aplicabilă obligațiilor contractuale este legea prevăzută în Convenția de la Roma din 19 iunie 1980.

În general, această convenție stabilește că legea aplicabilă unui contract este legea aleasă de către părți.

Dacă părțile nu au făcut o astfel de alegere, legea aplicabilă este legea statului cu care contractul prezintă cea mai strânsă legătură, însă sub rezerva aplicării oricăror alte convenții internaționale care se referă eventual la diferite obligații (de exemplu, Convenția de la Haga din 1955 privind vânzarea bunurilor mobile se va aplica cu titlu preferențial față de Convenția de la Roma din 1980).

Totuși, aplicarea legii desemnate de o convenție internațională sau prin voința părților poate să fie refuzată în cazul în care aceasta ar fi incompatibilă cu ordinea publică (de exemplu, dacă este incompatibilă cu normele de aplicare imediată sau cu dispozițiile în materie de siguranță).

În urma punerii în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 593/2008 („Regulamentul Roma I”), cauzele contractuale de natură transfrontalieră care implică statele membre ale UE nu mai sunt supuse normelor prevăzute în convențiile internaționale, ci dispozițiilor regulamentul menționat.

Regulamentul prevede că principalul criteriu pentru determinarea legii aplicabile unei relații contractuale este alegerea făcută de către părți. Cu toate acestea, legea aleasă de părțile contractante nu poate restricționa aplicarea normelor de aplicare imediată din sistemul juridic cu care contractul prezintă cea mai strânsă legătură.

În cazul în care nu s-a făcut nicio alegere, regulamentul menționat prevede o serie de criterii de legătură specifice pentru diferitele tipuri de contracte. De exemplu:

- un contract de vânzare-cumpărare de bunuri este reglementat de legea țării în care vânzătorul își are reședința obișnuită;
- un contract privind închirierea unui bun imobil este reglementat de legea țării în care este situat bunul imobil;
- un contract de prestare de servicii este reglementat de legea țării în care prestatorul de servicii își are reședința obișnuită.

Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în astfel de chestiuni fac obiectul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 („Regulamentul Bruxelles Ia”).

3.2 Obligații extracontractuale

Legea nr. 218/1995, menționată anterior, precizează normele aplicabile în următoarele cazuri de obligații necontractuale:

- promisiunea unilaterală (legea statului în care este făcută promisiunea);
- titlurile de creanță (Convenția de la Geneva din 1930 privind cambiele și biletele la ordin, Convenția de la Geneva din 1931 privind cecurile; pentru alte titluri de creanță, obligațiile principale sunt reglementate de legea statului în care este emis titlul);
- reprezentarea voluntară (legea statului în care reprezentantul își are sediul activității economice sau în care acesta își exercită în principal competențele);
- obligațiile care rezultă din lege (legea locului în care a avut loc evenimentul care a dat naștere obligației);
- răspunderea delictuală (legea statului în care a avut loc evenimentul, sub rezerva aplicării, la cererea victimei, a legii locului în care a avut loc evenimentul care a cauzat prejudiciul și sub rezerva trimerii la dreptul național, dacă sunt implicați doar cetățeni ai unui singur stat).

În urma punerii în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 864/2007 („Regulamentul Roma II”), cauzele de natură transfrontalieră care implică statele membre ale UE fac obiectul regulamentul menționat. Acesta prevede că obligațiile care decurg din răspunderea delictuală, din răspunderea în temeiul negocierilor contractuale anterioare încheierii unui contract, al administrării afacerilor unei altei persoane și al îmbogățirii fără justă cauză sunt reglementate de legea țării în care s-a produs prejudiciul, indiferent de țara în care a avut loc evenimentul care a cauzat prejudiciul. Părțile pot alege legea aplicabilă pe baza unui acord încheiat ulterior producerii evenimentului cauzator al prejudiciului.

Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în astfel de chestiuni fac obiectul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 („Regulamentul Bruxelles Ia”).

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Statutul personal și capacitatea, precum și existența și conținutul drepturilor personale, inclusiv dreptul la nume, sunt reglementate de dreptul intern al părții interesate, cu excepția drepturilor care decurg din relațiile de familie, pentru care se aplică, de la caz la caz, normele privind trimiterea prevăzute în Legea nr. 218/1995.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Filiația și cetățenia sunt dobândite pe baza legii naționale a părinților sau a unuia dintre părinți la data nașterii. Relația părinte-copil și relațiile personale și financiare dintre părinți și copil, inclusiv răspunderea părintească, sunt reglementate de legea națională a copilului la data nașterii.

Totuși, în pofida acestor trimeri la alte legi, legea străină va fi înlocuită de legea italiană care consacră principiul conform căruia există un singur statut de „copil” (și, prin urmare, copiii cuplurilor căsătorite și cei ai cuplurilor necăsătorite sunt tratați în mod egal), care conferă răspunderea părintească ambilor părinți, impune ambilor părinți să asigure întreținerea copilului și împuternicește instanțele să adopte măsuri de restricționare sau de eliminare a răspunderii părintești în cazul unui comportament care dăunează copilului.

În cazul în care se formulează în fața unei instanțe din Italia o cerere pentru adoptarea unui copil, prin care se acordă copilului statutul de copil legitim, se aplică legea italiană (Legea nr. 184/1983). Legea nr. 184/1983, la articolul 29 și următoarele, prevede, *inter alia*, o reglementare specială pentru cazurile în

care persoane rezidente în Italia solicită adoptarea unor copii străini, care pune în aplicare cerințele prevăzute în Convenția de la Haga din 29 mai 1993 privind adopția internațională.

Pentru alte norme privind conflictul de legi, articolul 38 din Legea nr. 218/1995 prevede dispoziții detaliate pentru diferite situații.

Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materia răspunderii părintești fac obiectul Regulamentului (CE) nr. 2201/2003.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

În materie matrimonială, raporturile personale dintre soți sunt reglementate de legea statului de cetățenie al soților, dacă aceștia au aceeași cetățenie, sau, în caz contrar, de legea statului în care aceștia își petrec cea mai mare parte a vieții lor în calitate de cuplu căsătorit.

Legea aplicabilă raporturilor personale se extinde, ca regulă generală, la regimurile matrimoniale care reglementează deținerea de proprietăți comune sau separate, însă se pot face excepții dacă se convine astfel de către soți sau în alte cazuri prevăzute expres de lege.

Legea italiană recunoaște, de asemenea, uniunile între persoane de același sex (*unioni civili*, „uniuni civile”), acestea fiind supuse aproape aceluiași norme juridice care reglementează căsătoria, cu excepția dreptului de a adopta. Uniunile civile sunt reglementate de legea statului în care a fost încheiată uniunea, cu excepția cazului în care una dintre părți solicită instanței să aplice legea statului în care este petrecută cea mai mare parte a vieții de cuplu. Legea aplicabilă raporturilor patrimoniale este, de asemenea, cea a statului în care s-a încheiat uniunea civilă, însă este posibil ca părțile să convină în scris ca legea aplicabilă să fie legea statului în care cel puțin una dintre părți își are reședința sau a cărui cetățenie o deține.

O căsătorie încheiată în străinătate de un cetățean italian cu o persoană de același sex are efectul unei uniuni civile reglementate de legea italiană.

Separarea de drept și divorțul, precum și desfacerea unei uniuni civile fac obiectul Regulamentului (UE) nr. 1259/2010, care prevalează asupra Legii nr. 218/1995. Regulamentul menționat permite soților (sau partenerilor civili) să aleagă legea aplicabilă, cu condiția ca aceasta să fie una dintre următoarele: legea statului în care ambii își au reședința, legea statului în care au locuit împreună ultima dată, în cazul în care unul dintre soți încă mai locuiește acolo la data încheierii acordului, legea statului de cetățenie al oricărui dintre soți sau legea instanței care soluționează cauza. În cazul în care părțile nu au încheiat un acord, se aplică aceiași factori de legătură în ordinea priorității (primul prevalează asupra celui de al doilea și așa mai departe).

În fine, este posibil ca persoanele care nu sunt căsătorite sau într-o uniune civilă să încheie acorduri de coabitare. Acestea sunt reglementate de legea statului de cetățenie al cuplului, atunci când partenerii au aceeași naționalitate, iar în caz contrar, de legea statului în care își petrec cea mai mare parte a vieții de cuplu.

Obligațiile de întreținere familială sunt reglementate în conformitate cu Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973.

Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor legate de aspecte matrimoniale fac obiectul Regulamentului (CE) nr. 2201/2003.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

În Italia există un principiu general conform căruia regimul matrimonial este cel al comunității legale de bunuri (*comunione legale dei beni*).

Soții pot opta pentru un sistem alternativ, cum ar fi cel al separației de bunuri (*separazione dei beni*) sau alte condiții pe care le stabilesc de comun acord.

3.7 Testamente și succesiuni

Este necesar să se facă distincție între două perioade, și anume:

Pentru succesiunile deschise înainte de 17 august 2015, se aplică legea națională a defunctului la momentul decesului. Încă din timpul vieții, un testator poate, prin intermediul unei declarații în cadrul testamentului, să dispună ca succesiunea să facă obiectul legii statului în care își are reședința; în cazul în care persoana în cauză este cetățean italian, această alegere nu afectează drepturile moștenitorilor rezidenți în Italia (articolul 46 din Legea nr. 218/1995). Pentru succesiunile deschise la 17 august 2015 și după această dată, se aplică Regulamentul (UE) nr. 650/2012, care înlocuiește dispozițiile de mai sus. Aceste succesiuni sunt reglementate de legea reședinței obișnuite a defunctului la momentul decesului. Un testator poate dispune ca legea aplicabilă succesiunii sale să fie cea a statului a cărui cetățenie o deține la momentul alegerii sau la data decesului. De asemenea, regulamentul a introdus certificatul european de moștenitor, care confirmă statutul titularului în calitate de moștenitor, legatar sau executor în diversele state membre.

3.8 Proprietatea reală

Bunuri imobile, bunuri mobile (în acest context nu este util să se prezinte în detaliu normele privind bunurile necorporale).

Dreptul de proprietate și alte drepturi reale sunt reglementate de legea statului în care sunt situate bunurile.

În cazul bunurilor imobile situate într-un stat membru al UE, se aplică Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 („Regulamentul Bruxelles la”): acesta prevede că, în materie de drepturi reale imobiliare, au competență instanțele din statul membru pe teritoriul căruia se află bunurile imobile.

3.9 Insolvența

Legislația italiană nu prevede în mod expres normele de drept aplicabile în cazul în care există un conflict de legi privind insolvența.

Regulamentul (UE) nr. 848/2015 stabilește norme uniforme privind conflictul de legi între statele membre ale UE. Acesta prevede deschiderea procedurii de insolvență în statul membru în care se află centrul intereselor principale al debitorului; legea aplicabilă procedurii de insolvență și efectelor acesteia este legea statului membru pe al cărui teritoriu este deschisă procedura

Lista convențiilor multilaterale la care Italia este parte

1. CĂSĂTORIE, SEPARARE, DIVORȚ

Convenția de la Haga din 1 iunie 1970 privind recunoașterea divorțurilor și a separărilor de drept

Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, semnată la Istanbul, la 11 mai 2011 (Legea nr. 77 din 27 iunie 2013)

2. PATERNITATE ȘI ADOPTIE

Convenția de la München din 5 septembrie 1980 privind legea aplicabilă numelui de familie și prenumelui

Convenția de la Haga din 29 mai 1993 privind protecția copilului și cooperarea în cazul adopțiilor internaționale

3. MINORI

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă în privința protecției minorilor

Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii

Convenția europeană de la Luxemburg din 20 mai 1980 privind recunoașterea și executarea hotărârilor privind încredințarea copiilor și restabilirea încredințării copiilor

Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor (Legea nr. 101 din 18 iunie 2015)

4. OBLIGAȚIILE DE ÎNTREȚINERE ÎN RELAȚIILE DE FAMILIE

Convenția de la New York din 20 iunie 1956 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate

Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind recunoașterea și executarea hotărârilor privind obligațiile de întreținere

Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere

5. CETĂȚENIE ȘI APATRIDIE

Convenția de la New York din 28 septembrie 1954 privind statutul apatrizilor

Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul de la New York din 31 ianuarie 1967

6. SUCCESIUNE

Convenția de la Washington din 26 octombrie 1973 care stabilește o legislație uniformă cu privire la forma unui testament internațional

Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind administrarea internațională a bunurilor persoanelor decedate

7. OBLIGAȚII CONTRACTUALE

Convenția de la Roma din 19 iunie 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale

Convenția de la Lugano din 16 septembrie 1988 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială

8. COMERȚ INTERNAȚIONAL

Convenția de la Haga din 15 iunie 1955 cu privire la legea aplicabilă vânzării internaționale de mărfuri

Convenția de la Viena din 11 aprilie 1980 privind contractele de vânzare internațională de mărfuri

Convenția de la Geneva din 19 mai 1956 privind contractele pentru transportul internațional rutier de mărfuri

9. TITLURI DE CREAȚĂ

Convenția de la Geneva din 7 iunie 1930 care stabilește o legislație uniformă privind cambiile și biletele la ordin și pentru soluționarea anumitor conflicte de legi

Convenția de la Geneva din 19 martie 1931 care stabilește o legislație uniformă privind cecurile și pentru soluționarea anumitor conflicte de legi

10. OBLIGAȚII NECONTRACTUALE

Convenția de la Paris din 29 iulie 1960 privind răspunderea civilă în domeniul energiei nucleare

Convenția de la Bruxelles din 29 noiembrie 1969 privind răspunderea civilă pentru daunele provocate de poluarea cu hidrocarburi

11. ARBITRAJ

Convenția de la New York din 10 iunie 1958 privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine

Convenția de la Geneva din 21 aprilie 1961 privind arbitrajul comercial internațional

12. ASISTENȚĂ ȘI COOPERARE ÎN DOMENIUL JUDICIAR

Convenția de la Haga din 1 martie 1954 privind procedura civilă

Convenția de la Haga din 15 noiembrie 1965 privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială

Convenția de la Haga din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă și comercială

Convenția de la Lugano din 16 septembrie 1988 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială

13. TRUSTURI

Convenția de la Haga din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora

Coordonarea dintre normele convențiilor internaționale, în special normele de drept uniforme, și normele interne de drept internațional privat corespunzătoare, este asigurată de articolul 2 din Legea nr. 218/1995, conform căruia faptul că o situație sau o relație intră în domeniul de aplicare al dreptului național nu aduce atingere aplicării în același caz a convențiilor internaționale în vigoare pentru Italia

Ultima actualizare: 22/12/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Cipru

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

În cazul în care în fața instanței se introduce o cauză transfrontalieră, normele privind legislația aplicabilă în Cipru sunt, în principal, cele prevăzute de legislația Uniunii Europene, în special Regulamentele (CE) nr. 593/2008 (Roma I) privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și (CE) nr. 864/2007 (Roma II) privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale.

În alte privințe, instanțele cipriote sunt ghidate de propria lor jurisprudență, întrucât nu există legi naționale sau norme codificate relevante. În absența unei jurisprudențe cipriote relevante, instanțele aplică common law-ul englez în temeiul articolului 29 alineatul (1) litera (c) din Legea privind instanțele judecătorești (Legea 14/60).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora, astfel cum a fost ratificată de Republica Cipru în temeiul Legii de ratificare 15(III) din 2017.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu se aplică.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Instanța nu este obligată să aplice aceste norme din proprie inițiativă. Acest aspect nu poate fi invocat decât de către o parte în cauză, care trebuie să dovedească cu succes, prin intermediul unor elemente de probă, că legea altui stat prevalează față de legislația din Cipru. Dacă instanța nu este convinsă, se aplică legislația cipriotă.

Întrucât este o chestiune care ține de procedură și de administrarea elementelor de probă, practica descrisă mai sus nu este influențată de mai sus-menționatele Regulamente (CE) nr. 593/2008 și (CE) nr. 864/2007.

2.2 Retrimiteria

Regulamentele (CE) nr. 593/2008 și (CE) nr. 864/2007 nu permit aplicarea normei de retrimiteri (*renvoi*). Cu toate acestea, în cauzele care nu intră sub incidența regulamentelor, norma de retrimiteri poate fi aplicată după cum urmează:

Instanța sesizată cu o cauză în care se constată că ar trebui să se aplice legea altui stat trebuie să aplice fie numai normele naționale interne ale acestei legi, fie legea respectivă în integralitatea sa, inclusiv normele internaționale aplicabile în temeiul legii menționate.

Dificultatea în acest din urmă caz rezultă din faptul că normele privind legea aplicabilă în temeiul sistemului juridic al celui alt stat în cauză pot trimite instanța la legea din Cipru, pe care aceasta trebuie să o aplice (retrimiteri). În acest caz, instanța are două opțiuni: fie să accepte norma privind retrimiteria și să aplice legislația Ciprului (teoria „retrimiterii parțiale”), fie să respingă această normă și să aplice legea celui alt stat în toate elementele sale („retrimiteri totală”).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Pentru a preveni eventualele probleme care ar putea apărea în urma unei schimbări a punctului de legătură (de exemplu, domiciliul, locul în care bunurile mobile sau trustul a fost transferat etc.), se utilizează de regulă norma privind legislația aplicabilă pentru a stabili data la care este identificat punctul de legătură. Cu titlu de exemplu, a se vedea articolul 7 din Convenția de la Haga din 1 iulie 1985 privind trusturile.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Legislația unui alt stat nu ar trebui să se aplice, chiar dacă normele privind legea aplicabilă impun acest lucru, dacă o astfel de aplicare este incompatibilă cu ordinea publică din Republica Cipru. Conform jurisprudenței, „ordinea publică” include principiile esențiale ale justiției și ale moralității și eticii publice (*Pilavachi & Co Ltd/International Chemical Co Ltd (1965) 1 CLR 97*).

Legislația unui alt stat nu ar trebui să fie aplicată nici în ceea ce privește taxele de import, taxele și impozitele.

2.5 Proba legii străine

Se aplică regula stabilită în cauza *Royal Bank of Scotland plc/Geodrill Co Ltd și alții (1993) 1 JSC 753*, conform căreia o parte care consideră că în cauza sa este aplicabilă o lege străină trebuie să formuleze mai întâi această cerere și apoi, pentru a convinge instanța, trebuie să prezinte elemente de probă rezultate în urma unei expertize. Dacă instanța nu este mulțumită de elementele de probă sau niciuna dintre părți nu formulează o astfel de cerere, se aplică legislația cipriotă.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I) se aplică tuturor obligațiilor contractuale și actelor juridice în cazul în care se ridică problema legislației aplicabile.

3.2 Obligații extracontractuale

În majoritatea cazurilor, se aplică Regulamentul (CE) nr. 864/2007 (Roma II), a cărui normă generală este că legea aplicabilă ar trebui să se stabilească în funcție locul în care se produce prejudiciul (*lex loci damni*), indiferent de țara sau de țările în care ar putea apărea consecințele sale indirecte. De asemenea, regulamentul conține norme specifice privind modul în care se stabilește legea aplicabilă pentru anumite tipuri de obligații necontractuale, cum ar fi concurența neloială și răspunderea pentru produse.

În ceea ce privește trusturile, se aplică Legea din 2017 (de ratificare) aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora [Legea 15(III)/2017], prin care a fost ratificată Convenția de la Haga din 1985. În conformitate cu Legea de ratificare și cu convenția, trustul ar trebui să fie reglementat de legea aleasă de către administratorul fiduciar. În caz contrar, un trust ar trebui reglementat de legea cu care prezintă cele mai strânse legături.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Nume de familie

În vederea stabilirii numelui de familie, se aplică Legea privind raportul dintre părinți și copii (Legea 216/90). În temeiul Legii 216/90, numele de familie al unui copil se stabilește printr-o declarație comună a părinților acestuia în termen de trei luni de la data nașterii. În cazul în care părinții nu reușesc să facă o astfel de declarație, copilului i se dă numele de familie al tatălui. În cazul unui copil născut în afara căsătoriei, acestuia ar trebui să i se dea numele de familie al mamei, cu excepția cazului în care sau până când copilul este recunoscut de tatăl său.

Domiciliu

Domiciliul unei persoane se stabilește în conformitate cu capitolul 195 din Legea privind succesiunea și testamentele, care prevede că orice persoană are în orice moment fie domiciliul primit la naștere („domiciliul inițial”), fie un domiciliu pe care l-a obținut sau l-a păstrat din proprie inițiativă („domiciliul ales”).

În cazul unui copil legitim născut în timpul vieții tatălui, domiciliul inițial al copilului este domiciliul tatălui la momentul nașterii copilului.

În cazul unui copil născut în afara căsătoriei sau al unui copil născut după moartea tatălui său, domiciliul inițial al copilului este domiciliul mamei la momentul nașterii copilului.

Capacitate

Capacitatea unei persoane de a se căsători face obiectul Legii privind căsătoriile [Legea 104 (I)/2013], care, la articolul 14, prevede că o persoană nu are capacitatea de a se căsători dacă nu a împlinit optsprezece ani sau dacă, la data încheierii căsătoriei, se află în imposibilitatea de a-și da consimțământul din cauza unei deficiențe sau tulburări mentale ori cerebrale sau din cauza altei afecțiuni ori boli sau a unei dependențe de substanțe care o fac incapabilă să înțeleagă și să fie conștientă cu privire la actele sale.

Cu toate acestea, chiar și în cazul în care cuplul în cauză, sau unul dintre membrii cuplului, a împlinit optsprezece ani, se consideră că aceștia au capacitatea de a se căsători dacă au cel puțin șaisprezece ani sau dacă tutorii lor au consimțit în scris cu privire la căsătorie sau dacă există motive serioase care să justifice căsătoria. Atunci când consimțământul menționat anterior nu este exprimat sau nu există un tutore, problema dacă o persoană are capacitatea de a se căsători ar trebui să fie soluționată de către instanța competentă în materie de dreptul familiei din regiunea în care persoana în cauză își are reședința.

În ceea ce privește capacitatea de a încheia acte juridice, articolul 11 din capitolul 149 din Legea privind contractele prevede că o persoană are capacitatea juridică de a încheia contracte dacă are discernământ și nu a fost lipsită de această capacitate prin lege. Legea prevede că o persoană căsătorită nu este considerată incapabilă de a încheia contracte pentru unicul motiv că aceasta nu a împlinit vârsta de optsprezece ani.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Raportul juridic dintre părinte și copil, inclusiv răspunderea părintească, întreținerea și comunicarea, este reglementat de legislația cipriotă, în special prin Legea privind raportul dintre părinți și copii (Legea 216 /90).

Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 (Bruxelles IIa) și Regulamentul (CE) nr. 4/2009, precum și Convenția de la Haga din 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor se aplică, de asemenea, în ceea ce privește aspectele pe care le reglementează.

3.4.2 Adopția

În cazul în care procedurile de adopție se desfășoară în instanțele cipriote, se aplică legislația din Cipru indiferent dacă acțiunea privind adopția este de natură transfrontalieră.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Chestiunile legate de încheierea și de dizolvarea căsătoriei sunt reglementate în Cipru de Legea din 2003 privind căsătoriile [Legea 104(I)/2003]. Aceste chestiuni fac de asemenea obiectul Convenției ONU privind consimțământul la căsătorie, vârsta minimă pentru căsătorie și înregistrarea căsătoriilor, astfel cum a fost ratificată în Republica Cipru prin Legea 16(III)/2003.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Chestiunile legate de divorț sunt reglementate de articolul 111 din Constituție și de Legea din 1990 privind încercarea de reconciliere și dizolvarea religioasă a căsătoriei (Legea 22/1990) cu privire la căsătoriile religioase și de Legea privind căsătoriile [Legea 104 (I)/2003].

Convenția de la Haga privind recunoașterea divorțurilor și separărilor de drept din 1971, astfel cum a fost ratificată de Republica Cipru prin Legea 14(III)/1983, se aplică aspectelor referitoare la recunoașterea divorțului și a separării de drept.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Obligații de întreținere

În temeiul Legii privind regimul matrimonial (Legea 232/1991), astfel cum a fost modificată:

În cazul în care soții nu mai coabitează, instanța, la cererea unuia dintre soți, poate pronunța o ordonanță privind acordarea indemnizației de întreținere prin care celălalt soț să fie obligat să plătească indemnizație de întreținere soțului solicitant.

Obligațiile de întreținere între foști soți se aplică în cazul în care unul dintre aceștia se află în incapacitatea de a se întreține singur din propriile venituri sau proprietăți și:

(a) dacă, în cazul în care divorțul este finalizat sau după expirarea termenelor specificate mai jos, vârsta sau starea sa de sănătate este de așa natură încât acesta nu poate să înceapă sau să continue o activitate profesională care i-ar asigura propria întreținere;

(b) dacă acesta are în grijă un copil minor sau adult sau altă persoană față de care are obligații de întreținere care nu poate să se îngrijească singură din cauza unor dizabilități fizice sau mentale, iar persoana care depune cererea este împiedicată din acest motiv să își găsească un loc de muncă adecvat;

(c) acesta nu își poate găsi un loc de muncă constant și adecvat sau dacă are nevoie de formare profesională, pentru cel mult trei ani de la încheierea divorțului;

(d) în orice alt caz în care acordarea indemnizației de întreținere în momentul în care divorțul este finalizat este necesară din motive de echitate.

Întreținerea poate fi refuzată sau limitată pentru motive importante, în special în cazul în care căsătoria a fost de scurtă durată sau în cazul în care soțul care ar fi putut beneficia de întreținere este cauza divorțului sau a încetării coabitării ori și-a provocat în mod voit propria sărăcie.

Totodată, dreptul la indemnizație de întreținere ar trebui să se stingă sau ordonanța privind acordarea indemnizației de întreținere ar trebui să fie modificată în mod corespunzător atunci când împrejurările o impun.

Obligațiile de întreținere pentru un copil minor

În temeiul Legii privind raportul dintre părinți și copii (Legea 216/90), obligațiile de întreținere pentru un copil minor revin în mod solidar ambilor părinți în conformitate cu mijloacele lor financiare. Obligația părintească menționată mai sus poate să continue în temeiul unei decizii și al unei tranzacții judiciare, chiar și după ce copilul atinge vârsta majoratului, în cazul în care acest lucru este justificat de împrejurări excepționale (de exemplu, copilul este incapabil ori are un handicap, servește în garda națională sau frecventează cursurile unei instituții de învățământ sau ale unei școli profesionale).

Dreptul la întreținere al unui copil minor din partea părinților săi subzistă chiar și dacă acest copil deține proprietăți pe numele său.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Se aplică articolul 13 din Legea 232/1991, a cărei regula generală prevede că autonomia soților cu privire la bunuri deținute în proprietate nu este afectată de căsătorie. Cu toate acestea, articolul 14 din legea menționată permite ca unul dintre soți să revendice proprietatea celuilalt soț în caz de desfacere sau de anulare a căsătoriei, cu condiția ca soțul solicitant să fi contribuit la creșterea proprietății celuilalt soț în orice mod posibil. Partea solicitantă poate cere, prin intermediul unei acțiuni în justiție, ca o parte a creșterii care a rezultat din contribuția sa să îi fie plătită acesteia.

Contribuția adusă de unul dintre soți la creșterea proprietății celuilalt soț se consideră a reprezenta o treime din creșterea respectivă, cu excepția cazului în care se dovedește că această contribuție este mai mică sau mai mare.

Creșterea proprietății soților nu include ceea ce aceștia au dobândit cu titlu de cadouri, de moșteniri, de legate sau de alte donații.

3.7 Testamente și succesiuni

Succesiunea, și toate aspectele legate de moștenire, cu excepția formularului utilizat pentru întocmirea și revocarea unui testament, sunt reglementate de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

În conformitate cu articolul 22 din regulamentul menționat mai sus, o persoană poate să aleagă ca legea care să se aplice succesiunii sale să fie legea statului a cărui cetățenie o deține în momentul alegerii legii sau la data decesului. Alegerea legii se face prin declarație explicită.

În cazul în care există un testament în vigoare, se aplică Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare. În conformitate cu articolul 1 din convenție, o dispoziție testamentară îndeplinește condițiile de formă în cazul în care forma sa respectă dispozițiile legislației interne:

(a) a locului în care testatorul a redactat această dispoziție sau

(b) a cetățeniei testatorului, fie la momentul dispoziției, fie la momentul decesului sau

(c) a locului în care testatorul își avea domiciliul sau reședința obișnuită fie la momentul redactării dispoziției, fie la momentul decesului sau

(d) în ceea ce privește bunurile imobile, a locului în care acestea sunt situate.

3.8 Proprietatea reală

Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I), care prevede că un contract este reglementat de legea aleasă de părți, se aplică raporturilor prin care se creează obligații care sunt asociate cu un bun imobil. În absența alegerii, se aplică articolul 4 din regulamentul, care precizează în mod explicit legea aplicabilă în fiecare caz.

În ceea ce privește contractele referitoare la drepturile reale, în conformitate cu jurisprudența instanțelor din Cipru, instanța aplică jurisdicția țării în care este situat bunul imobil (*lex situs*).

3.9 Insolvența

Legislația aplicabilă este stabilită prin Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 privind procedura de insolvență. Aceasta este legea statului pe teritoriul căruia este deschisă procedura respectivă.

Ultima actualizare: 11/12/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Lituania

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Capitolul II, Partea I, Prima Carte din Codul civil al Republicii Lituania

Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare.

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legislația aplicabilă cu privire la protecția minorilor.

Convenția de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere.

Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale a fost deschisă spre semnare la Roma la 19 iunie 1980.

Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor.

☞ *Convenția din 30 octombrie 2007 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (noua convenție de la Lugano).*

1.3 Principalele convenții bilaterale

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Armenia privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Azerbaidjan privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Uzbekistan privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

Acordul dintre Republica Lituania și Republica Kazahstan privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.

☞ *Protocolul la acordul dintre Republica Lituania și Republica Kazahstan privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Moldova privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Polonă privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială, de muncă și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania, Republica Estonia și Republica Letonia privind asistența juridică și relațiile juridice.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Belarus privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Populară Chineză privind asistența juridică în materie civilă și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Federația Rusă privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă, familială și penală.*

☞ *Acordul dintre Republica Lituania și Republica Turcia privind cooperarea juridică și judiciară în materie comercială și civilă.*

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Potrivit articolului 33 alineatul (1) din Legea Republicii Lituania privind instanțele, atunci când audiază cauzele, instanțele se ghidează după Constituția Republicii Lituania, după legi, acorduri internaționale la care Republica Lituania este parte, rezoluții ale guvernului și alte acte juridice în vigoare în Republica Lituania care nu contravin legilor. Potrivit articolului 1.10 alineatul (1) din Codul civil al Republicii Lituania, dreptul străin se aplică raporturilor civile în cazul în care acest lucru este prevăzut în acordurile internaționale la care Republica Lituania este parte, în acordurile dintre părți sau în legile Republicii Lituania.

2.2 Retrimiterarea

Potrivit articolului 1.14 din Codul civil al Republicii Lituania, dacă legea străină aplicabilă prevede retrimiterarea la legea Republicii Lituania, legea Republicii Lituania se aplică numai în cazurile prevăzute în acest cod sau în legea străină. Dacă legea străină aplicabilă prevede retrimiterarea la legea unui stat terț, atunci legea statului terț se aplică numai în cazurile prevăzute în acest cod sau în legea statului terț. În cazul în care, atunci când se stabilește statutul juridic civil al unei persoane, legea străină aplicabilă face trimitere la legea Republicii Lituania, se aplică legea Republicii Lituania. Aceste norme nu se aplică în cazurile în care legea aplicabilă a fost aleasă de părțile la o tranzacție, inclusiv stabilirea legii aplicabile formei tranzacției și a legii aplicabile obligațiilor necontractuale. În cazul în care normele de drept internațional privat impun aplicarea unui tratat internațional/unei convenții internaționale, chestiunile referitoare la retrimiterare și retrimiterarea la legea unui stat terț sunt reglementate de dispozițiile tratatului/convenției internațional(e) aplicabil(e).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Codul civil al Republicii Lituania nu prevede o normă generală în această privință.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Potrivit articolului 1.11 din Codul civil al Republicii Lituania, normele de drept străin nu se aplică dacă aplicarea acestora ar fi contrară ordinii publice stabilite prin Constituția Republicii Lituania și prin alte legi. În astfel de cazuri se aplică dreptul civil al Republicii Lituania. Normele imperative de drept ale Republicii Lituania sau ale unui alt stat cu care litigiul are cea mai strânsă legătură se aplică fără a lua în considerare faptul că părțile au ales o altă lege străină prin acord. Pentru a decide cu privire la aceste aspecte, instanța trebuie să țină seama de natura și de obiectivele acestor norme, precum și de consecințele aplicării sau neaplicării lor. Legea străină aplicabilă în temeiul acestui cod nu poate fi pusă în aplicare în cazul în care, având în vedere toate circumstanțele cauzei, legea respectivă nu are nicio legătură clară cu cauza sau cu o parte a acesteia, iar cauza are mai degrabă legătură cu legea unui alt stat. Această normă nu se aplică în cazul în care legea aplicabilă a fost aleasă prin acord de către părțile la tranzacție.

2.5 Proba legii străine

Potrivit articolului 1.12 din Codul civil al Republicii Lituania, în cazurile menționate de ☞ [acordurile internaționale sau de legile Republicii Lituania](#), legea străină se aplică, este interpretată, iar conținutul său este stabilit de instanță din oficiu (din proprie inițiativă). În cazul în care aplicarea legii străine este prevăzută printr-un acord între părți, toate elementele de probă referitoare la conținutul legii străine aplicate, luând în considerare interpretarea oficială a legii respective, jurisprudența aplicării sale și doctrina statului străin în cauză, ar trebui să fie furnizate de partea care se prevalează de legea străină. La cererea uneia dintre părțile la litigiul, instanța poate oferi asistență pentru colectarea de informații cu privire la legea străină aplicabilă. În cazul în care instanța sau o parte care se prevalează de legea străină nu își îndeplinește aceste obligații, se aplică legea Republicii Lituania. În cazuri excepționale, atunci când este necesar să se ia de urgență măsuri provizorii pentru a proteja drepturile sau activele unei persoane până la stabilirea legii aplicabile litigiului și a conținutului acesteia, instanța poate soluționa chestiunile urgente prin aplicarea legii din Republica Lituania.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Potrivit articolului 1.37 din Codul civil al Republicii Lituania, obligațiile contractuale sunt reglementate de legea aleasă prin acord între părțile la obligația în cauză. Un astfel de acord între părți poate fi prevăzut în clauzele contractului încheiat între părți sau poate fi dedus din împrejurările de fapt ale cauzei. Părțile pot alege, de comun acord, legea unei anumite țări, care se aplică întregului contract sau unei părți sau unor părți ale acestuia. În orice moment, prin acord reciproc, părțile pot să înlocuiască legea aleasă anterior aplicabilă obligației contractuale cu o altă lege. O modificare a legii aplicabile are efect retroactiv, dar nu poate fi opusă terților și nu anulează efectul contractului. Faptul că părțile au ales, de comun acord, o lege străină care să se aplice

contractului nu constituie un motiv de refuz al aplicării normelor imperative de drept al Republicii Lituania sau al unui alt stat, pe care părțile nu le pot modifica și la care nu pot renunța prin acord.

Dacă părțile nu au ales legea aplicabilă, se aplică legea statului cu care obligația contractuală prezintă cele mai strânse legături. Într-un astfel de caz, se presupune că statul cel mai afectat de obligația contractuală este statul pe al cărui teritoriu se află următoarele:

- (1) domiciliul sau administrația centrală a părții care trebuie să îndeplinească obligația cea mai caracteristică din contract. Dacă obligația are o legătură mai strânsă cu legea statului în care se află sediul părții contractante, se aplică legea acelui stat;
- (2) locul bunurilor imobile, în cazul în care obiectul contractului este un drept asupra unui bun imobil sau un drept de utilizare a unui bun imobil;
- (3) sediul principal al transportatorului în momentul încheierii contractului de transport, cu condiția ca marfa să fi fost încărcată sau ca sediul social al expeditorului sau locul de expediere a mărfii să fie în același stat cu sediul principal al transportatorului.

Această din urmă dispoziție nu se aplică în cazul în care locul de executare a obligației care este cea mai caracteristică contractului nu poate fi determinat, iar prezumțiile prevăzute la acest alineat nu pot fi invocate deoarece rezultă din împrejurările cauzei că respectivul contract are o legătură mai strânsă cu un alt stat.

Contractele de asigurare sunt reglementate de legea statului în care asiguratorul își are domiciliul sau, în cazul asigurării de bunuri imobile, de legea statului unde se situează bunul.

Convenția de arbitraj este reglementată de legea aplicabilă contractului principal sau, în lipsa acesteia, de legea locului în care a fost încheiată convenția de arbitraj sau, în cazul în care locul încheierii nu poate fi stabilit, de legea statului în care se află locul arbitrajului.

Contractele încheiate la bursă sau la licitație sunt reglementate de legea statului în care se află bursa sau în care are loc licitația.

Potrivit articolului 1.39 din Codul civil al Republicii Lituania, dreptul părților la un contract de a alege legea aplicabilă unei obligații contractuale, astfel cum este prevăzut la articolul 1.37 din cod, nu exclude și nu limitează dreptul consumatorului de a-și apăra interesele prin mijloacele și măsurile corective prevăzute de legea statului în care acesta își are reședința obișnuită, cu următoarele condiții:

(1) contractul cu consumatorul a fost încheiat în țara în care acesta își avea reședința obișnuită, pe baza unei oferte speciale sau a publicității în țara respectivă;

(2) consumatorul a fost determinat de către cealaltă parte contractantă să se deplaseze într-o țară străină pentru a încheia contractul;

(3) cealaltă parte sau reprezentantul acesteia a primit comanda din partea consumatorului în statul în care acesta își are reședința obișnuită.

În cazul în care părțile la un contract încheiat cu un consumator nu au ales legea aplicabilă, se aplică legea statului în care consumatorul își are reședința obișnuită. Dispozițiile acestui articol nu se aplică contractelor de transport sau contractelor de servicii în cazul în care serviciile sunt prestate numai consumatorului într-o altă țară decât Republica Lituania.

Potrivit articolului 1.38 din Codul civil al Republicii Lituania, legea aplicabilă formei tranzacției este stabilită în conformitate cu dispozițiile articolului 1.37 alineatul (1) din cod. În cazul în care părțile la tranzacție nu au ales legea aplicabilă de comun acord, forma tranzacției este reglementată de legea locului tranzacției. Un contract încheiat între părți situate în state diferite este, de asemenea, valabil dacă forma sa respectă cerințele legale aplicabile formei unei astfel de tranzacții în cel puțin unul dintre state. Forma tranzacțiilor referitoare la orice bun imobil sau drepturi asupra acestuia trebuie să respecte cerințele legii statului în care se află bunul imobil. Forma contractelor încheiate cu consumatorii este reglementată de legea statului în care consumatorul își are reședința obișnuită.

Potrivit articolului 1.40 din Codul civil al Republicii Lituania, forma unei procuri este reglementată de legea statului în care este emisă. Termenele de valabilitate a unei procuri, cu excepția cazului în care sunt prevăzute în procură, drepturile și obligațiile mandatarului, răspunderea reciprocă a mandantului și a mandatarului, precum și răspunderea acestora față de terți sunt reglementate de legea statului în care își desfășoară activitatea mandatarul.

Potrivit articolului 1.41 din Codul civil al Republicii Lituania, contractele de donație sunt reglementate de legea statului în care donatorul își are reședința obișnuită sau sediul, cu excepția contractelor de donație de bunuri imobile, în cazul cărora se aplică legea de la locul în care se află bunul imobil. Un contract de donație nu poate fi declarat nul și neavenit în cazul în care forma sa îndeplinește cerințele prevăzute de legea de la locul în care a fost încheiat contractul de donație sau de legea statului în care donatorul își are reședința obișnuită sau sediul.

Potrivit articolului 1.42 din Codul civil al Republicii Lituania, raporturile legate de posibilitatea cesionării unei creanțe și transferul unei datorii sunt reglementate de legea aleasă de comun acord de către părți. Legea aleasă de părți nu poate fi opusă debitorilor în legătură cu cesiunea de creanță, cu excepția cazului în care a fost obținut consimțământul acestora cu privire la alegerea legii. În cazul în care părțile nu au ales legea aplicabilă, atunci legea aplicabilă obligației suport pentru care creanța (datoria) rezultată este cesionată (transferată) se aplică în relația legată de cesiunea de creanță și transferul de datorie. Forma cesiunii unei creanțe sau a transferului unei datorii este reglementată de legea aplicabilă cesiunii de creanță sau transferului unei datorii. Se aplică, de asemenea, normele prevăzute în Regulamentul Roma I.

3.2 Obligații extracontractuale

Potrivit articolului 1.43 din Codul civil al Republicii Lituania, drepturile și obligațiile părților în urma prejudiciilor cauzate sunt stabilite, la alegerea părții vătămate, de legea statului în care s-a produs actul sau au avut loc alte circumstanțe care au dat naștere prejudiciului sau de legea statului în care s-a produs prejudiciul. În cazul în care nu este posibil să se stabilească statul în care a fost comis actul sau în care au avut loc alte circumstanțe sau s-a produs prejudiciul, se aplică legea statului cu care acțiunea în despăgubire are cele mai strânse legături. După producerea prejudiciului, părțile pot conveni ca despăgubirea pentru prejudiciu să fie reglementată de legea statului instanței care audiază cauza. În cazul în care ambele părți își au reședința obișnuită în același stat, despăgubirea pentru prejudiciu va fi reglementată de legea statului respectiv.

Obligațiile care decurg din prejudiciile cauzate de produse defecte sunt reglementate de legea statului în care s-a produs prejudiciul, dacă reședința obișnuită a părții vătămate sau sediul persoanei responsabile pentru prejudiciu se află în statul respectiv sau dacă partea vătămată a cumpărat produsul în statul respectiv. În cazul în care sediul persoanei responsabile pentru prejudiciu se află în statul în care se află reședința obișnuită a părții vătămate sau partea vătămată a cumpărat produsul în acest stat, se aplică legea statului în care partea vătămată își are reședința obișnuită. În cazul în care legea aplicabilă nu poate fi stabilită pe baza criteriilor prevăzute în acest alineat, se aplică legea statului în care se află sediul persoanei responsabile pentru prejudiciu, cu excepția cazului în care reclamantul își întemeiază cererea pe legea statului în care s-a produs prejudiciul.

Legea aplicabilă obligațiilor care decurg din prejudiciu determină condițiile răspunderii civile, întinderea acesteia, persoana responsabilă și condițiile de exonerare de răspundere civilă.

Potrivit articolului 1.44 din Codul civil al Republicii Lituania, legea aplicabilă cererilor de despăgubire pentru prejudiciile cauzate în momentul producerii unui accident este stabilită în conformitate cu Convenția de la Haga privind legea aplicabilă accidentelor rutiere.

Potrivit articolului 1.45 din Codul civil al Republicii Lituania, cererile de despăgubire pentru prejudiciile cauzate drepturilor personale nepatrimoniale de către mass-media sunt reglementate, la alegerea părții vătămate, de legea statului în care se află reședința obișnuită sau sediul părții vătămate sau a statului în care s-a produs prejudiciul sau de legea statului în care se află reședința obișnuită sau sediul persoanei care a cauzat prejudiciul. Dreptul la replică (negarea) este reglementat de legea statului în care a fost publicată publicația în cauză sau din care a fost difuzată transmisiunea de radio sau de televiziune în cauză.

Potrivit articolului 1.46 din Codul civil al Republicii Lituania, cererile de despăgubire pentru prejudiciile cauzate de concurența neloyală sunt reglementate de legea statului pe a cărui piață s-au produs efectele negative ale concurenței neloyale. În cazul în care concurența neloyală a afectat numai interesele unei persoane fizice, legea aplicabilă este cea a statului în care se află sediul părții vătămate.

Se aplică, de asemenea, normele prevăzute în Regulamentul Roma II.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Potrivit articolului 1.15 din Codul civil al Republicii Lituania, cetățenii străini din Republica Lituania au aceeași capacitate juridică civilă precum cetățenii Republicii Lituania. Legile Republicii Lituania pot prevedea excepții de la această regulă. Momentul nașterii sau al decesului cetățenilor străini este stabilit de legea statului în care aceștia își au reședința obișnuită (articolul 2.12 din cod) în momentul nașterii sau al decesului. Apatrizii din Republica Lituania au aceeași capacitate juridică civilă precum cetățenii Republicii Lituania. Legile Republicii Lituania pot prevedea excepții individuale de la această regulă.

Momentul nașterii sau al decesului apatrizilor este stabilit de legea statului în care aceștia își au reședința obișnuită în momentul nașterii sau al decesului. Potrivit articolului 1.16 din Codul civil al Republicii Lituania, capacitatea civilă a cetățenilor străini și a apatrizilor este stabilită de legea statului în care aceștia își au reședința obișnuită. În cazul în care aceste persoane nu au o reședință obișnuită sau aceasta nu poate fi stabilită cu certitudine, capacitatea lor juridică este determinată în conformitate cu legea statului în care au încheiat tranzacția în cauză. Dacă o persoană locuiește în mai multe state, se aplică legea statului cu care persoana are cele mai strânse legături. Cetățenii străini și apatrizii cu reședința permanentă în Republica Lituania pot fi recunoscuți ca neavând capacitate juridică în anumite domenii sau ca având capacitate juridică limitată în anumite domenii sau pot fi asistați în luarea deciziilor în conformitate cu procedura prevăzută de legile Republicii Lituania. Schimbarea reședinței obișnuite nu are niciun efect asupra capacității juridice în cazul în care capacitatea juridică a fost deja dobândită înainte de schimbarea reședinței obișnuite.

Potrivit articolului 1.17 din Codul civil al Republicii Lituania, o persoană nu poate invoca incapacitatea juridică în temeiul legii statului în care își are reședința obișnuită dacă avea capacitate juridică în temeiul legii statului în care a fost încheiată tranzacția, cu excepția cazului în care cealaltă parte la tranzacție a avut cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de incapacitatea juridică a persoanei respective în temeiul legii statului în care își are reședința obișnuită. Aceste dispoziții nu se aplică dreptului familiei și dreptului succesoral și nici drepturilor reale.

Potrivit articolului 1.18 din Codul civil al Republicii Lituania, cetățenii străini și apatrizii sunt recunoscuți ca fiind dispăruți sau declarați decedați în conformitate cu legea statului în care au avut ultima reședință obișnuită cunoscută.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Filiația unui copil (recunoașterea, stabilirea sau contestarea paternității sau a maternității) este stabilită fie în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie a fost dobândită de copil la naștere, fie în conformitate cu legea statului recunoscut ca reședință obișnuită a copilului la naștere, fie în conformitate cu legea statului în care se află reședința obișnuită a unuia dintre părinți sau a statului de cetățenie în momentul nașterii copilului, oricare dintre acestea este mai favorabilă copilului. Consecințele stabilirii filiației copilului sunt determinate de legea statului în care se află reședința obișnuită a copilului. Capacitatea tatălui (mamei) de a recunoaște paternitatea (maternitatea) este stabilită de legea statului în care își are reședința obișnuită în momentul recunoașterii paternității (maternității). Forma de recunoaștere a paternității (maternității) este reglementată de legea locului de recunoaștere a paternității (maternității) sau de legea statului în care copilul își are reședința obișnuită (articolul 1.31 din Codul civil). Raporturile personale și patrimoniale dintre copii și părinți sunt reglementate de legea statului în care copilul își are reședința obișnuită. În cazul în care niciunul dintre părinții copilului nu are reședința obișnuită în statul în care copilul are reședința obișnuită, iar copilul și ambii părinți sunt cetățeni ai aceluiași stat, se aplică legea statului lor de cetățenie (articolul 1.32 din Codul civil).

3.4.2 Adopția

Relațiile de adopție sunt stabilite de legea statului în care copilul își are reședința obișnuită. În cazul în care este clar că adopția în temeiul legislației statului în care copilul care urmează să fie adoptat își are reședința obișnuită nu va conduce la recunoașterea adopției în statul reședinței obișnuite sau în cel de cetățenie al părintelui (părinților) adoptiv(i), adopția poate avea loc în conformitate cu legea acelor state, cu condiția să nu fie contrară interesului superior al copilului. În cazul în care nu este clar dacă adopția va fi recunoscută într-un alt stat, adopția este interzisă. Relațiile dintre copilul adoptat, părintele (părinții) adoptiv(i) și rudele acestuia sunt reglementate de legea statului în care se află reședința obișnuită a părintelui (părinților) adoptiv(i) (articolul 1.33 din Codul civil).

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Dreptul Republicii Lituania stabilește capacitatea de a se căsători și alte condiții ale căsătoriei. O căsătorie trebuie să fie înregistrată la autoritățile de stare civilă din Republica Lituania în cazul în care cel puțin unul dintre soți are reședința obișnuită în Lituania sau cel puțin unul dintre soți este cetățean al Republicii Lituania în momentul căsătoriei. Capacitatea de a se căsători și alte condiții ale căsătoriei cetățenilor străini și apatrizilor care nu au reședința obișnuită în Republica Lituania pot fi stabilite de legea statului în care se află reședința obișnuită a celor două persoane care doresc să se căsătorească, cu condiția ca respectiva căsătorie să fie recunoscută în statul în care își are reședința obișnuită cel puțin una dintre persoanele care doresc să se căsătorească. O căsătorie încheiată în mod legal într-un stat străin este recunoscută în Republica Lituania, cu excepția cazului în care ambii soți care au reședința obișnuită în Republica Lituania s-au căsătorit într-un alt stat cu scopul de a evita anularea căsătoriei în conformitate cu legea Republicii Lituania (articolul 1.25 din Codul civil). Procedura de încheiere a căsătoriei este reglementată de legea statului în care s-a încheiat căsătoria. De asemenea, o căsătorie este recunoscută ca fiind valabilă în cazul în care procedura prin care a fost încheiată este conformă cu cerințele legii statului în care cel puțin unul dintre soți își are reședința obișnuită la momentul căsătoriei (articolul 1.26 din Codul civil). Relațiile personale dintre soți sunt reglementate de legea statului în care își au reședința obișnuită. În cazul în care soții își au reședința obișnuită în state diferite, relațiile personale ale acestora sunt reglementate de legea statului în care au avut ultima reședință obișnuită comună. În cazul în care soții nu au avut o reședință obișnuită comună, se aplică legea statului cu care soții au cele mai strânse relații personale. În cazul în care nu este posibil să se stabilească statul cu care soții au cele mai strânse relații personale, se aplică legea statului în care a avut loc căsătoria (articolul 1.27 din Codul civil).

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Nu este reglementat.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Potrivit articolului 1.29 din Codul civil, separarea de drept și divorțul sunt reglementate de legea reședinței obișnuite a soților. În cazul în care soții nu au o reședință obișnuită comună, se aplică legea statului în care au avut ultima reședință obișnuită comună sau, în absența acesteia, legea statului instanței care soluționează cauza. În cazul în care legea statului de cetățenie al ambilor soți interzice divorțul sau stabilește condiții speciale pentru divorț, căsătoria poate fi dizolvată în conformitate cu legislația Republicii Lituania în cazul în care unul dintre soți este, de asemenea, resortisant al Republicii Lituania sau își are reședința obișnuită în Republica Lituania.

De asemenea, se aplică normele prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (Roma III).

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Legea aplicabilă relațiilor de întreținere familială (pensie alimentară) este stabilită în conformitate cu Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (articolul 1.36 din Codul civil).

Se aplică, de asemenea, Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Potrivit articolului 1.28 din Codul civil, statutul juridic al regimului matrimonial este determinat de legea statului în care se află reședința obișnuită. În cazul în care soții își au reședința obișnuită în state diferite, se aplică legea statului de cetățenie al ambilor soți. În cazul în care soții sunt cetățeni ai unor state diferite și nu au avut niciodată o reședință obișnuită comună, se aplică legea statului în care a avut loc căsătoria. Statutul juridic al regimului matrimonial în temeiul contractelor este stabilit de legea statului ales prin acordul soților. În acest caz, soții pot alege legea statului în care își au reședința obișnuită prezentă sau viitoare sau legea statului în care a avut loc căsătoria sau legea statului al cărui cetățean este unul dintre soți. Un acord între soți privind legea aplicabilă este considerat valabil dacă îndeplinește cerințele legii statului ales de ei sau ale statului în care a fost încheiat acordul. Legea aplicabilă aleasă de comun acord nu poate fi invocată față de terți decât dacă terții ar fi avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de acest fapt. Legea aplicabilă aleasă de comun acord între soți poate fi utilizată pentru soluționarea unui litigiu privind drepturi reale asupra bunurilor imobile numai în cazul în care au fost îndeplinite condițiile pentru înregistrarea publică a acelui bun imobil și a drepturilor reale asupra bunului imobil în statul în care se află acesta. Acordul dintre părți privind o modificare a statutului juridic al bunului este reglementat de legea statului în care părțile își au reședința obișnuită la momentul acestei modificări. În cazul în care, la momentul schimbării statutului juridic, soții locuiau în state diferite, se aplică legea statului în care au avut ultima reședință obișnuită comună sau, în absența unei astfel de reședințe obișnuite, legea care stabilește raporturile patrimoniale dintre soți.

3.7 Testamente și succesiuni

Capacitatea unui testator de a întocmi, de a modifica sau de a anula un testament este stabilită de legea statului în care testatorul își are reședința obișnuită. În cazul în care o persoană nu are o reședință obișnuită sau aceasta nu poate fi stabilită, capacitatea de a întocmi un testament este stabilită de legea statului în care a fost întocmit testamentul (articolul 1.60 din Codul civil). Forma unui testament, modificarea sau revocarea acestuia este reglementată de legea statului în care au fost întocmite aceste acte. Un testament, modificarea sau revocarea sa sunt, de asemenea, considerate valabile dacă forma acestor acte îndeplinește cerințele legislației statului în care își are reședința obișnuită testatorul sau al cărui cetățean este testatorul în momentul semnării actelor sau legea statului în care își are locul de reședință la momentul semnării actelor sau al decesului său. Un testament privind bunuri imobile, precum și modificarea sau revocarea acestuia sunt considerate valabile dacă forma acestuia este conformă cu legislația statului în care se află bunul imobil (articolul 1.61 din Codul civil). Potrivit articolului 1.62 din Codul civil, legea statului în care defunctul își avea reședința obișnuită la momentul decesului se aplică altor succesiuni în afara celor referitoare la bunuri imobile. Raporturile succesoriale în materie de bunuri imobile se supun legii statului în care se află bunul imobil. În cazul în care succesiunea survine după decesul unui cetățean al Republicii Lituania, moștenitorii acestuia care au reședința în Republica Lituania și au dreptul la o rezervă succesorală, indiferent de legea aplicabilă, vor moșteni acea parte în conformitate cu legislația Republicii Lituania, cu excepția cazului de bunuri imobile. În cazul în care, în temeiul legii aplicabile raporturilor de succesiune, bunurile nu pot fi transferate către un stat străin în absența altor moștenitori, iar bunurile sunt situate în Lituania, bunurile respective sunt transferate în proprietatea Republicii Lituania.

Se aplică, de asemenea, normele din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

3.8 Proprietatea reală

Potrivit articolului 1.48 din Codul civil, dreptul de proprietate și alte drepturi patrimoniale asupra bunurilor imobile și mobile sunt reglementate de legea statului în care au fost situate bunurile în momentul schimbării statutului lor juridic. Bunurile sunt recunoscute ca fiind imobile sau mobile în conformitate cu legislația statului în care sunt situate. Înregistrarea oficială a dreptului de proprietate și a altor drepturi patrimoniale este reglementată de legea statului în care se află bunul la momentul înregistrării. Dreptul de proprietate asupra unui bun imobil în caz de prescripție achizitivă este stabilit de legea statului în care se află bunul.

3.9 Insolvența

Ultima actualizare: 08/11/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Ce lege se aplică - Luxemburg

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Nu există un cod de drept internațional luxemburghez. Dispozițiile privind conflictul de legi în dreptul intern sunt dispersate în diferite coduri și legi speciale. Chestiunea este reglementată în mare măsură de convențiile internaționale multilaterale și de legislația secundară europeană.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Un număr semnificativ de norme privind conflictul de legi provin din convențiile internaționale multilaterale la care Luxemburgul este parte. Aceste convenții, în majoritatea lor, au fost elaborate în cadrul Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat.

Un rezumat al acestor acorduri poate fi găsit pe site-ul Conferinței de la Haga.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Anumite convenții bilaterale conțin norme privind conflictul de legi. Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați site-ul web Legilux.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În ceea ce privește aspectele referitoare la statutul persoanelor, instanța invocă conflictul de legi din oficiu. Acest lucru nu este valabil pentru situațiile în care părțile pot alege în mod liber dreptul aplicabil, cum este cazul, de exemplu, în materie contractuală, dat fiind principiul libertății de alegere a legii aplicabile de către părți. În acest caz, instanța invocă norma privind conflictul de legi din oficiu doar dacă este vorba despre o situație de încălcare evidentă a legii.

Instanța sesizată va aplica în mod automat legislația sa națională dacă părțile nu au solicitat aplicarea unei legi străine.

2.2 Retrimiteria

În Luxemburg, în domeniile care nu sunt reglementate de o convenție internațională sau de un regulament european, care să excludă în mod specific trimiterea (*renvoi*), jurisprudența admite trimiterea într-o oarecare măsură. În cazul în care, în urma aplicării normei privind conflictul de legi, trimiterea desemnează legislația națională a instanței sesizate, trimiterea respectivă este admisă, însă aceasta se oprește aici. Se consideră că aceasta face trimitere la dreptul material al instanței sesizate.

Trimiterea este exclusă în cazurile în care părțile au libertatea de a alege legea aplicabilă.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Conflictul mobil (*conflit mobile*) se referă la ipoteza în care, printr-o modificare a factorului de legătură care stabilește legea aplicabilă, o situație intră succesiv sub incidența a două sisteme juridice diferite. Conflictul mobil este definit drept conflictul de legi în timp, din cauza deplasării în spațiu a factorului de legătură.

În Luxemburg, legislația nouă se aplică efectelor viitoare ale unei situații dobândite în trecut dar ale cărei efecte persistă în prezent. Cu toate acestea, legislația nouă care stabilește norma privind conflictul de legi va fi aplicabilă în cazul în care se aduc modificări unei situații dobândite în temeiul vechii legi aplicabile recunoscute.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Există cazuri în care instanța sesizată trebuie să aplice propria lege națională chiar dacă norma privind conflictul de legi atribuie această competență unei alte legi:

imposibilitatea de a stabili legea străină;

în cazul apatrizilor;

absența unei soluții în temeiul legii străine;

în cazul adoptării unor măsuri provizorii de urgență;

în cazul în care legea străină este contrară ordinii publice a statului instanței sesizate.

În cazul în care dispozițiile sunt de aplicare imediată, instanța aplică, de asemenea, legea forului (*lex fori*):

legi de procedură și legi de organizare judiciară;

dispoziții legale care reglementează protecția lucrătorilor și contractele de închiriere;

protecția juridică a consumatorilor;

în cele din urmă, dacă aplicarea legii instanței sesizate a fost respinsă de către părți cu un scop vădit fraudulos în favoarea unei legi străine a cărei competență a fost invocată în mod artificial, instanța trebuie să refuze să țină seama de această lege și trebuie să restabilească aplicarea propriei legi naționale.

2.5 Proba legii străine

Întrucât în Luxemburg legea străină reprezintă pentru instanța luxemburgheză un fapt, cel care o invocă trebuie, în principiu, să o dovedească. Părțile, mai exact partea a cărei solicitare face obiectul legii străine, trebuie să furnizeze dovezi în acest sens.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În principiu, obligațiile contractuale sunt reglementate de voința exprimată de părți, sub rezerva respectării dispozițiilor imperative privind ordinea publică și încălcarea legii.

În absența unei opțiuni exprimate de către părți, sunt aplicabile dispozițiile Convenției de la Roma din 1980 și ale Regulamentului (CE) nr. 593/2008 din 17 iunie 2008. În acest din urmă caz, instanța va aplica legea cea mai adecvată din punct de vedere obiectiv.

3.2 Obligații extracontractuale

În principiu, obligațiile necontractuale sunt reglementate de legea locului în care s-a produs fapta care a cauzat prejudiciul sau obligația, cu excepția cazului în care o altă lege are legături mai strânse cu faptele sau dacă se aplică o convenție internațională.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

În principiu, statutul personal este reglementat de legislația națională a persoanei fizice, sub rezerva îndeplinirii criteriilor emergente precum reședința obișnuită a părților și, în special, cea a copiilor în cauză. Acest lucru se aplică, de asemenea, în cazul formării, al componenței și al condițiilor de schimbare a numelui, întrucât acesta face parte din statutul persoanei respective.

Capacitatea generală de a întocmi acte juridice, precum și capacitatea procesuală (*locus standi*) sunt reglementate de legislația națională a persoanei în cauză. Cu toate acestea, calitatea de acționa în justiție este reglementată de legea aplicabilă dreptului respectiv, având în vedere că aceasta ține de esența dreptului. În materie contractuală, această normă este atenuată, în cazul în care celălalt contractant este de bună credință dar a fost surprins de invocarea unei cauze de incapacitate necunoscute în țara în care a fost îndeplinit actul. În acest caz, se admite să se acorde prioritate legii locului unde a avut loc executarea în locul legii naționale.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

În Luxemburg, în ceea ce privește filiația legitimă, se aplică, în principiu, legea care reglementează căsătoria, și anume legea națională comună a părinților; în lipsa acesteia, se aplică legea domiciliului comun, iar în lipsa acesteia, legea forului.

Tot ceea ce are legătură cu stabilirea filiației naturale este, în principiu, reglementat de legea națională a copilului.

În ceea ce privește natura probelor pentru stabilirea filiației, condițiile de fond privind recunoașterea, termenul și pierderile drepturilor pentru contestarea filiației și mijloacele de apărare opozabile cererii, se aplică legea națională a copilului.

3.4.2 Adopția

- Condițiile adopției

În principiu, în conformitate cu articolul 370 din Codul civil, condițiile necesare pentru adopție sunt reglementate de legea națională a persoanei sau a persoanelor care adoptă. În cazul în care cei doi soți care adoptă au cetățenii diferite, legea aplicabilă este cea a reședinței obișnuite comune la momentul depunerii cererii. Cu toate acestea, condițiile necesare pentru realizarea adopției rămân, în principiu, sub incidența legii naționale a persoanei adoptate.

Există o singură excepție de la acest principiu, în cazul în care, în urma adopției, persoana adoptată dobândește cetățenia persoanei care adoptă. În acest caz, condițiile sunt reglementate de legea națională a persoanei care adoptă.

- Efectele adopției

Efectele adopției sunt reglementate de legea națională a persoanei sau a persoanelor care adoptă. În cazul în care adopția este realizată de doi soți cu cetățenii diferite sau care sunt apatrizi sau în cazul în care unul dintre soți este apatrid, legea aplicabilă este cea a locului reședinței obișnuite comune la momentul intrării în vigoare a adopției.

În cazul adopțiilor efectuate în străinătate, există posibilitatea unui conflict între normele de competență prevăzute de legea națională a persoanei care adoptă și cele prevăzute de legea națională a persoanei adoptate. În acest caz, adopția este încheiată în mod valabil dacă aceasta a avut loc cu respectarea formelor prevăzute de legea țării în care a avut loc adopția și a fost efectuată în fața autorităților competente conform aceleiași legi.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

- Condițiile de valabilitate a căsătoriei

Condițiile de formă sunt, în principiu, reglementate de legea locului unde este încheiată căsătoria.

Pentru ca o căsătorie să fie valabilă, în temeiul Convenției de la Haga din 14 martie 1978 privind declararea și recunoașterea valabilității căsătoriilor, trebuie să fie respectate condițiile de fond prevăzute de legile interne ale fiecăruia dintre cei doi soți. Legile interne sunt cele desemnate de normele privind conflictul de legi din statul în care este încheiată căsătoria. În plus, este necesar, de asemenea, cu condiția ca cel puțin unul dintre soți să aibă cetățenia statului respectiv sau să își aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului respectiv, să fie respectate condițiile de fond prevăzute de legea statului în care este încheiată căsătoria. Legea care reglementează condițiile de valabilitate a căsătoriei se aplică, de asemenea, condițiilor de fond pentru acțiunea în declararea nulității căsătoriei.

În cazul căsătoriilor încheiate în străinătate, există o prezumție de valabilitate atunci când se prezintă certificatul de căsătorie întocmit în conformitate cu cerințele formale prevăzute de legea locului în care a fost încheiată căsătoria. Recunoașterea poate fi refuzată în cazul în care căsătoria încheiată în străinătate este în mod evident incompatibilă cu ordinea publică din Luxemburg.

- Efectele căsătoriei

În lipsa unei cetățenii comune, efectele în Luxemburg sunt reglementate, în principiu, de legea domiciliului comun al soților, și anume locul în care cuplul este stabilit efectiv.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele

Nu există nicio normă privind conflictul de legi pentru uniunea liberă sau concubinajul în măsura în care, în dreptul luxemburghez, relațiile dintre concubini constituie o situație de facto.

Legea aplicabilă parteneriatelor încheiate în Luxemburg este legea forului.

Este posibilă obținerea unei înscrieri în registrul de stare civilă pentru partenerii care și-au înregistrat parteneriatul în străinătate, cu condiția ca ambii parteneri să fi îndeplinit la data încheierii parteneriatului în străinătate condițiile prevăzute la articolul 4. Din momentul în care parteneriatul încheiat în străinătate este recunoscut în Luxemburg, se aplică aceleași avantaje precum cele acordate parteneriatelor încheiate în Luxemburg.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

În cazul în care soții au aceeași cetățenie, divorțul și separarea de drept sunt reglementate de legea națională a soților. În caz contrar, se aplică legea domiciliului comun efectiv al acestora. În cazul în care aceste două criterii lipsesc, se aplică legea forului.

Aceste reguli se aplică, de asemenea, în ceea ce privește admisibilitatea divorțului în general, cauzele acestuia, efectele acestuia și măsurile accesorii.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

În temeiul articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 privind obligațiile de întreținere, legea aplicabilă obligațiilor de întreținere se stabilește în conformitate cu Protocolul din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei. Principiul este cel al aplicării legii statului în care își are reședința obișnuită creditorul obligației de întreținere, însă părțile pot decide, de comun acord, să desemneze, în cazul procedurilor aflate deja în derulare, legea forului sau una dintre următoarele legi:

- a) legea oricărui stat a cărui cetățenie o are oricare dintre părți la data desemnării;
- b) legea statului reședinței obișnuite a oricăreia dintre părți la data desemnării;
- c) legea desemnată de părți ca fiind aplicabilă relațiilor lor patrimoniale sau legea aplicată în fapt relațiilor respective;
- d) legea desemnată de părți ca fiind aplicabilă divorțului sau separării lor de drept ori legea aplicată în fapt divorțului sau separării lor de drept.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Regimul matrimonial este supus legii interne desemnate de soți înainte de căsătorie.

În cazul în care, la momentul căsătoriei, soții nu au făcut nicio alegere în acest sens, legea aplicabilă se stabilește în conformitate cu Convenția de la Haga din 14 martie 1978 privind declararea și recunoașterea valabilității căsătoriilor.

În temeiul Convenției de la Haga din 14 martie 1978, soții pot desemna doar una dintre următoarele legi:

1. legea unui stat a cărui cetățenie este deținută de unul dintre soți în momentul desemnării;
2. legea statului pe teritoriul căruia unul dintre soți își are reședința obișnuită la momentul desemnării;
3. legea primului stat pe teritoriul căruia unul dintre soți își stabilește o nouă reședință obișnuită după căsătorie.

Legea astfel desemnată se aplică tuturor bunurilor acestora.

Cu toate acestea, independent de faptul dacă soții au desemnat o anumită lege în conformitate cu alineatele anterioare, aceștia pot desemna, în ceea ce privește imobilele sau o parte dintre acestea, legea locului unde sunt situate imobilele respective. De asemenea, aceștia pot să prevadă ca imobilele care vor fi achiziționate ulterior să facă obiectul legii locului unde sunt situate acestea.

În cazul în care părțile nu au optat pentru o anumită lege, instanța va trebui să determine care a fost opțiunea tacită a acestora. Există o prezumție pentru legea internă a statului pe teritoriul căruia aceștia își stabilesc prima reședință obișnuită după căsătorie.

Cu toate acestea, în următoarele cazuri, regimul matrimonial este reglementat, conform Convenției de la Haga din 14 martie 1978, de legea internă a statului a cărui cetățenie comună o au cei doi soți:

1. în cazul în care declarația prevăzută la articolul 5 a fost făcută de către statul în cauză, iar efectul acesteia nu este exclus prin alineatul (2) de la articolul respectiv;
2. atunci când statul respectiv nu este parte la convenție, când legislația sa națională este aplicabilă în temeiul dreptului său internațional privat și când soții își stabilesc prima lor reședință obișnuită după căsătorie:
 - a) într-un stat care a făcut declarația prevăzută la articolul 5 sau
 - b) într-un stat care nu este parte la convenție și al cărui drept internațional privat prevede, de asemenea, aplicarea legislației lor naționale;
3. în cazul în care soții nu își stabilesc pe teritoriul aceluiași stat prima lor reședință obișnuită după căsătorie.

În cazul în care nu există o reședință obișnuită a soților pe teritoriul aceluiași stat și în lipsa unei cetățenii comune, regimul lor matrimonial face obiectul legislației interne a statului cu care, ținându-se cont de toate circumstanțele, regimul respectiv are cea mai strânsă legătură.

Schimbarea în mod voluntar a legii aplicabile va fi posibilă în măsura prevăzută de noua lege aleasă.

3.7 Testamente și succesiuni

Dispozițiile Regulamentului (UE) nr. 650/2012 din 4 iulie 2012 se aplică succesiunilor deschise începând cu 17 august 2015. Articolul 21 din regulament desemnează legea statului în care defunctul își avea reședința obișnuită la momentul decesului ca fiind legea aplicabilă succesiunii în ansamblul său. Succesiunile deschise înainte de 17 august 2015 continuă să fie reglementate de normele luxemburghize privind conflictul de legi.

- Succesiunea legală

În Luxemburg, succesiunea este divizată în mai multe mase: o masă mobilă și una sau mai multe mase imobiliare. Pentru a stabili dacă un bun este mobil sau imobil, trebuie aplicată legea forului.

Succesiunea mobilă este reglementată, în principiu, de legea din ultimul loc de domiciliu al defunctului la momentul decesului acestuia. Domiciliul se stabilește în conformitate cu normele prevăzute în Codul civil.

Succesiunea imobiliară este reglementată de legea statului unde se află fiecare dintre clădirile în cauză.

- Succesiunea testamentară

În principiu, statutul personal este cel care reglementează capacitatea generală de a dispune pentru cauză de moarte. Cu toate acestea, incapacitățile specifice intră sub incidența dreptului succesoral. Capacitatea generală de a fi beneficiarul unei donații intră sub incidența legii personale.

3.8 Proprietatea reală

În conformitate cu dispozițiile articolului 3 din Codul civil, proprietatea imobiliară este determinată de legea statului în care se situează bunul respectiv. Acest lucru este valabil, de asemenea, în ceea ce privește conținutul drepturilor reale de care pot fi afectate, crearea și transmiterea acestora și regimul de uzucapiune.

3.9 Insolvența

În afara domeniului de aplicare a Regulamentelor (UE) nr. 1346/2000 și (UE) 2015/848 privind falimentul, se aplică legea din locul de deschidere a procedurii de faliment.

Aceasta se aplică efectelor tuturor procedurilor colective deschise în Luxemburg și celor declarate în străinătate. Cu toate acestea, în ceea ce privește efectele specifice ale falimentului uneia dintre părți asupra drepturilor care pot fi invocate de celălalt contractant, se aplică legea statului în care a fost pronunțat falimentul.

Jurisdicția legii menționate se limitează la efectele specifice și nu se extinde la toate aspectele operațiunii afectate de faliment.

Ultima actualizare: 11/01/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Ungaria

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Pentru stabilirea legii aplicabile se aplică prevederile Legii XXVIII din 2017 privind dreptul internațional privat („Legea XXVIII din 2017”). Dispozițiile acestei legi se aplică însă numai în cazul în care niciun regulament al Uniunii Europene sau niciun tratat internațional nu conține dispoziții referitoare la legislația aplicabilă.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Informații cu privire la acest aspect pot fi găsite pe site-ul web al [Conferinței de la Haga privind dreptul internațional privat](#).

1.3 Principalele convenții bilaterale

- [Tratatul dintre Ungaria și Cehoslovacia privind asistența juridică](#)

- [Tratatul dintre Ungaria și Iugoslavia privind asistența juridică](#)

- [Tratatul dintre Ungaria și România privind asistența juridică](#)

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Da.

2.2 Retrimiteria

În cazul în care legea aplicabilă este una străină, se aplică normele materiale ale acesteia, care reglementează în mod direct chestiunea în cauză. În cazul în care cetățenia a fost criteriul folosit pentru a stabili că legea aplicabilă este legislația unei țări străine, iar acea lege străină face trimitere la dreptul maghiar, se aplică dreptul material maghiar; dacă legea străină face trimitere la dreptul unei țări terțe, se aplică dreptul material al țării terțe respective.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Orice modificare a factorilor care determină legea aplicabilă afectează raporturile juridice constituite în mod valabil în conformitate cu legea aplicabilă înainte de modificare, numai dacă Legea XXVIII din 2017 prevede în mod explicit acest lucru.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Atunci când, în temeiul Legii XXVIII din 2017, este aplicabilă o lege străină care este contrară politicii publice maghiare, aceasta nu se aplică dacă, în speță, ar duce la o încălcare evidentă și gravă a valorilor fundamentale și a principiilor constituționale ale sistemului juridic maghiar. În cazul în care încălcarea politicii publice nu poate fi evitată în alt mod, dispozițiile legislației maghiare se aplică în locul dispoziției din legea străină neaplicată.

Indiferent de legea care reglementează materia, trebuie să se aplice dispozițiile de drept maghiar a căror specificitate este clar stabilită din punctul de vedere al conținutului și al scopului lor (norme imperative). Normele imperative prevăzute de dreptul altor state nu pot fi luate în considerare decât dacă există o legătură strânsă cu cauza și dacă sunt decisive pentru aprecierea faptelor.

2.5 Proba legii străine

Instanța stabilește conținutul legii străine din oficiu și folosind orice mijloace necesare. Aceasta poate adresa o cerere autorităților străine pe baza unui acord internațional și poate lua în considerare opiniile părților sau opiniile experților. Instanța îl poate consulta în acest scop și pe ministrul justiției.

În cazul în care conținutul legii străine nu poate fi stabilit într-un termen rezonabil, se aplică dreptul maghiar. Dacă situația de fapt nu poate fi judecată pe baza legislației maghiare, se aplică legea străină cea mai apropiată de legea aplicabilă.

Ministrul justiției emite certificate privind legislația și jurisprudența maghiară pentru a fi utilizate în străinătate.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Dispozițiile Legii XXVIII din 2017 se aplică raporturilor juridice care nu intră sub incidența [Regulamentului \(CE\) 593/2008 \(Regulamentul Roma I\)](#).

Legea aplicabilă contractului este legea pentru care au optat părțile în ceea ce privește ansamblul contractului sau doar o parte a acestuia. În cazul în care opțiunea privind legea nu este explicită, aceasta trebuie să se stabilească în mod clar pornind de la dispozițiile contractului sau de la circumstanțele cazului. Opțiunea în ceea ce privește legea aplicabilă trebuie făcută înainte de expirarea termenului acordat de instanță la prima ședință de judecată.

Părțile pot opta pentru o altă lege care să se aplice contractului în locul celei aplicate anterior. Acest fapt nu afectează valabilitatea contractului în conformitate cu legea care reglementează condițiile de formă.

În cazul în care contractul este legat de legislația unui singur stat, opțiunea privind legea aplicabilă nu poate aduce atingere aplicării dispozițiilor legii țării respective, de la care nu se poate deroga prin acord.

În absența unei opțiuni privind legea aplicabilă, se aplică legea țării cu care elementele esențiale ale raportului contractual au cele mai strânse legături. Existența și valabilitatea unui contract sau a oricărei clauze contractuale sunt evaluate prin aplicarea legii care l-ar reglementa în temeiul Legii XXVIII din 2017, în cazul în care contractul sau clauza respectivă ar fi valabile.

Un contract al cărui obiect este un drept real imobiliar sau dreptul de închiriere a unui bun imobil este supus cerințelor de formă din legea țării în care este situat imobilul, dacă aceste condiții se aplică, indiferent de țara în care este încheiat contractul și indiferent de legea care reglementează contractul, iar de la aceste cerințe nu se poate deroga prin acord.

Normele privind contractele se aplică *mutatis mutandis* în cazul declarațiilor unilaterale.

3.2 Obligații extracontractuale

Dispozițiile Legii XXVIII din 2017 se aplică raporturilor juridice care nu intră sub incidența [Regulamentului \(CE\) 864/2007 \(Regulamentul Roma II\)](#). O persoană care solicită despăgubiri își poate exercita dreptul de a opta pentru legea aplicabilă în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul Roma II până la expirarea termenului acordat de instanță la prima ședință de judecată.

În ceea ce privește obligațiile legale necontractuale, legea aplicabilă este cea a statului pe al cărui teritoriu s-au materializat efectele faptului juridic generator al obligației. În cazul în care reședința obișnuită sau sediul social al creditorului și al debitorului aflați într-un raport juridic este situat în aceeași țară în momentul în care s-au materializat efectele faptului juridic generator al obligației, se aplică legea țării respective. În cazul în care relația necontractuală este strâns legată de un alt raport juridic care a fost deja încheiat între părți, legea aplicabilă raporturilor juridice anterioare se aplică și în ceea ce privește raportul necontractual.

După nașterea unei obligații necontractuale, părțile pot opta pentru legea care să reglementeze această obligație. În cazul în care opțiunea privind legea nu este explicită, aceasta trebuie să fie clar stabilită în funcție de circumstanțele cazului. Opțiunea privind legea aplicabilă trebuie făcută până la expirarea termenului acordat de instanță la prima ședință de judecată. În cazul în care raportul juridic este legat de legislația unui singur stat, opțiunea privind legea aplicabilă nu poate aduce atingere aplicării dispozițiilor legii țării respective, de la care nu se poate deroga prin acord.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Capacitatea juridică și drepturile personalității trebuie stabilite pe baza legii aplicabile acestora. Legea personală aplicabilă unei persoane este cea a statului a cărui cetățenie o deține. Dacă o persoană are mai multe cetățenii și una dintre acestea este maghiară, dreptul personal aplicabil este dreptul maghiar, cu excepția cazului în care persoana are o legătură mai strânsă cu cealaltă cetățenie. Dacă o persoană are mai multe cetățenii, dar niciuna dintre acestea nu este maghiară, legea aplicabilă este legea statului cu care persoana respectivă are cele mai strânse legături, având în vedere circumstanțele cazului. Dacă o persoană are mai multe cetățenii, dar niciuna dintre acestea nu este maghiară, iar legăturile pe care le are cu statele de cetățenie sunt la fel de strânse sau dacă nu se poate stabili cetățenia unei persoane ori aceasta este apatrid, legea aplicabilă este cea a statului în care aceasta își are reședința obișnuită. În cazul în care nu se poate stabili legea personală a unei persoane, se aplică legislația maghiară. Dreptul maghiar este aplicabil în ceea ce privește capacitatea juridică și drepturile referitoare la personalitate ale persoanelor care au statut de solicitanți de azil sau care sunt admise în Ungaria.

Legea aplicabilă numelui unei persoane este legea personală a acesteia sau legislația maghiară, la cerere. Dacă o persoană are mai multe cetățenii, aceasta poate opta pentru o anumită lege care să i se aplice numelui său de familie, pe baza oricăreia dintre cetățeniile pe care le deține. În ceea ce privește numele după căsătorie, se poate desemna, la cererea comună a părților, legea cetățeniei oricăreia dintre soți sau legea maghiară. În lipsa unei astfel de solicitări, legea aplicabilă este cea aplicabilă raporturilor personale dintre soți. Normele privind numele de familie în caz de divorț sau de nulitate a căsătoriei sunt reglementate de legea statului în care a fost înregistrat numele de căsătorie. Numele la naștere și numele după căsătorie al unui cetățean maghiar, înregistrat în mod valabil în temeiul legislației unei alte țări, trebuie să fie recunoscute în Ungaria în cazul în care cetățeanul maghiar respectiv sau soțul/soția sa este și cetățean al celeilalte țări sau dacă reședința sa obișnuită se află în acea țară. Numele care contravin politicii publice maghiare nu pot fi recunoscute oficial.

O persoană fără capacitate juridică sau care are capacitate juridică limitată în temeiul dreptului personal aplicabil trebuie să fie considerată ca având capacitate în ceea ce privește numeroasele contracte de zi cu zi de importanță minoră, încheiate și efectuate în Ungaria, dacă ar avea capacitate în temeiul legislației maghiare. O persoană fără capacitate juridică sau care are capacitate juridică limitată în temeiul dreptului personal aplicabil, dar care ar avea capacitate în temeiul legislației maghiare, trebuie să fie considerată ca având capacitate în ceea ce privește celelalte operațiuni economice, dacă efectele juridice ale operațiunilor respective intră în vigoare în Ungaria.

În materie de reprezentare a unei persoane cu capacitate limitată de desfășurare a propriei activități sau de tutelă *ad-hoc*, legea aplicabilă este cea a statului instanței care numește reprezentantul sau tutorele.

Legea aplicabilă declarării unei persoane decedate sau dispărute ori înregistrării decedului este legea aplicabilă persoanei dispărute. Dacă dreptul personal al unei persoane dispărute nu este dreptul maghiar, se aplică legislația maghiară în cazul în care există un interes juridic maghiar în cauză.

Reședința obișnuită a unei persoane este locul în care se desfășoară efectiv viața acesteia, după cum rezultă din toate circumstanțele raportului juridic respectiv. Atunci când se identifică locul în care se desfășoară efectiv viața unei persoane, se ține seama și de datele care indică intențiile persoanei în cauză. Domiciliul înseamnă locul în care persoana își are reședința permanentă sau unde are intenția să rămână pe o perioadă nedeterminată.

Legea personală aplicabilă unei persoane juridice sau unei entități fără personalitate juridică este legea statului în care este înregistrată persoana juridică.

Dacă persoana juridică este înregistrată în mai multe state sau nu este obligată să fie înregistrată în conformitate cu legea statului unde își are sediul specificat în actul său de constituire, legea aplicabilă este legea statului în care se află sediul social. În cazul în care persoana juridică nu are un sediu social specificat în actul său de constituire sau are mai multe sedii sociale și nu este înregistrată în temeiul legislației niciunui stat, legea aplicabilă este legea statului în care se află centrul său principal de administrare. Statutul juridic al unei persoane juridice sau al unei entități fără personalitate juridică trebuie stabilit în conformitate cu legea personală aplicabilă acesteia.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Legea aplicabilă stabilirii paternității sau a maternității ori răsturnării prezumției de paternitate este legea personală aplicabilă copilului în momentul nașterii. Recunoașterea paternității asupra unui copil trebuie să fie stabilită în conformitate cu legislația personală aplicabilă copilului în momentul recunoașterii, în timp ce recunoașterea unui copil conceput, dar încă nenăscut trebuie să fie stabilită în conformitate cu legislația personală aplicabilă mamei în momentul recunoașterii. O recunoaștere nu poate fi considerată ca fiind lipsită de validitate din punct de vedere formal în cazul în care respectă condițiile de formă fie

în temeiul dreptului maghiar, fie în temeiul legii în vigoare la data și locul recunoașterii. Dacă statutul tatălui este vacant în temeiul legii aplicabile, se aplică legea celui alt stat cu care cazul prezintă o legătură strânsă în cazul în care aceasta înseamnă un tratament mai favorabil pentru copil.

3.4.2 Adopția

Adopția este valabilă numai în cazul în care condițiile sunt îndeplinite, la momentul adopției, atât în temeiul legii personale aplicabile părintelui adoptiv, cât și al persoanei care urmează să fie adoptată. Legea personală aplicabilă părintelui adoptiv la momentul adopției sau al întreruperii adopției se aplică efectelor juridice ale adopției, întreruperii adopției și efectelor juridice ale întreruperii adopției.

În cazul în care părinții adoptivi sunt căsătoriți, legea aplicabilă efectelor juridice ale adopției și ale întreruperii adopției sunt:

- (a) legislația statului de cetățenie comună a soților în momentul adopției sau al întreruperii adopției; sau, în lipsă
- (b) legea statului în care s-a aflat reședința comună a soților la momentul adopției sau al întreruperii adopției; sau, în lipsă
- (c) legea statului instanței sesizate cu soluționarea cauzei.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Căsătoria va fi valabilă numai în cazul în care condițiile de fond sunt îndeplinite în momentul căsătoriei, în conformitate cu legislația personală aplicabilă fiecărui soț. Legea care reglementează formalitățile privind valabilitatea căsătoriei este legea în vigoare în momentul și în locul încheierii căsătoriei. Normele aplicabile pentru încheierea căsătoriei și valabilitatea căsătoriei se aplică *mutatis mutandis* pentru a se stabili dacă căsătoria există sau nu. Căsătoria nu poate fi contractată în Ungaria dacă există un obstacol insurmontabil în calea căsătoriei în temeiul legislației maghiare.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Dispozițiile privind căsătoria se aplică în ceea ce privește încheierea și valabilitatea unui parteneriat înregistrat și efectele juridice ale acestuia (cu excepția numelui de familie), cu următoarele excepții.

Nu este un impediment pentru încheierea și valabilitatea unui parteneriat înregistrat dacă legea aplicabilă unui viitor partener într-un parteneriat înregistrat nu recunoaște parteneriatele înregistrate între persoane de același sex, cu condiția ca:

- (a) viitorul partener care nu este maghiar într-un parteneriat înregistrat certifică faptul că nu ar exista niciun impediment în calea căsătoriei în temeiul legii personale care i se aplică și
- (b) cel puțin unul dintre viitorii parteneri înregistrați este un resortisant maghiar sau își are reședința obișnuită în Ungaria. În acest caz, legea aplicabilă efectelor juridice ale parteneriatului înregistrat este legea Ungariei.

Legea aplicabilă desfacerii unui parteneriat înregistrat este legea statului:

- (a) în care își au reședința obișnuită partenerii înregistrați în momentul depunerii acțiunii sau a cererii de deschidere a procedurii de dizolvare a parteneriatului înregistrat; sau, în lipsă
- (b) în care și-au avut ultima reședință obișnuită partenerii din cadrul parteneriatului înregistrat, dacă acesta s-a încheiat cu cel mult un an înainte de depunerea acțiunii sau a cererii, cu condiția ca unul dintre partenerii parteneriatului înregistrat să aibă încă reședința în statul respectiv în momentul depunerii acțiunii sau a cererii; sau, în lipsă
- (c) în cazul în care ambii parteneri din parteneriatul înregistrat erau cetățeni în momentul depunerii acțiunii sau a cererii.

Dacă nu este posibil să se stabilească legea aplicabilă pe baza celor de mai sus, se aplică legea statului instanței sesizate cu acea speță.

Legea privind starea cetățeniei comune a partenerilor de conviețuire se aplică în ceea ce privește stabilirea, desfacerea și efectele juridice ale unei coabitări.

Dacă partenerii de conviețuire au cetățenii diferite, se aplică legea statului în care se află reședința lor obișnuită sau, în absența unei reședințe obișnuite, ultima lor reședință obișnuită comună. În cazul în care nu este posibil să se determine reședința obișnuită comună a partenerilor de conviețuire, se aplică legea statului instanței sesizate cu acea speță. Partenerii au libertatea de a opta pentru legislația care să se aplice raporturilor lor patrimoniale.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

În acest caz legislația aplicabilă este [Regulamentul \(UE\) 1259/2010 \(Roma III\)](#). Soții își pot exercita dreptul de a opta pentru legea aplicabilă în conformitate cu articolele 5-7 din regulament până la expirarea termenului acordat de instanță la prima ședință de judecată.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

În acest caz legislația aplicabilă este [Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere](#).

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

În ceea ce privește raporturile patrimoniale dintre soți, legea aplicabilă este cea a statului de cetățenie al ambilor soți la momentul pronunțării hotărârii. În cazul în care la data pronunțării hotărârii judecătorești soții au cetățenii diferite, se aplică legea statului în care se află reședința obișnuită comună a soților sau, în absența unei reședințe obișnuite comune, ultima reședință obișnuită comună. În cazul în care soții nu au avut o reședință obișnuită comună, se aplică legea statului instanței sesizate cu soluționarea cauzei.

Soții au dreptul de a opta pentru legea aplicabilă administrării bunurilor lor, cu condiția să fie una dintre următoarele:

- (a) legea statului de cetățenie comună a soților în momentul încheierii acordului;
- (b) legea statului în care unul dintre soți își avea reședința obișnuită în momentul încheierii acordului sau
- (c) legea statului instanței sesizate cu soluționarea cauzei.

Și viitorii soți pot opta pentru legea aplicabilă. Opțiunea privind legea aplicabilă trebuie făcută până la expirarea termenului acordat de instanță la prima ședință de judecată. Cu excepția cazului în care soții convin altfel, opțiunea privind legea aplicabilă activelor lor matrimoniale produce efecte juridice numai pentru viitor.

Acordul privind activele matrimoniale îndeplinește condițiile de formă dacă respectă legea locului unde a fost încheiat.

3.7 Testamente și succesiuni

[Regulamentul \(UE\) 650/2012](#) se aplică persoanelor decedate începând cu data de 17 august 2015.

3.8 Proprietatea reală

Legea locului unde se situează bunul imobil se aplică dreptului de proprietate și altor drepturi reale, inclusiv drepturilor de retenție și de posesie.

3.9 Insolvența

Articolele 7-17 din [Regulamentul \(UE\) 2015/848](#) stabilesc legea aplicabilă.

Ultima actualizare: 15/01/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Legile naționale sunt statute (și anume, legi scrise). Acestea sunt disponibile gratuit pe [site-ul web](#) Legislația Maltei. Având în vedere aderarea Maltei la Uniunea Europeană în 2004, sistemul juridic maltez include, de asemenea, legislația și reglementările UE, care sunt direct aplicabile sau sunt transpuse în legislația malteză și care sunt susceptibile să prevaleze asupra legislației naționale.

Deși principiul precedentului nu este înrădăcinat în dreptul maltez și nu beneficiază de o aplicare obligatorie în Malta, instanțele malteze tind, în general, să țină seama de hotărârile judecătorești anterioare, în special de deciziile pronunțate de Curtea de Apel și Curtea Constituțională (ambele fiind instanțe superioare în Malta).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția din 5 octombrie 1961 privind eliminarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine

Convenția din 15 noiembrie 1965 privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă și comercială

Convenția din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială

Convenția din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii

Convenția din 25 octombrie 1980 privind accesul internațional la justiție

Convenția din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora

Convenția din 25 ianuarie 1988 privind asistența administrativă reciprocă în materie fiscală

Convenția din 16 ianuarie 1992 pentru protecția patrimoniului arheologic

Convenția din 29 mai 1993 asupra protecției copilului și cooperării în materia adopției internaționale

Convenția din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor

Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale

Convenția din 30 iunie 2005 privind acordurile de alegere a forului

Convenția din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei

Protocolul din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere

Malta a ratificat, de asemenea, o serie de tratate ale Organizației Națiunilor Unite - stadiul procesului de ratificare poate fi vizualizat [aici](#).

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu se cunosc convenții bilaterale la care Malta să fie parte care conțin dispoziții privind alegerea legii aplicabile.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Normele privind conflictul de legi nu pot fi invocate *ex officio* de către judecător; aceste norme sunt aplicabile numai dacă cel puțin una dintre părțile la proces a susținut că există un conflict de legi. Partea care invocă acest argument trebuie să aducă dovezi satisfăcătoare pentru instanță cu privire la conținutul legii străine. În absența unui astfel de argument sau în absența unor dovezi satisfăcătoare, instanțele naționale trebuie să se pronunțe în conformitate cu legislația malteză.

2.2 Retrimiteria

Poziția Maltei este neclară în ceea ce privește aplicarea doctrinei privind retrimiteria (*renvoi*). Normele codificate privind alegerea legii aplicabile sunt limitate; prin urmare, instanțele trebuie de cele mai multe ori să aplice norme necodificate de drept internațional privat pentru a stabili legea care trebuie aplicată într-o anumită cauză. În fapt, instanțele malteze au statuat că, în absența unei legislații care să reglementeze dreptul internațional privat, instanțele malteze trebuie să recurgă la principiile dreptului comun englez (*English Common Law*). Având în vedere acest lucru, aplicarea engleză a retrimiterii este adoptată de către instanțele malteze. Rezultă așadar că doctrina privind retrimiteria va fi respinsă în ceea ce privește răspunderea delictuală, asigurările și contractele. Aceasta se aplică însă în ceea ce privește valabilitatea testamentelor, revendicările de imobile străine și chestiunile legate de dreptul familiei.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Acest aspect este abordat prin specificarea în fiecare normă privind alegerea legii aplicabile a datei relevante la care este identificat factorul de legătură.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Instanțele malteze pot refuza să aplice o lege străină care contravine ordinii publice malteze și dacă legea străină respectivă poate fi caracterizată drept lege străină privind veniturile sau drept lege penală.

2.5 Proba legii străine

Motivul aplicării legii străine trebuie dovedit de fapt și nu ca o chestiune de drept. Instanțele malteze au competența de a interpreta legislația națională și nu sunt autorizate să interpreteze ele însele conținutul legislației străine. Pentru a putea înțelege legea străină, instanța numește experți în materie de drept străin. Părțile la proces pot, de asemenea, să prezinte, în cadrul dovezilor furnizate, rapoarte întocmite de diferiți experți.

Sarcina probei revine părții care invocă un astfel de motiv, și anume părătului în cadrul procesului.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În cazurile care privesc obligații contractuale în țări din afara UE, se aplică Convenția de la Roma din 1980, ca urmare a Legii privind Convenția de la Roma privind obligațiile contractuale (ratificare), capitolul 482 din Legislația Maltei. Pe de altă parte, obligațiile contractuale în țările UE sunt reglementate de Regulamentul Roma I [Regulamentul (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale].

3.2 Obligații extracontractuale

Normele privind conflictul de legi pentru obligațiile necontractuale sunt reglementate de Regulamentul (CE) nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (cunoscut sub denumirea de „Regulamentul Roma II”).

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Cetățenia malteză se dobândește la naștere, în cazul în care tatăl sau mama este cetățean maltez.

Spre deosebire de cetățenie, reședința obișnuită poate fi aleasă de fiecare persoană în momentul împlinirii vârstei legale. Reședința obișnuită este atribuită în funcție de locul unde o persoană își are reședința cu intenția de a locui în respectiva jurisdicție relevantă pe o perioadă nedeterminată sau permanent.

Capacitatea de asumare a unor obligații specifice, cum ar fi încheierea unei căsătorii, încheierea unui contract, inițierea unei activități comerciale, redactarea unui testament etc., se stabilește în conformitate cu normele specifice din domeniul respectiv.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Responsabilitățile unui părinte față de copil sunt reglementate de Codul civil maltez, însă autoritatea părintească încetează *ipso jure* atunci când copilul împlinește vârsta de optsprezece ani. Competența instanței malteze este stabilită prin Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea

și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (Regulamentul Bruxelles II bis). Acest aspect este discutat pe larg în [secțiunea corespunzătoare](#).

3.4.2 Adopția

Adopția este reglementată, de asemenea, de Codul civil maltez, iar acesta este aplicat de instanțele malteze de fiecare dată când acestea sunt competente. Adopțiile străine sunt recunoscute în temeiul legislației malteze în termenii Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Valabilitatea formală a unei căsătorii este reglementată de legea locului unde este încheiată căsătoria. În Malta, formalitățile pentru încheierea căsătoriei pot fi consultate în capitolul 255 din Legislația Maltei ([Legea privind căsătoria](#)). Legea respectivă reglementează, printre altele, restricțiile privind căsătoria. Una dintre restricțiile prevăzute de lege este aceea că „o căsătorie încheiată între două persoane dintre care una sau ambele au vârsta sub șaisprezece ani este nulă”.

Legea aplicabilă în Malta este cea a domiciliului soților care este luat în considerare.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Uniunile civile sunt reglementate de capitolul 530 din Legislația Maltei (Legea privind uniunile civile) care, la rândul său, face trimitere la capitolul 255. Astfel, formalitățile și cerințele prevăzute în capitolul 255 trebuie să fie îndeplinite în cazul uniunilor civile.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

O instanță malteză va avea competență în materie de proceduri de divorț numai în temeiul Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești. Acest aspect este discutat pe larg în [secțiunea corespunzătoare](#).

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Malta are obligații în temeiul Regulamentului (CE) nr. 4/2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere. Acest aspect este discutat pe larg în [secțiunea corespunzătoare](#).

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Legea aplicabilă în Malta este legea din locul unde se află locuința conjugală (*lex situs*). La articolul 1316 din Codul civil se prevede că orice căsătorie încheiată în Malta conduce la un regim al comunității de bunuri (*community of acquests regime*). În plus, în cazul în care soții au încheiat o căsătorie în afara teritoriului Maltei însă ulterior s-au stabilit în Malta, comunitatea de bunuri va apărea de îndată ce aceștia își stabilesc reședința în Malta, cu excepția cazului în care soții au încheiat anterior un acord prin care au exclus regimul comunității de bunuri.

3.7 Testamente și succesiuni

În cazul testamentelor și al succesiunilor, instanțele malteze au adoptat, în mod constant, normele de *common law*. Astfel, „în cazurile de succesiune *ab intestat* (adică atunci când nu există testament), se aplică legea domiciliului testatorului la momentul decesului în ceea ce privește succesiunea bunurilor mobile; în ceea ce privește succesiunea bunurilor imobile, se aplică legea jurisdicției pe teritoriul căreia se află bunurile. În cazurile în care există testament, capacitatea testatorului de a redacta un testament este stabilită de legea domiciliului testatorului la data redactării testamentului. Un legatar va avea capacitatea de a primi bunuri mobile dacă acesta are capacitate fie în conformitate cu legea propriului său domiciliu, fie în conformitate cu legea domiciliului testatorului”. În plus, „un testament este valabil din punct de vedere formal dacă acesta respectă oricare dintre următoarele legi: legea locului unde a fost executat (și anume, de regulă, locul unde este semnat și înregistrat) la momentul în care a fost executat; legea domiciliului, a reședinței obișnuite sau a cetățeniei testatorului la momentul executării testamentului; legea domiciliului, a reședinței obișnuite sau a cetățeniei testatorului la momentul decesului. De asemenea, un testament va fi valabil din punct de vedere formal pentru a transfera bunuri imobile dacă acesta respectă legea jurisdicției pe teritoriul căreia se află bunurile imobile.”

3.8 Proprietatea reală

3.9 Insolvența

Malta are obligații în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență, astfel cum a fost modificat. Regulamentul menționat stabilește, printre altele, normele relevante în cadrul procedurilor care implică desistarea parțială sau totală a debitorului și numirea unui lichidator în cazul în care interesele principale ale debitorului se află într-un stat membru al UE. În cazurile care nu intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 1346/2000, se va aplica legea malteză atunci când instanța malteză este competentă, și anume atunci când societatea este înregistrată în Malta.

Ultima actualizare: 11/04/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [de](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi: [en](#).

Ce lege se aplică - Austria

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Dreptul internațional privat austriac a fost codificat, în principal, în Legea privind dreptul internațional privat (*Gesetz über das internationale Privatrecht – IPR-Gesetz*) din 15 iunie 1978, BGBl. nr. 304/1978. Următoarele dispoziții privind conflictul de legi se regăsesc în alte reglementări decât Legea privind dreptul internațional privat (în continuare IPRG):

articolul 13a din Legea federală din 8 martie 1979 de adoptare a unor dispoziții privind protecția consumatorilor (Legea privind protecția consumatorilor - KSchG) [*Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz - KSchG)*], BGBl. nr. 140/1979

articolul 11 din Legea federală privind dobândirea dreptului de folosință pe durată limitată a bunurilor imobile (Legea privind regimul de utilizare pe durată limitată - TNG) [*Bundesgesetz über den Erwerb von Teilzeitznutzungsrechten an unbeweglichen Sachen (Teilzeitznutzungsgesetz – TNG)*], BGBl. I No 32/1997

articolul 20 din Legea federală de punere în aplicare a Directivei 93/7/CEE privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru al Comunității Europene (*Bundesgesetz zur Umsetzung der Richtlinie 93/7/EWG über die Rückgabe von unrechtmäßig aus dem Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Gemeinschaft verbrachten Kulturgütern*), BGBl. I No 67/1998

articolul 23 din Legea federală privind răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate de radioactivitate (Legea din 1999 privind răspunderea nucleară - AtomHG 1999) [*Bundesgesetz über die zivilrechtliche Haftung für Schäden durch Radioaktivität (Atomhaftungsgesetz 1999 – AtomHG 1999)*], BGBl. I No 170 /1998

articolele 16 și 18 din Legea federală privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare (Legea privind caracterul definitiv al decontării) [*Bundesgesetz über die Wirksamkeit von Abrechnungen in Zahlungs- sowie Wertpapierliefer und -abrechnungssystemen (Finalitätsgesetz)*], BGBl. I No 98/2001

articolele 221-235 din Legea privind insolvența (*Insolvenzordnung*)

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Articolul 53 din IPRG prevede că aceasta nu aduce atingere acordurilor internaționale, care au prioritate nu numai față de dispozițiile legii respective, ci și față de alte norme naționale privind conflictul de legi. Următoarele **convenții internaționale multilaterale**, la care Austria este parte, conțin norme privind conflictul de legi:

Convenția de la Haga din 24 octombrie 1956 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere față de copii

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competența autorităților și legea aplicabilă în privința protecției minorilor

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare

Convenția de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere

Convenția CISC din 20 septembrie 1970 privind legitimarea printr-o căsătorie ulterioară

Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor

Convenția de la Haga din 13 ianuarie 2000 privind protecția internațională a adulților

Convenția de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere

1.3 Principalele convenții bilaterale

Următoarele tratate bilaterale conțin norme privind conflictul de legi:

Tratatul de prietenie și ședere din 9 septembrie 1959 între Republica Austria și Iran

Tratatul din 16 decembrie 1954 între Republica Austria și Republica Populară Federală Iugoslavia privind relațiile juridice reciproce

Tratatul din 11 decembrie 1963 dintre Republica Austria și Republica Populară Polonă privind relațiile reciproce în materie civilă și privind documentația

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Legea străină este aplicabilă în mod oficial și conform domeniului inițial de aplicare a acesteia (articolul 3 din IPRG).

2.2 Retrimiteria

În conformitate cu articolul 5 din IPRG, retrimiteria (*renvoi*) trebuie să fie respectată, cu excepția cazului în care se face trimitere în mod special la dreptul material al celui alt stat. În cazul în care legea străină face trimitere înapoi la legea austriacă, legea austriacă este determinată. În cazul în care legea străină face trimitere la o lege la care s-a făcut deja trimitere, legea aplicabilă este cea la care s-a făcut trimitere prima dată.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Modificarea ulterioară a factorilor esențiali de legătură cu un anumit sistem juridic nu afectează elementele unei cauze care au fost deja soluționate (articolul 7 din IPRG), deși anumite norme specifice în materie de conflicte de legi prevăd excepții de la acest principiu. În principiu, legea determinată pentru aspectele pentru care s-a formulat deja o concluzie este legea aplicabilă la momentul în care au apărut aspectele respective, iar legea determinată pentru aspectele nesoluționate este legea aplicabilă la momentul pronunțării hotărârii.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Legea menționată nu se aplică în cazul în care aplicarea acesteia ar conduce la un rezultat incompatibil cu valorile fundamentale ale sistemului juridic austriac (articolul 6 din IPRG).

În legislația austriacă, există dispoziții care sunt aplicabile indiferent de normele de drept internațional privat (norme de aplicare imediată). Pentru unele dintre aceste dispoziții, caracterul lor de norme de aplicare imediată rezultă din formularea acestora, iar pentru altele, doar din obiectul acestora.

Norme de aplicare imediată sunt stabilite, de exemplu, la articolele 7, 7a și 7b din Legea de modificare a legislației privind contractul de muncă (*Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz – AVRAG*) și prevăd că, indiferent de legea aplicabilă, lucrătorii din Austria au dreptul, cel puțin, la salariile negociate prin contractul colectiv de muncă și la un număr minim de zile de concediu. O altă normă de aplicare imediată este prevăzută la articolul 13a alineatul (2) din KSchG, conform căreia articolul 6 din KSchG (privind termenii contractuali inadmisibili), articolul 864a din Codul civil (ABGB) (privind valabilitatea clauzelor mai puțin obișnuite din condițiile generale ale contractului și contractele standard) și articolul 879 alineatul (3) din ABGB (privind nulitatea dispozițiilor contractuale din condițiile generale ale contractului și contractele standard care prejudiciază în mod flagrant protecția consumatorilor) sunt decisive, indiferent de legea care reglementează contractul, în cazul în care contractul a fost încheiat în legătură cu o activitate desfășurată de comerciant în Austria cu scopul încheierii unor astfel de contracte.

2.5 Proba legii străine

Legea străină trebuie să fie stabilită în mod oficial. În acest scop, instanța se poate baza pe cooperarea părților, pe informații din partea Ministerului Federal al Justiției sau pe rapoarte ale experților. În cazul în care, în pofida eforturilor considerabile depuse, nu se poate dovedi legea străină într-un termen rezonabil, se aplică legea austriacă (articolul 4 din IPRG).

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Obligațiile contractuale care nu sunt reglementate de Regulamentul (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I), JO L 177, 4 iulie 2008, p. 6, trebuie analizate în conformitate cu legea aleasă în mod expres sau implicit de către părți. În cazul în care nu a fost aleasă o anumită lege, legea determinată este cea a statului în care partea care a furnizat prestația ce caracterizează contractul își are reședința obișnuită (sediul) (articolul 35 din IPRG).

În cazul contractelor încheiate de consumatori, se aplică norme speciale privind conflictul de legi. Normele privind conflictul de legi prevăzute într-o serie de directive privind protecția consumatorilor sunt transpuse prin articolul 13a alineatul (1) din Legea privind protecția consumatorilor, care limitează în principal libertatea de a alege o anumită lege pentru a asigura protecția consumatorilor.

3.2 Obligații extracontractuale

Drepturile necontractuale de a cere despăgubiri care nu sunt reglementate de Regulamentul (CE) nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II), JO L 199, 31 iulie 2007, p. 40, trebuie analizate în conformitate cu legea aleasă în mod expres sau demonstrată în mod concludent

de către părți. În cazul în care nu a fost aleasă o anumită lege, legea determinantă este cea a statului în care au avut loc faptele în urma cărora s-au produs daunele. Cu toate acestea, în cazul în care, pentru părțile implicate, există o legătură mai strânsă cu legea unuia și aceluiași alt stat, atunci legea statului respectiv este determinantă (articolul 48 din IPRG).

Această normă privind conflictul de legi determină legea aplicabilă pentru a stabili dacă a survenit răspunderea pentru daune, cine este responsabil pentru daunele produse și care este suma de plătit. Aceasta include, de asemenea, chestiuni legate de neglijența concurentă și acțiunea directă a persoanei vătămate împotriva asigurătorului, precum și termenul de prescripție pentru acțiunile în despăgubire.

Drepturile la despăgubiri care decurg din **accidentele rutiere**, care intră sub incidența Convenției de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere, trebuie conectate în temeiul acestei convenții.

Drepturile necontractuale la despăgubiri care au apărut în Austria ca urmare a **radiațiilor ionizante** trebuie, la cererea părții prejudiciate, să fie analizate în temeiul legii austriece [articolul 23 alineatul (1) din AtomHG 1999]. În cazul în care daunele cauzate de radiațiile ionizante sunt produse în străinătate, iar acestea trebuie să fie analizate în temeiul legii austriece, trebuie acordate daunele-interese numai dacă și în măsura în care statutul personal al părții prejudiciate prevede acest lucru [articolul 23 alineatul (2) din AtomHG 1999]

Legea aplicabilă în caz de gestiune de afaceri fără mandat (*negotiorum gestio*) sau al **acțiunilor care decurg din îmbogățirea fără justă cauză** este reglementată de Regulamentul Roma II.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Statutul unei persoane este reglementat de legea statului al cărui cetățean este aceasta. În cazul în care o persoană are mai multe cetățenii, legea determinantă este cea a statului cu care persoana are cea mai strânsă legătură; cu toate acestea, cetățenia austriacă are întotdeauna prioritate. Pentru refugiați și apatrizi, statutul personal este reglementat de legea statului în care aceștia își au reședința obișnuită (articolul 9 din IPRG).

Dreptul unei persoane de a purta un **nume** trebuie să fie analizat în conformitate cu statutul personal al acesteia, indiferent de motivul pe care se bazează adoptarea numelui (articolul 13 din IPRG).

Prin urmare, numele după căsătorie, de exemplu, nu trebuie să fie analizat în funcție de starea civilă ci în funcție de statutul numelui. Statutul formal general de la articolul 8 din IPRG se aplică pentru forma declarațiilor privind desemnarea numelor. (Prin urmare, forma unui act juridic trebuie să respecte aceleași norme ca actul juridic în sine; cu toate acestea, respectarea cerințelor formale ale statului în care este efectuat actul juridic este suficientă.) Conform jurisprudenței, simpla modificare a statutului personal (a cetățeniei) nu conduce la schimbarea unui nume luat în temeiul unui statut personal anterior.

Capacitatea juridică și capacitatea de exercițiu ale unei persoane trebuie, de asemenea, să fie analizate în conformitate cu statutul personal al persoanei respective (articolul 12 din IPRG). Această referință include orice restricție privind capacitatea de a acționa, de exemplu ca urmare a unei boli psihice, însă nu și capacitatea de căsătorie. În cazul în care o persoană a devenit majoră, aceasta rămâne astfel chiar dacă acest lucru nu ar fi fost valabil conform unui nou statut personal recent dobândit.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Cerințele pentru **filiația legitimă a unui copil** și pentru contestarea acesteia trebuie să fie analizate în conformitate cu statutul personal pe care l-au deținut soții la data nașterii copilului sau, în cazul în care căsătoria a fost desfăcută în prealabil, la momentul desfacerii. În cazul în care soții au statute personale diferite, statutul personal al copilului la momentul nașterii este determinant. Domeniul de aplicare al acestei norme privind conflictul de legi include, de asemenea, prezumția de paternitate a soțului, motivele pentru contestarea legitimității și, de asemenea, stabilirea persoanelor care au dreptul să conteste legitimitatea și termenul pentru a face acest lucru.

Cerințele pentru **legitimarea** unui copil nelegitim printr-o declarație privind legitimitatea (și anume, printr-un act al unei autorități publice și nu prin căsătorie ulterioară) trebuie analizate în funcție de statutul personal al tatălui (articolul 23 din IPRG).

În temeiul acordului privind legitimarea, legitimarea prin căsătorie ulterioară a părinților este efectivă dacă acest lucru este în conformitate cu legea statului al cărui cetățean este tatăl sau mama.

Cerințele pentru **stabilirea și recunoașterea paternității** în legătură cu un copil nelegitim trebuie analizate în funcție de statutul personal al copilului în momentul nașterii. Un statut personal ulterior al copilului este decisiv în cazul în care stabilirea sau recunoașterea este permisă în conformitate cu acest statut, însă nu și în conformitate cu statutul personal de la momentul nașterii. Legea în temeiul căreia este stabilită sau recunoscută paternitatea este determinantă, de asemenea, pentru contestarea acesteia (articolul 25 din IPRG).

Relația părinte-copil: Efectele legitimității și legitimării unui copil și ale ilegitimității trebuie analizate în funcție de statutul personal al copilului. Articolele 24 și 25 din IPRG reglementează chestiuni legate de îngrijirea și educația copilului, administrarea și folosirea bunurilor copilului, reprezentarea legală de către unul sau ambii părinți, inclusiv necesitatea aprobării oficiale a anumitor acte de reprezentare, precum și, pentru copiii legitimi, stabilirea custodiei după divorțul părinților și creanțele de întreținere reciprocă. Aceste dispoziții se suprapun în mare măsură cu dispozițiile Convenției de la Haga privind protecția copilului și ale Convenției de la Haga privind protecția nou-născuților din 1961, în cazurile în care aceasta este (încă) în vigoare (în ceea ce privește Turcia și Macao). În consecință, autoritățile competente trebuie să aplice dreptul lor intern pentru adoptarea de măsuri de asigurare a protecției minorilor; sunt competente, de regulă, autoritățile din statul de reședință.

În timp ce pentru chestiunile legate de filiație se are în vedere statutul personal la un moment dat, acest lucru nu este valabil pentru chestiunile legate de relația dintre părinți și copil; ceea ce contează este respectivul statut personal al copilului. În cazul în care statutul personal se schimbă, relația părinte-copil trebuie analizată în funcție de noul statut personal din momentul schimbării statutului (modificarea factorilor de legătură relevanți, cetățenie).

În mod repetat, jurisprudența nu a aplicat reglementările în materie de custodie din cadrul sistemelor juridice străine pe motiv că acestea sunt **contrare ordinii publice** în cazul în care acestea nu au avut în vedere interesul superior al copilului.

3.4.2 Adopția

În conformitate cu articolul 26 din IPRG, condițiile pentru adopția unui copil și pentru încetarea adopției se bazează pe statutul personal al fiecărei persoane care adoptă. În plus, statutul personal al copilului este decisiv, deși, în cazul copiilor minori, doar în măsura în care acesta prevede consimțământul copilului sau al unei părți terțe care are o legătură prevăzută în dreptul familiei cu copilul. Printre condițiile pentru adopția unui copil se numără, de exemplu, vârsta persoanei care adoptă, diferența de vârstă dintre părinții adoptivi și copilul dat spre adopție și faptul dacă și în ce condiții existența propriilor copii ai persoanei care adoptă interzice adopția unui copil, precum și orice cerințe privind consimțământul, inclusiv posibilitatea de a anula în mod oficial un consimțământ refuzat.

Efectele adopției unui copil trebuie să fie analizate în funcție de statutul personal al persoanei care adoptă și, în cazul adopției de către soți, în conformitate cu legea determinantă care reglementează efectele juridice personale ale căsătoriei. Ca urmare a decesului unuia dintre soți, statutul personal al celuilalt soț este decisiv pentru aceste efecte.

Efectele adopției unui copil în materie de drept succesoral trebuie analizate nu în funcție de statutul adopției, ci în funcție de statutul succesiunii.

Prin natura sa, adopția unui copil este o împrejurare de fapt încheiată, prin urmare, hotărârea nu se modifică în cazul în care statutul personal sau factorul de legătură se modifică ulterior. Statutul de persoană adoptată este în mod inerent o relație juridică permanentă. Prin urmare, statutul care este decisiv pentru efectele adopției unui copil se poate modifica: acesta depinde de respectivul statut personal al persoanei care adoptă.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Forma unei căsătorii în Austria trebuie să fie analizată în conformitate cu legea austriacă, iar forma unei căsătorii în străinătate trebuie analizată în conformitate cu statutul personal al fiecăreia dintre persoanele care urmează să se căsătorească; cu toate acestea, este suficient să se respecte cerințele formale din locul unde se încheie căsătoria (articolul 16 din IPRG). Referința limitată la cerințele formale din locul încheierii căsătoriei se referă la dispozițiile de drept material ale legii menționate, astfel încât orice *retrimitere* în temeiul legislației locale este, prin urmare, irelevantă (excepție de la articolul 5 din IPRG).

Cerințele pentru încheierea căsătoriei și pentru constatarea nulității unei căsătorii și cerințele pentru **anularea** căsătoriei (diferită de divorț) trebuie să fie analizate pentru fiecare dintre persoanele în cauză în funcție de statutul personal al acestora (articolul 17 din IPRG). Dacă însă legea aplicabilă statutului personal al uneia sau ambelor persoane în cauză nu cuprinde dispoziții privind genul uneia sau ambelor persoane, se aplică cerințele legate de încheierea căsătoriei prevăzute în legea statului în care se încheie căsătoria.

Această normă privind conflictul de legi se referă la cerințele materiale pentru încheierea căsătoriei, cum ar fi limita de vârstă impusă, lipsa unor impedimente în calea căsătoriei, orice cerințe privind consimțământul și substituibilitatea acestora.

În conformitate cu articolul 18 din IPRG, **efectele juridice personale ale căsătoriei** trebuie să fie analizate în funcție de statutul personal comun al soților sau, în lipsa unui statut personal comun, în funcție de ultimul statut personal comun, în cazul în care unul dintre aceștia l-a păstrat. În caz contrar, acestea trebuie să fie analizate în conformitate cu legea statului în care ambii soți își au reședința obișnuită sau, în lipsa unui astfel de reședință, în conformitate cu legea statului în care ambii soți și-au avut ultima reședință obișnuită, în cazul în care unul dintre aceștia a păstrat-o.

Domeniul de aplicare al acestei norme privind conflictul de legi cuprinde, de asemenea, obligația de comunitate conjugală, consecința pentru reședință, obligația de a acorda asistență, precum și dreptul fiecărui soț la întreținere, însă nu și legea referitoare la utilizarea numelui după căsătorie sau la regimul matrimonial. Referința se poate modifica; în cazul în care factorii de legătură se schimbă, o altă lege diferită poate deveni determinată.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Legea privind parteneriatul înregistrat (*Gesetz über die eingetragene Partnerschaft*) a inserat articolele 27a-27d în IPRG.

Cerințele de fond (și, de asemenea, de formă) pentru încheierea unui parteneriat înregistrat, pentru **constatarea nulității** și pentru desfacerea acestuia ca urmare a unui viciu la momentul încheierii trebuie să fie analizate în conformitate cu legea statului în care acesta a fost încheiat (articolul 27a din IPRG).

În conformitate cu articolul 27b din IPRG, **efectele personale ale parteneriatului înregistrat** trebuie analizate în conformitate cu legea statului în care partenerii înregistrați își au reședința obișnuită comună sau, în lipsa unei reședințe obișnuite comune, în conformitate cu legea statului în care ambii au avut ultima reședință obișnuită, în cazul în care unul dintre aceștia a păstrat-o. În cazul în care, prin urmare, legea statului de reședință nu poate fi aplicată sau în cazul în care această lege nu reglementează efectele juridice personale, este decisiv statutul personal comun al partenerilor înregistrați sau, în lipsa unui statut personal comun, ultimul statut personal comun, în cazul în care unul dintre aceștia l-a păstrat. În caz contrar, se aplică legea austriacă, lucru valabil, de asemenea, în cazul în care statutul personal nu reglementează efectele juridice personale ale parteneriatului înregistrat.

Efectele patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat trebuie analizate în conformitate cu legea aplicabilă începând cu data de 29 ianuarie 2019 în temeiul **Regulamentului (UE) 2016/1104 privind efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate**.

Desfacerea parteneriatului înregistrat din cauze care nu țin de existența unui viciu la momentul încheierii este reglementată de legea statului în care partenerii înregistrați își au reședința obișnuită comună la momentul desfacerii sau, în lipsa unei astfel de reședințe obișnuite comune, în conformitate cu legea statului în care aceștia au avut ultima reședință obișnuită comună, în cazul în care unul dintre aceștia a păstrat-o. În cazul în care, în consecință, legea statului de reședință nu poate fi aplicată sau, în cazul în care, în consecință, parteneriatul înregistrat nu poate fi desfăcut pe baza faptelor prezentate, este decisiv statutul personal comun al partenerilor înregistrați sau, în lipsa unui statut personal comun, ultimul statut personal comun, în cazul în care unul dintre aceștia l-a păstrat. În caz contrar, se aplică legea austriacă, ceea ce este valabil, de asemenea, în cazul în care statutul personal nu permite desfacerea parteneriatului înregistrat pe baza faptelor prezentate.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

În temeiul articolului 20 din IPRG, aspectele referitoare la **divorț** care nu sunt reglementate de Regulamentul Roma III (Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul legislației aplicabile divorțului și separării de drept, JO L 343, 29 decembrie 2010, p. 10) (consecințele patrimoniale ale divorțului) trebuie să fie analizate în conformitate cu legea determinată în ceea ce privește efectele juridice personale ale căsătoriei. Ceea ce contează în acest caz este momentul divorțului; prin urmare, referința nu poate fi modificată.

Regimul matrimonial trebuie analizat în conformitate cu legea aplicabilă începând cu data de 29 ianuarie 2019 în temeiul **Regulamentului (UE) 2016/1103 privind regimurile matrimoniale**.

În dreptul austriac nu există prevederi privind **desfacerea unei căsătorii**. În măsura în care aceasta nu este reglementată de Regulamentul Roma III, aceasta ar trebui să aibă ca factor de legătură cea mai apropiată relație în conformitate cu articolul 1 din IPRG. Cea mai apropiată relație ar putea fi identificată în jurisprudență prin analogie cu articolul 20 din IPRG.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, JO L 7, p. 1 (Regulamentul UE privind obligațiile de întreținere) face trimitere în ceea ce privește statutul obligațiilor de întreținere la Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere. Prin urmare, legea statului în care persoana căreia îi este datorată întreținere își are reședința obișnuită este aplicabilă, în principal, (completată de tendințe în direcția *lex fori*, factori de legătură speciali, o clauză de apărare împotriva pretențiilor „surprinzătoare” și o posibilitate, foarte restrictivă, de a alege o anumită lege aplicabilă).

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Regimul matrimonial trebuie analizat în conformitate cu legea aplicabilă începând cu data de 29 ianuarie 2019 în temeiul **Regulamentului (UE) 2016/1103 privind regimurile matrimoniale** (a se vedea mai sus).

3.7 Testamente și succesiuni

Sucesiunile sunt reglementate de Regulamentul UE privind succesiunile [Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO L 201, 27 iulie 2012, p. 107)]. Pentru cauzele vechi, se aplică articolul 28 din IPRG, conform căruia legea determinantă depinde de statutul personal al defunctului la momentul decesului. Această normă privind conflictul de legi a

reglementat, de asemenea, în principiu, răspunderea pentru datoriile succesiunii și achiziționarea de succesiune. Cu toate acestea, în cazul în care procedurile succesoriale sunt efectuate în Austria, achiziționarea de succesiune și răspunderea pentru datoriile succesiunii ar trebui să fie analizate în conformitate cu legislația austriacă [articolul 28 alineatul (2) din IPRG].

3.8 Proprietatea reală

Dobândirea și pierderea drepturilor reale asupra bunurilor corporale, inclusiv posesia, trebuie analizate în conformitate cu legea statului pe teritoriul căruia se află bunurile la finalizarea împrejurărilor de fapt care au stat la baza dobândirii sau pierderii acestor drepturi. Categoria juridică a bunurilor și conținutul drepturilor trebuie să fie analizate în conformitate cu legea statului pe teritoriul căruia se află bunurile (articolul 31 din IPRG).

Domeniul de aplicare al normei privind conflictul de legi cuprinde, în special, dreptul de proprietate, servituțile (taxe funciare), dreptul de retenție, dreptul de suprafață, dreptul de proprietate asupra locuinței, dar și drepturi de reținere opozabile față de terți și rezerva dreptului de proprietate. Consecințele transferului de proprietate sunt reglementate, de asemenea, de această lege.

O schimbare ulterioară a locului nu afectează legea aplicabilă, întrucât dobândirea dreptului reprezintă o împrejurare de fapt încheiată.

Efectele dobândirii unui drept se bazează pe legea din locul respectiv; prin urmare, acest factor de legătură se poate modifica. Chestiunile referitoare la nivelul de protecție juridică a proprietarului, dacă și în ce măsură persoana îndreptățită la dreptul real are un drept de înstrăinare, de exemplu dacă o garanție reală mobiliară poate fi vândută fără intervenție judiciară, precum și alte întrebări trebuie, de asemenea, să fie analizate în conformitate cu această lege.

Se aplică un regulament special în ceea ce privește **mijloacele de transport** (articolul 33 din IPRG). Drepturile reale cu privire la nave și aeronave care au fost înregistrate într-un registru trebuie să fie analizate în conformitate cu legea statului de registru; în ceea ce privește vehiculele feroviare, legea aplicabilă este cea a statului unde își are sediul central real compania feroviară care utilizează vehiculele. În ceea ce privește gajurile legale și justificate în mod obligatoriu sau drepturile legale de reținere pentru securizarea cererilor de despăgubiri pentru daunele cauzate de vehicul sau cheltuielile cu acestea, legea aplicabilă este cea a statului pe teritoriul căruia se află bunurile ulterior finalizării împrejurărilor de fapt subiacente.

Există, de asemenea, o reglementare specială pentru **bunurile corporale imobile**: în cazul în care drepturile reale asupra bunurilor imobile sunt incluse, de asemenea, în domeniul de aplicare al unei alte norme privind conflictul de legi (de exemplu, cea referitoare la regimul matrimonial), trimiterea la legislația în materie de proprietate, și anume legătura cu legea statului pe teritoriul căruia sunt situate bunurile, are prioritate.

Nu există nicio normă privind conflictul de legi pentru **bunurile necorporale**. În conformitate cu articolul 1 din IPRG, legea aplicabilă în temeiul legislației în materie de proprietate este cea cu care există cea mai strânsă legătură. Drepturile securizate sunt analizate în conformitate cu *lex cartae*. Articolul 33a din IPRG, care transpune articolul 9 din Directiva 2002/47/CE privind contractele de garanție financiară cu un domeniu de aplicare mai larg, cuprinde o normă specială pentru titlurile de valoare în formă dematerializată. Pentru titlurile de valoare din cadrul sistemelor de decontare, se aplică reglementările speciale de la articolele 16 și 18 din Legea privind caracterul definitiv al decontării (*Finalitätsgesetz*), care transpune Directiva 98/26/CE privind caracterul definitiv al decontării.

3.9 Insolvența

Dispoziții cu caracter internațional în materie de insolvență sunt prevăzute în partea a șaptea din Legea privind insolvența. În conformitate cu articolul 217 din Legea privind insolvența, dispozițiile sunt aplicabile numai în măsura în care nu se prevede altfel în dreptul internațional sau în acte cu putere de lege specifice ale Comunităților Europene, în special Regulamentul (CE) nr. 848/2015 privind procedurile de insolvență (Regulamentul UE privind insolvența). În ceea ce privește conținutul, dispozițiile urmează în mare măsură dispozițiile corespunzătoare ale Regulamentului UE privind insolvența.

În principiu, condițiile prealabile pentru deschiderea unei proceduri de insolvență și efectele procedurii de insolvență sunt reglementate de legea statului pe al cărui teritoriu este deschisă procedura. În special, articolele 221-235 din Legea privind insolvența conțin norme privind drepturile reale ale terților, compensarea, rezerva dreptului de proprietate, contractele având ca obiect bunuri imobile, piețele reglementate, contractele de muncă, efectele procedurii de insolvență asupra drepturilor supuse înscrierii, precum și legea aplicabilă în materie de acte prejudiciabile și protecția terților dobânditori, efectele asupra proceselor în curs de soluționare, *lex rei sitae* cu privire la exercitarea drepturilor de proprietate sau a altor drepturi, acordurile de compensare și de novatie, acordurile de răscumpărare și efectuarea plăților după deschiderea procedurii de insolvență.

În cazurile în care reglementările se suprapun cu cele din IPRG sau alte dispoziții privind conflictul de legi, au prioritate dispozițiile cu un grad mai ridicat de specializare din Legea privind insolvența.

Ultima actualizare: 04/11/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [pl](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Ce lege se aplică - Polonia

NOTĂ: Răspunsurile oferite mai jos NU SE APLICĂ situațiilor reglementate de dreptul Uniunii

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Legea privind dreptul internațional privat din 4 februarie 2011 (text consolidat: Monitorul Oficial din 2015, actul 1792) (denumită în continuare „LDIP”).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 17 iulie 1905 privind privarea de drepturi civile și măsurile similare de protecție

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare

Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind competențele autorităților și legea aplicabilă în materia protecției minorilor

Convenția de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă în caz de accidente rutiere

Convenția de la Haga din 2 octombrie 1973 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere

Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, deschisă spre semnare la Roma la 19 iunie 1980

Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor

1.3 Principalele convenții bilaterale

Polonia a semnat o serie de acorduri bilaterale privind actele juridice, care stabilesc, de asemenea, norme privind conflictul de legi. Printre acestea se numără atât acordurile cu statele membre ale UE, cât și cu țările terțe. Întrucât actele care sunt obligatorii pentru statele membre ale UE și care includ norme

privind conflictul de legi din diferite materii au **prioritate** față de acordurile bilaterale încheiate între statele membre, în principiu, în prezent, numai acordurile cu țări terțe sunt foarte importante din punct de vedere practic.

Printre acestea se numără acordurile cu Belarus (26 octombrie 1994), Rusia (16 septembrie 1996), Ucraina (24 mai 1993), Republica Populară Democrată Coreeană (28 septembrie 1986), Cuba (18 noiembrie 1982), Vietnam (22 martie 1993) și, prin succesiune (pe baza acordului cu Iugoslavia din data de 6 februarie 1960), cu Bosnia și Herțegovina, Muntenegru și Serbia.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Da, instanța aplică normele privind conflictul de legi *ex officio*. De asemenea, instanța aplică legea străină *ex officio* atunci când o normă privind conflictul de legi identifică respectiva lege ca fiind aplicabilă unei probleme specifice.

2.2 Retrimiteria

Conform articolului 5 din LDIP, dreptul polonez permite numai retrimiteria de gradul I.

Alineatul (1) nu se aplică în cazul în care legea aplicabilă a fost determinată:

- 1) prin alegere;
- 2) în funcție de forma actului juridic;
- 3) în funcție de obligațiile contractuale, obligațiile necontractuale sau actele juridice unilaterale în cazul cărora prezenta lege prevede legislația aplicabilă.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Derogațiile de la aplicarea legislației prevăzute de normele privind conflictul de legi referitoare la relația juridică au fost stabilite la articolele 3 și 10 din LDIP.

Articolul 3 alineatul (1). În cazul în care legea prevede aplicarea *lex patriae* și este imposibil să se stabilească cetățenia persoanei în cauză, în care persoana nu are cetățenie sau nu poate fi stabilit conținutul *lex patriae*, atunci se aplică legea statului de domiciliu și, în cazul în care persoana nu are domiciliu, se aplică legea țării în care își are reședința obișnuită.

Articolul 10 alineatul (1). În cazul în care este imposibil să se stabilească circumstanțele care determină legea aplicabilă, se aplică legea cu care raportul juridic are cea mai strânsă legătură. În plus, dreptul polonez se aplică în cazul în care este imposibil să se determine, într-un interval de timp rezonabil, conținutul legii străine aplicabile.

De asemenea, articolul 67 din LDIP prevede că, în cazul în care legea aplicabilă nu a fost identificată în LDIP, în reglementările specifice, în acordurile internaționale ratificate și executorii în Polonia sau în dreptul Uniunii, atunci legea aplicabilă raportului juridic **ar trebui să fie legea țării cu care acest raport are cele mai strânse legături.**

2.5 Proba legii străine

Instanța identifică și aplică *ex officio* legea străină *ex officio* – Legea privind organizarea instanțelor ordianre din 27 iulie 2001 (text consolidat: Monitorul Oficial din 2019, actul 52, cu modificările ulterioare).

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Normele relevante privind conflictul de legi consacrate în LDIP:

Articolul 28 alineatul (1): Legea aplicabilă obligațiilor contractuale se determină potrivit Regulamentului nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO L 177 din 4 iulie 2008, p. 6). Dispozițiile regulamentului se aplică, după caz, obligațiilor contractuale excluse din domeniul său de aplicare prin articolul 1 alineatul (2) litera (j) din regulamentul menționat la alineatul (1).

Conform articolului 29 alineatul (1) din LDIP, în cazul în care legea poloneză prevede o obligație de asigurare, contractul de asigurare va fi supus legii poloneze.

2. În cazul în care legislația unui stat membru al Spațiului Economic European, care prevede o obligație de asigurare, impune aplicarea legii din acest stat membru asupra contractului de asigurare, se va aplica legea aceluși stat.

Articolul 30 alineatul (1) Cu excepția cazurilor prevăzute în regulamentul menționat la articolul 28, alegerea legii unei țări care nu este stat membru al Spațiului Economic European în privința unui contract care are o legătură strânsă cu teritoriul a cel puțin unui stat membru nu poate priva consumatorii de protecția acordată în temeiul legislației poloneze de transpunere a următoarelor directive:

- 1) Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95 din 21 aprilie 1993, p. 29; JO UE ediția specială în limba poloneză, capitolul 15, volumul 2, p. 288);
- 2) (abrogată);
- 3) Directiva 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 mai 1999 privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe (JO L 171 din 7 iulie 1999, p. 12); JO UE ediția specială în limba poloneză, capitolul 15, volumul 4, p. 223);
- 4) Directiva 2002/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 septembrie 2002 privind comercializarea la distanță a serviciilor financiare de consum și de modificare a Directivei 90/619/CEE a Consiliului și a Directivelor 97/7/CE și 98/27/CE (JO L 271 din 9 octombrie 2002, p. 16; JO UE ediția specială în limba poloneză, capitolul 6, volumul 4, p. 321);
- 5) Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO L 133 din 22 mai 2008, p. 66, astfel cum a fost modificată).

2. În cazul în care legea aplicabilă unui contract care intră sub incidența Directivei 2008/122/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 ianuarie 2009 privind protecția consumatorilor în ceea ce privește anumite aspecte referitoare la contractele privind dreptul de folosință a bunurilor pe durată limitată, la contractele privind produsele de vacanță cu drept de folosință pe termen lung, precum și la contractele de revânzare și de schimb (JO L 33 din 3 februarie 2009, p. 10) este legea unei țări care nu este stat membru al Spațiului Economic European, consumatorii nu trebuie să fie privați de protecția de care beneficiază în temeiul legislației poloneze de transpunere a acestei directive:

- 1) în cazul în care oricare din bunurile imobile este situat într-unul dintre statele membre sau
- 2) în privința unui contract care nu are legătură directă cu bunul imobil, dacă agentul economic își desfășoară activitățile comerciale sau profesionale într-un stat membru sau transferă în orice mod aceste activități într-un stat membru, iar contractul se încadrează în activitatea respectivă.

Articolul 31. O obligație care rezultă dintr-o garanție, alta decât o cambie sau un cec, este guvernată de legea țării în care respectiva garanție a fost executată sau constituită.

Articolul 32 alineatul (1) O obligație care rezultă dintr-un act juridic unilateral este guvernată de legea aleasă de partea care îndeplinește actul. În cazul în care sunt cunoscute ambele părți ale unei asemenea obligații, prin acordul părților, se va alege, modifica sau suprima legea aplicabilă actului juridic.

2. În cazul în care legea nu este aleasă în mod expres, o obligație care rezultă dintr-un act juridic unilateral este guvernată de legea țării în care își are reședința obișnuită sau sediul social persoana care îndeplinește actul. Atunci când situația de fapt sugerează că obligația are o legătură mai strânsă cu legea unei alte țări, se aplică legea respectivei țări.

Conform **articolului 36**, efectele cesiunii de creanță față de terți sunt guvernate de legea țării aplicabilă creanțelor cedate.

Articolul 37. Legea aplicabilă preluării de datorie este legea țării care guvernează datoria preluată.

Articolul 38. Efectul modificării valorii unei valute asupra valorii unei datorii este evaluat în conformitate cu legea aplicabilă datoriei.

3.2 Obligații extracontractuale

Normele relevante privind conflictul de legi sunt consacrate în LDIP:

Articolul 33. Legea aplicabilă obligațiilor care rezultă din alte fapte decât actele juridice este stabilită prin Regulamentul nr. 864/2007/CE al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JO L 199, 31 iulie 2007, p. 40).

Articolul 34. Convenția de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă în caz de accidente rutiere (Monitorul Oficial din 2003, nr. 63, actul 585) stabilește legea care guvernează răspunderea necontractuală a terților care rezultă din accidente rutiere.

Articolul 35. Răspunderea terților pentru acțiunile și omisiunile organismelor care exercită autoritatea publică într-o anumită țară este guvernată de legea acelei țări.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Normele privind conflictul de legi care se aplică statutului persoanelor fizice:

În cazul persoanelor fizice, **capacitatea juridică și capacitatea de a încheia acte juridice** este reglementată de *lex patriae* [articolul 11 alineatul (1)].

2. În cazul în care o persoană fizică încheie un act juridic în cadrul activității sale, este suficient ca aceasta să aibă capacitatea de a încheia respectivul act în conformitate cu legea țării în care se desfășoară acea activitate.

3. Alineatul (1) nu împiedică aplicarea legii care guvernează actul juridic dacă prevede cerințe specifice cu privire la capacitatea de a încheia respectivul act juridic.

Conform articolului 12, în cazul în care un acord a fost semnat de părți care se află în aceeași țară, o persoană fizică care are capacitatea să semneze acordul în conformitate cu legea acelei țări poate invoca incapacitatea în conformitate cu legea menționată la articolul 11 alineatul (1) numai în cazul în care cealaltă parte a cunoscut această incapacitate la momentul semnării acordului sau în cazul în care necunoașterea acestei incapacități se datorează culpei celeilalte părți din momentul semnării actului.

2. O persoană fizică care îndeplinește un act juridic unilateral și care are capacitatea de a-l îndeplini în temeiul legislației țării în care este îndeplinit actul poate invoca incapacitatea în conformitate cu legea menționată la articolul 11 alineatul (1) numai în cazul în care acest lucru nu va aduce atingere drepturilor unei alte persoane care, acționând cu diligența necesară, a pornit de la premisa că persoana care îndeplinește respectivul act juridic a avut capacitatea necesară în acest sens.

3. În cazul în care o persoană fizică acționează prin intermediul unui reprezentant, aplicabilitatea alineatelor (1) și (2) este determinantă de împrejurările relevante cu privire la reprezentant.

4. Alineatele (1) și (2) nu se aplică actelor juridice privind familia și tutela sau succesiunile și nici reglementărilor privind bunurile imobile situate în altă țară decât țara în care a fost încheiat actul juridic.

Conform articolului 13 alineatul (1), **incapacitatea juridică** este guvernată de *lex patriae* a persoanei fizice incapabile. În cazul în care o instanță poloneză se pronunță asupra incapacității unui cetățean străin, se aplică legislația poloneză.

Articolul 14 alineatul (1) impune aplicarea *lex patriae* în cazul în care **se presupune sau se declară moartea** unei persoane fizice. În cazul în care o instanță poloneză se pronunță asupra presupunerii sau declarării morții unui cetățean străin, se aplică legislația poloneză.

Conform articolului 16 alineatul (1), **drepturile privind personalitatea** unei persoane fizice sunt guvernate de *lex patriae*.

O persoană fizică ale cărei drepturi privind personalitatea sunt amenințate sau au fost încălcate poate solicita protecție în temeiul legii țării pe teritoriul căreia a avut loc evenimentul care a determinat respectiva amenințare sau încălcare sau în temeiul legii țării pe teritoriul căreia s-au produs efectele încălcării.

În cazul în care drepturile privind personalitatea unei persoane fizice au fost încălcate prin mass-media, dreptul la replică, la rectificare sau la o măsură de protecție similară este guvernat de legea țării în care editorul sau radiodifuzorul își are sediul social sau locul de reședință obișnuit.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Normele privind conflictul de legi aplicabile relațiilor dintre părinți și copii (LDIP):

Filiația unui copil poate fi stabilită sau contestată în conformitate cu *lex patriae* a copilului de la momentul nașterii [articolul 55 alineatul (1) din LDIP]. În cazul în care *lex patriae* a copilului de la momentul nașterii nu permite stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească, stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească este guvernată de *lex patriae* a copilului de la momentul stabilirii filiației sale. Recunoașterea unui copil este guvernată de *lex patriae* a copilului de la momentul recunoașterii. În cazul în care legea respectivă nu prevede recunoașterea unui copil, se aplică *lex patriae* a copilului de la momentul nașterii, cu condiția să permită această recunoaștere. Recunoașterea unui copil conceput sau nenăscut este guvernată de *lex patriae* a mamei de la momentul recunoașterii.

Conform articolului 56 alineatul (1) din LDIP, Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor (JO L 151 of 11 June 2008, p. 39; Jurnalul Oficial 2010/172, punctul 1158) **stabilește legea aplicabilă răspunderii părintești și drepturilor de încredințare.**

În cazul în care reședința obișnuită a unui copil se schimbă într-o țară care nu este semnatară a convenției menționate la alineatul (1), din acest moment, legea țării respective va guverna condițiile de aplicare a măsurilor impuse în țara în care copilul a avut reședința obișnuită.

Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor stabilește legea aplicabilă **tutelei** copiilor (articolul 59 din LDIP).

În cazul în care reședința obișnuită a unui copil se schimbă într-o țară care nu este semnatară a convenției menționate la alineatul (1), din acest moment, legea țării respective va guverna condițiile de aplicare a măsurilor impuse în țara în care copilul a avut reședința obișnuită.

3.4.2 Adopția

Conform articolului 57 din LDIP, adopția este guvernată de *lex patriae* a părintelui care face adopția.

Adopția comună efectuată de soți este guvernată de *lex patriae* comună a acestora. În cazul în care nu există o *lex patriae* comună a soților, legea aplicabilă este legea țării în care ambii soți își au domiciliul și, în cazul în care aceștia nu își au domiciliul în aceeași țară, atunci legea aplicabilă este legea țării în care ambii soți își au reședința obișnuită. În cazul în care soții nu își au reședința obișnuită în aceeași țară, legea aplicabilă este legea țării cu care ambii soți au cele mai strânse legături.

Astfel cum se menționează la articolul 58 din LDIP, adopția este imposibilă fără aplicarea *lex patriae* a persoanei care urmează să fie adoptată în privința consimțământului acesteia, a consimțământului reprezentantului său legal și a consimțământului autorității competente, precum și în privința oricăror restricții privind adopția în urma schimbării domiciliului într-o altă țară.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Capacitatea de a încheia o căsătorie este stabilită în conformitate cu *lex patriae* a fiecărei părți de la momentul încheierii căsătoriei (articolul 48 din LDIP.) În conformitate cu **dispozițiile articolului 49 alineatul (1), forma în care este încheiată căsătoria** este guvernată de legea țării în care aceasta este încheiată. În cazul în care căsătoria este încheiată în afara Poloniei, este suficient să respecte cerințele *lex patriae* a ambilor soți sau legea de la domiciliul sau reședința obișnuită a ambilor soți de la momentul încheierii căsătoriei.

Conform articolului 50 din LDIP, legea menționată la articolele 48 și 49 se aplică *mutatis mutandis* efectelor incapacității de a încheia căsătoria și în cazul nerespectării cerințelor referitoare la forma în care este încheiată căsătoria.

Relațiile personale ale soților și regimul matrimonial sunt guvernate de *lex patriae* comună a acestora [articolul 51 alineatul (1)]. În cazul în care nu există o *lex patriae* comună a soților, legea aplicabilă este legea țării în care ambii soți își au domiciliul și, în cazul în care aceștia nu își au domiciliul în aceeași țară, atunci legea aplicabilă este legea țării în care ambii soți își au reședința obișnuită. În cazul în care soții nu își au reședința obișnuită în aceeași țară, legea aplicabilă este legea țării cu care ambii soți au cele mai strânse legături.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Nu există

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Conform articolului 54 din LDIP, desfacerea căsătoriei este guvernată de *lex patriae* comună a soților de la momentul în care solicită desfacerea căsătoriei. În cazul în care soții nu au o *lex patriae* comună, legea aplicabilă este legea țării în care ambii soți își au domiciliul la momentul în care solicită desfacerea căsătoriei și, în cazul în care aceștia nu au domiciliu comun în momentul în care solicită desfacerea căsătoriei, legea aplicabilă este legea țării în care soții au avut ultima reședință obișnuită comună, cu condiția ca aceasta să fie în continuare reședința obișnuită a unuia dintre soți. Legea poloneză se aplică în cazul în care nu există împrejurări care să permită stabilirea legii aplicabile.

Dispozițiile de mai sus se aplică *mutatis mutandis* în cazul separării soților.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Conform articolului 63, legea aplicabilă obligației de întreținere este stabilită de Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO L 7 din 10 ianuarie 2009, p. 1).

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Relațiile personale ale soților și regimul matrimonial sunt guvernate de *lex patriae* comună a acestora [articolul 51 alineatul (1)]. În cazul în care nu există o *lex patriae* comună a soților, legea aplicabilă este legea țării în care ambii soți își au domiciliul și, în cazul în care aceștia nu își au domiciliul în aceeași țară, atunci legea aplicabilă este legea țării în care ambii soți își au reședința obișnuită. În cazul în care soții nu își au reședința obișnuită în aceeași țară, legea aplicabilă este legea țării cu care ambii soți au cele mai strânse legături.

Conform articolului 52 alineatul (1) din LDIP, soții pot alege *lex patriae* a unuia dintre soți, sau legea țării în care unul dintre soți își are domiciliul sau reședința obișnuită ca lege aplicabilă regimului matrimonial al acestora. Legea poate fi aleasă, de asemenea, înaintea încheierii căsătoriei.

Convențiile matrimoniale sunt guvernate de legea aleasă de părți în conformitate cu alineatul (1). În cazurile în care legea nu este aleasă în mod expres, convenția matrimonială este guvernată de legea aplicabilă relațiilor personale dintre soți și regimului matrimonial de la momentul semnării convenției. Atunci când se alege legea care guvernează regimul matrimonial sau convenția matrimonială, este suficient să se mențină forma cerută pentru convențiile matrimoniale în conformitate cu legea aleasă sau cu legea țării în care a fost aleasă legea.

3.7 Testamente și succesiuni

Legea aplicabilă succesiunii este stabilită în Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO L 201 din 27 iulie 2012, p. 107, astfel cum a fost modificat).

3.8 Proprietatea reală

Conform articolului 41 alineatul (1) din LDIP, dreptul de proprietate și alte drepturi patrimoniale sunt guvernate de legea țării în care se află bunul.

Dobândirea și pierderea dreptului de proprietate și dobândirea, pierderea sau modificarea conținutului sau preemțiunii altor drepturi patrimoniale sunt guvernate de legea țării în care s-a aflat bunul respectiv la momentul producerii evenimentului care a produs efectele juridice menționate mai sus.

3.9 Insolvența

Normele privind conflictul de legi care stabilesc legea aplicabilă procedurilor de faliment sunt prevăzute în Legea privind falimentul din 28 februarie 2003 (text consolidat: Monitorul Oficial din 2019, actul 498):

Conform articolului 460 din Legea privind falimentul, procedurilor de faliment deschise în Polonia li se aplică legislația poloneză, cu excepția cazului în care prezentul capitol prevede altfel.

Conform articolului 461 din Legea privind falimentul, munca prestată de lucrători angajați într-un alt stat membru al UE sau într-un stat membru al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care este parte la Acordul privind Spațiul Economic European este reglementată de legea aplicabilă contractului lor de muncă.

Legea care stabilește dacă un anumit bun este un bun imobil este legea aplicabilă la locul în care este situat respectivul bun.

Acordurile privind exploatarea sau cumpărarea de bunuri imobile situate într-un alt stat membru al UE sau într-un stat membru al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care este parte la Acordul privind Spațiul Economic European sunt reglementate de legea țării în care este situat bunul imobil.

Drepturile aferente bunurilor imobile situate într-un alt stat membru al UE sau într-un stat membru al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care este parte la Acordul privind Spațiul Economic European sau cele aferente navelor maritime sau aeronavelor sunt reglementate de legea țării în care este ținut registrul relevant.

Declararea falimentului nu trebuie să încalce drepturile creditorilor sau ale oricărui terți care grevează active sau alte bunuri ale părții aflate în stare de faliment situate într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau într-un stat membru al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care este parte la Acordul privind Spațiul Economic European, fără a exclude orice părți organizate ale bunurilor și, în special, dreptul de a înstrăina bunuri pentru a acoperi orice datorii sau dreptul de a acoperi datoriile din beneficii generate de proprietate, drepturi de gaj și ipotecare, dreptul de a cere eliberarea bunurilor de către persoanele responsabile de acestea împotriva voinței părții autorizate sau dreptul de utilizare a bunului în calitate de fiduciar (articolul 462 din Legea privind falimentul). Această dispoziție se aplică drepturilor personale și pretențiilor înscrise în registrele funciare și ipotecare și în alte registre publice a căror exercitare sau urmărire are ca rezultat crearea drepturilor menționate mai sus.

Conform articolului 463 alineatul (1) din Legea privind falimentul, rezervarea dreptului de proprietate către vânzător în cadrul unui contract de vânzare nu se stinge ca urmare a declarării falimentului unei bănci naționale care este cumpărătorul bunului care face obiectul contractului dacă, în momentul declarării falimentului, obiectul contractului era situat într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau într-un stat membru al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care este parte la Acordul privind Spațiul Economic European.

Declararea falimentului unei bănci naționale care înstrăinează un activ nu poate sta la baza retragerii din contractul de vânzare dacă obiectul vânzării a fost transferat înaintea declarării falimentului și obiectul vânzării se afla în străinătate la momentul declarării falimentului.

Conform articolului 464, exercitarea drepturilor care, pentru a fi create, pentru a exista sau pentru a fi înstrăinate, trebuie înscrise într-un registru, trebuie prezentate într-un cont sau trebuie depozitate într-un depozit central, este guvernată de legea țării în care sunt ținute aceste registre, conturi sau depozite. Fără a aduce atingere articolului 464, dreptul de răscumpărare este guvernat de legea aplicabilă obligațiilor contractuale care guvernează acordul care dă naștere dreptului respectiv.

Fără a aduce atingere articolului 464, legea aplicabilă obligațiilor contractuale care guvernează tranzacțiile încheiate pe piața reglementată se aplică acordurilor semnate în cadrul tranzacțiilor efectuate pe piața reglementată în sensul Legii privind tranzacțiile cu instrumente financiare din 29 iulie 2005. Compensarea prevăzută la articolul 467 din Legea privind falimentul este guvernată de legea privind obligațiile contractuale care se aplică acordului de compensare.

În plus, conform articolului 4671 din Legea privind falimentul, declararea falimentului nu trebuie să încalce dreptul creditorului de a face compensația între obligația sa și obligația părții aflate în faliment în cazul în care acest lucru este permis în conformitate cu legea aplicabilă obligației părții aflate în faliment. Aplicabilitatea și valabilitatea unui act juridic încheiat după declararea falimentului și care constă în înstrăinarea unui bun imobil, a unei nave maritime sau a unei aeronave care trebuie înscrisă într-un registru, sau în înstrăinarea drepturilor care, pentru a fi create, pentru a exista sau pentru a fi înstrăinate, trebuie să fie înscrise într-un registru, trebuie să fie prezentate într-un cont sau să fie depozitate într-un depozit central, sunt guvernate de legea țării în care este situat bunul sau în care sunt ținute aceste registre, conturi sau depozite.

Conform articolului 469 din Legea privind falimentul, dispozițiile privind inaplicabilitatea și nulitatea unui act juridic încheiat în detrimentul creditorilor nu se aplică în cazul în care legea aplicabilă actului nu permite ca actele juridice încheiate în detrimentul creditorilor să fie considerate inaplicabile.

Conform articolul 470 din Legea privind falimentul, efectele declarării falimentului asupra unui litigiu pendinte în fața unei instanțe a unui stat membru al Uniunii Europene sau a unui stat membru al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) care este parte la Acordul privind Spațiul Economic European sunt evaluate în conformitate cu legea țării în care se tranșează litigiul.

Ultima actualizare: 03/09/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [pt](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Ce lege se aplică - Portugalia

1 Izvoarele normelor în vigoare

Următoarele surse de drept intern sunt prevăzute la articolele 1, 3 și 4 din Codul civil portughez:

- Legile
- Uzanța
- Echitatea

Următoarele sunt surse de drept internațional (articolul 8 din Constituția portugheză):

- Normele și principiile dreptului internațional general sau comun fac parte integrantă din legislația portugheză.
- Normele prevăzute în convențiile internaționale ratificate sau aprobate în mod corespunzător intră în vigoare în dreptul intern portughez în urma publicării lor oficiale și rămân în vigoare atât timp cât acestea sunt obligatorii la nivel internațional pentru statul portughez.
- Normele stabilite de organismele competente ale organizațiilor internaționale la care Portugalia este parte intră în vigoare în mod direct în dreptul intern portughez, cu condiția ca acest lucru să fie stabilit în tratatele fondatoare respective.
- Dispozițiile tratatelor care reglementează Uniunea Europeană și normele stabilite de instituțiile europene, în contextul îndeplinirii atribuțiilor acestora, sunt aplicabile dreptului intern portughez, în conformitate cu dreptul Uniunii și cu respectarea principiilor fundamentale ale unui stat democratic, întemeiat pe statul de drept.

1.1 Normele de drept intern

Legile

Legile sunt o sursă imediată de drept intern. Articolul 1 alineatul (2) din Codul civil portughez consideră ca fiind legi toate dispozițiile generale stabilite de organismele competente ale statului. Articolul 112 alineatul (1) din Constituția portugheză prevede că legile, decretele-lege și decretele legislative regionale sunt acte legislative.

Uzanța

Uzanța poate fi considerată, din punct de vedere juridic, drept sursă de drept intern atunci când sunt respectate următoarele două condiții:

- aceasta nu contravine principiilor bune-credințe și
- este stabilită prin lege (articolul 3 alineatul (1) din Codul civil portughez).

Echitatea

Instanțele portugheze pot soluționa un litigiu în conformitate cu principiul echității numai în una dintre următoarele circumstanțe:

- atunci când legislația permite acest lucru [articolul 4 litera (a) din Codul civil portughez] sau
- atunci când părțile convin asupra acestui lucru, iar raportul juridic poate fi instituit în cazul lor [articolul 4 litera (b) din Codul civil portughez] sau
- atunci când părțile au convenit asupra unei măsuri reparatorii echitabile în prealabil [articolul 4 litera (c) din Codul civil portughez].

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convențiile din cadrul Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat

Portugalia face obiectul a 26 de convenții de la Haga:

1. Convenția privind procedura civilă (Haga, 1954)

A se vedea: [aici](#)

2. Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere față de copii (Haga, 1956)

A se vedea: [aici](#)

3. Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de obligații de întreținere a copiilor (Haga, 1958)

A se vedea: [aici](#)

4. Convenția privind competențele autorităților și legea aplicabilă cu privire la protecția sugarilor (Haga, 1961)

A se vedea: [aici](#)

5. Convenția privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare (Haga, 1961)

A se vedea: [aici](#)

6. Convenția privind suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine (Haga, 1961)

A se vedea: [aici](#)

7. Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (Haga, 1965)

A se vedea: [aici](#)

8. Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială (Haga, 1971)

A se vedea: [aici](#)

9. Protocolul suplimentar la Convenția de la Haga privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă sau comercială (Haga, 1971)

A se vedea: [aici](#)

10. Convenția privind recunoașterea divorțurilor și a separărilor legale (Haga, 1970)

A se vedea: [aici](#)

11. Convenția privind legea aplicabilă accidentelor rutiere (Haga, 1971)

A se vedea: [aici](#)

12. Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială (Haga, 1970)

A se vedea: [aici](#)

13. Convenția privind administrarea internațională a succesiunilor (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

14. Convenția privind legea aplicabilă în materie de responsabilitate pentru produse (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

15. Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de obligații de întreținere (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

16. Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (Haga, 1973)

A se vedea: [aici](#)

17. Convenția privind legea aplicabilă regimurilor matrimoniale (Haga, 1978)

A se vedea: [aici](#)

18. Convenția privind celebrarea și recunoașterea valabilității căsătoriilor (Haga, 1978)

A se vedea: [aici](#)

19. Convenția privind legea aplicabilă reprezentării (Haga, 1978)

A se vedea: [aici](#)

20. Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii (Haga, 1980)

A se vedea: [aici](#)

21. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale (Haga, 1993)

A se vedea: [aici](#)

22. Convenția privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor (Haga, 1996)

A se vedea: [aici](#)

23. Convenția privind protecția internațională a adulților (Haga, 2000)

A se vedea: [aici](#)

24. Convenția privind acordurile de alegere a forului (Haga, 2005)

A se vedea: [aici](#)

25. Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei (Haga, 2007)

A se vedea: [aici](#)

26. Protocolul privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere (Haga, 2007)

A se vedea: [aici](#)

Convențiile Comisiei Internaționale de Stare Civilă (CIEC)

Portugalia face obiectul a 10 convenții ale CIEC

Aceste convenții pot fi găsite [aici](#)

1. Convenția cu privire la eliberarea unor extrase ale actelor de stare civilă destinate utilizării în străinătate (Paris, 27 septembrie 1956). Aprobată prin: Legea nr. 33/81, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 196 din 27.8.1981

A se vedea: [aici](#)

2. Convenția privind eliberarea gratuită și scutirea de obligația de legalizare a copiilor actelor de stare civilă (Luxemburg, 26 septembrie 1957). Aprobată prin: Legea nr. 22/81, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 189 din 19.8.1981

A se vedea: [aici](#)

3. Convenția privind schimbul internațional de informații referitoare la starea civilă (Istanbul, 4 septembrie 1958). Aprobată prin: [aici](#) **Decretul-lege nr. 39/80**, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 145 din 26.6.1980

A se vedea: [aici](#)

4. Convenția privind schimbarea numelui și a prenumelui (Istanbul, 4 septembrie 1958). Aprobată prin: Rezoluția Adunării Republicii nr. 5/84, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 40 din 16.2.1984

A se vedea: [aici](#)

5. Convenția de extindere a competenței autorităților abilitate să primească declarații de recunoaștere a copiilor naturali (Roma, 14 septembrie 1961). Aprobată prin: Rezoluția Adunării Republicii nr. 6/84, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 50 din 28.2.1984

A se vedea: [aici](#)

6. Convenția internațională referitoare la eliberarea extraselor multilingve ale actelor de stare civilă (Viena, 8 septembrie 1976). Aprobată prin: Decretul guvernamental nr. 34/83, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 109 din 12.5.1983

A se vedea: [aici](#)

7. Convenția internațională referitoare la eliberarea extraselor multilingve ale actelor de stare civilă (Viena, 8 septembrie 1976). Aprobată prin: Decretul guvernamental nr. 34/83, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 109 din 12.5.1983

A se vedea: [aici](#)

8. Convenția privind scutirea de la legalizarea anumitor acte și documente (Paris, 15 septembrie 1977). Aprobată prin:

Decretul-lege nr. 135/82, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 292 din 20.12.1982

A se vedea: [aici](#)

9. Convenția privind legislația aplicabilă numelor de familie și numelor de botez (München, 5 septembrie 1980). Aprobată prin: Rezoluția Adunării Republicii nr. 8/84, publicată în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 54 din 3.3.1984

A se vedea: [aici](#)

10. Convenția cu privire la eliberarea certificatului de capacitate matrimonială (München, 5 octombrie 1980). Aprobată prin: Decretul guvernamental nr. 40/84, publicat în Monitorul Oficial portughez, seria I, nr. 170 din 24.7.1984

A se vedea: [aici](#)

Alte convenții multilaterale relevante cu caracter obligatoriu pentru Portugalia:

Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale (Stockholm, 1967)

A se vedea: [aici](#) și [aici](#)

Convenția ONU din 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul din 1967 la aceasta

A se vedea: [aici](#) și [aici](#)

Protocol: [aici](#)

Convenția referitoare la legea uniformă a cambiei și biletului la ordin și Convenția pentru reglementarea anumitor conflicte de legi privind cambiile și biletele la ordin (Haga, 1930)

A se vedea: [aici](#)

Convenția de stabilire a unei legi uniforme privind cecurile și Convenția pentru reglementarea anumitor conflicte de legi privind cecurile (Geneva, 1931)

A se vedea: [aici](#)

Convenția de la Washington din 1973 privind legea uniformă asupra formei testamentului internațional, la care Portugalia este parte, aderare aprobată în temeiul Decretului-lege nr. 252/75

A se vedea: [aici](#)

Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine (New York, 1958)

A se vedea: [aici](#)

Convenția Lugano II privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (Decizia 2009/430/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2008)

A se vedea: [aici](#)

Decizie: [aici](#)

Convenția din 1980 privind transporturile internaționale feroviare, astfel cum a fost modificată prin Protocolul de la Vilnius din 1999

A se vedea: [aici](#)

Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, semnată la Londra în 1970

A se vedea: [aici](#)

Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice – Convenția de la Istanbul din 2011

A se vedea: [aici](#)

Convenția Națiunilor Unite privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate - Convenția de la New York din 1956

A se vedea: [aici](#) și [aici](#)

1.3 Principalele convenții bilaterale

Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și Republica Angola, semnat la Luanda (1995)

A se vedea: [aici](#)

Acordul privind cooperarea juridică între Republica Portugheză și Republica Guineea-Bissau, semnat la Bissau (1988)

A se vedea: [aici](#)

Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și Republica Populară Mozambic, semnat la Lisabona (1990)

A se vedea: [aici](#)

Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și São Tomé și Príncipe (1976)

A se vedea: [aici](#)

Acord privind obținerea pensiei de întreținere între Portugalia și Cabo Verde (1982)

A se vedea: [aici](#)

Acordul privind cooperarea juridică și judiciară între Republica Portugheză și Cabo Verde (2003)

A se vedea: [aici](#)

Acordul între Guvernul Republicii Portugheze și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru recuperarea creanțelor de întreținere (2000)

A se vedea: [aici](#)

Convenția dintre Republica Portugheză și Luxemburg privind asistența juridică în materie de custodie și drepturi de acces (1992)

A se vedea: [aici](#)

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

Atunci când o normă privind conflictul de legi face trimitere la o lege străină, acest lucru se referă numai la aplicarea dispozițiilor de drept intern în statul respectiv; acest lucru nu înseamnă că instanțele din statul respectiv au competență în acest sens. Singura excepție este atunci când legea străină este contrară unui precept specific (articolul 16 din Codul civil portughez).

Aplicarea legii străine se limitează la normele sistemului judiciar străin care fac parte din regimul care reglementează domeniul de drept care face obiectul normei privind conflictul de legi (de exemplu, succesiuni, familie, obligații, drepturi reale) (articolul 15 din Codul civil portughez).

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În Portugalia, instanța nu este supusă cererilor formulate de părți cu privire la cercetarea, interpretarea și aplicarea normelor de drept [articolul 5 alineatul (3) din Codul de procedură civilă portughez]. Din acest principiu general rezultă că instanța națională aplică normele privind conflictul de legi din proprie inițiativă.

2.2 Retrimiteria

În Portugalia, există trei norme esențiale în ceea ce privește *retrimiterea*:

o normă care prevede *retrimiterea* la legea unui alt stat (articolul 17 din Codul civil portughez)

o normă care prevede *retrimiterea* la legea portugheză (articolul 18 din Codul civil portughez)

o normă care reglementează cazurile în care nu este permisă *retrimiterea* (articolul 19 din Codul civil portughez).

Retrimiteria la legea unui alt stat

În Portugalia, instanța poate recurge la legea unui alt stat.

Retrimiteria la legea unui alt stat poate fi efectuată atunci când norma portugheză privind conflictul de legi face trimitere la legea unui alt stat, iar respectivul stat este considerat competent cu privire la tratarea cauzei [articolul 17 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Retrimiteria încetează în cazul în care:

legea străină la care face trimitere norma portugheză privind conflictul de legi este și legea personală și

partea interesată își are reședința obișnuită în Portugalia sau

își are reședința într-o țară ale cărei norme privind conflictul de legi prevăd că sunt aplicabile legile statului de cetățenie [articolul 17 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Cu toate acestea, *retrimiterea* este întotdeauna posibilă în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele două condiții:

cauzele privesc tutela, curatela, raporturile patrimoniale dintre soți, răspunderea părintească, relațiile dintre persoana care adoptă și persoana adoptată sau succesiunile pentru cauză de moarte și

legea străină specificată de norma portugheză privind conflictul de legi face trimitere la legea locului în care sunt situate bunurile imobile, iar aceasta este considerată aplicabilă. [articolul 17 alineatul (3) din Codul civil portughez].

Retrimiteria la legea portugheză

Există *retrimitere* la legea portugheză în cazul în care norma portugheză privind conflictul de legi face trimitere la legea unui alt stat care, la rândul său, are o normă privind conflictul de legi care face trimitere înapoi la legea portugheză. În acest caz, se aplică legea portugheză [articolul 18 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Cu toate acestea, în chestiuni legate de **statutul personal**, *retrimiterea* la legea portugheză este permisă numai în cazul în care este îndeplinită următoarea cerință suplimentară:

partea interesată își are reședința obișnuită pe teritoriul portughez sau

legea din țara de reședință a părții interesate prevede că legea portugheză este aplicabilă [articolul 18 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Cazuri în care retrimiterea nu este permisă

Niciunul dintre tipurile de *retrimitere* menționate mai sus nu este permis în următoarele cazuri:

atunci când *retrimiterea* invalidează sau face inopozabilă o tranzacție care ar fi valabilă în cazul în care s-ar aplica pur și simplu norma portugheză privind conflictul de legi (fără *retrimitere*) [articolul 19 alineatul (1) din Codul civil portughez]

atunci când *retrimiterea* are drept rezultat nelegitimitatea unei situații care, în alte condiții, ar fi legitimă [articolul 19 alineatul (1) din Codul civil portughez]

atunci când părțile interesate au specificat legea străină aplicabilă, în cazul în care acest lucru este permis [articolul 19 alineatul (2) din Codul civil portughez].

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Factorul de legătură este o circumstanță de fapt sau de drept, prevăzută de norma privind conflictul de legi, care servește drept bază pentru specificarea legii aplicabile. În funcție de caz, acesta poate fi, de exemplu, cetățenia sau locul unde a avut loc o tranzacție, unde a fost creată o operă de creație intelectuală, unde a fost înregistrat un drept, unde sunt localizate bunurile sau unde persoana interesată își are reședința.

Sistemul judiciar portughez introduce cel puțin două limitări în ceea ce privește schimbările aduse factorului de legătură:

Sustragerea frauduloasă de la aplicarea legii - o modificare a factorului de legătură care rezultă dintr-o situație de fapt sau de drept creată de părțile interesate pentru a evita aplicarea unei legi care ar fi aplicabilă în caz contrar este considerată lipsită de relevanță (articolul 21 din Codul civil portughez).

Vârsta majoratului – atinsă conform legii personale precedente, nu este afectată de o modificare a legii personale (articolul 29 din Codul civil portughez).

În cazul în care este imposibil să se stabilească factorul de legătură de care depinde specificarea legii aplicabile, se utilizează legea aplicabilă de regulă (articolul 23 din Codul civil portughez).

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Încălcarea ordinii publice

Dispozițiile legii străine specificate de norma privind conflictul de legi nu se aplică în cazul în care acestea încalcă principiile fundamentale ale ordinii publice internaționale a statului portughez [articolul 22 alineatul (1) din Codul civil portughez]. În acest caz, se aplică alte dispoziții ale legii străine, care sunt considerate mai adecvate sau, ca alternativă, normele de drept intern portughez [articolul 22 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Convențiile internaționale și legislația UE

În cazul în care convențiile internaționale care sunt obligatorii pentru statul portughez sau legislația UE prevăd norme privind legea aplicabilă care diferă de cele prevăzute în normele naționale privind conflictul de legi, respectivele norme naționale nu se aplică.

2.5 Proba legii străine

Orice persoană care invocă o lege străină are sarcina de a dovedi existența și conținutul acesteia. Cu toate acestea, instanța trebuie să încerce să dobândească cunoștințe despre legea străină, din proprie inițiativă. Legea străină este interpretată în contextul sistemului de care aparține și în conformitate cu normele de interpretare stabilite de acesta [articolul 23 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Pentru a obține informații privind legea străină în materie civilă și comercială, se poate face trimitere la cele două convenții la care Portugalia este parte:

Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin (Londra, 1968)

Convenția în domeniul informației privind aspectele juridice referitoare la legea în vigoare și aplicarea acesteia (Brasilia, 1972)

În cazul în care nu este posibil să se verifice conținutul legii străine, se utilizează legea care ar fi aplicabilă, în caz contrar [articolul 23 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), legea aplicabilă obligațiilor contractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 593/2008 din 17 iunie 2008 (Regulamentul Roma I), care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Danemarca este singurul stat membru al UE pentru care nu se aplică Regulamentul (CE) nr. 593/2008 din 17 iunie 2008. Aceasta continuă să facă obiectul Convenției de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. În Danemarca, legea aplicabilă obligațiilor contractuale este stabilită în conformitate cu Convenția de la Roma din 1980, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Aspectele legate de confirmarea, interpretarea și întocmirea unei declarații de intenție și de lipsa unui testament sau viciile unui testament sunt reglementate: de legea aplicabilă fondului tranzacției [articolul 35 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Valoarea unui comportament ca declarație de intenție este stabilită:

de legea reședinței obișnuite comune a declarantului și a destinatarului declarației, sau, în lipsa acesteia, de legea locului unde a avut loc comportamentul.

Valoarea tăcerii ca modalitate de declarare este stabilită:

de legea reședinței obișnuite comune a declarantului și a destinatarului declarației, sau, în lipsa acesteia, de legea locului unde a fost primită propunerea [articolul 35 alineatele (2) și (3) din Codul civil portughez].

Forma declarației de intenție este reglementată:

de legea aplicabilă fondului tranzacției sau

de legea în vigoare în locul unde este întocmită declarația sau

de legea statului menționat de norma privind conflictul de legi în vigoare în locul unde este întocmită declarația [articolul 36 alineatele (1) și (2) din Codul civil portughez].

NB:

Alternativelor 2) și 3) sunt admisibile numai în cazul în care legea care reglementează fondul tranzacției nu prevede nulitatea sau inaplicabilitatea declarației în caz de neconformitate cu o anumită formă, chiar dacă tranzacția este încheiată în străinătate.

Legea aplicabilă reprezentării juridice este:

legea care reglementează raportul juridic din care decurge competența de reprezentare (articolul 37 din Codul civil portughez).

Legea aplicabilă reprezentării persoanelor juridice de către organismele lor statutare este:

legea personală relevantă.

Reprezentarea voluntară este reglementată după cum urmează:

Legea statului în care sunt exercitate competențele de reprezentare reglementează existența, prelungirea, modificarea, efectele și încetarea competențelor de reprezentare [articolul 39 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Legea statului în care își are reședința obișnuită persoana reprezentată se aplică în cazul în care reprezentantul își exercită competențele într-un alt stat decât cel indicat de persoana reprezentată și dacă acest lucru este cunoscut de către partea terță cu care aceasta încheie un contract [articolul 39 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Legea locului în care se află sediul social al reprezentantului se aplică în cazul în care reprezentantul în cauză își exercită reprezentarea în mod profesional, iar acest lucru este cunoscut de partea terță contractantă [articolul 39 alineatul (3) din Codul civil portughez].

Legea locului în care este situat bunul imobil se aplică atunci când reprezentarea se referă la dispunerea de bunul în cauză sau administrarea acestuia [articolul 39 alineatul (3) din Codul civil portughez].

Termenele de prescripție și confiscarea sunt reglementate:

de legea aplicabilă dreptului la care se referă acestea (articolul 40 din Codul civil portughez).

Obligațiile care decurg din tranzacțiile juridice și fondul tranzacției sunt reglementate:

I. de legea pe care părțile contractante o aleg sau pe care o au în vedere [articolul 41 alineatul (1) din Codul civil portughez], cu condiția să fie îndeplinită una dintre condițiile următoare:

aplicabilitatea acesteia corespunde unui interes deosebit al declaranților sau

aceasta este legată de unul dintre aspectele tranzacției care se încadrează în domeniul de aplicare a dreptului internațional privat [articolul 41 alineatul (2) din Codul civil portughez].

II. În cazul în care părțile nu stabilesc legea aplicabilă, aceasta se stabilește după cum urmează:

legea reședinței obișnuite a declarantului, în cazul unei tranzacții unilaterale;

legea reședinței obișnuite comune a părților, în cazul unui contract [articolul 42 alineatul (1) din Codul civil portughez].

III. În cazul unui contract în care părțile nu au stabilit legea aplicabilă și acestea nu au o reședință obișnuită comună, trebuie făcută o distincție între două situații:

contractele cu titlu gratuit, pentru care legea aplicabilă este legea reședinței obișnuite a părții contractante care a acordat beneficiul;

contractele oneroase, pentru care legea aplicabilă este legea locului unde au fost încheiate acestea [articolul 42 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă gestionării activității este:

legea aplicabilă în locul unde se desfășoară activitatea principală a administratorului (articolul 43 din Codul civil portughez).

Legea aplicabilă în cazul îmbogățirii fără justă cauză este:

legea pe care s-a bazat transferul de active în favoarea părții îmbogățite.

3.2 Obligații extracontractuale

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), legea aplicabilă obligațiilor necontractuale este stabilită în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 864/2007 din 11 iulie 2007 (Regulamentul Roma II), care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Cu toate acestea, în relațiile dintre Portugalia și statele care sunt părți la Convenția de la Haga din 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere, legea aplicabilă în astfel de cazuri este stabilită în conformitate cu convenția menționată, care prevalează asupra legilor privind conflictul de norme referitoare la aceasta prevăzute în Regulamentul Roma II (articolul 28 din Regulamentul Roma II).

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

I. Legea aplicabilă răspunderii extracontractuale bazate pe o faptă ilicită sau pe risc este după cum urmează:

a) legea statului în care a avut loc principală activitate prejudiciabilă sau

b) în cazul unei omisiuni, legea locului în care persoana responsabilă ar fi trebuit să acționeze [articolul 45 alineatul (1) din Codul civil portughez].

II. În cazul în care autorul faptei ilicite nu este considerat responsabil în temeiul legii locului în care s-a produs activitatea prejudiciabilă sau, în cazul unei omisiuni, în temeiul legii locului în care persoana în cauză ar fi trebuit să acționeze, legea aplicabilă este legea statului în care s-a produs efectul prejudiciabil, cu condiția ca următoarele două cerințe să fie îndeplinite cumulativ:

- a) legea statului în care s-a produs efectul prejudiciabil consideră că autorul faptei ilicite sau al omisiunii este responsabil și
- b) autorul faptei ilicite sau al omisiunii ar fi trebuit să prevadă prejudiciul cauzat în statul respectiv ca urmare a faptei ilicite sau a omisiunii sale [articolul 45 alineatul (2) din Codul civil portughez].

III. Normele menționate mai sus la punctele I și II nu se aplică în următoarele situații:

- a) în cazul în care autorul faptei ilicite sau al omisiunii și partea prejudiciată au aceeași cetățenie sau aceeași reședință obișnuită și se află ocazional în străinătate, legea aplicabilă este cea a cetățeniei lor sau a reședinței lor obișnuite comune, după caz;
- b) acest lucru este valabil fără a aduce atingere dispozițiilor statului respectiv care trebuie să se aplice în mod egal tuturor persoanelor [articolul 45 alineatul (3) din Codul civil portughez].

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Conceptul de lege personală

Persoane fizice:

Legea personală este cea a cetățeniei unei persoane [articolul 31 alineatul (1) din Codul civil portughez].

În cazul apatrizilor, legea personală a apatridului este cea a locului în care acesta își are reședința obișnuită [articolul 32 alineatul (1) din Codul civil portughez]. Cu toate acestea, în cazul în care apatridul este minor sau o persoană defavorizată, legea personală este cea a domiciliului său legal [articolul 32 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Persoane juridice:

Legea personală a persoanelor juridice este cea a statului în care este înregistrat sediul social principal al acestora și în care este situat sediul lor real de administrare [articolul 33 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Legea personală a persoanelor fizice reglementează:

starea civilă (articolul 25 din Codul civil portughez);

capacitatea (articolul 25 din Codul civil portughez);

începerea și încetarea personalității juridice [articolul 26 alineatul (1) din Codul civil portughez];

drepturile referitoare la personalitate - existența, protecția și restricțiile (cu condiția ca cetățeanul străin sau apatridul să nu beneficieze de niciun fel de protecție juridică nerecunoscută în temeiul legislației portugheze) (articolul 27 din Codul civil portughez);

vârsta majoratului (cu mențiunea că o modificare a legii personale nu afectează vârsta majoratului atinsă în conformitate cu legea personală anterioară) (articolul 29 din Codul civil portughez);

tutela și instituțiile similare care vizează protecția persoanelor care nu au capacitatea de a-și exercita singure drepturile (articolul 29 din Codul civil portughez).

Legea personală a persoanelor juridice reglementează:

capacitatea persoanei juridice;

constituirea, funcționarea și competențele organismelor sale;

metodele de dobândire și de pierdere a calității de membru și drepturile și obligațiile aferente;

răspunderea civilă față de terțe părți a persoanei juridice, a organelor și a membrilor săi;

transformarea, dizolvarea și încetarea persoanei juridice [articolul 33 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Transferul și fuziunea persoanelor juridice:

Transferul de la un stat la altul al sediului social al unei persoane juridice nu stinge personalitatea juridică a acesteia dacă legislațiile ambelor sedii sociale sunt de acord asupra acestui aspect.

fuziunea persoanelor juridice care intră sub incidența unor legi personale diferite este evaluată în temeiul ambelor legi [articolul 33 alineatele (3) și (4) din Codul civil portughez].

Persoanele juridice internaționale:

Legea personală este stabilită în convenția care a stat la baza constituirii lor sau în statutul acestora.

Dacă nu este cazul, legea aplicabilă este legea țării în care se află sediul social principal articolul 34 din Codul civil portughez).

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Legea aplicabilă în ceea ce privește stabilirea unei relații părinte-copil este după cum urmează:

Legea personală a părintelui la momentul stabilirii legăturii [articolul 56 alineatul (1) din Codul civil portughez]

Legea națională comună a părinților. În lipsa acesteia, legea reședinței obișnuite comune a soților sau, în lipsa acesteia, legea personală a copilului, în cazul în care acesta este copilul unei femei căsătorite, iar stabilirea relației părinte-copil se referă la tată [articolul 56 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Relațiile dintre părinți și copii sunt reglementate:

de legea națională comună a părinților sau, în lipsa acesteia,

de legea reședinței obișnuite comune a părinților; sau

în cazul în care părinții locuiesc în state diferite, de legea personală a copilului [articolul 57 alineatul (1) din Codul civil portughez].

3.4.2 Adopția

Legea aplicabilă în ceea ce privește adopția, relațiile dintre persoana care adoptă și persoana adoptată și relațiile dintre persoana adoptată și familia biologică a acesteia este după cum urmează:

legea personală a persoanei care adoptă [articolul 60 alineatul (1) din Codul civil portughez], sau

în cazul în care persoanele care adoptă sunt căsătorite sau atunci când persoana adoptată este copilul uneia dintre acestea, legea națională comună a persoanelor care adoptă sau, în lipsa acesteia,

legea reședinței obișnuite comune a persoanelor care adoptă sau, în lipsa acesteia,

legea țării cu care viața de familie a persoanelor care adoptă prezintă cele mai strânse legături [articolul 60 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Situațiile în care nu este permisă adopția:

Adopția nu este permisă în cazul în care legea aplicabilă care reglementează raporturile dintre persoana adoptată și părinții săi biologici nu recunoaște sau nu permite adopția în condițiile respective [articolul 60 alineatul (4) din Codul civil portughez].

Situațiile în care este necesar consimțământul pentru adopție sau asumarea unei relații părinte-copil:

Atunci când legea personală a persoanei adoptate prevede consimțământul acesteia [articolul 61 alineatul (1) din Codul civil portughez].

În cazul în care legea care reglementează relația dintre partea interesată și o parte terță cu care există o relație de familie sau de tutelă prevede consimțământul părții terțe [articolul 62 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Legea personală a fiecăruia dintre logodnici se aplică în ceea ce privește:

capacitatea acestora de a se căsători;

capacitatea acestora de a semna un acord prenuptțial;

normele privind absența consimțământului sau consimțământul viciat al părților contractante (articolul 49 din Codul civil portughez).

Legea aplicabilă formei căsătoriei este după cum urmează:

legea statului în care este încheiată căsătoria;

Legea națională a oricărui dintre soți, în cazul în care aceștia sunt ambii cetățeni străini care se căsătoresc în Portugalia în fața funcționarilor consulari sau diplomați respectivi și în cazul în care legea respectivă atribuie competențe egale funcționarilor consulari și diplomați portughezi [articolul 51 alineatul (1) din Codul civil portughez];

* funcționarii diplomați sau consulari ai statului portughez sau preoții catolici pot oficia căsătoria între doi cetățeni portughezi sau între un cetățean portughez și un cetățean străin în străinătate [articolul 51 alineatul (2) din Codul civil portughez];

În oricare dintre situațiile menționate la ultima liniuță, căsătoria trebuie să fie precedată de publicarea de anunțuri organizată de organismul competent, cu excepția cazului în care s-a renunțat la acest lucru [articolul 51 alineatul (3) din Codul civil portughez];

O căsătorie canonică, oficiată în străinătate, între doi cetățeni portughezi sau între un cetățean portughez și un cetățean străin este considerată o căsătorie catolică și este transcrisă în Portugalia pe baza registrelor parohiale, indiferent de forma juridică a căsătoriei [articolul 51 alineatul (4) din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă raporturilor dintre soți și modificărilor regimului matrimonial este după cum urmează:

legea națională comună [articolul 52 alineatul (1) din Codul civil portughez] sau, în lipsa acesteia,

legea reședinței obișnuite comune sau, în lipsa acesteia,

legea țării cu care viața de familie prezintă cele mai strânse legături [articolul 51 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Nu există norme naționale privind conflictul de legi care să reglementeze în mod specific cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele.

În temeiul dreptului intern, coabitarea este reglementată de Legea nr. 7/2001 din 11 mai 2001 (Protecția parteneriatelor civile), modificată ultima dată prin Legea nr. 71/2018 din 31 decembrie 2018.

Legea portugheză definește coabitarea ca fiind situația juridică a unui cuplu care, indiferent de sex, trăiește împreună ca și cum ar fi căsătorit, de peste doi ani [articolul 1 alineatul (2) din Legea privind protecția parteneriatelor civile].

În absența unei norme privind conflictul de legi care să reglementeze în mod specific coabitarea, normele privind conflictul de legi referitoare la relațiile dintre soți și la modificările aduse regimului matrimonial pot fi aplicate prin analogie. Cu toate acestea, o astfel de interpretare este supusă fluctuațiilor în jurisprudența națională.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene care participă la acest mecanism de cooperare mai strânsă, legea aplicabilă în materie de divorț și separare de drept este stabilită prin Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea aplicabilă în materie de divorț și separare de drept a persoanelor și activelor este:

legea națională comună sau, în lipsa acesteia,

legea reședinței obișnuite comune sau, în lipsa acesteia,

legea țării cu care viața de familie prezintă cele mai strânse legături [articolul 52 din Codul civil portughez, aplicabil separării judiciare a persoanelor și a bunurilor, în conformitate cu articolul 55 alineatul (1) din același cod].

Schimbarea legii aplicabile constanței căsătoriei:

În acest caz, numai un fapt care a fost relevant la momentul încheierii acesteia poate fi utilizat drept temei pentru divorț sau separare [articolul 55 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Regimul prevăzut de Protocolul de la Haga din 2007

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), legea aplicabilă obligațiilor de întreținere care decurg din relațiile de familie, relațiile părinte-copil, căsătorie sau alianță, inclusiv obligațiile de întreținere datorate copiilor ai căror părinți nu sunt căsătoriți, este stabilită în conformitate cu Protocolul de la Haga privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere din 23 noiembrie 2007, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea aplicabilă, după caz, este legea indicată mai sus:

la titlul „*Stabilirea filiației, inclusiv adopția*” în măsura în care aceasta se referă la *relațiile dintre părinți și copii și la relațiile dintre persoanele care adoptă și persoanele adoptate;*

la titlul „*Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere*” în măsura în care aceasta se referă la *relațiile dintre soți.*

În cazurile în care întreținerea este datorată pe baza altor relații de familie:

legea aplicabilă este legea personală a părților respective.

În cazurile în care întreținerea este datorată pe baza unor acte juridice:

Legea aplicabilă este legea indicată mai sus la titlul „*Obligații contractuale și acte juridice*”, în special trimiterea la *obligațiile care decurg din acte juridice și fondul tranzacției.*

În cazurile în care întreținerea este datorată pe baza unei succesiuni sau a unei dispoziții testamentare:

Legea aplicabilă este legea indicată mai jos la titlul „*Testamente și succesiuni*”.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene care participă la acest mecanism de cooperare mai strânsă, dintre care unul este Portugalia, legea aplicabilă regimurilor matrimoniale și consecințele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate sunt determinate, respectiv, de Regulamentul (UE) 2016/1103 al Consiliului și Regulamentul Consiliului (UE) 2016/1104, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea aplicabilă acordurilor prenuptiale (conținut și efecte) și regimului matrimonial (legal sau stabilit prin acord) este după cum urmează: legea națională a cuplului la momentul căsătoriei [articolul 53 alineatul (1) din Codul civil portughez]; sau, în cazul în care soții nu au aceeași cetățenie, legea reședinței obișnuite comune a soților la momentul căsătoriei; sau, în lipsa acesteia, legea primei reședințe matrimoniale [articolul 53 alineatul (1) din Codul civil portughez]; sau oricare dintre regimurile anterioare, în cazul în care se aplică o lege străină, unul dintre logodnici își are reședința obișnuită în Portugalia, iar acest lucru este convenit fără a aduce atingere drepturilor terților anterior încheierii acordului [articolul 53 alineatul (3) din Codul civil portughez]. În ceea ce privește modificările aduse regimului matrimonial, a se vedea trimiterea la *relațiile dintre soți și modificările aduse regimului matrimonial*, la punctul 3.5.1 de mai sus - „Căsătoria” (articolul 54 din Codul civil portughez).

3.7 Testamente și succesiuni

Regimul prevăzut de legislația UE

În statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit), legea aplicabilă succesiunilor se stabilește în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 650/2012, care prevalează asupra normelor naționale privind conflictul de legi indicate mai jos, în măsura în care acestea conțin dispoziții diferite.

Regulamentul UE privind succesiunea nu aduce atingere aplicării convențiilor internaționale la care Portugalia este parte la momentul adoptării sale [articolul 75 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 650/2012].

Deși Portugalia este semnatară a Convenției de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare, până în prezent (aprilie 2021) Portugalia nu a ratificat convenția și, prin urmare, nu este obligată de aceasta.

Ca atare, testamentele internaționale sunt reglementate de Convenția de la Washington din 1973 privind legea uniformă asupra formei testamentului internațional, la care Portugalia este parte, aderarea fiind aprobată în temeiul Decretului-lege nr. 252/75 din 23 mai 1975 și de normele stabilite în Codul notarilor portughezi.

Regimul prevăzut de normele naționale privind conflictul de legi

Legea personală a testatorului la momentul decesului se aplică în ceea ce privește:

succesiunea pentru cauză de moarte

competențele administratorului succesoral și ale executorului testamentului (articolul 61 din Codul civil portughez).

Legea testatorului la momentul întocmirii declarației se aplică în ceea ce privește:

capacitatea de a întocmi, de a modifica sau de a revoca o dispoziție pentru cauză de moarte [articolul 63 alineatul (1) din Codul civil portughez];

forma specială impusă de vârsta persoanei care întocmește dispoziția [articolul 63 alineatul (1) din Codul civil portughez];

interpretarea clauzelor și a dispozițiilor pentru cauză de moarte, cu excepția cazului în care se face trimitere la o altă lege [articolul 64 litera (a) din Codul civil portughez];

absența consimțământului și consimțământul viciat [articolul 64 litera (b) din Codul civil portughez];

admisibilitatea testamentelor comune [articolul 64 litera (c) din Codul civil portughez];

admisibilitatea acordurilor asupra succesiunii viitoare, fără a aduce atingere regimului menționat mai sus la titlul „Regimurile matrimoniale” [articolul 64 litera (c) din Codul civil portughez].

NB:

În caz de modificare a legii personale ulterior întocmirii unei dispoziții pentru cauză de moarte, persoana care a întocmit dispoziția pentru cauză de moarte poate în continuare să revoce dispoziția respectivă în temeiul legii personale anterioare [articolul 65 alineatul (1) din Codul civil portughez].

În ceea ce privește forma dispozițiilor pentru cauză de moarte și revocarea sau modificarea acestora, pot fi aplicate următoarele ca alternativă:

legea locului unde a fost întocmit actul; sau

legea personală a defunctului la momentul întocmirii declarației; sau

legea personală a defunctului la momentul decesului; sau

legea la care se referă norma locală privind conflictul de legi [articolul 64 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Limitări ale acestui regim:

În cazul în care neconformitatea cu forma prevăzută de legea personală a defunctului la momentul întocmirii declarației are drept rezultat invaliditatea sau inopozabilitatea declarației, trebuie respectată forma respectivă, chiar dacă declarația este întocmită în străinătate.

3.8 Proprietatea reală

Legea aplicabilă posesiei, dreptului de proprietate și altor drepturi reale este:

legea statului pe teritoriul căruia este situat bunul [articolul 46 alineatul (1) din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă stabilirii și transferului de drepturi reale asupra unor bunuri în tranzit este:

legea țării de destinație [articolul 46 alineatul (2) din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă stabilirii și transferului de drepturi reale asupra unor mijloace de transport care fac obiectul înregistrării este:

legea țării unde a avut loc înregistrarea [articolul 46 alineatul (3) din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă capacității de a stabili drepturi reale asupra unor bunuri imobile sau de a dispune de acestea este:

legea locului unde este situat bunul, cu condiția ca legea respectivă să prevadă astfel sau, în cazul în care nu prevede astfel,

legea personală respectivă [articolul 47 din Codul civil portughez].

Legea aplicabilă drepturilor de autor este:

legea locului unde o operă a fost publicată pentru prima dată sau, în cazul în care nu a fost publicată,

legea personală a autorului, fără a aduce atingere dispozițiilor legislației speciale. [articolul 48 alineatul (1) din Codul civil portughez]

Legea aplicabilă proprietății industriale:

legea țării în care aceasta a fost creată [articolul 48 alineatul (2) din Codul civil portughez].

3.9 Insolvența

Ca regulă generală, legea aplicabilă este cea a statului în care a fost inițiată procedura (articolul 276 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților).

Există excepții de la această regulă în ceea ce privește efectele declarației de insolvență, în anumite cazuri:

- contractele de muncă și raporturile de muncă sunt reglementate de legea aplicabilă contractelor de muncă (articolul 277 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților);
- în cazul drepturilor debitorului asupra unui bun imobil, a unei nave sau aeronave a cărei înscriere într-un registru public este obligatorie, legea aplicabilă este cea a statului sub a cărui autoritate este ținut registrul (articolul 278 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților);
- contractele care conferă dreptul de a dobândi drepturi reale asupra unui bun imobil sau dreptul de exploatare a bunului în cauză sunt reglementate exclusiv de legea statului pe teritoriul căruia se află bunul imobil [articolul 279 alineatul (1) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];
- drepturile vânzătorului în ceea ce privește bunurile vândute unui debitor insolubil cu rezervarea dreptului de proprietate și a drepturilor reale ale creditorilor sau ale terților asupra bunurilor debitorului care, la momentul deschiderii procedurii, erau situate pe teritoriul celui alt stat, sunt reglementate exclusiv de legea statului respectiv [articolul 280 alineatul (1) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];
- drepturile cu privire la titlurile de valoare înregistrate sau depuse sunt reglementate de legea aplicabilă transferului acestora, în temeiul articolului 41 din Codul portughez al titlurilor de valoare [articolul 282 alineatul (1) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];
- drepturile și obligațiile părților cu privire la o piață financiară sau la un sistem de plăți, astfel cum este definit la articolul 2 litera a) din Directiva 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998, sau la un sistem echivalent, sunt reglementate de legea aplicabilă acestui sistem [articolul 285 din Codul titlurilor de valoare și articolul 282 alineatul (2) din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților];
- operațiunile de vânzare și răscumpărare în sensul articolului 12 din Directiva 86/635/CEE a Consiliului din 8 decembrie 1986 sunt reglementate de legea aplicabilă acestor contracte (articolul 283 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților);
- procedurile în curs privind un bun sau un drept care face parte integrantă din masa bunurilor care fac obiectul insolvenței sunt reglementate exclusiv de legea statului în care se desfășoară procedura (articolul 285 din Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților).

Linkuri către legislația națională relevantă:

- [Constituția Portugaliei](#)
- [Codul civil portughez](#)
- [Codul notarilor portughezi](#)
- [Codul portughez de insolvență și recuperare a creanțelor societăților](#)

Notă finală

Informațiile cuprinse în această fișă informativă sunt de natură generală și nu sunt exhaustive. Acestea nu au caracter obligatoriu pentru punctul de contact, Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială, instanțe sau oricare alte persoane. Acestea nu au scopul de a înlocui consultarea legislației aplicabile în vigoare.

Ultima actualizare: 10/11/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - România

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

(selectiv)

Izvoarele interne ale dreptului internațional privat al României sunt (exemplificativ) Constituția României; Cartea a VII-a din Codul civil și codul de procedură civilă; diferite acte normative speciale care interesează dreptul internațional privat privind regimul străinilor; societățile comerciale; registrul comerțului; cetățenia.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

(selectiv)

Convențiile Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat privind procedura civilă; suprimarea supralegalizării actelor; comunicarea actelor; obținerea probelor; facilitarea accesului la justiție; aspectele civile ale răpirii de copii; protecția copiilor; adopția; alegerea forului; obligația de întreținere; recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială.

Convențiile Consiliului Europei privind arbitrajul comercial; recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de încredințare a copiilor; informații asupra dreptului străin; adopția; statutul juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei; cetățenia.

Convențiile Organizației Națiunilor Unite în materia drepturilor femeii și copilului; obținerii pensiei de întreținere în străinătate; arbitrajului; imunității; transportului; proprietății intelectuale; răspunderii delictuale; răspunderii civilă pentru daunele produse de poluare; abordajului; prescripției; contractului de vânzare-cumpărare.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Tratate privind asistența juridică în cauzele civile încheiate de România cu Albania, Algeria, Austria, Belgia, Marea Britanie, Bulgaria, Cehia, R.P.Chineză, R. P.Coreeană, Cuba, Egipt, Franța, Grecia, Italia, Macedonia, Maroc, Moldova, Mongolia, Polonia, Rusia, Serbia, Siria, Slovacia, Slovenia, Spania, Tunisia, Turcia, Ucraina, Ungaria.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

Aplicarea dreptului străin într-un raport juridic cu element de extraneitate poate fi invocată atât din oficiu de către instanța de judecată, cât și de partea interesată.

Instanța de judecată, în temeiul rolului activ, poate invoca din oficiu și pune în discuția părților aplicarea unei legi străine, în cazul în care norma conflictuală română trimite la ea. Totodată, orice parte interesată poate invoca în fața instanței legea străină, în temeiul principiului disponibilității.

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Legea străină cuprinde dispozițiile de drept material (inclusiv normele conflictuale), cu excepția situației în care părțile au ales legea străină aplicabilă; în cazul legii străine aplicabile formei actelor juridice și obligațiilor extracontractuale; în alte cazuri speciale prevăzute de convențiile internaționale la care România este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Dacă legea străină retrimite la dreptul român sau la dreptul altui stat, se aplică legea română, dacă nu se prevede expres altfel.

A se vedea art. 2559 și 2560 din Codul civil.

2.2 Retrimiteria

Legea străină cuprinde dispozițiile de drept material (inclusiv normele conflictuale), cu excepția situației în care părțile au ales legea străină aplicabilă; în cazul legii străine aplicabile formei actelor juridice și obligațiilor extracontractuale; în alte cazuri speciale prevăzute de convențiile internaționale la care România este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Dacă legea străină retrimite la dreptul român sau la dreptul altui stat, se aplică legea română, dacă nu se prevede expres altfel.

A se vedea art. 2559 și 2560 din Codul civil.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Cazurile în care se aplică întotdeauna legea veche chiar dacă punctul de legătură se schimbă sunt, exemplificativ: legea ultimei cetățenii (hotărârea prin care se constată moartea prezumată, absența sau dispariția); legea care, la data nașterii copilului, cărmuiește efectele căsătoriei părinților copilului (filiația copilului din căsătorie); legea națională a copilului de la data nașterii sale (filiația copilului din afara căsătoriei).

Cazurile în care primează legea veche față de legea nouă, chiar dacă punctul de legătură se schimbă sunt, exemplificativ: legea statului de unde a fost expediat bunul (bunul în curs de transport); legea domiciliului/sediului debitorului prestației caracteristice, la data încheierii contractului (stabilirea legăturilor cele mai strânse pe care le-ar prezenta un contract).

Cazuri în care se poate aplica fie legea nouă, fie legea veche dacă punctul de legătură se schimbă sunt, exemplificativ: legea locului situării bunului mobil în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat sau stins dreptul (constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale); legea aplicabilă la data și locul unde se îndeplinesc formele de publicitate (bunuri mobile deplasate anterior sau care vor fi deplasate ulterior pe teritoriul unei alte țări); legea statului unde bunul se află la începerea termenului de posesie sau unde a fost deplasat (uzucapiune).

Cazuri în care se aplică legea mai favorabilă dacă punctul de legătură se schimbă sunt, exemplificativ: în cazul schimbării cetățeniei raportat la dobândirea majoratului; în cazul filiației copilului din afara căsătoriei (care are două cetățenii la data nașterii).

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Aplicarea legii străine se înlătură dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român (de exemplu, dacă conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului român ori ale dreptului Uniunii Europene și cu drepturile fundamentale ale omului) sau dacă legea străină respectivă a devenit competentă prin fraudarea legii române. În cazul înlăturării aplicării legii străine, se aplică legea română.

În mod excepțional, aplicarea legii determinate potrivit normelor interne de drept internațional privat poate fi înlăturată dacă raportul juridic are o legătură foarte îndepărtată cu această lege. În acest caz, se aplică legea cu care raportul juridic prezintă cele mai strânse legături.

Dispozițiile imperative prevăzute de legea română pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate se aplică prioritar. Pot fi aplicate direct și dispozițiile imperative prevăzute de legea altui stat pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate, dacă raportul juridic prezintă strânse legături cu legea aceluiași stat, iar interesele legitime ale părților o impun.

A se vedea art. 2564 -2566 din Codul civil.

2.5 Proba legii străine

Conținutul legii străine se stabilește de instanța judecătorească prin atestări obținute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau printr-un alt mod adecvat. Partea care invocă o lege străină poate fi obligată să facă dovada conținutului ei.

A se vedea art. 2562 din Codul civil; art. 29 din Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă; Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, Londra, 1968; tratatele bilaterale încheiate cu statele menționate la 1.3.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Condițiile de fond ale actului juridic sunt stabilite de legea aleasă de părți sau de autorul său. Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a actului juridic.

În lipsa alegerii, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse (statul unde debitorul prestației caracteristice sau autorul actului are, la data încheierii actului, reședința obișnuită sau sediul social), iar, dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic a fost încheiat.

Condițiile de formă ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cărmuiește fondul. Actul se consideră valabil dacă îndeplinește condițiile prevăzute de una dintre legile următoare: legea locului unde a fost întocmit; legea cetățeniei sau legea reședinței obișnuite a persoanei care l-a consimțit; legea aplicabilă potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic.

Legea aplicabilă obligațiilor contractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene, iar, în materiile care nu intră sub incidența acestora, sunt aplicabile dispozițiile interne privind legea aplicabilă actului juridic, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

A se vedea art. 2640-2646 din Codul civil.

3.2 Obligații extracontractuale

Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene, iar, în materiile care nu intră sub incidența acestora, se aplică legea care cărmuiește fondul raportului juridic preexistent între părți, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Pretențiile de reparații întemeiate pe o atingere adusă vieții private sau personalității sunt cărmuite, la alegerea persoanei lezate, de legea statului: reședinței obișnuite a persoanei lezate; în care s-a produs rezultatul păgubitor; în care autorul daunei își are reședința obișnuită ori sediul social.

Dreptul la replică împotriva atingerilor aduse personalității este supus legii statului în care a apărut publicația sau de unde s-a difuzat emisiunea.

A se vedea art. 2641 și art. 2642 din Codul civil.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Numele persoanei este cărmuit de legea sa națională. Stabilirea numelui copilului la naștere este cărmuită, la alegere, fie de legea statului a cărui cetățenie comună o au atât părinții, cât și copilul, fie de legea statului unde copilul s-a născut și locuiește de la naștere.

Domiciliul persoanei este supus legii naționale.

Starea civilă și capacitatea persoanei fizice sunt cărmuite de legea sa națională. Incapacitățile speciale referitoare la un anumit raport juridic sunt supuse legii aplicabile aceluiași raport juridic. Începutul și încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Măsurile de ocrotire a persoanei cu capacitate deplină de exercițiu sunt supuse legii statului unde aceasta își are reședința obișnuită la data instituirii tutelei sau la data luării unei alte măsuri de ocrotire.

A se vedea art. 2570, 2572 – 2576, 2578 – 2579 din Codul civil.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Filiația copilului din căsătorie se stabilește potrivit legii care, la data nașterii, cărmuiește efectele generale ale căsătoriei părinților săi. Dacă, înainte de nașterea copilului, căsătoria părinților a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cărmuiește efectele. Aceasta se aplică și tăgăduirii paternității copilului născut din căsătorie, precum și dobândirii numelui de către copil.

Filiația copilului din afara căsătoriei se stabilește potrivit legii naționale a copilului de la data nașterii, care se aplică recunoașterii filiației și efectelor ei și contestării recunoașterii filiației. Dacă copilul are mai multe cetățenii, altele decât cea română, se aplică legea cetățeniei care îi este cea mai favorabilă.

A se vedea art. 2603-2606 din Codul civil.

3.4.2 Adopția

Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului și a celui ce urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate. Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sau dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt sunt cele stabilite de legea care cărmuiește efectele generale ale căsătoriei.

Efectele adopției, relațiile dintre adoptator și adoptat și desfacerea adopției sunt guvernate de legea națională a adoptatorului, iar în cazul în care ambii soți sunt adoptatori, se aplică legea care guvernează efectele generale ale căsătoriei.

Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

A se vedea art. 2607-2610 din Codul civil.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la momentul celebrării căsătoriei.

Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează.

Legea care reglementează cerințele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulității căsătoriei și efectelor acestei nulități.

Efectele generale ale căsătoriei sunt supuse legii reședinței obișnuite comune a soților, iar în lipsă, legii cetățeniei comune a soților. În lipsa cetățeniei comune, se aplică legea statului pe teritoriul căruia căsătoria a fost celebrată.

A se vedea art. 2585-2589 din Codul civil.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

România aplică Regulamentul Roma III.

În dreptul intern soții pot alege de comun acord una dintre următoarele legi aplicabile divorțului: legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data convenției de alegere a legii aplicabile; legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre ei mai locuiește acolo la data convenției de alegere a legii aplicabile; legea statului al cărui cetățean este unul dintre soți; legea statului pe teritoriul căruia soții au locuit cel puțin 3 ani; legea română.

Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului se poate încheia sau modifica cel mai târziu până la data sesizării autorității competente să pronunțe divorțul. Cu toate acestea, instanța judecătorească poate să ia act de acordul soților cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate.

În lipsa alegerii legii de către soți, legea aplicabilă divorțului este: legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data introducerii cererii de divorț; în lipsa reședinței obișnuite comune, legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre soți mai are reședința obișnuită pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divorț; în lipsa acesteia, legea cetățeniei comune a soților la data introducerii cererii de divorț; în lipsa cetățeniei comune a soților, legea ultimei cetățenii comune a soților, dacă cel puțin unul dintre ei a păstrat această cetățenie la data introducerii cererii; legea română, în toate celelalte cazuri.

Legea care cărmuiește divorțul se aplică în mod corespunzător și separației de corp.

A se vedea art. 2597-2602 din Codul civil.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Legea aplicabilă obligației de întreținere se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene (art. 2612 din Codul civil).

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Legea aplicabilă regimului matrimonial este legea aleasă de soți (reședința obișnuită a unuia din soți la data alegerii; cetățeniei oricărui soț la data alegerii; primei reședințe obișnuite comune după celebrarea căsătoriei). Aceasta cărmuiește măsurile de publicitate și opozabilitate față de terți și, alternativ cu legea locului încheierii, condițiile de formă cerute pentru încheierea convenției matrimoniale.

Convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial se poate încheia fie înainte de celebrarea căsătoriei, fie la momentul încheierii căsătoriei, fie în timpul căsătoriei.

Condițiile de formă sunt cele prevăzute fie de legea aleasă pentru a guverna regimul matrimonial, fie de legea locului încheierii convenției de alegere. Dacă soții nu au ales legea aplicabilă regimului lor matrimonial, acesta este supus legii aplicabile efectelor generale ale căsătoriei.

A se vedea art. 2590-2596 din Codul civil.

3.7 Testamente și succesiuni

România aplică Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

În dreptul intern, legea statului pe teritoriul căruia defunctul a avut, la data morții, reședința obișnuită cărmuiește moștenirea.

O persoană poate să aleagă, ca lege aplicabilă moștenirii, legea statului a cărui cetățenie o are. În cazul alegerii legii aplicabile aceasta cărmuiește existența și validitatea consimțământului exprimat prin declarația de alegere a legii aplicabile.

Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt considerate valabile dacă actul respectă condițiile de formă aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform: legii naționale a testatorului; legii reședinței obișnuite; legii locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat; legii situării imobilului sau legii instanței sau a organului care îndeplinește procedura de transmitere a bunurilor moștenite.

Dacă, conform legii aplicabile moștenirii, succesiunea este vacantă, bunurile situate/aflate pe teritoriul României sunt preluate de statul român în temeiul legii române privitoare la atribuirea bunurilor unei succesiuni vacante.

A se vedea art. 2633-2636 din Codul civil.

3.8 Proprietatea reală

Legea locului situației/afilării bunului (lex rei sitae) reglementează, exemplificativ: posesia, dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale; (la începerea termenului de posesie) uzucapiunea; (în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, a modificat sau a stins dreptul respectiv) constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care și-a schimbat așezarea; (la data încheierii contractului de ipotecă mobilă) condițiile de validitate, publicitatea și efectele ipotecii mobiliare; formele de publicitate și cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil; (la momentul furtului/exportului sau la momentul revendicării) revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal.

Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expedit.

Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse: legii pavilionului pe care îl arborează nava sau legii statului de înmatriculare a aeronavei; legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare și rutiere din patrimoniul ei.

Emiterea de acțiuni sau obligațiuni, nominative sau la purtător, este supusă legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente.

Nașterea, conținutul și stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creație intelectuală sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru întâia oară adusă la cunoștința publicului.

Nașterea, conținutul și stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit ori de înregistrare.

A se vedea art. 2613-2632 din Codul civil.

3.9 Insolvența

Dispoziții privind legea aplicabilă se regăsesc în Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, care facilitează aplicarea Regulamentului (UE) 2015/848 privind procedurile de insolvență.

Ultima actualizare: 08/08/2022

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Slovenia

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Legislația de bază care stabilește normele generale de drept internațional privat este Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia [*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*; abreviat ZMZPP, Jurnalul Oficial al Republicii Slovenia (*Uradni list RS*) nr. 56/99]. Conflictele de legi specifice sunt reglementate de legi pe diferite teme (de exemplu, Legea privind operațiunile financiare, procedurile de insolvență și dizolvarea obligatorie (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*; abreviată ZFPPIPP).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convențiile care sunt ratificate și publicate în Republica Slovenia sunt direct aplicabile și prevalează asupra legilor naționale. Normele privind conflictul de legi fac obiectul Regulamentului (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I), care se referă la statele membre care au obligația să respecte modificările aduse Convenției de la Roma din 19 iunie 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și al Regulamentului nr. 864/2007 (Roma II) al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II). Normele privind conflictul de legi sunt cuprinse, de asemenea, în convențiile multilaterale adoptate de [Convenția de la Haga](#) de drept internațional privat, la care Republica Slovenia este parte semnatară.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Normele privind conflictul de legi sunt cuprinse, de asemenea, în convențiile bilaterale privind asistența juridică încheiate cu Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Franța, Ungaria, Mongolia, Polonia, România, Federația Rusă și Slovacia. Lista acestor convenții este disponibilă pe [paginile web ale ministerului](#).

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Un judecător este obligat să respecte legea care reglementează conflictul de legi, însă părțile sunt libere să convină asupra legii aplicabile raportului lor juridic. Într-un astfel de caz, se va aplica legea aleasă de părți. În plus, legea care s-ar aplica în mod normal, în conformitate cu Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia, nu s-ar aplica în cazul în care, pe baza tuturor circumstanțelor, este evident că nu există nicio legătură semnificativă între legea care urmează să fie aplicată și raportul juridic în discuție, dar există o legătură mult mai apropiată cu o altă lege.

2.2 Retrimiteria

Doctrina retrimiterii este prevăzută la articolul 6 din Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia, care stipulează că, în cazul în care, atunci când se stabilește legea aplicabilă, normele unui stat străin indică legislația slovenă, aceasta se aplică fără a mai lua în considerare instrucțiunile slovene referitoare la legea aplicabilă. Această dispoziție nu se aplică în cazul în care părțile aleg legea aplicabilă.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

O normă specifică privind conflictul de legi care reglementează factorii de legătură variabili, definește, de obicei, și momentul în care trebuie să se aplice o astfel de normă. Anumiți factori de legătură se referă la momentul care este decisiv în selectarea legii aplicabile stabilite în norma privind conflictul de legi (de exemplu, cetățenia unui testator la momentul întocmirii unui testament) în timp ce, în alte circumstanțe, modificările circumstanței de legătură ar putea însemna că se aplică legislația dintr-un alt sistem juridic. În ceea ce privește relațiile permanente, este necesar să se aplice principiul recunoașterii drepturilor deja dobândite.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Legea aplicabilă stabilită în temeiul Legii privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia nu se aplică în cazul în care aplicarea acesteia ar fi contrară ordinii juridice slovene. Noțiunea de ordine publică este un standard juridic exprimat prin intermediul jurisprudenței. În majoritatea cazurilor, aceasta se bazează pe normele constituționale ale statului, pe principiile fundamentale ale legilor naționale și pe principiile morale.

2.5 Proba legii străine

O instanță judecătorească sau o altă autoritate competentă stabilește, din oficiu, conținutul legii străine care urmează să fie aplicată, utilizând o notificare cu privire la o lege străină a ministerului responsabil de justiție, sau examinează conținutul acesteia printr-o altă metodă adecvată. Părțile pot depune un document public sau un alt document emis de o autoritate sau o instituție străină competentă cu privire la conținutul legii străine. În cazul în care nu se poate stabili conținutul legii străine într-un anumit caz, se aplică legea slovenă.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În ceea ce privește statele membre, Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale este aplicabil în Republica Slovenia și prevalează asupra legilor naționale care reglementează dreptul material. Pentru aspectele cărora nu li se aplică regulamentul, se aplică convențiile bilaterale, dacă este cazul. În cazul în care nu există convenții bilaterale, se aplică legea națională care reglementează conflictul de legi în raporturile contractuale (Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia).

Norma generală privind conflictul de legi:

Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia prevede că legea aleasă de părțile contractante se aplică contractului acestora, cu excepția cazului în care o lege sau o convenție internațională prevede altfel. Voința părților în ceea ce privește alegerea legii aplicabile poate fi declarată în

mod expres sau dispozițiile contractuale ori alte circumstanțe pot să indice în mod clar faptul că a fost aleasă o anumită lege. Valabilitatea contractului este analizată ulterior în funcție de legea aleasă. În cazul în care părțile nu au ales legea aplicabilă, se aplică legea care prezintă cele mai strânse legături cu contractul în cauză. În cazul în care circumstanțele nu indică o altă lege, se aplică legea statului în care partea care are obligația de a executa principalele elemente ale contractului își are reședința permanentă sau locul principal de desfășurare a activității.

Legea care reglementează contractele de muncă este cea a statului în care un lucrător își prestează în mod obișnuit munca. Prin acordul referitor la aplicarea unei legi diferite în cadrul unui contract de muncă, părțile nu pot exclude dispozițiile obligatorii privind protecția drepturilor lucrătorilor cuprinse în legea statului care s-ar fi aplicat în cazul în care părțile nu ar fi ales o altă lege.

Un contract încheiat cu un consumator este un contract având ca obiect transferul de bunuri, drepturi și/sau servicii către un consumator. Un consumator este o persoană care achiziționează bunuri, drepturi sau servicii, în special pentru uz personal sau casnic. Un contract încheiat cu un consumator nu include un contract de transport sau un contract de prestare de servicii către consumator în cazul în care contractul este executat integral în afara statului în care consumatorul își are reședința permanentă. Fără a aduce atingere dispozițiilor Legii privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia, un contract încheiat cu un consumator este reglementat de legea statului în care consumatorul își are reședința, în următoarele situații: contractul a fost încheiat în condițiile unei oferte sau ale unei publicități în statul respectiv; consumatorul a luat măsurile necesare pentru a încheia contractul în statul respectiv; consumatorul este parte cocontractantă sau reprezentantul acestuia obține comanda consumatorului în statul respectiv; contractul de vânzare a fost încheiat într-un alt stat; consumatorul a efectuat comanda într-un alt stat sau călătoria a fost organizată de vânzător cu intenția de a promova încheierea unor astfel de contracte.

În scenariile de mai sus, părțile la contract nu pot conveni cu privire la aplicarea unei legi care exclude dispozițiile obligatorii privind protecția drepturilor consumatorilor care sunt aplicabile în statul în care consumatorul își are reședința permanentă.

În cazul contractelor legate de bunuri imobile, se aplică întotdeauna legea statului în care este situat bunul imobil.

În cazul în care părțile contractante nu au decis altfel, norma generală privind conflictul de legi se aplică în ceea ce privește relația dintre părțile contractante pentru a decide, de asemenea, momentul de la care persoana care a dobândit un bun mobil are dreptul la produsele și rezultatele sale și momentul de la care dobânditorul acceptă riscurile referitoare la bunul respectiv.

În plus, în cazul în care părțile contractante nu au decis altfel, metoda de livrare a bunului și măsurile necesare în cazul în care livrarea este refuzată sunt reglementate de legea statului în care trebuia livrat bunul.

În ceea ce privește efectul unei cesiuni de creanță sau al preluării unei datorii: statutul juridic al oricărui debitor sau creditor care nu sunt implicați în mod direct în cesiune sau preluare este reglementat de aceeași lege care reglementează cesiunea sau preluarea în sine.

Legea aplicabilă operațiunii principale se aplică unei operațiuni auxiliare, cu excepția cazului în care se decide altfel.

În cazul unei operațiuni juridice unilaterale, se aplică legea statului reședinței permanente sau al sediului debitorului.

3.2 Obligații extracontractuale

Cu privire la obligațiile necontractuale care nu sunt reglementate de o convenție internațională sau de Regulamentul nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Regulamentul Roma II), normele privind conflictul de legi prevăd că se aplică legislația națională.

Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia prevede că, în ceea ce privește obligațiile necontractuale, se aplică legea statului în care a fost săvârșit actul în cauză. Legea statului în care apare consecința actului respectiv se aplică în cazurile în care legea este mai favorabilă victimei, cu condiția ca victima să fi trebuit sau să fi putut să prevadă locul consecințelor. În cazul în care o astfel de lege nu prezintă o legătură strânsă cu raportul în cauză și există o legătură cu o altă lege, se aplică cealaltă lege.

În cazul în care un eveniment care generează răspunderea pentru compensații a avut loc pe o navă în largul mării sau într-o aeronavă, legea aplicabilă este prezumată a fi legea statului în care este înregistrată nava sau aeronava în cauză.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

În cazul în care un cetățean al Republicii Slovenia este, de asemenea, cetățean al unui alt stat, persoana respectivă este considerată ca fiind numai de cetățenie slovenă în sensul Legii privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia. În cazul în care o persoană nu este cetățean al Republicii Slovenia însă este cetățean al două sau mai multor state, în sensul Legii privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia, se aplică legea statului în care persoana respectivă își are reședința permanentă. În cazul în care o persoană nu are o reședință permanentă în niciunul dintre statele al căror cetățean este, în sensul Legii privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia, se aplică legea statului cu care persoana respectivă are legătura cea mai strânsă.

În cazul în care o persoană nu are cetățenie sau cetățenia sa nu poate fi stabilită, se aplică legea statului său de reședință permanentă. În cazul în care o persoană nu are o reședință permanentă sau aceasta nu poate fi stabilită, se aplică legea statului său de reședință temporară. În cazul în care nu este posibil să se stabilească nicio reședință temporară, se aplică legea slovenă.

Legea statului a cărui cetățenie o deține o persoană se aplică în ceea ce privește modificarea numelui personal.

Legea statului a cărui cetățenie o deține o persoană se aplică în ceea ce privește capacitatea persoanei fizice în cauză de a încheia contracte. În cazul în care o persoană fizică nu are capacitatea de a încheia contracte în conformitate cu legea statului al cărui cetățean este, se consideră că persoana respectivă poate încheia contracte dacă are această capacitate în temeiul legii statului unde a luat naștere obligația. Pierderea sau limitarea capacității unei persoane fizice de a încheia contracte este reglementată de legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

Numirea sau încetarea tutelei și relațiile dintre un tutore și persoana pusă sub tutelă (persoana în îngrijire) sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean este persoana în îngrijire. Măsurile de asistență medicală temporare emise cu privire la un cetățean străin sau un apatrid în Republica Slovenia sunt reglementate de legea slovenă și rămân în vigoare până când un stat competent se pronunță cu privire la măsura respectivă sau o anulează, după caz. Această normă se aplică, de asemenea, în ceea ce privește protecția proprietății unui cetățean străin sau a unui apatrid situate pe teritoriul Republicii Slovenia.

Relațiile dintre părinți și copii sunt reglementate de legea statului al cărui cetățeni sunt aceștia. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor state diferite, se aplică legea statului în care își au toți reședința permanentă. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor state diferite și nu au o reședință permanentă în același stat, se aplică legea statului al cărui cetățean este copilul.

Procedura pentru recunoașterea, stabilirea și contestarea paternității sau a maternității este reglementată de legea statului al cărui cetățean este copilul.

Obligația de a furniza întreținere rudelor de sânge, cu excepția părinților față de copii, și obligația de a furniza întreținere rudelor prin alianță (și anume, rudelor care nu sunt de sânge) sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean este persoana care solicită întreținere.

Procesul de legitimare a unui copil este reglementat de legea statului ai cărui cetățeni sunt părinții sau de legea statului părintelui în temeiul căreia adopția urmează să fie considerată valabilă, în cazul în care părinții nu sunt cetățeni ai aceluiași stat. Acceptarea legitimării de către un copil, o altă persoană sau un organism național este reglementată de legea statului al cărui cetățean este copilul.

3.4.2 Adopția

Condițiile pentru adopție și pentru încetarea adopției sunt stabilite de legea statului ai cărui cetățeni sunt persoana care adoptă și persoana adoptată. În cazul în care persoana care adoptă și cea adoptată sunt cetățeni ai unor state diferite, condițiile pentru adopție și pentru încetarea acesteia sunt reglementate în comun de statele ai căror cetățeni sunt persoanele în cauză. În cazul în care soții adoptă împreună, condițiile pentru adopție și pentru încetarea acesteia sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean este persoana adoptată și, de asemenea, de statele ale căror cetățeni sunt cei doi soți. Forma adopției este reglementată de legea statului în care a avut loc adopția. Efectele adopției sunt reglementate de legea statului ai cărui cetățeni sunt persoana care adoptă și cea adoptată la momentul acordării adopției. În cazul în care persoana care adoptă și cea adoptată sunt cetățeni ai unor state diferite, se aplică legea statului în care acestea își au reședința permanentă. În cazul în care persoana care adoptă și cea adoptată sunt cetățeni ai unor state diferite și nu au o reședință permanentă în același stat, se aplică legea statului al cărui cetățean este persoana adoptată.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

Condițiile pentru încheierea unei căsătorii sunt reglementate de legea statului ai cărui cetățeni sunt persoanele în cauză în momentul încheierii căsătoriei. Forma căsătoriei este reglementată de legea statului în care a fost încheiată căsătoria. Nulitatea unei căsătorii este reglementată de legea conform căreia a fost încheiată căsătoria, pe baza normelor privind conflictul de legi descrise mai sus.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia nu conține nicio dispoziție specială referitoare la cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună. Cu toate acestea, având în vedere faptul că urmările parteneriatelor între persoane necăsătorite/care locuiesc împreună sunt aceleași ca în cazul căsătoriei, ar putea fi posibil ca dispozițiile care reglementează căsătoria să se aplice, de asemenea, parteneriatelor între persoane necăsătorite/care locuiesc împreună.

Relațiile patrimoniale între două persoane care trăiesc în cadrul unui asemenea parteneriat sunt reglementate de legea statului ai cărui cetățeni sunt persoanele respective. În cazul în care persoanele nu au aceeași cetățenie, se aplică legea statului în care acestea își au reședința comună. Legea care reglementează relațiile patrimoniale contractuale din cadrul unui parteneriat între persoane necăsătorite/care locuiesc împreună este legea aplicabilă relației lor patrimoniale la momentul încheierii contractului.

Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia nu conține nicio dispoziție specială referitoare la parteneriatele înregistrate între persoane de același sex și la condițiile acestora. Cu toate acestea, având în vedere că urmările parteneriatelor între persoane de același sex sunt aceleași ca în cazul căsătoriei, se pot aplica aceleași dispoziții care reglementează căsătoria.

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

Divorțul este reglementat de legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți la data depunerii cererii de divorț. În cazul în care soții sunt cetățeni ai unor state diferite la data depunerii cererii de divorț, divorțul este reglementat în comun de statele ai căror cetățeni sunt cei doi soți. În cazul în care divorțul nu poate avea loc pe baza normelor precedente, divorțul este reglementat de legea slovenă, în cazul în care unul dintre soți își avea reședința permanentă în Republica Slovenia la data depunerii cererii de divorț. În cazul în care unul dintre soți este cetățean sloven, însă nu are o reședință permanentă în Slovenia, iar divorțul nu poate avea loc pe baza normelor precedente, divorțul este reglementat de legea slovenă.

Legea privind dreptul internațional privat și procedura aferentă acestuia nu conține nicio dispoziție specială referitoare la încetarea parteneriatelor între persoane de același sex. Cu toate acestea, având în vedere că urmările unui parteneriat între persoane de același sex sunt aceleași ca în cazul unei căsătorii, se pot aplica aceleași dispoziții care reglementează divorțul.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Relațiile dintre părinți și copii sunt reglementate de legea statului ai cărui cetățeni sunt aceștia. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor state diferite, se aplică legea statului în care își au toți reședința permanentă. În cazul în care părinții și copiii sunt cetățeni ai unor state diferite și nu au o reședință permanentă în același stat, se aplică legea statului al cărui cetățean este copilul.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Relațiile personale dintre soți și regimul lor matrimonial sunt reglementate de legea statului ai cărui cetățeni sunt cei doi soți. În cazul în care soții sunt cetățeni ai unor state diferite, se aplică legea statului în care aceștia au reședința permanentă. În cazul în care soții nu au aceeași cetățenie și nici o reședință permanentă în același stat, se aplică legea statului în care aceștia au avut ultima reședință comună. În cazul în care legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul acestor norme, se aplică legea cu care aceștia prezintă cea mai strânsă legătură.

Regimurile matrimoniale contractuale între soți sunt reglementate de legea statului care a reglementat relația lor personală și cea patrimonială la momentul încheierii contractului. În cazul în care legea respectivă prevede că soții pot alege o lege care să reglementeze acordurile lor patrimoniale, se aplică legea pe care o aleg soții.

În cazul în care o căsătorie este anulată sau desfăcută, aceleași norme privind conflictul de legi care se aplică regimurilor personale și patrimoniale între soți se aplică, de asemenea, în ceea ce privește regimurile personale și patrimoniale comune.

3.7 Testamente și succesiuni

Succesiunea este reglementată de legea statului al cărui cetățean era defunctul la momentul decesului. Capacitatea testamentară este reglementată de legea statului al cărui cetățean era testatorul la momentul executării testamentului.

Forma testamentului este valabilă dacă aceasta este valabilă în conformitate cu unul dintre următoarele sisteme juridice: legea statului în care a fost întocmit testamentul; legea statului al cărui cetățean era testatorul la momentul întocmirii testamentului sau în momentul decesului; legea statului în care testatorul își avea reședința permanentă la momentul întocmirii testamentului sau la momentul decesului; legea slovenă sau legea statului în care sunt situate bunurile imobile, în ceea ce privește bunurile imobile.

O formă de revocare a unui testament este valabilă dacă aceasta este valabilă în conformitate cu oricare dintre legile în temeiul cărora ar fi valabilă întocmirea testamentului, astfel cum s-a arătat mai sus.

3.8 Proprietatea reală

În ceea ce privește raporturile patrimoniale și alte drepturi asupra bunurilor, se aplică legea statului unde sunt situate bunurile respective. În ceea ce privește raporturile patrimoniale referitoare la bunuri aflate în tranzit, se aplică legea statului de destinație. În ceea ce privește raporturile patrimoniale referitoare la vehicule de transport, se aplică legea statului în care sunt situate respectivele vehicule, cu excepția cazului în care legislația slovenă prevede altfel.

3.9 Insolvența

Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență se aplică în mod direct în Slovenia în ceea ce privește aspectele care intră în domeniul său de aplicare și statele membre ale UE. În cazurile în care nu se aplică regulamentul, legea aplicabilă este legea națională

slovenă, și anume Legea privind operațiunile financiare, procedurile de insolvență și dizolvarea obligatorie (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*; abreviată ZFPPIPP, UL RS, ZFPPIPP-UPB7, nr. 63/2013)

În această lege, capitolul intitulat „Procedurile de insolvență cu un element de extraneitate” conține norme generale privind procedurile de insolvență cu un element de extraneitate, reglementează accesul creditorilor străini și al administratorilor la o instanță națională și reglementează cooperarea cu instanțele străine și cu administratorii străini. De asemenea, acesta reglementează recunoașterea procedurilor de insolvență străine și a măsurilor temporare, măsurile paralele ca urmare a insolvenței și legea aplicabilă consecințelor procedurii de insolvență.

O instanță națională care are competență în procedurile naționale de insolvență poate decide cu privire la recunoașterea unei proceduri străine și la cooperarea cu instanțele străine. Instanțele naționale locale competente să gestioneze procedurile naționale de insolvență sunt: 1. în cazul în care un debitor care este o entitate juridică națională sau un antreprenor este stabilit în Republica Slovenia: instanța pe a cărei rază teritorială este stabilit debitorul; 2. în cazul în care un debitor care este o persoană străină are o sucursală în Republica Slovenia: instanța pe a cărei rază teritorială se află locul principal de desfășurare a activității al sucursalei debitorului; 3. alte cazuri: Tribunalul districtual Ljubljana (Okrožno sodišče v Ljubljani).

În ceea ce privește legea care reglementează efectele juridice ale procedurilor de insolvență, norma generală este aceea că se aplică legea statului în care se desfășoară procedurile, cu excepția cazului în care legea prevede altfel într-o situație specifică. Legea privind operațiunile financiare, procedurile de insolvență și dizolvarea obligatorie conține norme privind legea aplicabilă în cazul contractelor care se referă la utilizarea bunurilor imobile dobândite, întrucât acestea prevăd că se aplică legea statului în care este situat bunul imobil. Se aplică norme speciale în ceea ce privește legea aplicabilă drepturilor înregistrate într-un registru (legea statului care are autorizația de a gestiona registrul), legea aplicabilă sistemelor de plată și piețelor financiare (legea statului aplicată unor astfel de sisteme de plată/piețe financiare), legea aplicabilă contractelor de compensare și contractelor de răscumpărare și legea aplicabilă contractelor de muncă.

Ultima actualizare: 17/04/2018

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Slovacia

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Principala sursă la nivel național a dreptului internațional privat în Slovacia este Legea nr. 97/1963 privind dreptul internațional privat și dreptul procedural („Legea privind dreptul internațional privat”) care, prin intermediul normelor privind conflictul de legi de la articolele 3-31, definește legea aplicabilă în domeniul juridice specifice (capacitatea juridică și acțiunile juridice, valabilitatea acțiunilor juridice, dreptul material, dreptul contractelor, dreptul muncii, dreptul succesoral și dreptul familiei). Legea privind dreptul internațional privat se aplică doar în cazul în care nu se stipulează altfel în legislația Uniunii Europene direct aplicabilă sau într-un tratat internațional obligatoriu pentru Republica Slovacă ori, mai precis, într-o lege de punere în aplicare a unui astfel de tratat. Acest lucru înseamnă că, atunci când se face referire, în cele ce urmează, la Legea privind dreptul internațional privat, trebuie avut în vedere faptul că aceasta se aplică doar în absența unei legislații internaționale sau a unei legislații a Uniunii.

Legislația slovacă conține norme independente privind conflictul de legi, de asemenea, în alte acte cu putere de lege, în afară de Legea privind dreptul internațional privat, de exemplu:

- Legea nr. 513/1991 („Codul comercial”). În afară de norma privind conflictul de legi de la articolul 22 din legea menționată, la titlul III aceasta conține dispoziții speciale privind obligațiile în cadrul comerțului internațional care trebuie aplicate în plus față de alte dispoziții în cazurile de contracte cu un element de extraneitate

- Legea nr. 311/2001 („Codul muncii”), articolul 241a alineatul (7) (legea aplicabilă pentru a stabili dacă un angajator este un angajator cu atribuții administrative în cazul în care acesta din urmă este supus unei alte legi decât cea a unui stat membru)

- Legea nr. 8/2008 privind asigurările, articolul 89 (legea aplicabilă contractelor de asigurare)

- Legea nr. 191/1950 privind cambiile și cecurile („Legea privind cambiile și cecurile”), dispoziții specifice de drept internațional privind cambiile (articolul 91 și următoarele) și cecurile (articolul 69 și următoarele).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

(a) Convenții ONU: Convenția privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate, 20.6.1956, Convenția de la Viena privind relațiile consulare, 24.4.1963

(b) Convenții ale Consiliului Europei: Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, 7.6.1968; Protocolul adițional la Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin, 15.3.1978; Convenția Europeană asupra recunoașterii și executării hotărârilor în materie de încredințare a copiilor și de restabilire a încredințării copiilor, 20.5.1980

(c) Convenții ale Conferinței de la Haga de drept internațional privat: Convenția privind procedura civilă, 1.3.1954; Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială, 18.3.1970; Convenția privind recunoașterea divorțurilor și a separărilor de drept, 1.6.1970; Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor legate de obligațiile de întreținere față de copii, 2.10.1973; Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, 15.11.1965; Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, 25.10.1980; Convenția asupra protecției copilului și cooperării în materia adopției internaționale, 29.5.1993; Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, 5.10.1961; Convenția privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, 19.10.1996; Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, 25.10.1980

(d) Tratat de unificare a normelor privind conflictul de legi: Convenția privind legea aplicabilă accidentelor rutiere, 4.5.1971; Convenția privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, 19.10.1996

(e) Tratat de unificare a normelor directe de drept material: Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, 11.4.1980; Convenția Națiunilor Unite asupra prescripției în materie de vânzare internațională de mărfuri, New York, 14 iunie 1974, modificată printr-un protocol din 11 aprilie 1980

(f) Tratat de arbitraj: Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, 10.6.1958; Convenția Europeană privind arbitrajul comercial internațional, 21.4.1961

(g) Tratat privind transportul internațional: Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele 19.5.1965; Convenția privind transporturile internaționale feroviare, 9.5.1980, astfel cum a fost modificată prin Protocolul din 20.12.1990

(h) Alte convenții de drept internațional privat semnificative din punct de vedere juridic: Modificările aduse statutului Conferinței de la Haga de drept internațional privat din 15 iulie 1955, 30.6.2005; Convenția UNIDROIT privind bunurile culturale furate sau exportate ilegal, 24.6.1995; Convenția civilă privind corupția, 4.11.1999; Acord privind transferul rămășițelor pământești, 26.10.1973

(i) Convenții obligatorii pentru Republica Slovacă privind cooperarea în chestiuni de ordin juridic: Convenția pentru soluționarea litigiilor legate de investiții între state și resortisanți ai altor state, 18.2.1965; Statutul Conferinței de la Haga de drept internațional privat (valabil de la 15 iulie 1955, modificat la 1 ianuarie 2007), 31.10.1951; Convenția privind executarea sentințelor arbitrale străine, 26.9.1927; Protocolul privind clauzele arbitrale, 24.9.1923; Convenția privind soluționarea prin arbitraj a litigiilor de drept civil rezultate din relațiile de cooperare economică și tehnico-științifică, 26.5.1972; Convenția privind recunoașterea și executarea hotărârilor legate de obligațiile de întreținere față de copii, 15.4.1958; Convenția privind statutul juridic, privilegiile și imunitățile organizațiilor economice interguvernamentale care acționează în anumite domenii de cooperare, 5.12.1980

(j) Tratatate privind drepturile de autor și dreptul industrial (cu titlu de exemplu): Convenția de la Paris privind protecția proprietății industriale, 20.3.1883; Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice, 9.9.1886

Alte convenții obligatorii pentru Republica Slovacia pot fi consultate pe site-ul web al Ministerului Afacerilor Externe și Europene din Slovacia, www.mzv.sk.

1.3 Principalele convenții bilaterale

1. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Ungară privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal, 28.3.1989
2. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei, dreptul muncii și drept penal, 21.12.1987
3. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice privind asistența juridică și relațiile juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal, 12.8.1982
4. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Austria privind relațiile juridice reciproce în materie civilă, documentele și informațiile juridice cu protocol final, 10.11.1961
5. Tratatul dintre Republica Slovacă și Republica Cehă privind asistența juridică furnizată de organele judecătorești și privind reglementarea anumitor relații juridice în materie de drept civil și penal, 29.10.1992
6. Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind reglementarea relațiilor juridice în materie de drept civil, dreptul familiei și drept penal, 20.1.1964

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorească de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Stabilirea normei juridice relevante și aplicarea acesteia în cazul unui anumit raport juridic este o chestiune care ține de autoritatea judiciară, care face acest lucru din proprie inițiativă, cu respectarea principiului conform căruia părțile la un litigiu juridic nu trebuie să invoce sau să dovedească legea care se aplică în cazul lor. În ceea ce privește aplicabilitatea, legislația slovacă face distincție între normele obligatorii privind conflictul de legi și cele implicite. Normele obligatorii privind conflictul de legi sunt norme care trebuie aplicate de către un judecător, indiferent de dorința părților sau de faptul dacă părțile au invocat acest drept. Normele implicite - specifice în materie contractuală în legislația slovacă - sunt norme de drept care pot fi anulate sau modificate de comun acord de către părțile în cauză.

2.2 Retrimiteria

Dreptul internațional privat slovac consideră retrimiteria în temeiul normelor sale privind conflictul de legi ca fiind retrimiterie la sistemul de drept în ansamblu al statului respectiv, inclusiv la normele sale privind conflictul de legi. Norma generală în Legea privind dreptul internațional privat (articolul 35) este aceea că retrimiteria poate fi acceptată în cazul în care aceasta permite o soluționare rezonabilă și echitabilă a cauzei. În ceea ce privește decizia referitoare la acceptarea sau respingerea remiterii și a transmiterii mai departe, instanța poate lua în considerare numai factorii de fapt și de drept care pot afecta alegerea legii aplicabile, însă nu și factorii care pot avea o influență asupra soluționării reale pe fond a litigiului. În legislația slovacă, retrimiteria trebuie să fie acceptată în cazurile care implică legea personală, dreptul familiei și dreptul succesoral. În materie contractuală, retrimiteria este aplicabilă numai în mod excepțional, iar în ceea ce privește cazurile de alegere a legii aplicabile, aceasta este exclusă în mod direct [articolul 9 alineatul (2) din Legea privind dreptul internațional privat]. Există o dispoziție specială în Legea privind cambiile și cecurile care prevede că retrimiteria trebuie să fie acceptată fără a mai fi nevoie ca instanța să examineze cerința referitoare la o soluționare rezonabilă și echitabilă (articolele 69 și 91 din Legea privind cambiile și cecurile).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Legislația slovacă nu conține nicio normă generală privind efectul unei modificări a factorului de legătură. În cazul în care norma slovacă privind conflictul de legi nu definește momentul aplicabil la care trebuie să fie evaluat factorul de legătură, instanțele slovace deduc acest moment prin raportare la un alt factor de legătură sau prin utilizarea jurisprudenței. Cu toate acestea, în general, momentul aplicabil este cel când apare situația juridică sau, mai exact, data la care sunt inițiate procedurile în funcție de circumstanțele specifice cazului.

Modificarea statutului este specifică bunurilor mobile. Modificarea criteriului legii aplicabile datorită localizării este reglementată de articolul 6 din Legea privind dreptul internațional privat, care face distincție între bunurile mobile ca atare (în general) și bunurile mobile care sunt transportate în temeiul unui contract (mărfuri în tranzit). În cazul bunurilor mobile ca atare, legea aplicabilă este legea locului în care s-a aflat bunul la momentul în care a avut loc faptul care a determinat apariția dreptului sau încetarea acestuia. Cu toate acestea, jurisprudența a stabilit că conținutul și efectele unui drept material dobândit în temeiul unei alte legi (și anume, transpunerea drepturilor dobândite într-o țară într-o categorie echivalentă într-o altă țară) trebuie să fie evaluate în temeiul legii noii locații (actuale) a bunului în cauză.

Factorul de legătură în cazul bunurilor transportate (în cazul în care transportul de bunuri urmează încă să aibă loc) este legea locului de unde au fost expediate bunurile. Chestiunea schimbării factorilor de legătură cu privire la bunurile mobile poate apărea, de asemenea, în ceea ce privește prescripția. În acest scop, articolul 8 din Legea privind dreptul internațional privat prevede că prescripția este reglementată de legea locului în care s-a aflat bunul la începutul termenului de prescripție. Cu toate acestea, beneficiarului prescripției nu îi este interzisă invocarea legii statului în care a avut loc prescripția în cazul în care, din momentul în care bunul s-a aflat în statul respectiv, au fost îndeplinite toate condițiile de prescripție în temeiul legii statului respectiv. În cazul în care bunul a fost relocat succesiv pe teritoriul mai multor state, condițiile vor fi evaluate fie în temeiul legii locului unde s-a aflat bunul la începutul termenului de prescripție, fie în temeiul legii locului unde s-a aflat bunul în mod continuu pe parcursul întregii perioade relevante pentru prescripție.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Norme de drept imperative și rezerva de ordine publică

Diferența fundamentală între normele imperative și rezerva de ordine publică constă în efectul acestora: normele imperative acționează ofensiv (indiferent de conținutul legii străine), în timp ce rezerva de ordine publică acționează defensiv (numai în cazul în care aplicarea legislației străine ar periclita interesele declarate). Rezerva de ordine publică nu protejează toate dispozițiile imperative din legislația slovacă, ci doar pe cele considerate a fi chestiuni fundamentale de principiu (cum ar fi principiul căsătoriei monogame).

Normele imperative sunt norme de drept naționale a căror aplicare este obligatorie; acestea trebuie să fie aplicate în orice situație, indiferent de legea în temeiul căreia urmează să fie gestionat un anumit raport juridic pe baza normelor privind conflictul de legi. În general, acestea au caracter de drept public însă pot avea, de asemenea, caracter de drept privat, în cazul în care obiectivul acestora este de a proteja un anumit interes substanțial. Aprecierea caracterului imperativ al unei anumite norme de drept este la latitudinea instanței. Legea nu le definește în mod clar: acestea sunt tipice pentru legislația

privind protecția consumatorilor, precum și pentru unele domenii care țin de dreptul muncii (de exemplu, normele privind sănătatea și siguranța la locul de muncă, programul de lucru și așa mai departe). În dreptul familiei, de exemplu, normele din Codul penal care reglementează infracțiunile împotriva familiei și tinerilor sunt norme imperative.

Rezerva de ordine publică este prevăzută la articolul 36 din Legea privind dreptul internațional privat, în temeiul căruia o dispoziție legală a unui stat străin nu poate fi aplicată în cazul în care efectul aplicării acesteia ar contraveni elementelor fundamentale ale sistemului social și de stat din Republica Slovacă și legilor sale care trebuie respectate necondiționat, indiferent de voința părților. Acest lucru înseamnă, în special, normele constituționale care consacră dreptul la un proces echitabil și principiile fundamentale de egalitate în fața legii și de interzicere a discriminării pe motiv de sex, rasă, culoare, religie, naționalitate și așa mai departe. În concordanță cu scopul legii, rezerva de ordine publică trebuie să fie aplicată cu moderație, iar în aplicarea acesteia instanța nu poate examina sau evalua dispoziția legală a statului străin, ci numai efectele pe care aplicarea acesteia le-ar avea asupra ordinii publice din Republica Slovacă.

2.5 Proba legii străine

Republica Slovacă este una dintre țările care tratează o dispoziție legală ca fiind lege și nu ca un fapt care trebuie dovedit. Prin urmare, autoritățile judiciare iau măsuri pentru a stabili care sunt dispozițiile legale din proprie inițiativă. În temeiul articolului 53 din Legea privind dreptul internațional privat, în scopul stabilirii legii străine, autoritatea judiciară întreprinde toate măsurile necesare, inclusiv obținerea conținutului legii străine, prin utilizarea resurselor proprii, prin consultarea surselor general accesibile, prin obligarea părților la procedură să furnizeze informațiile sau prin solicitarea de informații din partea Ministerului Justiției (care trebuie să dea curs unor astfel de cereri). Aceasta înseamnă că judecătorii pot, de asemenea, să își folosească propriile cunoștințe referitoare la conținutul legii străine sau să stabilească conținutul legii cu ajutorul experților în domeniul dreptului internațional privat sau al părților la procedură, sau chiar prin consultarea internetului. În cazul în care conținutul legii străine nu poate fi stabilit într-un termen rezonabil sau în cazul în care stabilirea conținutului legii străine este asociată cu obstacole majore sau este imposibilă, se aplică legislația slovacă. În cazul în care apar îndoieli la momentul stabilirii legii străine, instanțele au dreptul să solicite cooperarea Ministerului Justiției.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Obligații contractuale

Numai contractele de drept privat intră sub incidența Legii privind dreptul internațional privat, și anume contractele de drept civil, drept comercial, dreptul familiei, de angajare și alte contracte similare cu o componentă internațională. În conformitate cu principiul autonomiei de voință a părților contractante, în cazul relațiilor patrimoniale, articolul 9 din Legea privind dreptul internațional privat acordă în mod clar prioritate alegerii legii aplicabile chiar de către părțile contractante (în plus, acesta permite alegerea legii aplicabile, de asemenea, în domeniul ocupării forței de muncă). Alegerea legii este limitată numai în cazul contractelor încheiate cu consumatorii care, dacă legea aleasă nu prevede un grad suficient de protecție a consumatorilor, sunt reglementate de sistemul juridic care asigură tratamentul mai favorabil consumatorilor [articolul 9 alineatul (3) și articolul 10 alineatul (4) din Legea privind dreptul internațional privat]. În absența alegerii unei anumite legi, legislația aplicată este legislația statului care asigură soluții rezonabile pentru contractele de acest tip. În conformitate cu principiul soluționării rezonabile, articolul 10 alineatele (2) și (3) din Legea privind dreptul internațional privat oferă exemple de legi aplicabile, în general, tipurilor specifice de contracte: de exemplu, contractele de cumpărare sunt reglementate de legea locului unde vânzătorul își are sediul social. Pentru obligațiile contractuale, Legea privind dreptul internațional privat reglementează, de asemenea, efectele de drept material ale relațiilor contractuale (articolul 12), termenele de prescripție și compensarea (articolul 13), precum și acordurile pentru acte juridice unilaterale (articolul 14), adresate sau nu unei entități desemnate (factorul de legătură în astfel de cazuri fiind domiciliul debitorului).

Obligațiile contractuale în dreptul internațional privind cambiile și cecurile sunt reglementate în mod specific de Legea privind cambiile și cecurile (articolul 69 și următoarele și articolul 91 și următoarele).

Acte juridice

Aspectele referitoare la conflictul de legi în legătură cu valabilitatea actelor juridice, consecințele nulității și forma unui act juridic sunt reglementate de articolul 4 din Legea privind dreptul internațional privat. Legea aplicabilă efectelor unui act juridic este aplicabilă, de asemenea, în ceea ce privește chestiunile legate de valabilitatea și nulitatea acestuia. Legea aplicabilă este stabilită în conformitate cu normele relevante privind conflictul de legi specificate pentru actul juridic specific. Există două excepții în care valabilitatea unui act juridic și consecințele nulității acestuia nu sunt reglementate de aceeași lege ca efectele acestora, și anume în cazul în care legea prevede altfel sau atunci când acest lucru este esențial pentru o soluționare rezonabilă. În ceea ce privește forma unui act juridic, este suficient ca actul juridic să fi fost întocmit în conformitate cu legea locului unde acesta a fost sau este în curs de realizare. Prin urmare, nu este necesar să se mențină forma actului prevăzută de legea aleasă de instanță, la fel ca în cazul valabilității sale. Această normă subsidiară privind conflictul de legi nu poate fi utilizată, cu toate acestea, în cazul în care legea aplicabilă contractului aleasă de instanță impune o formă scrisă a contractului drept condiție pentru valabilitatea acestuia.

3.2 Obligații extracontractuale

Norma fundamentală privind conflictul de legi în ceea ce privește obligațiile necontractuale este articolul 15 din Legea privind dreptul internațional privat, în temeiul căreia cererile în despăgubire pentru daune suferite ca urmare a încălcării obligațiilor care rezultă din legislația cu aplicabilitate generală (delict) sau în cazurile în care legea prevede despăgubiri, indiferent de nelegalitatea acțiunii (răspunderea pentru rezultat) sunt reglementate de legea locului unde s-a produs prejudiciul sau de legea locului unde s-a produs evenimentul care a condus la dreptul la despăgubiri. Factorii de legătură aplicabili în ceea ce privește gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză etc. rezultă, *mutatis mutandis*, din articolul 15 și alte dispoziții din Legea privind dreptul internațional privat.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Normele generale privind conflictul de legi, și anume de stabilire a legii aplicabile care reglementează personalitatea juridică a unei persoane fizice, sunt prevăzute la articolul 3 din Legea privind dreptul internațional privat, conform căruia capacitatea unei persoane cu privire la drepturile și actele juridice este reglementată de legea statului al cărui cetățean este persoana în cauză. În cazul în care, un act juridic este depus în Republica Slovacă de un străin care nu are capacitatea juridică de a face acest lucru în temeiul legislației statului al cărui cetățean este acesta, este suficient dacă acesta are capacitatea de a depune actul respectiv în temeiul legislației slovace. Cu toate acestea, un astfel de act juridic ar putea să nu fie neapărat considerat valabil în temeiul legislației altor state, inclusiv al legislației țării de origine a străinului.

În temeiul legislației naționale slovace, capacitatea unei persoane fizice în ceea ce privește drepturile și obligațiile apare la naștere (orice copil conceput, dacă este născut viu, are, de asemenea, această capacitate) și încetează în momentul decesului (atunci când o persoană este declarată decedată de către o instanță). Capacitatea juridică deplină este dobândită la vârsta de 18 ani sau prin căsătorie (care este posibilă de la vârsta de 16 ani). Capacitatea juridică deplină este o condiție prealabilă pentru capacitatea procedurală, deși legea poate conferi capacitate procedurală unei părți care, în mod normal, nu ar deține această capacitate, cum ar fi un părinte minor în cadrul procedurilor de adopție atunci când acesta împlinește vârsta de 16 ani. Minorii au capacitate juridică numai pentru actele care, prin natura lor, sunt adecvate gradului de maturitate intelectuală și mentală corespunzătoare vârstei acestora. În plus față de limita de vârstă, pentru a avea capacitate juridică deplină o persoană trebuie, de asemenea, să aibă discernământ. Numai instanța poate să elimine sau să restricționeze capacitatea juridică a unei persoane.

Norme naționale speciale privind conflictul de legi referitoare la capacitatea juridică se aplică în ceea ce privește capacitatea de a încheia o căsătorie (articolul 19 din Legea privind dreptul internațional privat - a se vedea punctul 3.5), de a întocmi și de a revoca un testament (articolul 18 din Legea privind dreptul internațional privat - a se vedea punctul 3.7.) și capacitatea procedurală a străinilor (articolul 49 din Legea privind dreptul internațional privat). Normele privind conflictul de legi care reglementează capacitatea entităților juridice în temeiul legislației slovace sunt cuprinse la articolul 22 din Codul comercial, în temeiul căruia statutul personal al entităților juridice este reglementat de principiul încorporării, domeniul de aplicare al capacității acordate acestora în temeiul legii aplicabile fiind recunoscut, de asemenea, de legislația slovacă. Evaluarea capacității unei persoane de a-și asuma obligații în ceea ce privește cambiile sau securile este stabilită în Legea privind cambiile și securile, care prevede faptul că persoana este supusă legii statului a cărui cetățenie o deține.

În ceea ce privește starea civilă, termenul „domiciliu” nu este utilizat în legea slovacă drept factor de legătură și nu are același sens cu termenul slovac „reședință permanentă” (care este înregistrată în Registrul de evidență a populației din Republica Slovacă). Dreptul unei persoane la un nume este subsumat statutului personal prin analogie, legea aplicabilă fiind legea aplicabilă capacității juridice și capacității procedurale a persoanei în cauză.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

3.4.1 Stabilirea filiației

În temeiul legislației naționale, mama este femeia care a dat naștere copilului. În caz de dubii cu privire la maternitate, instanța va decide pe baza faptelor stabilite în legătură cu nașterea. Paternitatea se stabilește pe baza a trei prezumții juris tantum de paternitate, care sunt specificate în Legea nr. 36/2005 privind familia (Legea familiilor): (i) durata căsătoriei; (ii) o declarație de recunoaștere de către părinți depusă la serviciul de stare civilă, și (iii) momentul actului sexual dintre tatăl putativ și mama copilului.

Legea privind dreptul internațional privat conține norme privind conflictul de legi referitoare la stabilirea (recunoașterea sau respingerea) filiației, legate de momentul nașterii copilului. În temeiul articolului 23 din Legea privind dreptul internațional privat, legea aplicabilă este legea statului a cărui cetățenie a dobândit-o copilul prin naștere. Această lege se aplică, în special, în ceea ce privește stabilirea persoanelor care pot face obiectul unei declarații cu privire la calitatea de părinte, forma în care poate fi făcută o astfel de declarație și posibilitatea de a recunoaște paternitatea unui copil conceput. În cazul în care, la naștere, un copil dobândește mai multe cetățenii sau nu dobândește nicio cetățenie, se aplică articolul 33 din Legea privind dreptul internațional privat. În cazul în care un copil a dobândit cetățenia slovacă în acest mod însă a fost născut și locuiește în străinătate, legea aplicabilă în acest caz este legea statului în care copilul își are reședința obișnuită. În conformitate cu articolul 23 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat, în cazul în care un copil (indiferent de cetățenie) locuiește (și anume, are reședința permanentă) în Republica Slovacă la momentul stabilirii filiației, calitatea de părinte poate fi stabilită în conformitate cu legea slovacă, dacă acest lucru este în interesul superior al copilului. Această dispoziție permite ca alternativă examinarea valabilității recunoașterii în temeiul legii statului unde a fost recunoscută calitatea de părinte, și nu în temeiul legii statului de cetățenie al copilului la momentul nașterii. Cu toate acestea, pentru ca recunoașterea calității de părinte să fie valabilă, este suficient ca recunoașterea să fie în conformitate cu legea statului în care aceasta a avut loc.

3.4.2 Adopția

În temeiul Legii slovace privind familiile, adopția dă naștere unei relații între copilul adoptat și părintele adoptiv (și rudele acestuia) care este identică din punct de vedere juridic cu o familie biologică. Numai o instanță se poate pronunța cu privire la adopție, la propunerea părintelui adoptiv, care nu este necesar să fie un cetățean slovac, dar trebuie să fie înscris pe certificatul de adopție în conformitate cu Legea nr. 305/2005 privind protecția socială și juridică a copiilor și tutela socială. Numai copiii cu vârsta sub 18 ani pot fi adoptați. Legislația actuală permite adopția în comun a unui copil numai de către parteneri căsătoriți (sau de către un soț care conviețuiește cu unul dintre părinții copilului în cadrul unei căsătorii sau de către văduva/văduvul unui părinte sau părinte adoptiv). În circumstanțe excepționale, un copil poate fi adoptat, de asemenea, de o singură persoană. Adopția unui minor în străinătate necesită consimțământul Ministerului Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei din Republica Slovacă sau al unei autorități a administrației de stat desemnată de minister. O adopție poate fi anulată în baza unei hotărâri judecătorești în termen de șase luni de la pronunțarea hotărârii de adopție.

În temeiul articolului 26 din Legea privind dreptul internațional privat, adopția este reglementată de legea statului al cărui cetățean este părintele adoptiv. În cazul în care părinții adoptivi au cetățenii diferite, legea aplicabilă este legea statului în care soții au reședința obișnuită comună. În cazul în care nu există o astfel de reședință, adopția este reglementată de legea cu care soții prezintă legăturile cele mai strânse. Legea slovacă poate fi aplicată în cazul în care legea străină nu permite deloc adopția sau numai în condiții care sunt extrem de dificile, iar părintele adoptiv sau cel puțin unul dintre părinții adoptivi a trăit o perioadă îndelungată în Republica Slovacă (ceea ce în jurisprudență înseamnă cel puțin un an). În conformitate cu articolul 26a din Legea privind dreptul internațional privat, plasarea unui copil în îngrijire pre-adopție (care, în temeiul legii slovace, precede adopția) este reglementată de legea statului în care copilul are reședința obișnuită. Legea țării a cărei cetățenie o are copilul care urmează să fie adoptat se aplică atunci când se evaluează necesitatea de a solicita consimțământul copilului pentru adopție sau aprobarea altor persoane sau instituții (articolul 27 din Legea privind dreptul internațional privat). Această dispoziție se aplică, de asemenea, în cazuri similare adopției, cum ar fi recunoașterea unui copil nelegitim ca fiind legitim (care nu este recunoscută în temeiul legislației slovace).

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

3.5.1 Căsătoria

În temeiul legislației slovace, o căsătorie poate fi încheiată numai între un bărbat și o femeie cu discernământ; la momentul încheierii căsătoriei, aceștia nu pot fi căsătoriți cu alte persoane. Legea interzice căsătoria între ascendenți, descendenți și frați, precum și între minori (o instanță poate permite, în mod excepțional, căsătoria unui minor cu vârsta peste 16 ani). Această condiție privind vârsta poate fi clasificată drept normă imperativă în legislația slovacă. În conformitate cu legea slovacă, căsătoria este încheiată printr-o declarație consensuală la serviciul de stare civilă sau în fața unei autorități bisericești. În conformitate cu Legea privind dreptul internațional privat (articolele 19 și 20), capacitatea unei persoane de a încheia o căsătorie și condițiile pentru valabilitatea acesteia sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean este persoana respectivă. În ceea ce privește forma în care aceasta este încheiată, legea aplicabilă este legea locului în care se încheie căsătoria. Spre deosebire de normele generale privind conflictul de legi (articolele 3 și 4 din Legea privind dreptul internațional privat), utilizarea subsidiară a legii slovace este exclusă. Atunci când trebuie să se evalueze forma în care o căsătorie este încheiată, întrucât legea aplicabilă este legea locului în care are loc căsătoria, aceasta este legea utilizată pentru a analiza chestiuni cum ar fi, de exemplu, modul în care o persoană își exprimă consimțământul în vederea căsătoriei, numărul de martori, organul competent să încheie căsătoria, opțiunea de a încheia o căsătorie prin intermediul unui reprezentant și așa mai departe. Acest criteriu nu se aplică în cazul căsătoriilor consulare. Încheierea căsătoriei în străinătate de către cetățeni slovaci înaintea unei alte autorități decât o autoritate slovacă autorizată în acest scop face în mod specific obiectul articolului 20a din Legea privind dreptul internațional privat, care prevede că o astfel de căsătorie este valabilă în Republica Slovacă dacă aceasta este valabilă în statul de care aparține autoritatea în fața căreia a fost încheiată căsătoria și dacă nu există impedimente în calea căsătoriei în conformitate cu dreptul material slovac.

3.5.2 Cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună și parteneriatele-

Legea slovacă nu conține nicio dispoziție cu privire la alte tipuri de parteneriate în afara căsătoriei. Doctrina admite existența unei relații de tip soț-soție de drept comun, și anume un bărbat și o femeie care nu sunt căsătoriți ci formează o uniune consensuală. Cu toate acestea, aceasta este o uniune de facto, fără semnificație juridică. În mod similar, legea slovacă nu recunoaște parteneriatele (înregistrate) între persoane de același sex sau separarea de drept (legală).

3.5.3 Divorțul și separarea judiciară

În conformitate cu dreptul material intern, divorțul înseamnă desfacerea căsătoriei dintre doi soți în viață de către o instanță. În cazul divorțului părinților unui minor, instanța trebuie, de asemenea, să se pronunțe cu privire la exercitarea drepturilor și a obligațiilor părintești ale acestora. Legislația slovacă permite, de asemenea, alternarea custodiei.

Articolul 22 din Legea privind dreptul internațional privat prevede norme privind conflictul de legi pentru desfacerea coabitării maritale prin divorț, prin declararea nulității căsătoriei sau prin constatarea faptului că respectiva căsătorie nu a existat niciodată. Prin urmare, aceasta se aplică, în primul rând, normelor privind conflictul de legi referitoare la desfacerea căsătoriei dintre soți în viață. Desfacerea căsătoriei prin divorț este reglementată de legea statului ai cărui cetățeni sunt ambii soți în momentul introducerii cererii de divorț. La fel ca în cazul relațiilor personale și patrimoniale dintre soți, criteriul aplicabil este cetățenia acestora legată de un anumit moment, și anume momentul inițierii procedurilor de divorț (prin urmare, cetățenia lor inițială sau oricare modificare a acesteia este irelevantă). În cazul în care, la momentul inițierii procedurii de divorț, soții nu aveau aceeași cetățenie, criteriul țării de cetățenie nu poate fi aplicat și se aplică legea slovacă. Dacă legea (străină) aplicabilă nu permite desfacerea căsătoriei prin divorț sau permite acest lucru numai în condiții extrem de dificile, dar soții, sau cel puțin unul dintre ei, au locuit în Republica Slovacă pentru o lungă perioadă de timp, atunci poate fi aplicată legea slovacă. Întrucât această posibilitate este disponibilă numai pentru persoanele care au o legătură adecvată cu Republica Slovacă, jurisprudența a stabilit că respectivele persoane trebuie să fi locuit în Republica Slovacă pentru o perioadă de cel puțin un an.

În ceea ce privește legea statului ai cărui cetățeni sunt soții, factorii de legătură prevăzuți la articolul 22 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat pentru evaluarea valabilității unei căsătorii și a existenței sau inexistenței unei căsătorii sunt în contradicție cu articolele 19 și 20 din Legea privind dreptul internațional privat, care reglementează capacitatea de a încheia o căsătorie, valabilitatea căsătoriei și forma căsătoriei. Jurisprudența a stabilit că articolele 19 și 20 din Legea privind dreptul internațional privat se aplică în cazul în care se analizează posibilitatea încheierii unei căsătorii (în ceea ce privește capacitatea și forma) înainte de încheierea acesteia, în timp ce articolul 22 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat se aplică în cazul în care valabilitatea unei căsătorii este evaluată retroactiv sau în cazul în care evaluarea se referă la existența căsătoriei. În mod similar, jurisprudența a stabilit că, în ceea ce privește articolul 22 alineatul (3) din Legea privind dreptul internațional privat, legea aplicabilă este legea statului ai cărui cetățeni sunt cei doi soți la momentul în care urma să se încheie căsătoria.

3.5.4 Obligațiile de întreținere

Legea slovacă recunoaște șase tipuri fundamentale de obligații de întreținere: obligația de întreținere a părinților față de copii (considerată cea mai importantă), obligația de întreținere a copiilor față de părinți, obligația de întreținere între rude, obligația de întreținere între soți, contribuția la întreținerea pentru soțul divorțat și contribuția la întreținere și rambursarea anumitor costuri pentru o mamă necăsătorită. Normele privind conflictul de legi conținute la articolul 24a din Legea privind dreptul internațional privat se referă în mod explicit numai la obligațiile de întreținere ale părinților față de copii și acoperă toate tipurile acestei obligații de întreținere, altele decât creanțele mamei unui copil față de tatăl acestuia (legea statului de cetățenie al mamei, articolul 25 din Legea privind dreptul internațional privat), indiferent dacă beneficiarul este major sau minor. Aceste relații sunt reglementate de legislația statului în care beneficiarul își are domiciliul sau reședința obișnuită, în cazul în care copilul este minor. În majoritatea cazurilor, instanțele slovace decid în conformitate cu legea țării în care a fost introdusă acțiunea. Alte obligații de întreținere (de exemplu, obligațiile de întreținere între soți) sunt reglementate de legea statului în care beneficiarul întreținerii își are domiciliul.

Factorul de legătură reprezentat de reședința obișnuită a copilului este principalul factor de legătură aplicat în ceea ce privește relațiile dintre părinți și copii. Numai în cazuri excepționale, instanța ia, de asemenea, în considerare legea unui alt stat care are o legătură strânsă cu cazul respectiv.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Normele privind conflictul de legi prevăzute la articolul 21 din Legea privind dreptul internațional privat referitoare la regimul proprietății matrimoniale al soților stabilesc faptul că cetățenia soților constituie factorul de legătură. Acesta poate fi aplicat însă în mod constant numai în cazul în care soții sunt cetățeni ai aceluiași stat. În alte cazuri, legea aplicabilă este legea slovacă. Legea privind dreptul internațional privat nu abordează situațiile în care există o modificare a factorului de legătură (o modificare a cetățeniei comune a soților). Jurisprudența a stabilit totuși că legea aplicabilă este determinată de momentul în care a avut loc evenimentul semnificativ din punct de vedere juridic. Articolul 21 alineatul (2) din Legea privind dreptul internațional privat exclude potențialele conflicte prin specificarea faptului că orice acord matrimonial convenit cu privire la drepturile de proprietate (de exemplu, acorduri privind reducerea comunității de bunuri, contracte de căsătorie etc.) trebuie să fie evaluat în conformitate cu legea aplicabilă regimului matrimonial al soților din momentul în care a fost încheiat acordul. Această normă privind conflictul de legi poate fi aplicată numai în legătură cu o altă normă privind conflictul de legi și nu de sine stătător.

Dreptul material slovac prevede un tip specific de regim matrimonial: comunitatea de bunuri între soți, creată la momentul încheierii căsătoriei și care încetează la momentul încetării căsătoriei. Sfera comunității de bunuri poate fi redusă sau mărită ulterior pe baza acordului comun al soților sau poate fi modificată în alt mod (inclusiv încetarea sau restabilirea) printr-o hotărâre judecătorească. Acordurile prenuptiale nu sunt prevăzute în legea slovacă.

3.7 Testamente și succesiuni

În temeiul normei privind conflictul de legi, succesiunea se bazează pe un singur factor de legătură: în temeiul normei generale privind conflictul de legi din Legea privind dreptul internațional privat, raporturile succesoriale legale sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean era testatorul la momentul decesului său (articolul 17). Acesta este singurul factor de legătură pentru întreaga succesiune, fără a se face distincție între bunuri corporale sau necorporale. În cazul în care, la momentul decesului, testatorul era cetățean al două sau mai multor state sau testatorul a fost apatrid, cetățenia aplicabilă se stabilește în conformitate cu articolul 33 din Legea privind dreptul internațional privat.

În ceea ce privește capacitatea de a întocmi sau de a revoca un testament și efectele viciilor testamentului și ale viciilor în exprimarea voinței, cetățenia aplicabilă este cetățenia testatorului la momentul exprimării intențiilor acestuia. Acest lucru înseamnă că, în cazul în care există o modificare a cetățeniei ulterior exprimării intențiilor, acest lucru nu afectează valabilitatea unui testament sau a revocării acestuia. Articolul 18 din Legea privind dreptul internațional privat constituie, prin urmare, o normă specială în legătură cu articolul 3 alineatul (2) din Legea privind dreptul internațional privat, care prevede că, în cazul în care un străin efectuează un act juridic în Republica Slovacă, este suficient ca acesta să aibă capacitatea de a efectua actul respectiv în temeiul legii slovace. Legea stabilită în conformitate cu țara de cetățenie la momentul exprimării voinței este aplicabilă, de asemenea, în ceea ce privește stabilirea modului în care bunurile pot fi lăsate moștenire prin testament în caz de deces. Forma testamentului și revocarea unui testament sunt reglementate de legea statului al cărui cetățean era testatorul atunci când a fost redactat testamentul. Cu toate acestea, este suficient dacă testamentul respectă legea statului în care acesta a fost redactat (articolul 18). Această normă suplimentară privind conflictul de legi se aplică în cazul în care testatorul nu a respectat forma

testamentului impusă de statul al cărui cetățean era acesta la momentul redactării testamentului. Acest lucru înseamnă că, în cazul în care testatorul nu îndeplinește condițiile de formă ale unui testament stabilite prin legea statului al cărui cetățean era acesta la momentul redactării testamentului, dar îndeplinește condițiile prevăzute de legea locului unde a fost redactat testamentul, atunci testamentul este considerat valabil.

În temeiul dreptului material slovac, bunurile pot fi moștenite în baza legii, a unui testament sau a ambelor. Legea prevede patru niveluri de succesori în ordinea drepturilor succesoriale prin care persoanele de la nivelul precedent le exclud pe cele de la nivelurile subsecvente. Primul grup include copiii testatorului și soția acestuia; celelalte grupuri includ alte rude și orice persoană care a trăit cu defunctul într-o gospodărie comună timp de cel puțin un an înainte de decesul acestuia și care, din acest motiv, s-a ocupat de gospodăria comună sau s-a aflat în întreținerea persoanei decedate. În ceea ce privește succesiunea prin testament, legea prevede întocmirea de testamente care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege de către testator sau sub forma unui act notarial. Vârsta minimă pentru redactarea unui testament este de 15 ani. Există restricții asupra libertății de a dispune de bunuri prin testament, în sensul că descendenții minori trebuie să primească cel puțin echivalentul cotei lor din masa succesorală prevăzută de lege, iar descendenții adulți trebuie să primească cel puțin jumătate din cota lor prevăzută de lege. Legea slovacă permite renunțarea la succesiune (numai în toate elementele sale, atât pentru active, cât și pentru pasive), incapacitatea de a moșteni (astfel cum este prevăzută de lege), dezmoștenirea descendenților (pe baza unui ordin de dezmoștenire redactat de defunct) și distribuirea (prin care, în cazul în care nu există moștenitori, masa succesorală este transferată statului) însă nu recunoaște testamentele comune, acordurile de succesiune sau cadourile pe patul de moarte.

3.8 Proprietatea reală

Legea slovacă definește bunurile imobile ca fiind terenuri sau clădiri situate pe sol și având temelii solide (articolul 119 din Codul civil).

În temeiul Legii privind dreptul internațional privat, factorul general de legătură pentru drepturile reale asupra bunurilor imobile este legea locului în care se află bunurile (articolul 5 din Legea privind dreptul internațional privat, care se aplică, de asemenea, bunurilor mobile în cazul în care acestea nu sunt reglementate de articolele 6 și 8 - a se vedea punctul 2.3.). Cu toate acestea, articolul 7 din Legea privind dreptul internațional privat are prioritate față de această normă și precizează că se iau în considerare înscrisurile din registrele publice de stabilire, de modificare sau de încetare a drepturilor materiale pentru bunurile situate într-un alt stat decât statul a cărui lege reglementează temeiurile juridice pentru stabilirea, modificarea sau încetarea drepturilor materiale asupra bunurilor în cauză. În astfel de cazuri, legislația aplicabilă este legislația privind înscrisurile în registrele publice în vigoare în locul unde sunt situate bunurile.

În temeiul actualei legi slovace, termenul „registre publice” este asociat cu Registrul terenurilor și clădirilor (Cadastru) (Legea nr. 162/1995 privind registrul terenurilor și clădirilor), însă istoricul registrelor de proprietăți include registrul funciar, registrul căilor ferate, registrul minelor și registrul căilor navigabile interioare.

3.9 Insolvența

Procedurile de insolvență cu un element de extraneitate care implică state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European sunt reglementate de Legea nr. 7/2005 privind procedura de insolvență și restructurarea („Legea privind procedura de insolvență”), cu excepția cazului în care Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului prevede altfel. În conformitate cu Legea privind procedura de insolvență, în cazul în care Republica Slovacă nu are obligații în temeiul unui tratat internațional care reglementează rambursarea creditorilor unui debitor care se află în faliment, se aplică principiul reciprocității în ceea ce privește recunoașterea hotărârilor judecătorești pronunțate în străinătate în procedurile în temeiul Legii privind procedura de insolvență. Insolvența declarată de către o instanță slovacă se aplică, de asemenea, activelor situate pe teritoriul unei țări străine în cazul în care legile țării străine în cauză permit acest lucru.

Legea privind dreptul internațional privat cuprinde norme referitoare la conflictul de legi care se aplică, *mutatis mutandis*, în ceea ce privește falimentul, și anume articolul 5 (factorul de legătură este locul unde sunt situate bunurile mobile sau imobile), articolul 7 (factorul de legătură pentru înscrierea în registrele publice este locul unde sunt situate bunurile) și dispozițiile care reglementează obligațiile (articolul 9 și următoarele).

Ultima actualizare: 06/05/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Suedia

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Dreptul internațional privat este în prezent reglementat în mare parte de legislația UE. Normele naționale suedeze în acest domeniu sunt stabilite prin statut și jurisprudență. Legislația pune în aplicare în principal convențiile internaționale la care Suedia este parte. Legislația principală din acest domeniu privește următoarele aspecte:

Căsătoria și copiii

- Capitolul 3 articolele 4 și 6 din Legea (1904:26, p. 1) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie și tutelă (*lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*) (denumită în continuare IÅL);
- Articolele 9, 12 și 13 din Ordonanța (1931:429) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie, adopție și tutelă (*förordningen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*) (denumită în continuare NÅF);
- Articolul 3 din Legea (2018:1289) privind adopțiile în situații internaționale (*lagen om adoption i internationella situationer*);
- Articolele 2, 3, 3a, 5, 5a, 6 și 6a din Legea (1985:367) privind aspectele internaționale legate de paternitate (*lagen om internationella faderskapsfrågor*) (denumită în continuare IFL);
- Regulamentul Consiliului (UE) 2016/1103 din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale;
- Regulamentul (UE) 2016/1104 al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate;
- Legea (2019:234) privind relațiile patrimoniale dintre soți sau concubini în situații internaționale (*lagen om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer*);
- Articolul 1 din Legea (2012:318) privind Convenția de la Haga din 1996 (*lagen om 1996 års Haagkonvention*) și articolele 15-22 din aceeași Convenție asupra competenței, legii aplicabile, recunoașterii, executării și cooperării privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor încheiată la Haga la 19 octombrie 1996 (denumită în continuare „Convenția de la Haga din 1996”);

• Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (denumit în continuare „Regulamentul privind întreținerea”) și Protocolul de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

Sucesiunea

• Articolele 20-38 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

Contracte și achiziții

• Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (denumit în continuare „Regulamentul Roma I”);

• Articolele 79-87 din Legea privind cambiile (*växellagen*) (1932:130);

• Articolele 58-65 din Legea privind cecurile (*checklagen*) (1932:131);

• Legea (1964:528) privind legislația aplicabilă vânzării de bunuri (*lagen om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*) (denumită în continuare *IKL*);

• Articolele 25a, 31a și 42a din Legea (1976:580) privind co-decizia la locul de muncă (*lagen om medbestämmande i arbetslivet*) (denumită în continuare *MBL*);

• Legea (1993:645) privind legislația aplicabilă anumitor contracte de asigurări (*lagen om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal*);

• Capitolul 13 articolul 4 și capitolul 14 articolul 2 din Codul privind transportul maritim (*sjölagen*) (1994:1009);

• Articolul 14 din Legea privind contractele încheiate cu consumatorii (1994:1512) (*lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*);

• Capitolul 1 articolul 4 din Legea (2011:914) privind protecția consumatorilor în acordurile privind folosința bunurilor rezidențiale pe durată limitată sau produsele de vacanță pe termen lung (*lagen om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*);

• Capitolul 3 articolul 14 din Legea (2005:59) privind contractele la distanță și contractele de vânzare la distanță (*lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*);

• Articolul 48 din Legea privind vânzarea de bunuri către consumatori (*konsumentköplagen*) (1990:932).

Repararea prejudiciului

• Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (denumit în continuare „Regulamentul Roma II”);

• Articolele 8, 14 și 38 din Legea privind prejudiciile cauzate de accidente rutiere (*trafikskadelagen*) (1975:1410);

• Articolul 1 din Legea (1972:114) cu privire la Convenția din 9 februarie 1972 dintre Suedia și Norvegia privind pășunatul renilor (*lagen med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*);

• Articolul 1 din Legea (1974:268) cu privire la Convenția din 19 februarie 1974 privind protecția mediului dintre Danemarca, Finlanda, Norvegia și Suedia (*lagen med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*).

Legislația privind procedura de insolvență

• Regulamentul (UE) nr. 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (denumit în continuare „Regulamentul din 2015 privind insolvența”);

• Articolele 1, 3 și 5-8 din Legea (1934:67) care stabilește normele care reglementează stările de insolvență care implică bunuri în Danemarca, Finlanda, Islanda sau Norvegia (*lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*);

• Articolele 1, 4-9 și 13 din Legea (1934:68) privind efectele stărilor de insolvență care intervin în Danemarca, Finlanda, Islanda sau Norvegia (*lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge*);

• Articolele 1, 3-8 și 12 din Legea (1981:6) privind stările de insolvență care implică bunuri într-o altă țară nordică (*lag om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*);

• Articolele 1, 4-9, 13 și 14 din Legea (1981:7) privind efectele stărilor de insolvență care intervin într-o altă țară nordică (*lag om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*).

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Suedia este parte la următoarele convenții internaționale multilaterale care stabilesc norme de determinare a legii aplicabile. Având în vedere că Suedia adoptă o abordare dualistă în ceea ce privește tratatele internaționale, aceste convenții multilaterale au fost de asemenea transpuse în legislația națională suedeză. A se vedea mai sus.

Liga Națiunilor

• Convenția din 1930 pentru reglementarea anumitor conflicte de legi referitoare la cambii și la biletele la ordin;

• Convenția din 1931 pentru reglementarea anumitor conflicte de legi referitoare la cecuri.

Conferința de la Haga de drept internațional privat

• Convenția din 1955 privind legea aplicabilă vânzării internaționale de mărfuri;

• Convenția din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare;

• Convenția din 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia răspunderii părintești și a măsurilor de protecție a copiilor;

• Protocolul de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere.

Uniunea Europeană

• *Convenția din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Regulamentul Roma I a înlocuit Convenția pentru contractele încheiate la sau după 17 decembrie 2009).*

Convențiile nordice

• Convenția din 1931 dintre Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia de stabilire a normelor de drept internațional privat cu privire la căsătorie, adopție și tutelă (modificată ultima dată printr-o convenție de modificare din 2006);

• Convenția din 1933 dintre Suedia, Danemarca, Finlanda, Islanda și Norvegia privind insolvența (denumită în continuare „Convenția nordică privind insolvența”);

• Convenția din 1934 dintre Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia privind succesiunea, testamentele și administrarea masei succesoriale (modificată ultima dată printr-o convenție de modificare din 2012);

• Convenția din 1974 privind protecția mediului dintre Danemarca, Finlanda, Norvegia și Suedia.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Convenția din 1972 dintre Suedia și Norvegia privind pășunatul renilor (*1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning*).

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorească de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În termeni generali, atunci când un litigiu are conexiuni internaționale, o instanță ar trebui să abordeze din proprie inițiativă chestiunea legii aplicabile. O serie de norme de drept internațional privat suedez stipulează că trebuie să se respecte alegerea legii aplicabile de către părțile contractante în ceea ce privește aspectele legate de acord. Atunci când un litigiu face obiectul unei soluționări extrajudiciare, părțile pot să convină, de asemenea, asupra legii aplicabile atunci când litigiul este examinat de instanță. Atunci când un caz se referă la un raport juridic pentru care legislația națională suedeză permite concilierea, instanța trebuie să aprobe o declarație unanimă de subordonare față de legislația suedeză, cu condiția să existe o legătură cu Suedia [a se vedea Noua arhivă privind legislația (NJA) 2017 p. 168].

2.2 Retrimiteria

Dreptul internațional privat suedez nu acceptă, ca regulă generală, doctrina retrimiterii. Există însă o excepție, prevăzută la articolul 79 alineatul (2) din Legea privind cambiile și la articolul 58 alineatul (2) din Legea privind cecurile, cu privire la capacitatea cetățenilor străini de a încheia tranzacții care implică schimbii sau cecuri. Aceasta este motivată de faptul că dispozițiile respective se bazează pe convenții internaționale. O altă excepție este prevăzută la articolul 9 alineatul (2) din Legea (1981:7) privind efectele stărilor de insolvență care intervin într-o altă țară nordică. În sfârșit, cu privire la valabilitatea formală a căsătoriei, retrimiteria este recunoscută la articolul 1 alineatul (7) din capitolul 1 din Legea (1904:26 p. 1) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie și tutelă.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Nu există norme generale care să reglementeze efectul unei modificări a factorului de legătură. De exemplu, regulamentele Uniunii Europene privind regimul matrimonial al soților și al partenerilor înregistrați se bazează pe principiul imutabilității. Aceasta înseamnă că legea aplicabilă stabilită pentru factorul de legătură care a existat atunci când a avut loc căsătoria sau când a fost înregistrat parteneriatul va fi modificată numai în mod excepțional și ca urmare a unei cereri, în anumite condiții stabilite în regulamentul relevant al Uniunii Europene.

Principiul mutabilității, pe de altă parte, se aplică regimurilor matrimoniale în contexte nordice. Aceasta înseamnă că, dacă soții nu au încheiat un acord privind alegerea legii aplicabile și dacă amândoi au domiciliat ulterior într-o altă țară nordică și au locuit acolo cel puțin doi ani, se va aplica legea țării respective. Totuși, dacă ambii soți au domiciliat în țara respectivă anterior, în timpul căsătoriei, sau dacă soții sunt cetățeni ai țării respective, legea țării respective se va aplica din momentul în care aceștia și-au stabilit domiciliul acolo. Un principiu similar se aplică în cazul coabitării. [A se vedea capitolul 3 articolul 9 și capitolul 5 articolul 6 din Legea (2019:234) privind relațiile patrimoniale dintre soți sau concubini în situațiile internaționale.]

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Este considerat un principiu general al dreptului internațional privat din Suedia ca o dispoziție a unei legi străine să nu fie aplicată în cazul în care aplicarea acesteia ar fi vădit incompatibilă cu baza fundamentală a sistemului juridic din Suedia. Dispoziții în acest sens pot fi de asemenea regăsite în cea mai mare parte a legislației de drept internațional privat, însă nu poate să se deducă faptul că o restricție de ordine publică ar necesita un temei legislativ. Au existat foarte puține hotărâri în care s-a constatat că legea străină nu poate fi aplicată din motive de ordine publică.

Stabilirea normelor din legislația suedeză care sunt obligatorii la nivel internațional este, în general, o chestiune care ține de competența sistemului judiciar.

2.5 Proba legii străine

Dacă instanța constată că o lege străină este aplicabilă, dar nu este familiarizată cu conținutul de fond al acesteia, instanța respectivă are două opțiuni dintre care poate să aleagă. Aceasta poate fie să examineze ea însăși chestiunea, fie să solicite unei părți să prezinte informațiile necesare. Opțiunea aleasă va reflecta varianta cea mai eficientă. În cazul în care instanța judecătorească cercetează ea însăși chestiunea, aceasta poate obține asistență din partea Ministerului Justiției. În general, instanța ar trebui să joace un rol mai activ în litigiile care nu fac obiectul unei soluționări extrajudiciare, în timp ce, pentru litigiile care fac obiectul unei soluționări extrajudiciare, aceasta poate delega mai multe dintre activitățile de investigație chiar părților.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

Suedia este parte la Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. Există o serie de norme separate legate de alegerea legii în anumite domenii. Regulamentul Roma I a înlocuit convenția pentru contractele încheiate începând cu data de 17 decembrie 2009.

Contractele de **vânzare de mărfuri** sunt reglementate de Legea (1964:528) privind dreptul aplicabil vânzării de mărfuri care transpune în legislația suedeză Convenția de la Haga din 1955 cu privire la legea aplicabilă vânzării internaționale de mărfuri. Această lege are prioritate față de normele stabilite în Regulamentul Roma I. Aceasta nu reglementează însă contractele încheiate cu consumatorii. Articolul 3 din lege permite cumpărătorului și vânzătorului să stabilească legea aplicabilă de comun acord. Articolul 4 prevede că, în cazul în care părțile nu au ales legea aplicabilă, se va aplica legea țării în care vânzătorul își are domiciliul. Se fac excepții de la această normă dacă vânzătorul a acceptat somația în țara în care își are domiciliul cumpărătorului și pentru achizițiile de la o bursă de valori sau o licitație.

O altă excepție de la normele prevăzute de Regulamentul Roma I există pentru unele **contracte încheiate cu consumatorii**. Norme speciale care vizează protejerea consumatorilor împotriva clauzelor privind alegerea legii sunt prevăzute la articolul 48 din Legea privind vânzarea de bunuri către consumatori (1990:932), la articolul 14 din Legea privind contractele încheiate cu consumatorii (1994:1512), la capitolul 1 articolul 4 din Legea (2011:914) privind protecția consumatorilor în acordurile privind folosința bunurilor rezidențiale pe durată limitată sau produsele de vacanță pe termen lung și la capitolul 3 articolul 14 din Legea (2005:59) privind contractele la distanță și contractele de vânzare la distanță. Conform acestor dispoziții, legislația unui stat membru al SEE trebuie să se aplice în anumite circumstanțe dacă oferă o protecție mai bună pentru consumator.

Norme specifice în ceea ce privește **cambiile și cecurile** sunt prevăzute la articolele 79-87 din Legea privind cambiile (1932:130) și la articolele 58-65 din Legea privind cecurile (1932:131). Acestea se bazează pe Convenția de la Geneva din 1930 pentru reglementarea anumitor conflicte de legi legate de schimbii și biletele la ordin și pe Convenția de la Geneva din 1931 pentru reglementarea anumitor conflicte de legi legate de cecuri.

Unele contracte de **asigurare generală** sunt reglementate de Legea (1993:645) privind legislația aplicabilă anumitor contracte de asigurări.

3.2 Obligații extracontractuale

Chestiunea legii aplicabile obligațiilor necontractuale este reglementată de Regulamentul Roma II.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

În dreptul internațional privat suedez, factorul de legătură decisiv pentru stabilirea statutului personal este, în mod tradițional, cetățenia. În prezent există atât de multe cazuri în care cetățenia a fost înlocuită cu domiciliul ca factor principal de legătură încât este discutabil dacă se poate vorbi în continuare despre un singur factor de legătură principal pentru statutul personal. În dreptul internațional privat suedez, „statutul personal” este înțeles în esență cu referire la aspectele legate de capacitatea juridică și de nume.

În temeiul capitolului 1 articolul 1 din Legea (1904:26 p. 1) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie și tutelă, **capacitatea de a încheia o căsătorie** în fața unei autorități suedeze trebuie stabilită, în principiu, în conformitate cu legea suedeză în cazul în care una dintre părți este cetățean suedez sau își are domiciliul în Suedia. Norme similare se aplică în Cadrul nordic în conformitate cu articolul 1 din Ordonanța (1931:429) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie, adopție și tutelă.

Există norme speciale privind **tutela și curatela** în capitolele 4 și 5 din Legea (1904:26 p. 1) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie și tutelă, precum și la articolele 14-21a din Ordonanța (1931:429) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie, adopție și tutelă.

Chestiunea legii aplicabile **capacității de a încheia contracte** este reglementată în parte de articolul 13 din Regulamentul Roma I. Capacitatea de a încheia tranzacții care implică schimbii sau cecuri este reglementată de normele speciale prevăzute la articolul 79 din Legea privind cambiile și la articolul 58 din Legea privind cecurile.

Există o normă specială privind **capacitatea de a se constitui parte în justiție sau de a fi chemat în justiție** în capitolul 11 articolul 3 din Codul de procedură judiciară (*rättegångsbalken*), care prevede că un străin care, în țara sa de origine, nu are capacitatea de a desfășura proceduri judiciare poate să facă acest lucru în Suedia dacă are această capacitate în conformitate cu legislația suedeză.

Dreptul internațional privat suedez consideră **aspectele legate de nume** ca ținând de legea statutului personal. Aceasta înseamnă, de exemplu, că dobândirea de către un soț a numelui celuilalt soț nu este considerată a fi un aspect care intră sub incidența efectelor juridice ale căsătoriei în sfera personală. În conformitate cu articolul 31 din Legea (2016:1013) privind numele personale (*lagen om personnamn*), legea nu se aplică cetățenilor suedezi care au domiciliul în Danemarca, Norvegia sau Finlanda. Se poate concluziona *a contrario* că aceasta se aplică cetățenilor suedezi stabiliți în afara acestor state. Conform articolului 32, legea se poate aplica și în cazul cetățenilor străini care își au domiciliul în Suedia.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Dreptul material suedez nu face distincție între **copiii legitimi și cei nelegitimi**, iar dreptul internațional privat suedez nu conține norme specifice privind alegerea legii pentru a stabili dacă un copil trebuie să fie considerat ca fiind născut în interiorul sau în afara căsătoriei sau dacă un copil născut în afara căsătoriei poate deveni legitim ulterior.

În ceea ce privește legea aplicabilă stabilirii **paternității**, există norme diferite pentru prezumția de paternitate și pentru stabilirea paternității de către o instanță judecătorească. Prezumția de paternitate este reglementată de articolul 2 din Legea (1985:367) privind aspectele internaționale legate de paternitate. Conform acestei dispoziții, un bărbat care este sau a fost căsătorit cu mama unui copil este considerat a fi tatăl copilului dacă acest lucru este consecința legii statutului în care se afla domiciliul copilului la naștere sau, în cazul în care legea respectivă nu consideră pe nimeni ca fiind tatăl copilului, dacă acest lucru este consecința legii unui stat al cărui cetățean a devenit copilul la naștere. Dacă, cu toate acestea, copilul avea domiciliul în Suedia în momentul nașterii, chestiunea va fi întotdeauna decisă în conformitate cu legislația suedeză. În cazul în care paternitatea trebuie să fie stabilită în instanță, instanța va aplica în general legea țării în care copilul își avea domiciliul la momentul în care a fost pronunțată hotărârea în primă instanță.

Conform articolului 3 din legea (2018:1289) privind **adopția** în situațiile internaționale, o instanță suedeză care examinează o cerere de adopție trebuie să aplice legislația suedeză.

O decizie privind o adopție străină care este valabilă în Suedia are același efect juridic ca și o decizie de adopție suedeză.

Chestiunea legii aplicabile în ceea ce privește **întreținerea copiilor** este reglementată de Protocolul de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere. Norma generală este că obligațiile de întreținere sunt reglementate de legea statutului în care copilul își are domiciliul. În cazul în care copilul nu poate să obțină întreținere de la partea care este obligată să furnizeze întreținere în temeiul respectivei legi, legea aplicabilă este legea țării în care se află instanța sesizată. În cazul în care copilul nu poate să obțină întreținere de la partea care este obligată să furnizeze întreținere în temeiul oricăreia dintre cele două legi și ambele părți sunt cetățeni ai aceluiași stat, legea aplicabilă este legea statutului respectiv.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

În ceea ce privește **capacitatea de a încheia o căsătorie**, a se vedea punctul 3.3 de mai sus. Norma generală este că o căsătorie este considerată **valabilă în ceea ce privește forma** dacă este valabilă în țara în care a fost încheiată; a se vedea capitolul 1 articolul 7 din Legea (1904:26 p. 1) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie și tutelă.

Efectele juridice ale căsătoriei pot fi împărțite în două categorii principale: cele din sfera personală și cele legate de proprietatea soților (a se vedea punctul 3.6 de mai jos). Principalul efect juridic al căsătoriei în termeni personali este acela că soții au o obligație reciprocă de a se întreține reciproc. În dreptul internațional privat suedez, chestiunile legate de dreptul soților la moștenire, dobândirea numelui celuilalt soț sau datoria de a întreține copiii celuilalt soț nu sunt considerate ca fiind efecte juridice ale căsătoriei, iar legea aplicabilă este stabilită de normele privind alegerea legii care reglementează succesiunea, numele personal etc.

Chestiunea legii aplicabile în ceea ce privește **întreținerea celuilalt soț** este reglementată de Protocolul de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere. Norma generală este că obligațiile de întreținere sunt reglementate de legea statutului în care partea având obligația de a furniza întreținere își are domiciliul. În cazul în care oricare dintre soți se opune aplicării legii respective, iar legea unui alt stat prezintă o legătură mai strânsă cu căsătoria (în special, legea statutului în care soții au avut ultimul domiciliu comun), trebuie aplicată legea respectivului stat.

În materie de **divorț**, articolul 4 alineatul (1) din capitolul 3 din Legea (1904:26 p. 1) privind anumite raporturi juridice internaționale cu privire la căsătorie și tutelă prevede că instanțele suedeze trebuie să aplice legislația suedeză. Articolul 4 alineatul (2) prevede o excepție în cazul în care ambii soți sunt cetățeni străini și niciunul dintre ei nu a avut domiciliul în Suedia pentru o perioadă de cel puțin un an.

Dreptul material suedez nu include instituțiile juridice ale **separării de drept** sau ale **anulării căsătoriei**. Normele care reglementează împărțirea bunurilor după separarea de drept sunt stabilite în capitolul 2 articolul 6 și în capitolul 3 articolul 13 din Legea (2019:234) privind relațiile patrimoniale dintre soți sau concubini în situațiile internaționale.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Chestiunile privind legea aplicabilă regimurilor matrimoniale sunt reglementate de capitolul III din Regulamentul Consiliului (UE) 2016/1103 din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale. Există norme similare pentru partenerii înregistrați în capitolul III din Regulamentul Consiliului (UE) 2016/1104 din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate. Capitolul 2 din Legea (2019:234) privind relațiile patrimoniale dintre soți sau concubini în situațiile internaționale stabilește dispozițiile care completează regulamentele Uniunii Europene (a se vedea *inter alia* articolele 4 și 5 din capitolul 2).

Există dispoziții speciale privind legea aplicabilă regimurilor matrimoniale în contextul nordic în capitolul 3 din Legea (2019:234) privind relațiile patrimoniale dintre soți sau concubini în situațiile internaționale (a se vedea *inter alia* articolele 8–11 din capitolul 3).

3.7 Testamente și succesiuni

Chestiunea alegerii legii în ceea ce privește testamentele și succesiunile este reglementată de Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor. Normele privind alegerea legii prevăzute în regulament se aplică indiferent dacă legătura internațională este cu un stat membru sau cu oricare alt stat.

Există, totuși, dispoziții speciale privind valabilitatea unui testament în ceea ce privește forma, în conformitate cu capitolul 2 articolul 3 din Legea (2015: 417) privind succesiunea în situații internaționale (*lagen om arv i internationella situationer*), care transpune Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de

legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare în legislația suedeză. Un testament trebuie considerat valabil dacă îndeplinește cerințele legate de formă în conformitate cu legea locului în care testatorul l-a redactat sau cu legea locului în care testatorul își avea domiciliul sau a locului a cărui cetățenie o deținea testatorul la momentul în care a fost redactat testamentul sau la momentul decesului. O dispoziție referitoare la bunurile imobile trebuie de asemenea considerată valabilă în ceea ce privește forma dacă îndeplinește cerințele legate de forma sa în conformitate cu legea locului în care este situat bunul imobil. Aceleași norme se aplică în ceea ce privește revocarea testamentelor. O revocare trebuie de asemenea considerată valabilă dacă îndeplinește cerințele legate de forma sa în conformitate cu oricare dintre legile în temeiul cărora forma testamentului a fost valabilă.

3.8 Proprietatea reală

În domeniul legii proprietății, există norme scrise privind alegerea legii numai pentru anumite cazuri privind navele și aeronavele, instrumentele financiare și bunurile culturale care au părăsit ilegal teritoriul, precum și pentru anumite situații reglementate de Convenția nordică privind insolvența și de Regulamentul privind insolvența.

Efectele legii proprietății în cazul unei achiziții de bunuri mobile sau imobile sau al unei ipotece asupra unor astfel de bunuri, de exemplu, trebuie să fie stabilite în conformitate cu legea țării în care sunt situate bunurile la momentul achiziționării sau al ipotecării. Legea respectivă va stabili natura eventualelor drepturi de proprietate, modul în care începe și încetează un drept de proprietate, eventualele condiții formale care ar putea exista și drepturile pe care dreptul de proprietate le conferă împotriva terților.

În ceea ce privește drepturile de garanție străine, este stabilit în jurisprudență că, în cazul în care, atunci când apare dreptul de garanție, vânzătorul știe că bunul urmează să fie dus în Suedia (iar dreptul de garanție nu este valabil în Suedia), vânzătorul ar fi trebuit, în schimb, să obțină o garanție care îndeplinește cerințele prevăzute în legea suedeză. În plus, un drept de garanție străin nu ar trebui să producă efecte juridice în cazul în care a trecut o anumită perioadă de timp de când bunul a fost adus în Suedia. În aceste cazuri, creditorul străin va fi avut timp fie să obțină o nouă garanție, fie să recupereze datoria.

3.9 Insolvența

Regulamentul din 2015 privind insolvența stabilește normele care reglementează legea aplicabilă cu privire la alte state membre ale Uniunii Europene (exclusiv Danemarca).

În ceea ce privește țările nordice care nu fac obiectul Regulamentului din 2015 privind insolvența, există dispoziții separate privind legea aplicabilă, care se bazează pe Convenția nordică din 1933 privind insolvența și care au fost transpuse în legislația suedeză prin actele legislative adoptate în 1981 (cu toate acestea, dispozițiile legislației anterioare din 1934 se aplică cu privire la Islanda). Norma generală a Convenției nordice privind insolvența este aceea că o procedură de insolvență într-un stat contractant (țara în care are loc procedura de insolvență) trebuie să includă, de asemenea, bunurile aparținând debitorului care se află într-un alt stat contractant. Ca o regulă generală, legea țării în care are loc procedura de insolvență trebuie aplicată chestiunilor privind aceste bunuri, precum dreptul debitorului de a-și controla bunurile și elementele care trebuie incluse în activele insolvenței.

Cu excepția normelor menționate mai sus, marea parte a dreptului internațional suedez privind insolvența nu este stabilit în legislație. Premisa fundamentală este că se aplică legea țării în care are loc procedura de insolvență (*lex fori concursus*). Aceasta înseamnă *inter alia* că, pentru o insolvență suedeză, legea suedeză se va aplica atât pentru procedura în sine, cât și pentru orice alte chestiuni legate de legea insolvenței.

Ultima actualizare: 30/03/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Anglia și Țara Galilor

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

În prezent, în Anglia și Țara Galilor, normele privind conflictul de legi referitoare la dreptul aplicabil decurg, în principal, din regulamentele direct aplicabile ale UE. În materie civilă și comercială, acestea sunt: Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I) privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și Regulamentul nr. 864/2007 (Roma II) privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale. Legea din 1990 privind contractele (legea aplicabilă) (care a pus în aplicare Convenția de la Roma din 1980) rămâne relevantă în privința contractelor încheiate înainte de 17 decembrie 2009 (Regulamentul Roma I se aplică contractelor încheiate după data respectivă). Legea din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) este relevantă numai în legătură cu situațiile care nu intră sub incidența Regulamentului Roma II (regulamentul se aplică în cazurile în care prejudiciile s-au produs după 11 ianuarie 2009). Normele tradiționale de drept cutumiar (*common law*) rămân aplicabile în cazul delictului de defăimare și în legătură cu succesiunea și dreptul proprietății. În materie de dreptul familiei, în general, dreptul cutumiar (*common law*) reprezintă sursa normelor privind legea aplicabilă, cu unele excepții. Dreptul englez se aplică în general în materia dreptului familiei, sub rezerva excepțiilor limitate din dreptul cutumiar (*common law*) (de exemplu, în legătură cu nulitatea căsătoriei) sau din statut [de exemplu, în legătură cu obligația de întreținere în temeiul Legii din 1920 privind ordonanțele de acordare a indemnizației de întreținere (facilități de executare) și al Legii din 1972 privind ordonanțele de acordare a indemnizației de întreținere (executare reciprocă)]. În chestiuni referitoare la răspunderea părintească și protecția copiilor prevăzute de Regulamentul UE nr. 2201/2003 și Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996, normele privind legea aplicabilă sunt prevăzute în Regulamentul din 2012 privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor [obligații internaționale (Anglia și Țara Galilor și Irlanda de Nord)], precum și la articolul 15 din Convenția din 1996, potrivit cărora se aplică dreptul englez, sub rezerva unor excepții limitate.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare.

Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (înlocuită de Regulamentul Roma I în legătură cu contractele încheiate începând cu 17 decembrie 2009).

Convenția de la Haga din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu avem cunoștință de existența unor convenții bilaterale care să cuprindă dispoziții privind alegerea legii la care Regatul Unit este parte semnatară.

Cu toate acestea, trebuie remarcat că, deși Convenția de la Roma din 1980 și convențiile de la Haga permit unui stat să aplice un alt sistem privind alegerea legii în cazul conflictelor „interne” – cum ar fi conflictele dintre legile din Anglia și Țara Galilor și din Scoția – Regatul Unit a ales să nu utilizeze această facilitare. Prin urmare, normele prevăzute în Convenția de la Roma (în legătură cu contractele încheiate înainte de 17 decembrie 2009) și în Convenția de la Haga se aplică conflictelor dintre diferitele jurisdicții ale Regatului Unit, precum și conflictelor internaționale.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Poziția generală este aceea că normele privind conflictul de legi se aplică numai în cazul în care cel puțin una dintre părți a susținut acest lucru. Dacă acest lucru nu este susținut sau dacă nu există probe convingătoare privind conținutul legii străine, în mod normal, în cauza respectivă, judecătorul va aplica legea engleză. Această normă se referă la probe și la procedură și, prin urmare, nu este afectată de regulamentele UE.

2.2 Retrimiteria

Regulamentele UE exclud aplicarea doctrinei retrimiterii în cauzele reglementate de normele UE privind alegerea legii și aceasta a fost și opinia prevalentă în temeiul Legii din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) și al Legii din 1990 privind legea aplicabilă contractelor. Prin urmare, în cazul în care norma engleză privind alegerea legii în privința unui delict de neglijență indică dreptul francez, se va aplica dreptul intern francez, chiar dacă o instanță din Franța ar fi aplicat legea altei țări. O justificare prezentată pentru respingerea retrimiterii în aceste domenii pare să fie aceea că normele complexe stabilite prin statute ar fi perturbate în cazul în care s-ar aplica retrimiterea.

Rolul retrimiterii în restul domeniilor dreptului este în prezent oarecum limitat iar, în unele cazuri, nu este în întregime clar. Se poate spune că retrimiterea se va aplica în cazul terenurilor situate în străinătate, cărora li se aplică *lex situs* potrivit dreptului englez. În aceste cazuri, există o dorință pragmatică de a aplica aceeași lege a curții în a cărei jurisdicție se află proprietatea, pentru a crește șansa ca orice decizie engleză privind proprietatea să producă efecte.

Potrivit bilanțului deciziilor în primă instanță cu privire la bunurile mobile corporale situate în străinătate, o trimitere la *lex situs* nu va include retrimiterea.

În materia dreptului familiei, există o jurisprudență limitată potrivit căreia doctrina retrimiterii se poate aplica în anumite circumstanțe, însă această chestiune apare foarte rar deoarece dreptul englez se aplică în general în chestiuni ce țin de dreptul familiei.

Cu toate acestea, trebuie observat că, în multe cauze, este costisitor să se facă proba conținutului normelor privind alegerea legii străine și, adesea, părțile aleg să nu argumenteze în favoarea aplicării acestora (a se vedea punctul 2.1 de mai sus).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Această problemă este soluționată specificând, în fiecare normă privind alegerea legii, momentul relevant la care este identificat punctul de legătură. De exemplu, în cazul transferurilor de bunuri mobile, legea aplicabilă relevantă este legea aplicabilă la locul bunului mobil în cauză la momentul transferului.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Potrivit normelor tradiționale, instanțele engleze pot refuza aplicarea unei legi străine care este contrară politicii publice engleze. Cu toate acestea, pragul este foarte ridicat: de exemplu, în cazul în care ar conduce la un rezultat „complet străin de cerințele fundamentale ale justiției administrate de o instanță engleză”. Conținutul politicii publice engleze este influențat de obligațiile internaționale ale Regatului Unit, în special de Convenția europeană a drepturilor omului; încălcările drepturilor omului reprezintă un exemplu bine-cunoscut de excepție de la politica publică, un alt exemplu este situația în care legea reprezintă o „încălcare flagrantă a normelor dreptului internațional de importanță fundamentală” (de exemplu, invazia Kuweitului de către Irak în 1990).

În plus, în prezent, Regulamentele Roma I și Roma II prevăd aplicarea normelor de aplicare imediată ale forului indiferent de legea aplicabilă contractului în alt mod. Aceste norme existente se regăsesc în general în domeniul protecției consumatorilor și în domeniul ocupării forței de muncă sau în legislația de completare a unei convenții internaționale.

2.5 Proba legii străine

Conținutul legii străine este dovedit ca și cum ar fi un fapt. Astfel, părților le revine sarcina să dovedească conținutul legii străine; judecătorilor nu li se permite să facă propriile cercetări privind conținutul legii străine. În cazul unui conflict între argumentele prezentate de părți, judecătorul poate evalua credibilitatea experților și poate lua în considerare argumentele primare (de exemplu, legile și jurisprudența străine), în special atunci când acestea conțin concepte cunoscute de un judecător englez.

Conținutul legii străine este dovedit în mod normal prin rapoarte de expertiză. Nu este suficient să se prezinte instanței o lege străină, o cauză străină sau declarația unei autorități străine. Rapoartele de expertiză privind legea străină pot fi furnizate de orice persoană „care deține calificarea adecvată să facă acest lucru în baza cunoștințelor sau experienței sale”, indiferent dacă are dreptul de a acționa în calitate de practician în domeniul dreptului în jurisdicția relevantă. Cu toate acestea, de obicei, experții sunt fie cadre universitare, fie practicieni în jurisdicția în cauză. În cazul în care conținutul legii străine a fost stabilit într-o cauză engleză anterioară, această cauză poate fi citată ca probă a conținutului legii străine, iar conținutul legii străine va fi prezumat a fi identic cu cel stabilit în cauza respectivă, dacă nu se dovedește contrariul.

Sarcina probei revine părții care invocă legea străină. Dacă legea străină nu este dovedită în mod satisfăcător, potrivit normei generale, se va aplica dreptul englez. Cu toate acestea, în cazurile în care nu există motive să se considere că legea străină este în vreun fel similară legii engleze (de exemplu, o lege fiscală dintr-o altă jurisdicție europeană), acțiunea în justiție poate fi respinsă.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În toate cazurile referitoare la obligații contractuale și care implică alegerea legii, Regulamentul Roma I direct aplicabil. Normele privind alegerea legii din Regulamentul Roma se pot aplica și situațiilor pe care dreptul intern englez nu le-ar recunoaște ca având natură contractuală (de exemplu, în cazul în care acordul nu este susținut de o remunerație, de exemplu, contracte de donație).

Aspectele de procedură sunt stabilite de *lex fori*. Astfel, evaluarea nivelului prejudiciilor (însă nu a tipurilor de prejudicii) și a mijloacelor de probă este reglementată de legea forului. Termenele de prescripție intră sub incidența dreptului material și, astfel, în cazul obligațiilor contractuale, sunt stabilite de legea aplicabilă în temeiul regulamentului. Normele materiale principale sunt următoarele.

În cazurile în care părțile au făcut o alegere explicită a legii sau o alegere care poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine, se aplică legea respectivă. O alegere a legii poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine în cazul în care contractul are o formă standard despre care se cunoaște că este reglementată de o anumită lege (de exemplu, o poliță de asigurare maritimă Lloyd), sau luând în considerare tranzacțiile anterioare dintre părți. În cazul în care există un acord de alegere a forului, acesta este adesea suficient pentru a deduce că intenția a fost să se aleagă legea instanței respective, însă acest lucru nu se întâmplă întotdeauna. În cazul unui acord de arbitraj, dacă sunt indicate criteriile de selecție a arbitrilor, acest lucru va permite să se deducă mai rapid alegerea legii, însă, dacă arbitrii sunt identificați prin referire la un organism internațional, atunci este mult mai puțin probabil ca alegerea legii să fi fost demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine.

Libertatea de alegere este limitată în anumite privințe. În primul rând, în contractele încheiate cu un consumator și în contractele de muncă, alegerea legii nu poate aduce atingere protecției acordate consumatorului sau angajatului prin normele imperative existente în temeiul legii care s-ar fi aplicat cauzei respective în cazul în care nu ar fi existat o alegere expresă a legii. În al doilea rând, în cazul în care toate elementele situației au legătură cu o țară, alegerea unei legi diferite nu poate aduce atingere efectelor normelor imperative ale țării în cauză. Există, de asemenea, norme de protecție pentru consumatori în legătură cu contractele de asigurare. Poate fi remarcat, de asemenea, că, în cazul în care există un dezacord cu privire la eficacitatea alegerii legii – de exemplu, o acuzație de constrângere – răspunsul la întrebarea dacă această alegere a fost în vigoare este stabilit de legea aplicabilă putativă (respectiv, legea care ar fi reglementat contractul în cazul în care alegerea ar fi valabilă), cu excepția cazului în care acest lucru ar fi „nerezonabil” (caz în care se poate aplica legea de la reședința obișnuită a părții care afirmă că nu și-a dat consimțământul).

În cazurile în care nu există o alegere expresă a legii sau o alegere care poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine, Regulamentul Roma I prevede norme specifice în funcție de tipul contractului, însă, dacă aceste norme sunt neconcludente, în general, legea de la reședința obișnuită a

executantului caracteristic va fi aplicabilă. Executantul caracteristic nu este întotdeauna ușor de identificat, însă, de obicei, este partea care nu face plata bunului sau a serviciului (de exemplu, executantul caracteristic este vânzătorul unui produs, creditorul într-o tranzacție bancară, garantul într-un contract de garanție). Această prezumție poate fi răsturnată în favoarea unei țări cu care contractul are o legătură mai strânsă.

3.2 Obligații extracontractuale

În ceea ce privește obligațiile necontractuale, în majoritatea cazurilor se aplică Regulamentul Roma II. Legea din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) se aplică numai chestiunilor referitoare la delikte care nu intră sub incidența regulamentului, iar defăimarea este în continuare reglementată de dreptul cutumiar (*common law*) (a se vedea mai jos). Termenele de prescripție sunt, de asemenea, stabilite de legea aplicabilă. Potrivit noimei generale din Regulamentul Roma II, se aplică legea locului în care se produce prejudiciul. Normele speciale stabilesc legea aplicabilă pentru anumite tipuri de obligații necontractuale, inclusiv răspunderea pentru produsele cu defect, concurența neloială, delikte de mediu și delikte referitoare la drepturi de proprietate intelectuală. De asemenea, regulamentul permite părților să aleagă legea aplicabilă în anumite circumstanțe, însă această dispoziție nu poate fi utilizată pentru a evita normele imperative ale dreptului UE sau ale dreptului național. Trebuie remarcat că evaluarea pagubelor intră în sfera legii aplicabile.

După cum s-a observat mai sus, defăimarea (care include calomnie privind funcția, calomnie privind bunurile, uz de fals cu rele intenții și orice pretenție în temeiul legii străine „care corespunde sau care este în alt mod de natura [unei astfel de] pretenții”) este reglementată în continuare de legea cutumiară (*common law*). În aceste cazuri, se aplică „norma acțiunii duble”: un delict poate face obiectul unei acțiuni în justiție numai în Anglia și Țara Galilor dacă poate face obiectul unei acțiuni civile în temeiul legii străine a jurisdicției în care s-a produs fapta (de obicei, publicarea) și, în cazul în care fapta s-a produs în Anglia și Țara Galilor, aceasta ar putea face obiectul unei acțiuni civile în temeiul dreptului englez. Această normă a fost reținută după presiunea exercitată de organizațiile mass-media care se temeau de aplicarea legilor străine opresive. Ea se supune, însă, unei excepții: în cazul în care o altă țară are o relație mai semnificativă cu producerea faptei și cu părțile, se va aplica în schimb legea acelei jurisdicții. Trebuie remarcat că acest domeniu este deosebit de nesigur.

Cu privire la administratorii trusturilor, legea aplicabilă este reglementată de Legea din 1987 privind recunoașterea trusturilor care a pus în aplicare Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trusturilor. Aceasta prevede că legea aplicabilă este legea aleasă de către constituitor sau, în absența acestei alegeri, este legea cu care trustul are cea mai apropiată legătură. Această lege stabilește valabilitatea trustului, crearea acestuia, efectele și administrarea trustului.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

La naștere, domiciliul unei persoane (domiciliul de origine) este același cu domiciliul tatălui de la momentul nașterii copilului, dacă minorul este legitim. Dacă minorul este nelegitim sau dacă tatăl este decedat la momentul nașterii, domiciliul copilului este același cu domiciliul mamei. Această normă continuă să se aplice până când copilul împlinește 16 ani (și anume, domiciliul copilului se modifică odată cu domiciliul tatălui sau, respectiv, al mamei).

Pentru persoane cu vârsta mai mare de 16 ani, domiciliul de origine continuă să se aplice cu excepția cazului în care adoptă un domiciliu ales. Pentru a adopta un domiciliu ales, acestea trebuie să aibă reședința efectivă în jurisdicția relevantă și să intenționeze să locuiască acolo pe perioadă nedeterminată sau permanent. În cazul în care unul dintre aceste elemente încetează, nu se mai aplică domiciliul ales și, în schimb, se aplică domiciliul de origine. Domiciliul soției nu mai este stabilit prin referire la domiciliul soțului: acesta este evaluat independent.

Capacitatea de asumare a unor obligații specifice (de exemplu, de a încheia un contract, de a face un testament, de a încheia o căsătorie) este stabilită prin normele specifice acestui domeniu, acestea fiind discutate în secțiunile relevante.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Chestiunile referitoare la răspunderea părintească și la protecția copiilor sunt stabilite în general de dreptul englez, sub rezerva unor excepții limitate, cum ar fi cele (discutate mai sus) aplicabile chestiunilor care intră sub incidența Convenției de la Haga din 1996 și cele aplicabile chestiunilor care intră sub incidența Regulamentului Bruxelles IIa. Aspectele de legitimitate și adopție sunt, de asemenea, stabilite în general de dreptul englez, sub rezerva unor excepții.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

Condiția de formă a unei căsătorii este reglementată în general de legea de la locul încheierii căsătoriei, sub rezerva unor excepții.

Capacitatea persoanelor de a se căsători este stabilită în general de domiciliul persoanei relevante la momentul imediat anterior căsătoriei. Această lege reglementează aspecte precum consimțământul părților, cerințele privind vârsta și persoanele din cadrul familiei extinse care nu se pot căsători între ele. În cazul special referitor la vârstă, o căsătorie nu va fi valabilă dacă oricare dintre participanți a avut vârsta mai mică de 16 ani la momentul căsătoriei, dacă aceștia au domiciliul în Anglia și Țara Galilor.

În chestiuni de divorț sau separare, dreptul englez se va aplica în general, sub rezerva unor excepții limitate.

Cu privire la obligațiile de întreținere, se aplică, în general, dreptul englez, sub rezerva unor excepții.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

„Regimul matrimonial” nu este un concept cunoscut în general în dreptul cutumiar (*common law*). În chestiuni privind pensia de întreținere în caz de divorț, separare sau nulitate sau în chestiuni referitoare la întreținere, instanțele engleze vor aplica în general dreptul englez, sub rezerva unor excepții limitate.

3.7 Testamente și succesiuni

În cazurile de succesiune *ab intestat* (respectiv, în cazul în care nu există un testament), legea de la domiciliul testatorului la momentul decesului se aplică succesiunii în privința bunurilor mobile; legea jurisdicției în care se află proprietatea (*lex situs*) se aplică succesiunii în privința bunurilor imobile.

În cazurile care implică testamente (succesiune testamentară), capacitatea testatorului de a redacta un testament privind bunurile mobile este stabilită de legea de la domiciliul testatorului de la data testamentului. Un legatar va avea capacitatea de a primi bunuri mobile dacă deține această capacitate fie în temeiul legii de la domiciliul său, fie în temeiul legii de la domiciliul testatorului. Nu există o autoritate specifică privind poziția referitoare la bunurile imobile, însă *lex situs* ar reprezenta rezultatul cel mai probabil și stabilește și capacitatea unui legatar de a accepta un legat de bunuri imobile.

Potrivit Legii din 1963 privind testamentele și, în cazul în care testatorul a decedat la data de 1 ianuarie 1964 sau după această dată, un testament este valabil din punct de vedere formal (respectiv, cu numărul corect de martori) dacă respectă oricare dintre următoarele legi: legea locului unde a fost făcut testamentul (respectiv, de obicei, unde a fost semnat în prezența martorilor) la momentul la care a fost făcut; legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul realizării testamentului; legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul decesului. Un testament va fi, de asemenea, valabil din punct de vedere al formei pentru transmiterea bunurilor imobile dacă respectă legea internă a jurisdicției în care este situat bunul (excluzând astfel o cerere de retrimiteră privind bunurile imobile în pofida acestui lucru).

Un testament privind bunuri mobile îndeplinește condițiile de fond (de exemplu, limitările privind valoarea care poate fi lăsată prin testament) dacă respectă legea domiciliului testatorului de la momentul decesului; un testament privind bunuri imobile îndeplinește condițiile de fond dacă respectă legea jurisdicției în care se află proprietatea, respectiv indiferent de sistemul de drept intern care ar fi aplicat în temeiul *lex situs*.

Un testament este interpretat în temeiul legii avute în vedere de către testator, care se prezumă a fi legea de la domiciliul acestuia de la data testamentului. Această prezumție este o normă *prima facie* care poate fi înlăturată prin dovada că testatorul a avut în vedere în mod vădit și a avut intenția ca testamentul său să fie interpretat în temeiul unui alt sistem de drept. În legătură cu bunurile imobile, poate exista o limitare suplimentară, potrivit căreia, dacă interesul care rezultă din interpretare nu este permis sau nu este recunoscut de către *lex situs*, atunci prevalează aceasta din urmă.

Valabilitatea unei pretense revocări a unui testament este stabilită de legea de la domiciliul testatorului de la momentul pretensei revocări (trebuie remarcat că, potrivit dreptului intern englez, dacă acesta se aplică, un testament este revocat prin căsătorie cu excepția cazului în care se arată că testamentul a fost făcut în mod expres în vederea căsătoriei). Cu toate acestea, în cazul în care se afirmă că revocarea a fost realizată printr-un testament ulterior (spre deosebire de ruperea testamentului), legile aplicabile condițiilor de formă ale celui de al doilea testament vor stabili dacă acest al doilea testament îl revocă pe primul. Dacă nu este clar dacă un al doilea testament revocă un testament anterior, chestiunea de interpretare va fi stabilită în temeiul legii avute în vedere de către testator, care se prezumă a fi legea de la domiciliul acestuia de la data celui de al doilea testament.

3.8 Proprietatea reală

Cauzele privind proprietatea se împart în cauze privind bunurile mobile și cauzele privind bunurile imobile; legea locului în care se situează bunul stabilește dacă bunul este mobil sau imobil.

În cazul bunurilor imobile, legea aplicabilă este legea locului în care se situează bunul și se aplică retrimiteră. Aceasta se aplică tuturor chestiunilor referitoare la tranzacționare, inclusiv capacitatea, condițiile de formă și condițiile de fond. Trebuie remarcat că există, bineînțeles, o distincție între transferul de teren sau alte bunuri imobile și contractul care reglementează drepturile și obligațiile părților la respectivul transfer – acesta din urmă este reglementat de norme legale aplicabile distincte (în special, în temeiul Regulamentului Roma I).

În cazul chestiunilor patrimoniale (de remarcat, spre deosebire de cele contractuale) referitoare la transferul bunurilor mobile corporale, în general, legea aplicabilă este legea de la locul în care s-a situat bunul la momentul evenimentului despre care se afirmă că a afectat titlul asupra acestuia. Nu este clar dacă se aplică retrimiteră în această situație, iar efectul general al deciziilor în primă instanță ale instanțelor engleze sugerează că nu se întâmplă acest lucru. Un titlu asupra unui bun corporal dobândit în conformitate cu această normă generală va fi recunoscut ca fiind valabil în Anglia dacă bunul mobil este scos apoi din țara în care s-a situat la momentul dobândirii titlului, cu excepția cazului în care și până când titlul în cauză nu este mutat printr-un nou titlu dobândit în conformitate cu legea țării în care bunul a fost mutat. O excepție specială de la norma generală privind bunurile mobile corporale se referă la situația în care bunul corporal se află în tranzit și amplasamentul său nu este cunoscut de către părți sau, temporar, un transfer care este valabil în temeiul legii aplicabile transferului va fi în vigoare în Anglia.

În cazul cesiunii bunurilor mobile necorporale, dacă relația dintre cesionar și cedent este de natură contractuală (cum se întâmplă în majoritatea cazurilor de datorii) și chestiunea se referă numai la valabilitatea și eficacitatea cesiunii, atunci se aplică Regulamentul Roma I.

Trebuie remarcat că normele privind alegerea legii în cazul cesiunii și transferului activelor necorporale sunt dificil de rezumat și nu sunt acoperite de o singură alegere a legii, în principal deoarece categoria de bunuri necorporale acoperă o gamă foarte largă de drepturi, neavând toate o sursă contractuală. Se recomandă să solicitați consultanță specializată în cazul bunurilor mobile necorporale.

3.9 Insolvența

Regatul Unit este semnatar al Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului privind procedurile de insolvență, care stabilește normele relevante în procedurile care implică cesionarea integrală sau parțială a debitorului și numirea unui lichidator în cazul în care interesele principale ale debitorului se află într-un stat membru (cu excepția Danemarcei). Dacă instanțele engleze au competență (ceea ce se va întâmpla în cazul în care centrul intereselor principale ale debitorului se află în Anglia și Țara Galilor, prezumat a fi locul sediului social), se va aplica dreptul englez.

În cauzele care nu intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 1346/2000, dreptul englez se aplică în cazul în care instanțele engleze au competență (ceea ce se va întâmpla dacă societatea este înregistrată în Anglia și Țara Galilor sau dacă există persoane în Anglia și Țara Galilor care ar beneficia de lichidare și nu există motive temeinice pentru declinarea competenței). O remitere de datorie engleză este valabilă indiferent de legea care reglementează datoria.

Ultima actualizare: 04/06/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Irlanda de Nord

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

În Irlanda de Nord, normele privind conflictul de legi referitoare la dreptul aplicabil decurg, în principal, din regulamentele direct aplicabile ale UE. În materie civilă și comercială, acestea sunt:

- Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) și
- Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II). Legea din 1990 privind contractele (legea aplicabilă) (care a pus în aplicare Convenția de la Roma din 1980) rămâne relevantă în privința contractelor încheiate înainte de 17 decembrie 2009 (Regulamentul Roma I se aplică în cazul contractelor încheiate după data menționată).

Legea din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) este relevantă numai în legătură cu situațiile care nu intră sub incidența Regulamentului Roma II (regulamentul se aplică în cazurile în care prejudiciile s-au produs după 11 ianuarie 2009).

Normele tradiționale de drept cutumiar (*common law*) rămân aplicabile în cazul delictului de defăimare și în legătură cu succesiunea și dreptul proprietății.

În materie de dreptul familiei, în general, dreptul cutumiar (*common law*) reprezintă sursa normelor privind legea aplicabilă, cu unele excepții. Dreptul din Irlanda de Nord se aplică în general în materia dreptului familiei, sub rezerva excepțiilor limitate din dreptul cutumiar (*common law*) (de exemplu, în legătură cu nulitatea căsătoriei) sau din statut [de exemplu, în legătură cu obligația de întreținere în temeiul Legii din 1920 privind ordonanțele de acordare a indemnizației de întreținere (facilități de executare) și al Legii din 1972 privind ordonanțele de acordare a indemnizației de întreținere (executare reciprocă)]. În chestiuni referitoare la răspunderea părintească și protecția copiilor prevăzute de Regulamentul UE nr. 2201/2003 și Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996, normele privind legea aplicabilă sunt prevăzute în Regulamentul privind răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor [obligații internaționale (Anglia și Țara Galilor și Irlanda de Nord)] din 2010, precum și la articolul 15 din Convenția din 1996, potrivit căreia se aplică dreptul din Irlanda de Nord, sub rezerva unor excepții limitate.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

- Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare;
- Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (după cum s-a menționat mai sus, Regulamentul Roma I se aplică în cazul contractelor încheiate începând cu 17 decembrie 2009);

• Convenția de la Haga din 1985 privind legea aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu avem cunoștință de existența unor convenții bilaterale care să cuprindă dispoziții privind alegerea legii la care Regatul Unit este parte semnatară. Trebuie remarcat faptul că, deși convențiile enumerate la punctul 1.2 de mai sus permit unui stat să aplice un alt sistem privind alegerea legii în cazul „unităților sale teritoriale”, Regatul Unit a ales să nu facă acest lucru. În consecință, convențiile enumerate la punctul 1.2 se aplică în cazul conflictelor dintre jurisdicțiile constitutive ale Regatului Unit, precum și în cazul conflictelor internaționale, iar Irlanda de Nord este considerată o jurisdicție străină față de Anglia, Țara Galilor și Scoția.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

În mod obișnuit, normele privind conflictul de legi se vor aplica numai în cazul în care cel puțin una dintre părți a susținut că trebuie să fie aplicate. Dacă acest lucru nu este susținut sau dacă nu există probe convingătoare privind conținutul legii străine, în mod normal, în cauza respectivă, judecătorul va aplica legea din Irlanda de Nord. Această normă se referă la probe și la procedură și, prin urmare, nu este afectată de regulamentele UE.

2.2 Retrimiteria

Regulamentele UE exclud aplicarea doctrinei retrimiterii în cauzele reglementate de normele UE privind alegerea legii și aceasta a fost și opinia prevalentă în temeiul Legii din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) și al Legii din 1990 privind legea aplicabilă contractelor. Prin urmare, în cazul în care norma privind alegerea legii din Irlanda de Nord indică, de exemplu, dreptul francez, se va aplica dreptul intern francez, chiar dacă o instanță din Franța ar fi aplicat legea altei țări. O justificare prezentată pentru respingerea retrimiterii în aceste domenii pare să fie aceea că normele complexe stabilite prin statute ar fi perturbate în cazul în care s-ar aplica retrimiterea.

Rolul retrimiterii în restul domeniilor dreptului este în prezent oarecum limitat iar, în unele cazuri, nu este în întregime clar. Se poate spune că retrimiterea se va aplica în cazul terenurilor situate în străinătate, cărora li se aplică *lex situs* potrivit dreptului din Irlanda de Nord. În aceste cazuri, există o dorință pragmatică de a aplica aceeași lege a curții în a cărei jurisdicție se află proprietatea, pentru a crește șansa ca orice decizie privind proprietatea să producă efecte. Potrivit bilanțului deciziilor în primă instanță cu privire la bunurile mobile corporale situate în străinătate, o trimitere la *lex situs* nu va include retrimiterea. Cu toate acestea, trebuie observat că, în multe cauze, este costisitor să se facă proba conținutului normelor privind alegerea legii străine și, adesea, părțile aleg să nu argumenteze în favoarea aplicării acestora (a se vedea punctul 2.1 de mai sus).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Această problemă este soluționată specificând, în fiecare normă privind alegerea legii, momentul relevant la care este identificat punctul de legătură. De exemplu, în cazul transferurilor de bunuri mobile, legea aplicabilă relevantă este legea aplicabilă la locul bunului mobil în cauză la momentul transferului.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Potrivit normelor tradiționale, instanțele din Irlanda de Nord pot refuza să aplice legea unei țări sau a unui teritoriu în cazul în care este contrară politiciii publice. Politica publică este influențată de obligațiile internaționale ale Regatului Unit, în special de Convenția europeană a drepturilor omului.

În plus, în prezent, Regulamentele Roma I și Roma II prevăd aplicarea normelor de aplicare imediată ale forului *indiferent de legea aplicabilă contractului în alt mod*. Aceste norme se regăsesc în general în domeniul protecției consumatorilor și în domeniul ocupării forței de muncă sau în legislația de completare a unei convenții internaționale.

2.5 Proba legii străine

Conținutul legii unei țări sau a unui teritoriu din afara Irlandei de Nord este dovedit de către părți ca și cum ar fi un fapt. Cu toate acestea, judecătorul are sarcina de a stabili efectul probelor administrate cu privire la legea în cauză.

În procedurile în fața unei instanțe din Irlanda de Nord, o persoană care deține calificarea adecvată să facă acest lucru în baza cunoștințelor sau experienței sale este competentă să prezinte un raport de expertiză referitor la legea oricărei țări sau a oricărui teritoriu din afara Irlandei de Nord, indiferent dacă a acționat sau are dreptul de a acționa în calitate de practician în domeniul dreptului în țara sau în teritoriul în cauză.

În anumite circumstanțe, o instanță din Irlanda de Nord poate lua în considerare o decizie sau o constatare anterioară a unei instanțe engleze cu privire la legea oricărei țări sau a oricărui teritoriu din afara Irlandei de Nord. O înștiințare scrisă potrivit căreia o parte intenționează să invoce decizia anterioară trebuie să fie notificată sau comunicată celorlalte părți sau avocaților acestora.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În toate cazurile referitoare la obligații contractuale și care implică alegerea legii, Regulamentul Roma I este direct aplicabil. Normele privind alegerea legii din Regulamentul Roma se pot aplica și situațiilor pe care dreptul din Irlanda de Nord nu le-ar recunoaște ca având natură contractuală (de exemplu, în cazul în care acordul nu este susținut de o remunerație, cum ar fi contractele de donație).

Aspectele de procedură sunt stabilite de *lex fori*. Astfel, evaluarea nivelului prejudiciilor (însă nu a tipurilor de prejudicii) și a mijloacelor de probă este reglementată de legea forului. Termenele de prescripție intră sub incidența dreptului material și, astfel, în cazul obligațiilor contractuale, sunt stabilite de legea aplicabilă în temeiul regulamentului.

În cazurile în care părțile au făcut o alegere explicită a legii sau o alegere care poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine, se aplică legea respectivă. O alegere a legii poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine în cazul în care contractul are o formă standard despre care se cunoaște că este reglementată de o anumită lege sau luând în considerare tranzacțiile anterioare dintre părți. În cazul în care există un acord de alegere a forului, acesta este adesea suficient pentru a deduce că intenția a fost să se aleagă legea instanței respective, însă acest lucru nu se întâmplă întotdeauna. În cazul unui acord de arbitraj, dacă sunt indicate criteriile de selecție a arbitrilor, acest lucru va permite să se deducă mai rapid alegerea legii, însă, dacă arbitrii sunt identificați prin referire la un organism internațional, atunci este mult mai puțin probabil să se constate că alegerea legii a fost demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine.

Libertatea de alegere este limitată în anumite privințe. În primul rând, în contractele de consum și în contractele de muncă, alegerea legii nu poate aduce atingere protecției acordate consumatorului sau angajatului prin normele imperative existente în temeiul legii care s-ar fi aplicat cauzei respective în cazul în care nu ar fi existat o alegere expresă a legii. În al doilea rând, în cazul în care toate elementele situației au legătură cu o țară, alegerea unei legi diferite nu poate aduce atingere efectelor normelor imperative ale țării în cauză. Există, de asemenea, norme de protecție pentru consumatori în legătură cu contractele de asigurare. Poate fi remarcat, de asemenea, că, în cazul în care există un dezacord cu privire la eficacitatea alegerii legii – de exemplu, o acuzație de constrângere – răspunsul la întrebarea dacă această alegere a fost în vigoare este stabilit de legea aplicabilă putativă (respectiv, legea care ar fi reglementat contractul în cazul în care alegerea ar fi valabilă), cu excepția cazului în care acest lucru ar fi „nerezonabil” (caz în care se poate aplica legea de la reședința obișnuită a părții care afirmă că nu și-a dat consimțământul).

În cazurile în care nu există o alegere expresă a legii sau o alegere care nu poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine, Regulamentul Roma I prevede norme specifice în funcție de tipul contractului. Cu toate acestea, dacă aceste norme sunt neconcludente, în general, legea de la reședința obișnuită a executantului caracteristic va fi aplicabilă. Executantul caracteristic nu este întotdeauna ușor de identificat, însă, de obicei, este partea care nu face plata

bunurilor sau a serviciului (de exemplu, executantul caracteristic este vânzătorul unui produs, creditorul într-o tranzacție bancară, garantul într-un contract de garanție). Această prezumție poate fi răsturnată în favoarea unei țări cu care contractul are o legătură mai strânsă.

3.2 Obligații extracontractuale

În ceea ce privește obligațiile necontractuale, în majoritatea cazurilor se aplică Regulamentul Roma II. Legea din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) se aplică numai chestiunilor referitoare la delict care nu intră sub incidența regulamentului, astfel defăimarea este în continuare reglementată de dreptul cutumiar (*common law*) (a se vedea mai jos).

Termenele de prescripție sunt, de asemenea, stabilite de legea aplicabilă.

Potrivit noimei generale din Regulamentul Roma II, se aplică legea locului în care se produce prejudiciul. Normele speciale stabilesc legea aplicabilă pentru anumite tipuri de obligații necontractuale, inclusiv răspunderea pentru produsele cu defect, concurența neloyală, delict de mediu și delict referitoare la drepturi de proprietate intelectuală. De asemenea, regulamentul permite părților să aleagă legea aplicabilă în anumite circumstanțe, însă această dispoziție nu poate fi utilizată pentru a evita normele imperative ale dreptului UE sau ale dreptului național. Trebuie remarcat că evaluarea pagubelor intră în sfera legii aplicabile.

După cum s-a afirmat mai sus, defăimarea (care include calomnie privind funcția, calomnie privind bunurile, uz de fals cu rele intenții și orice pretenție în temeiul legii străine „care corespunde sau care este în alt mod de natura [unei astfel de] pretenții”) este reglementată în continuare de legea cutumiară (*common law*). În aceste cazuri, se aplică „norma acțiunii duble”: un delict poate face obiectul unei acțiuni în justiție numai în Irlanda de Nord dacă poate face obiectul unei acțiuni civile în temeiul legii străine a jurisdicției în care s-a produs fapta (de obicei publicarea) și ar putea face obiectul unei acțiuni civile în temeiul legii din Irlanda de Nord în cazul în care fapta s-ar fi produs în Irlanda de Nord. Ea se supune, însă, unei excepții: în cazul în care o altă țară are o relație mai semnificativă cu producerea faptei și cu părțile, se va aplica în schimb legea acelei jurisdicții. Trebuie remarcat că acest domeniu este deosebit de nesigur.

Cu privire la administratorii trusturilor, legea aplicabilă este reglementată de Legea din 1987 privind recunoașterea trusturilor care a pus în aplicare Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trusturilor. Aceasta prevede că legea aplicabilă este legea aleasă de către constituitor sau, în absența acestei alegeri, este legea cu care trustul are cea mai apropiată legătură. Această lege stabilește valabilitatea trustului, crearea acestuia, efectele și administrarea trustului.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

La naștere, domiciliul unei persoane (domiciliul de origine) este același cu domiciliul tatălui de la momentul nașterii copilului, dacă minorul este legitim. Dacă minorul este nelegitim sau dacă tatăl este decedat la momentul nașterii, domiciliul copilului este același cu domiciliul mamei. Această normă continuă să se aplice până când copilul împlinește 16 ani (și anume, domiciliul copilului se modifică odată cu domiciliul tatălui sau, respectiv, al mamei).

Pentru persoane cu vârsta mai mare de 16 ani, domiciliul de origine continuă să se aplice cu excepția cazului în care adoptă un domiciliu ales. Pentru a adopta un domiciliu ales, acestea trebuie să aibă reședința efectivă în jurisdicția relevantă și să intenționeze să locuiască acolo pe perioadă nedeterminată sau permanent. În cazul în care unul dintre aceste elemente încetează, nu se mai aplică domiciliul ales și, în schimb, se aplică domiciliul de origine. Domiciliul soției nu mai este stabilit prin referire la domiciliul soțului: acesta este evaluat independent.

Capacitatea de asumare a unor obligații specifice (de exemplu, de a încheia un contract, de a face un testament, de a încheia o căsătorie) este stabilită prin normele specifice acestui domeniu, acestea fiind discutate în secțiunile relevante.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Responsabilitățile unui părinte față de un minor (cu vârsta mai mică de 18 ani) sunt stabilite de legea din Irlanda de Nord în cauzele în care instanțele din Irlanda de Nord au competență, chiar dacă minorul are reședința în străinătate și este resortisant străin. Cu toate acestea, instanța din Irlanda de Nord va avea competență – potrivit Regulamentului UE nr. 2201/2003 – numai în cazul în care minorul are reședința în Irlanda de Nord sau dacă se află într-un alt stat membru și dacă cel puțin un soț are răspunderea părintească, iar competența a fost acceptată de către soț.

Un copil este legitim dacă s-a născut în cadrul unei căsătorii legale indiferent de locul nașterii sau în cazul în care copilul este legitim în temeiul legii de la domiciliul fiecăruia dintre părinți de la momentul nașterii copilului.

O instanță din Irlanda de Nord va aplica legislația Irlandei de Nord pentru a desemna o persoană în calitate de tutore al unui copil, în cazul în care deține competență (aceasta are competență în cazul în care solicitantul este un resortisant al Regatului Unit sau are reședința obișnuită sau este prezent în mod obișnuit în Irlanda de Nord).

O instanță din Irlanda de Nord va aplica legislația Irlandei de Nord în cauzele de adopție ori de câte ori are competență (aceasta are competență dacă solicitantul are domiciliul în Irlanda de Nord la momentul formulării cererii, însă instanța va lua în considerare și probabilitatea recunoașterii în străinătate a unui ordin, dacă acest lucru este relevant pentru exercitarea competenței sale). Efectul acestui ordin este de a transfera toate responsabilitățile de la părinții existenți către părinții adoptivi.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

Condiția de formă a unei căsătorii este reglementată de legea de la locul încheierii căsătoriei, sub rezerva unor excepții. Această lege reglementează valabilitatea ceremoniei și a elementelor componente ale acesteia, de exemplu, dacă trebuie utilizată o anumită formulare, dacă trebuie să aibă loc într-o anumită clădire, dacă este necesar consimțământul parental și dacă o căsătorie poate fi încheiată prin procură. Există câteva excepții limitate de la această normă: în special, dacă este imposibil să se utilizeze forma locală a căsătoriei. De asemenea, se aplică norme speciale în cazul membrilor forțelor armate care își desfășoară activitatea într-o țară străină, care nu este membră a Commonwealth-ului.

Capacitatea persoanelor de a se căsători este stabilită de domiciliul persoanei relevante la momentul imediat anterior căsătoriei. Această lege reglementează aspecte precum consimțământul părților, cerințele privind vârsta și persoanele din cadrul familiei extinse care nu se pot căsători între ele. În cazul special referitor la vârstă, o căsătorie nu va fi valabilă dacă oricare dintre participanți a avut vârsta mai mică de 16 ani la momentul căsătoriei, dacă aceștia au domiciliul în Irlanda de Nord.

Legea din Irlanda de Nord nu prevede căsătorii între persoane de același sex. Cu toate acestea, unele parteneriate între două persoane de același sex încheiate în alte țări pot fi tratate, în anumite circumstanțe, drept parteneriate civile în temeiul legii din Irlanda de Nord.

În privința divorțului, instanța din Irlanda de Nord are competența de a judeca acțiunile de divorț numai potrivit Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului. În cazul în care este îndeplinită una dintre următoarele cerințe: soții au reședința sau domiciliul obișnuit în Irlanda de Nord, soții aveau reședința obișnuită în Irlanda de Nord și unul dintre ei are în continuare reședința obișnuită în Irlanda de Nord în prezent, pârâtul are reședința obișnuită în Irlanda de Nord, reclamantul a avut reședința obișnuită în Irlanda de Nord cel puțin un an înainte de data cererii (sau șase luni dacă reclamantul este resortisant al unui stat membru). Dacă niciuna dintre aceste cerințe nu este îndeplinită și niciun alt stat membru nu are competență, atunci, potrivit dreptului intern, competența aparține instanțelor din Irlanda de Nord dacă cel puțin una dintre părți a avut domiciliul în Irlanda de Nord la momentul începerii procedurilor de divorț. Dacă o instanță din Irlanda de Nord are competență, aceasta va aplica legea din Irlanda de Nord în cadrul procedurilor de divorț. În procedurile prin care se solicită

pronunțarea unui decret de anulare, legile indicate mai sus (legea de la locul încheierii căsătoriei sau legea de la domiciliul părții) se vor aplica în funcție de temeiul anulării. Un divorț pronunțat în străinătate va fi recunoscut dacă una dintre părți avea reședința sau domiciliul obișnuit în țara respectivă sau dacă este resortisant al țării respective la momentul procedurilor din străinătate.

Cu privire la obligațiile de întreținere, Regatul Unit este obligat de prevederile Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere. O instanță din Irlanda de Nord va avea competență dacă are competență asupra divorțului sau, dacă divorțul a fost pronunțat într-o procedură din străinătate, în cazul în care una dintre părți are domiciliul în Irlanda de Nord la momentul pronunțării divorțului în străinătate sau a avut reședința obișnuită în Irlanda de Nord timp de un an înainte de data respectivă sau dacă o parte are un interes generator de beneficii într-o fostă locuință conjugală situată în Irlanda de Nord. Legea din Irlanda de Nord se va aplica în aceste cauze.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

În absența unui contract sau a unei convenții matrimoniale, drepturile soților asupra bunurilor mobile ale celui alt (indiferent dacă au fost dobândite înainte sau în timpul căsătoriei) sunt stabilite potrivit legii de la domiciliul conjugal din momentul căsătoriei. În cazul în care soții au același domiciliu, acesta este considerat domiciliul conjugal. În caz contrar, domiciliul conjugal va fi probabil stabilit în conformitate cu legea aplicabilă cea mai relevantă pentru părți și pentru căsătorie. Intențiile părților de la momentul căsătoriei sunt relevante numai dacă indică o alegere implicită a legii. Aceeași normă se aplică probabil cu privire la bunurile imobile.

În cazul în care există un contract sau o convenție matrimonială, se aplică legea contractului: aceasta este legea de la domiciliul conjugal, în cazul în care nu există alte indicații privind legea aplicabilă.

3.7 Testamente și succesiuni

În cazurile de succesiune *ab intestat* (respectiv, în cazul în care nu există un testament), legea de la domiciliul testatorului la momentul decesului se aplică succesiunii în privința bunurilor mobile; legea jurisdicției în care se află proprietatea (*lex situs*) se aplică succesiunii în privința bunurilor imobile.

În cazurile care implică testamente (succesiune testamentară), capacitatea testatorului de a redacta un testament privind bunurile mobile este stabilită de legea de la domiciliul testatorului de la data testamentului. Un legatar va avea capacitatea de a primi bunuri mobile dacă deține această capacitate fie în temeiul legii de la domiciliul său, fie în temeiul legii de la domiciliul testatorului. Nu există o autoritate specifică privind poziția referitoare la bunurile imobile, însă *lex situs* ar reprezenta rezultatul cel mai probabil și stabilește și capacitatea unui legatar de a accepta un legat de bunuri imobile.

Potrivit Legii din 1963 privind testamentele și, în cazul în care testatorul a decedat la data de 1 ianuarie 1964 sau după această dată, un testament este valabil din punct de vedere formal (respectiv, cu numărul corect de martori) dacă respectă oricare dintre următoarele legi: legea locului unde a fost făcut testamentul (respectiv, de obicei, unde a fost semnat în prezența martorilor) la momentul la care a fost făcut; legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul realizării testamentului; legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul decesului. Un testament va fi, de asemenea, valabil din punct de vedere al formei pentru transmiterea bunurilor imobile dacă respectă legea internă a jurisdicției în care este situat bunul (excluzând astfel o cerere de retrimiteră privind bunurile imobile în pofida acestui lucru).

Un testament privind bunuri mobile îndeplinește condițiile de fond (de exemplu, limitările privind valoarea care poate fi lăsată prin testament) dacă respectă legea domiciliului testatorului de la momentul decesului; un testament privind bunuri imobile îndeplinește condițiile de fond dacă respectă legea jurisdicției în care se află proprietatea, respectiv indiferent de sistemul de drept intern care ar fi aplicat în temeiul *lex situs*.

Un testament este interpretat în temeiul legii avute în vedere de către testator, care se prezumă a fi legea de la domiciliul acestuia de la data testamentului. Această prezumție este o normă *prima facie* care poate fi înlăturată prin dovada că testatorul a avut în vedere în mod vădit și a avut intenția ca testamentul său să fie interpretat în temeiul unui alt sistem de drept. În legătură cu bunurile imobile, poate exista o limitare suplimentară, potrivit căreia, dacă interesul care rezultă din interpretare nu este permis sau nu este recunoscut de către *lex situs*, atunci prevalează aceasta din urmă.

Valabilitatea unei pretense revocări a unui testament este stabilită de legea de la domiciliul testatorului de la momentul pretensei revocări (trebuie remarcat că, potrivit dreptului intern englez, dacă acesta se aplică, un testament este revocat prin căsătorie cu excepția cazului în care se arată că testamentul a fost făcut în mod expres în vederea căsătoriei). Cu toate acestea, în cazul în care se afirmă că revocarea a fost realizată printr-un testament ulterior (spre deosebire de ruperea testamentului), legile aplicabile condițiilor de formă ale celui de al doilea testament vor stabili dacă acest al doilea testament îl revocă pe primul. Dacă nu este clar dacă un al doilea testament revocă un testament anterior, chestiunea de interpretare va fi stabilită în temeiul legii avute în vedere de către testator, care se prezumă a fi legea de la domiciliul acestuia de la data celui de al doilea testament.

3.8 Proprietatea reală

Cauzele privind proprietatea se împart în cauze privind bunurile mobile și cauzele privind bunurile imobile; legea locului în care se situează bunul stabilește dacă bunul este mobil sau imobil.

În cazul bunurilor imobile, legea aplicabilă este legea locului în care se situează bunul și se aplică retrimiteră. Aceasta se aplică tuturor chestiunilor referitoare la tranzacționare, inclusiv capacitatea, condițiile de formă și condițiile de fond. Trebuie remarcat că există, bineînțeles, o distincție între transferul de teren sau alte bunuri imobile și contractul care reglementează drepturile și obligațiile părților la respectivul transfer – acesta din urmă este reglementat de norme legale aplicabile distincte (în special, în temeiul Regulamentului Roma I).

În cazul chestiunilor patrimoniale (de remarcat, spre deosebire de cele contractuale) referitoare la transferul bunurilor mobile corporale, în general, legea aplicabilă este legea de la locul în care s-a situat bunul la momentul evenimentului despre care se afirmă că a afectat titlul asupra acestuia. Nu este clar dacă se aplică retrimiteră în această situație, iar efectul general al deciziilor în primă instanță ale instanțelor engleze sugerează că nu se întâmplă acest lucru. Un titlu asupra unui bun corporal dobândit în conformitate cu această normă generală va fi recunoscut ca fiind valabil în Anglia dacă bunul mobil este scos apoi din țara în care s-a situat la momentul dobândirii titlului, cu excepția cazului în care și până când titlul în cauză nu este mutat printr-un nou titlu dobândit în conformitate cu legea țării în care bunul a fost mutat. O excepție specială de la norma generală privind bunurile mobile corporale se referă la situația în care bunul corporal se află în tranzit și amplasamentul său nu este cunoscut de către părți sau, temporar, un transfer care este valabil în temeiul legii aplicabile transferului va fi în vigoare în Anglia.

În cazul cesiunii bunurilor mobile necorporale, dacă relația dintre cesionar și cedent este de natură contractuală (cum se întâmplă în majoritatea cazurilor de datorii) și chestiunea se referă numai la valabilitatea și eficacitatea cesiunii, atunci se aplică Regulamentul Roma I.

Trebuie remarcat că normele privind alegerea legii în cazul cesiunii și transferului activelor necorporale sunt dificil de rezumat și nu sunt acoperite de o singură alegere a legii, în principal deoarece categoria de bunuri necorporale acoperă o gamă foarte largă de drepturi, neavând toate o sursă contractuală. Se recomandă să solicitați consultanță specializată în cazul bunurilor mobile necorporale.

3.9 Insolvența

Regatul Unit este semnatar al Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului privind procedurile de insolvență, care stabilește normele relevante în procedurile care implică cesionarea integrală sau parțială a debitorului și numirea unui lichidator în cazul în care interesele principale ale debitorului se află într-un stat membru (cu excepția Danemarcei). Dacă Înalta Curte (*High Court*) din Irlanda de Nord are competență (ceea ce se va întâmpla în cazul în care centrul intereselor principale ale debitorului se află în Irlanda de Nord, prezumat a fi locul sediului social), se va aplica dreptul din Irlanda de Nord.

În cauzele care nu intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 1346/2000, dreptul din Irlanda de Nord se aplică în cazul în care instanța din Irlanda de Nord are competență (ceea ce se va întâmpla dacă societatea este înregistrată în Irlanda de Nord sau dacă există persoane în Irlanda de Nord care ar beneficia de lichidare și nu există motive temeinice pentru declinarea competenței).

Ultima actualizare: 08/06/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Scoția

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

Scoția are un sistem juridic „combinat”, separat și distinct. Acest domeniu al „legii aplicabile” a fost influențat în special de sistemele continentale, precum și de dreptul cutumiar (*common law*). Scoția constituie o jurisdicție separată în cadrul Regatului Unit, iar normele privind conflictul de legi sunt necesare pentru a soluționa atât cauzele din interiorul Regatului Unit, cât și cauzele internaționale. În general, când Regatul Unit a devenit parte la un act juridic internațional care conține norme privind legea aplicabilă, s-a luat decizia de a aplica aceleași norme și în cazul conflictelor de legi din interiorul Regatului Unit, deși, de obicei, nu există o obligație de a face acest lucru. Dreptul scoțian recunoaște acest domeniu sub denumirea de drept privat internațional, drept internațional privat sau conflict de legi.

La fel ca în Anglia și Țara Galilor, multe norme din prezent provin din regulamentele direct aplicabile ale UE. În materie civilă și comercială, acestea sunt: Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I) privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și Regulamentul nr. 864/2007 (Roma II) privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale. Legea din 1990 privind contractele (legea aplicabilă) (care a pus în aplicare Convenția de la Roma din 1980) rămâne relevantă în privința contractelor încheiate înainte de 17 decembrie 2009 (Regulamentul Roma I se aplică în cazul contractelor încheiate după data respectivă). Legea din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) este relevantă numai pentru situațiile care nu intră sub incidența Regulamentului Roma II (regulamentul se aplică în cazurile în care prejudiciile s-au produs după 11 ianuarie 2009).

În alte domenii se aplică în general dreptul cutumiar (*common law*). Dreptul familiei în Scoția își are sursele în dreptul cutumiar (*common law*), în lege [adesea urmând recomandările făcute de Comisia Legislativă Scoțiană (*Scottish Law Commission*)] și în obligațiile de la nivelul UE și cele internaționale.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare.

Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (înlocuită de Regulamentul Roma I în legătură cu contractele încheiate începând cu 17 decembrie 2009).

Convenția de la Haga din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu avem cunoștință de existența unor convenții bilaterale care să cuprindă dispoziții privind alegerea legii la care Regatul Unit este parte semnatară.

Cu toate acestea, trebuie remarcat că, deși Convenția de la Roma din 1980 și convențiile de la Haga permit unui stat să aplice un alt sistem privind alegerea legii în cazul conflictelor „interne” – cum ar fi conflictele dintre legile din Anglia și Țara Galilor și din Scoția – Regatul Unit a ales să nu utilizeze această facilitare. Prin urmare, normele prevăzute în Convenția de la Roma (în legătură cu contractele încheiate înainte de 17 decembrie 2009) și în Convenția de la Haga se aplică în cazul conflictelor dintre diferitele jurisdicții ale Regatului Unit, precum și conflictelor internaționale.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Dreptul străin (respectiv care nu este scoțian) se va aplica în instanțele scoțiene numai dacă este aplicabil în temeiul normelor naționale privind conflictul de legi și numai dacă este invocat și dovedit de către partea care solicită invocarea acestuia. Această normă are legătură cu dovezile și procedura și nu este afectată de actele juridice ale UE.

2.2 Retrimiteria

Retrimiteria este procesul prin care instanța forului adoptă o lege străină într-o situație de conflict de legi. Aceasta poate fi relevantă în diferite domenii ale dreptului, cum ar fi dreptul succesoral și dreptul familiei, deși, în Scoția, nu există multă jurisprudență privind retrimiterea. Regulamentele UE relevante (precum Regulamentul Roma I și Regulamentul Roma II) exclud aplicarea retrimiterii și aceeași abordare a fost adoptată în Legea din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse) în legătură cu delictele.

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Aceasta este soluționată în mod normal specificând momentul în care este aplicat punctul de legătură. În cazul transferului titlului asupra bunurilor mobile, legea ar fi cea de la locul în care s-au aflat bunurile mobile la momentul producerii evenimentului despre care se afirmă că a transferat titlul.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Instanțele scoțiene pot refuza să aplice o lege străină care ar fi de altfel aplicabilă, în temeiul faptului că aceasta este contrară politicii publice scoțiene. Deși termenul „politică publică internațională” nu ar fi utilizat în acest context, expresia „contrară politicii publice scoțiene” înseamnă că legea în cauză este considerată inacceptabilă chiar admitând faptul că acțiunea are caracter internațional și nu este de așteptat să se aplice legea scoțiană. Politica publică scoțiană provine în unele cazuri din actele juridice sau normele internaționale, cum ar fi Convenția europeană a drepturilor omului.

În plus, în prezent, Regulamentele Roma I și Roma II prevăd aplicarea normelor de aplicare imediată ale forului indiferent de legea aplicabilă de altfel contractului. Nu există multe asemenea norme în dreptul scoțian și cele care există se regăsesc în principal în legile de la nivelul întregului Regat Unit. Printre exemple se numără imposibilitatea executării acordurilor de investiții încheiate de persoane neautorizate sau prin intermediul acestora sau ca urmare a unei comunicări nelegale adresate clientului, în temeiul articolelor 26 și 30 din Legea din 2000 privind serviciile și piețele financiare.

2.5 Proba legii străine

Conținutul legii străine este o chestiune de fapt și, ca atare, părțile trebuie să aducă probe, iar judecătorul trebuie să ajungă la concluzii pe baza unei analize a acestor probe. Judecătorul nu poate cerceta și aplica legea străină în mod independent. În cazul unui conflict între probe, judecătorul trebuie să decidă opinia căreia părți pare mai plauzibilă și poate examina statutele străine și cazurile care au fost indicate drept probe pentru a face acest lucru.

Singura excepție de la norma potrivit căreia legea străină este o chestiune de fapt constă în aceea că, în cazul în care Curtea Supremă (*Supreme Court*) din Regatul Unit audiază un recurs dintr-o parte din Regatul Unit, aceasta poate aplica legea oricărei alte jurisdicții a Regatului Unit chiar dacă nu a fost dovedit prin probe conținutul legii respective. Acest lucru se datorează faptului că membrii Curții Supreme (*Supreme Court*) sunt judecători din toate jurisdicțiile Regatului Unit, iar Curtea se consideră calificată să aplice legea oricăreia dintre jurisdicții.

În cazul în care trebuie dovedită legea străină, acest lucru este realizat în mod normal prin mărturiile ale experților. Nu este suficient să se prezinte un text, cum ar fi o lege străină, în fața instanței, aceasta neconsiderându-se calificată să interpreteze sau să aplice materiale juridice străine fără îndrumare din partea unei persoane care are o cunoaștere corespunzătoare a sistemului în cauză. Expertiza poate fi furnizată de orice persoană care deține cunoștințe sau experiență adecvate, chiar dacă nu este un avocat practician în țara cealaltă. De exemplu, s-a făcut apel la cadre universitare.

În general, în cazul în care părțile nu sunt de acord cu privire la conținutul legii străine, acesta va trebui dovedit prin mărturiile orale ale experților, în cursul cărora aceștia pot face referire la materiale documentare care pot fi prezentate instanței. În cazul în care nu există nicio dispută, părțile pot fi pur și simplu de acord sau pot depune probe cu înscrisuri autentificate de un notar.

Există o prezumție că legea străină este identică cu legea scoțiană. În mod evident, această prezumție poate fi răsturnată prin probe care dovedesc în mod satisfăcător conținutul (diferit) al legii străine.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În cauzele referitoare la obligații contractuale în materie civilă și comercială în situațiile în care există un conflict de legi, Regulamentul Roma I [Regulamentul (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale] este direct aplicabil. Potrivit principiului universalității, orice lege desemnată de Regulamentul Roma I se aplică indiferent dacă este sau nu legea unui stat membru.

Regulamentul Roma I nu se aplică în materie de probe sau proceduri, acestea continuă să fie reglementate de legea forului. Excepție fac normele care stabilesc sarcina probei, care, potrivit Regulamentului Roma I, sunt reglementate de legea care guvernează o obligație contractuală în temeiul regulamentului. Interpretarea termenelor de prescripție și de prescripție extinctivă, îndeplinirea și consecințele încălcării unei obligații, printre altele, sunt reglementate de legea aplicabilă în temeiul regulamentului.

Normele principale ale Regulamentului Roma I sunt următoarele. În cazul în care părțile au făcut o alegere expresă a legii, sau alegerea poate fi demonstrată în mod clar prin termenii contractului sau prin circumstanțele cauzei, atunci se aplică legea respectivă.

Există limite ale libertății de alegere. Articolul 3 din Regulamentul Roma I prevede că, în cazul în care este aleasă legea, însă toate celelalte „elemente relevante pentru situația respectivă” se află într-o altă țară, alegerea legii nu aduce atingere aplicării dispozițiilor legii acelei țări de la care nu se poate deroga prin acord. Articolul 9 prevede că normele de aplicare imediată ale unei țări trebuie să se aplice, chiar și în cazul în care părțile nu au exercitat libertatea de alegere a legii. În plus, în contractele încheiate cu un consumator și în contractele de muncă, în general, legea aleasă nu poate aduce atingere protecției oferite consumatorului sau angajatului de normele imperative ale sistemului care s-ar fi aplicat în absența alegerii legii.

În cazurile în care nu există o alegere expresă a legii sau aceasta nu poate fi demonstrată în mod clar, Regulamentul Roma I prevede, la articolul 4, norme suplimentare pentru a stabili legea aplicabilă, care are adesea legătură cu reședința obișnuită a părții care nu face plata produsului sau serviciului, de exemplu, vânzătorul într-un contract de vânzare de bunuri, creditorul unui împrumut bancar sau garantul dintr-un contract de garanție. Această prezumție poate fi răsturnată în favoarea unei țări cu care contractul are o legătură vizibilă mai strânsă. Jurisprudența aferentă Convenției de la Roma, care poate rămâne relevantă în contextul interpretării Regulamentului Roma I, confirmă faptul că, pentru a răsturna prezumția, trebuie să existe cel puțin factori preponderenți clari în favoarea celeilalte țări. Majoritatea judecătorilor în cauza fundamentală din Scoția, Caledonia Subsea/Microper SA, au mers mai departe și au afirmat că prezumția trebuie să fie răsturnată numai dacă, în circumstanțele excepționale ale cauzei, reședința obișnuită a executantului caracteristic nu a avut nicio semnificație reală.

3.2 Obligații extracontractuale

Regulamentul Roma II [Regulamentul (CE) nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale] se aplică obligațiilor necontractuale în materie civilă și comercială în situații care implică un conflict de legi. Pentru ca normele prevăzute în regulament să se aplice, prejudiciul trebuie să se fi produs sau producerea acestuia să fie iminentă. Prejudiciul este indicat ca acoperind orice „consecință” care decurge dintr-un delict, din îmbogățirea fără justă cauză, din *negotiorum gestio* (o obligație necontractuală care decurge din gestiunea de afaceri) sau din *culpa in contrahendo* (o obligație necontractuală care decurge din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract). Regulamentul Roma II nu se aplică, printre altele, cauzelor de defăimare sau acțiunilor echivalente inițiate în temeiul legii străine.

Potrivit Regulamentului Roma II, norma generală care se aplică delictelor este legea țării în care se produce prejudiciul. Norme speciale stabilesc legea aplicabilă pentru anumite tipuri de obligații necontractuale, inclusiv răspundere pentru produsele cu defect, concurența neloială, prejudicii de mediu și încălcarea dreptului de proprietate intelectuală. Regulamentul stabilește, de asemenea, norme referitoare la îmbogățirea fără justă cauză, *negotiorum gestio* și *culpa in contrahendo*. Regulamentul permite părților să aleagă legea aplicabilă în anumite circumstanțe. Cu toate acestea, Regulamentul instituie restricții privind evitarea, prin operarea normelor regulamentelor, a normelor *lex fori* de la nivel intern, precum și restricții privind evitarea normelor altei țări decât țara aleasă în cazul în care toate elementele relevante pentru situația existentă la momentul evenimentului care dă naștere prejudiciului sunt situate în țara respectivă.

În Scoția, există unele cazuri cărora nu li se aplică Regulamentul Roma II, însă li se aplică fie Legea din 1995 privind dreptul internațional privat (dispoziții diverse), fie dreptul cutumiar (*common law*).

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

Domiciliul

În Scoția, statutul de nelegitimare a fost eliminat prin articolul 21 din Legea din 2006 privind dreptul familiei (Scoția). În consecință, articolul 22 alineatul (2) din legea din 2006 prevede că, în cazul în care (a) părinții unui copil cu vârsta mai mică de 16 ani au domiciliul în aceeași țară și (b) copilul locuiește cu un părinte sau locuiește cu ambii părinți, atunci copilul va avea domiciliul în aceeași țară cu părinții săi. În alte cazuri, articolul 22 alineatul (3) prevede că un copil va avea domiciliul în țara cu care copilul are cea mai apropiată legătură în prezent.

Pentru persoane cu vârsta mai mare de 16 ani, domiciliul anterior continuă să se aplice cu excepția cazului în care adoptă un domiciliu ales. Pentru a adopta un domiciliu ales, o persoană trebuie să se fi mutat efectiv în țara nouă în care dorește să aibă reședința și trebuie să arate intenția de a renunța la domiciliul anterior și, de asemenea, intenția de a locui permanent în țara nouă. Dacă domiciliul ales este părăsit, domiciliul de origine va reveni pentru a completa orice lipsă până când poate fi dobândit un nou domiciliu ales.

Domiciliul persoanelor căsătorite este evaluat în prezent independent de domiciliul soțului/soției.

Articolul 1 din Legea privind domiciliul și procedurile matrimoniale din 1973 prevede că o femeie căsătorită are aceleași drepturi în privința domiciliului ca orice altă persoană. Cu toate acestea, dacă o femeie s-a căsătorit anterior legii din 1973 (și, astfel, a preluat domiciliul soțului său în temeiul vechii legi), aceasta va păstra în continuare acest domiciliu cu excepția cazului în care îl părăsește sau dobândește un nou domiciliu ales.

Numele

Dreptul de a numi un copil face parte din răspunderile și drepturile părintești (PRR). În orice litigii privind răspunderile și drepturile părintești, potrivit articolului 11 din Legea din 1995 privind copiii (Scoția), instanța trebuie să trateze bunăstarea copilului cu cea mai mare considerație.

În general, în Scoția, adulții au dreptul să folosească orice nume doresc, cu condiția să nu existe o intenție frauduloasă. Orice persoană cu vârsta mai mare de 16 ani, a cărei naștere este înregistrată în Scoția sau care a fost adoptată în mod legal în Scoția, poate solicita serviciului de evidențe naționale din Scoția

să înregistreze schimbarea numelui. Cu toate acestea, nu există nicio obligație de a utiliza acest serviciu. Informații suplimentare privind schimbarea numelui pot fi găsite pe site-ul web al [National Records of Scotland](#).

Capacitate de a încheia contracte

Capacitatea de a încheia contracte, de a face testamente etc. este reglementată de diferite legi, în funcție de materia la care se referă capacitatea. Legea din 1991 privind vârsta dobândirii capacității juridice (Scoția) este relevantă în anumite circumstanțe. Potrivit Legii din 1991 privind vârsta dobândirii capacității juridice (Scoția), o persoană cu vârsta mai mare de 16 ani are capacitate juridică de a încheia orice tranzacție. O persoană cu o vârstă mai mică are această capacitate în anumite circumstanțe care sunt prevăzute în lege.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Legea scoțiană conferă părinților (și altor persoane care au capacitatea juridică de a îngriji un copil) drepturi și responsabilități părintești. Legea din 1995 privind copiii (Scoția) conține dispoziții privind drepturile și responsabilitățile părintești. Dreptul scoțian se aplică ori de câte ori instanțele scoțiene sunt competente, sub rezerva prevederilor Convenției de la Haga din 1996 și a Regulamentului Bruxelles IIa. În dreptul scoțian, materia adopției este reglementată prin Legea din 2007 privind adopția și copiii (Scoția).

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

O căsătorie este valabilă în Scoția numai dacă sunt îndeplinite anumite cerințe. Ambele părți trebuie să fie libere să se căsătorească, să aibă capacitate juridică deplină și să fi consimțit pe deplin la căsătorie.

Articolul 38 alineatul (1) din Legea din 2006 privind dreptul familiei (Scoția) prevede, de asemenea, că o căsătorie trebuie să respecte formalitățile cerute de legea locului în care are loc ceremonia de căsătorie. Acestea se referă la valabilitatea ceremoniei și a elementelor acesteia, de exemplu, dacă trebuie utilizată o anumită formulare, dacă trebuie să se realizeze într-un anumit loc, dacă poate fi încheiată prin procură.

Capacitatea unei persoane care încheie o căsătorie și consimțământul deplin al acesteia la căsătorie sunt stabilite de legea locului în care persoana respectivă își avea domiciliul imediat înaintea căsătoriei [articolul 38 alineatul (2) din legea din 2006]. În Scoția, vârsta dobândirii capacității juridice pentru încheierea unei căsătorii este de 16 ani. În ceea ce privește consimțământul, trebuie să existe un consimțământ reciproc veritabil și serios între ambele părți la căsătorie.

Scoția recunoaște în prezent căsătoriile între două persoane de același sex în urma introducerii Legii din 2014 privind căsătoria și parteneriatul civil (Scoția). Acestea se referă la căsătoriile între două persoane de același sex încheiate atât în Scoția, cât și în străinătate.

Orice persoană se poate căsători în Scoția, cu condiția să nu existe niciun impediment juridic care să împiedice căsătoria. În Scoția, nu există o cerință privind reședința cuplurilor care doresc să se căsătorească, deși este posibil ca persoanele din afara UE să aibă nevoie de autorizare din partea serviciului de imigrație.

Parteneriatul civil și căsătoriile între două persoane de același sex

Dreptul scoțian recunoaște, de asemenea, parteneriatele civile în conformitate cu Legea din 2004 privind parteneriatul civil. Articolul 85 din legea din 2004 prevede că un parteneriat civil este constituit atunci când două persoane de același sex semnează un acord de parteneriat civil completat în fața a doi martori cu vârsta mai mare de 16 ani și în fața unui ofițer de stare civilă autorizat (toți fiind prezenți).

Legea din 2004 conține, de asemenea, dispoziții specifice pentru parteneriatele civile încheiate în afara Regatului Unit. O uniune civilă între două persoane de același sex încheiată în afara Regatului Unit va fi considerată parteneriat civil în Scoția, cu condiția îndeplinirii unor criterii prevăzute în legea din 2004.

Coabitarea

Ca regulă generală în Scoția, dacă un cuplu locuiește împreună ca și cum ar fi căsătorit, coabitarea acestora va genera anumite drepturi și obligații. Legea din 2006 privind dreptul familiei (Scoția) prevede drepturile cuplurilor care conviețuiesc (care se aplică în mod egal atât cuplurilor formate din parteneri de același sex, cât și cuplurilor formate din parteneri de sexe diferite). De exemplu, articolul 26 prevede drepturi asupra unor bunuri ale gospodăriei; articolul 27 se referă la drepturi asupra unor sume de bani și bunuri; articolul 28 conține dispoziții privind pensia de întreținere în cazul separării; articolul 29 conține dispoziții privind pensia de întreținere în cazul decesului unuia dintre concubini fără a lăsa testament; iar articolul 30 conține dispoziții privind ordinele de protecție civilă pronunțate pentru protejare în caz de abuz.

Divorțul și separarea

În materie de divorț și separare, legislația din Regatul Unit (respectiv Legea din 1973 privind domiciliul și procedurile matrimoniale și Legea parteneriatului civil din 2004) conține dispoziții privind situațiile în care instanțele scoțiene au competență în cazurile de divorț și desfacere a parteneriatului civil. Mai multe informații pot fi găsite pe site-ul web al [Serviciului instanțelor judecătorești din Scoția](#).

Întreținere

Cu privire la întreținere, în cadrul Departamentului pentru muncă și pensii (*Department for Work and Pensions*) funcționează un [serviciu pentru plata obligațiilor de întreținere a copiilor](#) pe întreg teritoriul Marii Britanii.

În Scoția, Legea din 1985 privind dreptul familiei (Scoția) conține dispoziții privind obligația de întreținere a membrilor familiei, precum soții sau copiii. Obligația de întreținere este o obligație de a asigura sprijin rezonabil în circumstanțele respective.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

Scoția are un sistem de drept privind pensia de întreținere în cazul divorțului sau al desfacerii unui parteneriat civil. Dreptul scoțian prevede anumite principii care trebuie luate în considerare atunci când se decide asupra pensiei de întreținere și a împărțirii patrimoniului soților, acestea fiind incluse în Legea privind dreptul familiei (Scoția) din 1985.

Potrivit noimei generale din dreptul scoțian, valoarea netă a patrimoniului soților trebuie împărțită în mod echitabil între părți, cu excepția cazului în care există motive contrare împărțirii echitabile și în mod egal. Patrimoniul soților este definit drept toate bunurile aparținând părților la căsătorie sau la parteneriatul civil care au fost dobândite înainte sau în cadrul căsătoriei sau al parteneriatului civil. Articolul 9 din legea din 1985 stabilește principiile care trebuie luate în considerare în pronunțarea unui ordin privind pensia de întreținere la divorț sau la desfacerea unui parteneriat civil, care trebuie să contribuie la adoptarea deciziei dacă patrimoniul soților trebuie să fie împărțit în mod egal între părți sau dacă un soț sau partener civil trebuie să primească o parte mai mare decât celălalt.

3.7 Testamente și succesiuni

În cazurile de succesiune *ab intestat* (respectiv, în cazul în care nu există un testament), legea domiciliului testatorului la data decesului se aplică succesiunii în privința bunurilor mobile, iar legea țării în care se află bunul la data decesului se aplică succesiunii în privința bunurilor imobile. Aceleași norme se aplică în cazul în care este vorba de „drepturile legale” (respectiv drepturile unor membri ai familiei la o parte din patrimoniul succesoral al decedatului care nu pot fi înlăturate prin testament). Drepturile legale trebuie să fie luate în considerare atât în cazul succesiunii *ab intestat*, cât și în cazul succesiunii testamentare.

Trebuie remarcat că, în prezent, în temeiul dreptului scoțian, drepturile legale sunt disponibile numai asupra bunurilor mobile și, prin urmare, sunt disponibile numai în cazul în care decedatul avea domiciliul în Scoția la momentul decesului. În cazurile care implică testamente, capacitatea testatorului de a face un testament este reglementată de legea de la domiciliul acestuia la data testamentului în privința bunurilor mobile și de legea țării în care se situează bunurile imobile, în privința acestora.

Potrivit Legii din 1963 privind testamentele, se consideră că un testament este încheiat în mod valabil („valabil din punct de vedere formal”) (respectiv, în forma corectă, cu numărul corect de martori) dacă respectă oricare dintre următoarele legi interne: legea locului unde a fost făcut testamentul (unde a fost semnat în prezența martorilor); legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul realizării testamentului; legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul decesului. Acesta va fi, de asemenea, valabil din punct de vedere formal în privința bunurilor imobile dacă respectă legea țării în care este situat bunul.

Prevederile unui testament referitoare la bunurile mobile sunt valabile și executorii („esențial valabile”) (de exemplu, limitele privind proporția patrimoniului care poate fi transmisă în mod valabil în temeiul testamentului) dacă respectă legea de la domiciliul testatorului de la data decesului. Un testament privind bunuri imobile îndeplinește condițiile de fond dacă respectă legea țării în care se află proprietatea la data decesului.

Un testament este interpretat în temeiul legii avute în vedere de către testator, intenția acestuia putând fi expresă sau implicită, rezultând din formularea testamentului. În caz contrar, în privința bunurilor mobile, se prezumă că aceasta este legea de la domiciliul testatorului de la data testamentului. Această normă se aplică probabil și bunurilor imobile. În cazuri excepționale, în care testamentul nu indică în mod clar o lege, a fost aplicată legea domiciliului de la data decesului.

Trebuie remarcat faptul că articolul 4 din legea din 1963 prevede următoarele:

„Interpretarea unui testament nu va fi modificată din cauza unei schimbări a domiciliului testatorului după redactarea testamentului”.

Valabilitatea esențială a unei pretinse revocări a unui testament este stabilită de legea de la domiciliul testatorului de la data pretinsei revocări în privința bunurilor mobile și de legea locului în care se află bunul imobil în cazul în care revocarea afectează acest bun. Se consideră că un testament prin care se solicită revocarea unui testament valabil anterior sau a unei prevederi dintr-un testament îndeplinește condițiile de formă dacă testamentul prin care se revocă testamentul anterior respectă legea țării în temeiul căreia testamentul revocat sau prevederea revocată ar fi fost considerat(ă) redactată în mod corespunzător.

3.8 Proprietatea reală

Legea locului în care se situează un bun stabilește clasificarea bunului în cauză drept bun mobil sau imobil.

În cazul bunurilor imobile, legea aplicabilă este legea locului în care se situează bunul. Aceasta se aplică tuturor chestiunilor referitoare la tranzacționare, inclusiv capacitatea, condițiile de formă și condițiile de fond. Există o distincție între transferul de teren sau alte bunuri imobile și contractul care guvernează drepturile și obligațiile părților la respectivul transfer – acesta din urmă este reglementat de norme legale aplicabile distincte (în special, în temeiul Regulamentului Roma I).

În cazul bunurilor imobile corporale, legea aplicabilă este legea locului în care se situează bunul la momentul producerii evenimentului despre care se afirmă că a afectat titlul asupra acestuia. Un titlu asupra unui bun mobil corporal dobândit în conformitate cu această normă generală va fi recunoscut în general ca fiind valabil în Scoția. Chestiunile contractuale sunt reglementate, bineînțeles, de Regulamentul Roma I.

3.9 Insolvența

Regatul Unit este semnatar al Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului privind procedurile de insolvență, care stabilește normele relevante în procedurile care implică cesionarea integrală sau parțială a debitorului și numirea unui lichidator în cazul în care interesele principale ale debitorului se află într-un stat membru (cu excepția Danemarcei). Dacă instanțele scoțiene au competență (ceea ce se va întâmpla în cazul în care centrul intereselor principale ale debitorului se află în Scoția, prezumat a fi locul sediului social), se va aplica dreptul scoțian.

În cazurile care nu intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 1346/2000, dreptul scoțian se va aplica dacă instanțele scoțiene dețin și exercită competența.

Ultima actualizare: 07/06/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ce lege se aplică - Gibraltar

1 Izvoarele normelor în vigoare

1.1 Normele de drept intern

În Gibraltar, normele privind conflictul de legi referitoare la dreptul aplicabil decurg, în principal, din regulamentele direct aplicabile ale UE. În materie civilă și comercială, acestea sunt: Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I) privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și Regulamentul nr. 864/2007 (Roma II) privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale. Legea privind contractele (legea aplicabilă) (care a pus în aplicare Convenția de la Roma din 1980) rămâne relevantă în privința contractelor încheiate înainte de 17 decembrie 2009 (Regulamentul Roma I se aplică în cazul contractelor încheiate după data menționată). Regulamentul se aplică în cazurile în care prejudiciile s-au produs după 11 ianuarie 2009. Normele tradiționale de drept cutumiar (*common law*) rămân aplicabile în cazul delictului de defăimare și în legătură cu succesiunea și dreptul proprietății. De exemplu, Legea privind contractele (legea aplicabilă) pune în aplicare Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale.

În materie de dreptul familiei, în general, dreptul cutumiar (*common law*) reprezintă sursa normelor privind legea aplicabilă, cu unele excepții. Dreptul din Gibraltar se aplică în general în materia dreptului familiei, sub rezerva excepțiilor limitate din dreptul cutumiar (*common law*) (de exemplu, în legătură cu nulitatea căsătoriei) sau din statut [de exemplu, în legătură cu obligația de întreținere în temeiul Legii privind obligația de întreținere și al Legii privind ordonanțele de acordare a indemnizației de întreținere (executare reciprocă)]. În chestiuni referitoare la răspunderea părintească și protecția copiilor prevăzute de Regulamentul UE nr. 2201/2003 și de Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996, normele privind legea aplicabilă sunt prevăzute în Regulamentul privind Convenția de la Haga din 1996 cu privire la procedurile în materie de dreptul familiei (copiii) din 2011, precum și la articolul 15 din Convenția din 1996, potrivit căreia se aplică dreptul din Gibraltar, sub rezerva unor excepții limitate.

Normele privind conflictul de legi în Gibraltar își au sursa atât în legi, cât și în dreptul cutumiar (*common law*) (jurisprudența), iar balanța acestora variază în fiecare domeniu de drept. De exemplu, alegerea legii în cadrul contractelor este reglementată în prezent de Ordonanța privind contractele (legea aplicabilă).

În schimb, se poate observa că unele dintre aceste legi pun în aplicare acorduri internaționale (aceste acorduri, care sunt diferite de legislația UE cu aplicabilitate directă, au nevoie de o lege pentru a intra în vigoare în Regatul Unit și, prin extensie, în Gibraltar). De exemplu, Ordonanța privind contractele (legea aplicabilă) pune în aplicare Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale.

1.2 Convențiile internaționale multilaterale

Convenția de la Haga din 1961 privind conflictele de legi referitoare la forma dispozițiilor testamentare, extinsă la Gibraltar în 1964.

Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, extinsă la Gibraltar în 1994 (înlocuită de Regulamentul Roma I în legătură cu contractele încheiate începând cu 17 decembrie 2009).

Convenția de la Haga din 1 iulie 1985 privind legea aplicabilă trusturilor și recunoașterii acestora, extinsă la Gibraltar în 1989.

1.3 Principalele convenții bilaterale

Nu avem cunoștință de existența unor convenții bilaterale care să cuprindă dispoziții privind alegerea legii la care Regatul Unit este parte semnatară. Cu toate acestea, trebuie remarcat că, deși Convenția de la Roma din 1980 și convențiile de la Haga permit unui stat să aplice un alt sistem privind alegerea legii în cazul conflictelor „interne” – cum ar fi conflictele dintre legile din Anglia și Țara Galilor și din Scoția – Regatul Unit a ales să nu utilizeze această facilitate. Prin urmare, normele prevăzute în Convenția de la Roma (în legătură cu contractele încheiate înainte de 17 decembrie 2009) și în Convenția de la Haga se aplică în cazul conflictelor dintre diferitele jurisdicții ale Regatului Unit, precum și al conflictelor internaționale.

2 Punerea în aplicare a normelor privind conflictul de legi

2.1 Obligația judecătorului de a aplica din proprie inițiativă normele privind conflictul de legi

Poziția generală este aceea că normele privind conflictul de legi se aplică numai în cazul în care cel puțin una dintre părți a susținut acest lucru. Dacă acest lucru nu este susținut sau dacă nu există probe convingătoare privind conținutul legii străine, în mod normal, în cauza respectivă, judecătorul va aplica legea din Gibraltar. Această normă se referă la probe și procedură și, prin urmare, nu este afectată de regulamentele UE, de Convenția de la Roma din 1980 etc.

2.2 Retrimiteria

Regulamentele UE exclud aplicarea doctrinei retrimiterii în cauzele reglementate de normele UE privind alegerea legii și aceasta a fost și opinia prevalentă în temeiul Legii privind contractele (legea aplicabilă). Prin urmare, în cazul în care norma din Gibraltar privind alegerea legii în privința unui delict de neglijență indică dreptul francez, se va aplica dreptul intern francez, chiar dacă o instanță din Franța ar fi aplicat legea altei țări. O justificare prezentată pentru respingerea retrimiterii în aceste domenii pare să fie aceea că normele complexe stabilite prin statute ar fi perturbate în cazul în care s-ar aplica retrimiterea. Rolul retrimiterii în restul domeniilor dreptului este în prezent oarecum limitat iar, în unele cazuri, nu este în întregime clar. Se poate spune că retrimiterea se va aplica în cazul terenurilor situate în străinătate, cărora li se aplică *lex situs* potrivit dreptului Gibraltarului. În aceste cazuri, există o dorință pragmatică de a aplica aceeași lege a curții în a cărei jurisdicție se află proprietatea, pentru a crește șansa ca orice decizie din Gibraltar privind proprietatea să producă efecte. Potrivit bilanțului deciziilor în primă instanță cu privire la bunurile mobile corporale situate în străinătate, o trimitere la *lex situs* nu va include retrimiterea.

În materia dreptului familiei, există o jurisprudență limitată potrivit căreia doctrina retrimiterii se poate aplica în anumite circumstanțe.

Cu toate acestea, trebuie observat că, în multe cauze, este costisitor să se facă proba conținutului normelor privind alegerea legii străine și, adesea, părțile aleg să nu argumenteze în favoarea aplicării acestora (a se vedea punctul 2.1 de mai sus). Aplicarea retrimiterii a făcut obiectul unei dezbateri academice intense. Opinia prevalentă în legislație privind conflictele de legi este de a respinge retrimiterea. Prin urmare, în cazul în care norma din Gibraltar privind alegerea legii în privința unui delict de neglijență indică dreptul francez, se va aplica dreptul intern francez, chiar dacă o instanță din Franța ar fi aplicat legea altei țări. O justificare prezentată pentru respingerea retrimiterii în aceste domenii pare să fie aceea că normele complexe stabilite prin statute ar fi perturbate în cazul în care s-ar aplica retrimiterea.

Cu toate acestea, retrimiterea pare să se aplice în cazul succesiunii cu privire la bunurile mobile și imobile și cu privire la posibilele transferuri ale acestor bunuri în general, în care normele din Gibraltar privind alegerea legii au făcut trimitere la legea domiciliului sau la legea locului în care s-a aflat bunul imobil, precum și în cauzele în materie de dreptul familiei (care trimit la legea domiciliului). În aceste cazuri, există o dorință pragmatică de a aplica aceeași lege a curții în a cărei jurisdicție se află proprietatea, pentru a crește șansa ca orice decizie din Gibraltar privind proprietatea să producă efecte. Cu toate acestea, trebuie observat că, în multe cauze, este costisitor să se facă proba conținutului normelor privind alegerea legii străine și, adesea, părțile aleg să nu argumenteze în favoarea aplicării acestora (a se vedea punctul 2.1 de mai sus).

2.3 Schimbarea punctului de legătură

Această problemă este soluționată specificând, în fiecare normă privind alegerea legii, momentul relevant la care este identificat punctul de legătură. De exemplu, în cazul transferurilor de bunuri mobile, legea aplicabilă relevantă este legea aplicabilă la locul bunului mobil în cauză la momentul transferului, când se afirmă că actul în cauză a afectat titlul asupra bunului mobil.

2.4 Excepții de la aplicarea generală a normelor privind conflictul de legi

Potrivit normelor tradiționale, instanțele din Gibraltar pot refuza aplicarea unei legi străine care este contrară politicii publice din Gibraltar. Cu toate acestea, pragul este foarte ridicat: de exemplu, în cazul în care ar conduce la un rezultat „complet străin de cerințele fundamentale ale justiției administrate de o instanță din Gibraltar”. Conținutul politicii publice din Gibraltar este influențat de obligațiile internaționale ale Regatului Unit, în special de Convenția europeană a drepturilor omului; încălcările drepturilor omului reprezintă un exemplu bine-cunoscut de excepție de la politica publică, un alt exemplu este situația în care legea reprezintă o „încălcare flagrantă a normelor dreptului internațional de importanță fundamentală” (de exemplu, invazia Kuweitului de către Irak în 1990).

În plus, în prezent, Regulamentele Roma I și Roma II prevăd aplicarea normelor de aplicare imediată ale forului indiferent de legea aplicabilă de altfel contractului. Aceste norme existente se regăsesc în general în domeniul protecției consumatorilor și în domeniul ocupării forței de muncă sau în legislația de completare a unei convenții internaționale.

2.5 Proba legii străine

Conținutul legii străine este dovedit ca și cum ar fi un fapt. Astfel, părților le revine sarcina să facă dovada conținutului legii străine; judecătorilor nu li se permite să facă propriile cercetări privind conținutul legii străine. În cazul unui conflict între argumentele prezentate de părți, judecătorul poate evalua credibilitatea experților și poate lua în considerare argumentele primare (de exemplu, legile și jurisprudența străine), în special atunci când acestea conțin concepte cunoscute de un judecător din Gibraltar.

Conținutul legii străine este dovedit în mod normal prin rapoarte de expertiză. Nu este suficient să se prezinte instanței o lege străină, o cauză străină sau declarația unei autorități străine. Rapoartele de expertiză privind legea străină pot fi furnizate de orice persoană „care deține calificarea adecvată să facă acest lucru în baza cunoștințelor sau experienței sale”, indiferent dacă are dreptul de a acționa în calitate de practician în domeniul dreptului în jurisdicția relevantă. Cu toate acestea, de obicei, experții sunt fie cadre universitare, fie practicieni în jurisdicția în cauză. În cazul în care conținutul legii străine a fost stabilit într-o cauză anterioară din Anglia sau din Gibraltar, această cauză poate fi citată ca probă a conținutului legii străine, iar conținutul legii străine va fi prezumat a fi identic cu cel stabilit în cauza respectivă, dacă nu se dovedește contrariul.

Sarcina probei revine părții care invocă legea străină. Dacă legea străină nu este dovedită în mod satisfăcător, potrivit normei generale, se va aplica dreptul din Gibraltar. Cu toate acestea, în cazurile în care nu există motive să se considere că legea străină este în vreun fel similară legii din Gibraltar (de exemplu, o lege fiscală dintr-o altă jurisdicție europeană), acțiunea în justiție poate fi respinsă.

3 Normele privind conflictul de legi

3.1 Obligații contractuale și acte juridice

În toate cazurile referitoare la obligații contractuale și care implică alegerea legii, Regulamentul Roma I este direct aplicabil. Normele privind alegerea legii din Regulamentul Roma se pot aplica și situațiilor pe care dreptul intern din Gibraltar nu le-ar recunoaște ca având natură contractuală (de exemplu, în cazul în care acordul nu este susținut de o remunerație, cum ar fi contractele de donație).

Aspectele de procedură sunt stabilite de *lex fori*. Astfel, evaluarea nivelului prejudiciilor (însă nu a tipurilor de prejudicii) și a mijloacelor de probă este reglementată de legea forului. Termenele de prescripție intră sub incidența dreptului material și, astfel, în cazul obligațiilor contractuale, sunt stabilite de legea aplicabilă în temeiul regulamentului. Normele materiale principale sunt următoarele.

În cazurile în care părțile au făcut o alegere explicită a legii sau o alegere care poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine, se aplică legea respectivă. O alegere a legii poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine în cazul în care contractul are o formă standard despre care se cunoaște că este reglementată de o anumită lege (de exemplu, o poliță de asigurare maritimă Lloyd), sau luând în considerare tranzacțiile anterioare dintre părți. În cazul în care există un acord de alegere a forului, acesta este adesea suficient pentru a deduce că intenția a fost să se aleagă legea instanței respective, însă acest lucru nu se întâmplă întotdeauna. În cazul unui acord de arbitraj, dacă sunt indicate criteriile de selecție a arbitrilor, acest lucru va permite să se deducă mai rapid alegerea legii, însă, dacă arbitrii sunt identificați prin referire la un organism internațional, atunci este mult mai puțin probabil ca alegerea legii să fi fost demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine.

Libertatea de alegere este limitată în anumite privințe. În primul rând, în contractele de consum și în contractele de muncă, alegerea legii nu poate aduce atingere protecției acordate consumatorului sau angajatului prin normele imperative existente în temeiul legii care s-ar fi aplicat cauzei respective în cazul în care nu ar fi existat o alegere expresă a legii. În al doilea rând, în cazul în care toate elementele situației au legătură cu o țară, alegerea unei legi diferite nu poate aduce atingere efectelor normelor imperative ale țării în cauză. Există, de asemenea, norme de protecție pentru consumatori în legătură cu contractele de asigurare. Poate fi remarcat, de asemenea, că, în cazul în care există un dezacord cu privire la eficacitatea alegerii legii – de exemplu, o acuzație de constrângere – răspunsul la întrebarea dacă această alegere a fost în vigoare este stabilit de legea aplicabilă putativă (respectiv, legea care ar fi reglementat contractul în cazul în care alegerea ar fi valabilă), cu excepția cazului în care acest lucru ar fi „nerezonabil” (caz în care se poate aplica legea de la reședința obișnuită a părții care afirmă că nu și-a dat consimțământul).

În cazurile în care nu există o alegere expresă a legii sau o alegere care poate fi demonstrată cu un nivel rezonabil de certitudine, Regulamentul Roma I prevede norme specifice în funcție de tipul contractului, însă, dacă aceste norme sunt neconcludente, în general, legea de la reședința obișnuită a executantului caracteristic va fi aplicabilă. Executantul caracteristic nu este întotdeauna ușor de identificat, însă, de obicei, este partea care nu face plata bunului sau a serviciului (de exemplu, executantul caracteristic este vânzătorul unui produs, creditorul într-o tranzacție bancară, garantul într-un contract de garanție). Această prezumție poate fi răsturnată în favoarea unei țări cu care contractul are o legătură mai strânsă.

3.2 Obligații extracontractuale

În ceea ce privește obligațiile necontractuale, în majoritatea cazurilor se aplică Regulamentul Roma II. Legea se aplică numai chestiunilor referitoare la delict care nu intră sub incidența regulamentului, iar defăimarea este în continuare reglementată de dreptul cutumiar (*common law*) (a se vedea mai jos). Termenele de prescripție sunt, de asemenea, stabilite de legea aplicabilă.

Potrivit noiei generale din Regulamentul Roma II, se aplică legea locului în care se produce prejudiciul. Normele speciale stabilesc legea aplicabilă pentru anumite tipuri de obligații necontractuale, inclusiv răspunderea pentru produsele cu defect, concurența neeloială, delict de mediu și delict referitoare la drepturi de proprietate intelectuală. De asemenea, regulamentul permite părților să aleagă legea aplicabilă în anumite circumstanțe, însă această dispoziție nu poate fi utilizată pentru a evita normele imperative ale dreptului UE sau ale dreptului național. Trebuie remarcat că evaluarea pagubelor intră în sfera legii aplicabile.

După cum s-a observat mai sus, defăimarea (care include calomnie privind funcția, calomnie privind bunurile, uz de fals cu rele intenții și orice pretenție în temeiul legii străine „care corespunde sau care este în alt mod de natura [unei astfel de] pretenții”) este reglementată în continuare de legea cutumiară (*common law*). În aceste cazuri, se aplică „norma acțiunii duble”: un delict poate face obiectul unei acțiuni în justiție numai în Gibraltar dacă poate face obiectul unei acțiuni civile în temeiul legii străine a jurisdicției în care s-a produs fapta (de obicei, publicarea) și, în cazul în care fapta s-a produs în Gibraltar, aceasta ar putea face obiectul unei acțiuni civile în temeiul dreptului din Gibraltar. Această normă a fost reținută după presiunea exercitată de organizațiile mass-media care se temeau de aplicarea legilor străine opresive. Ea se supune, însă, unei excepții: în cazul în care o altă țară are o relație mai semnificativă cu producerea faptei și cu părțile, se va aplica în schimb legea acelei jurisdicții. Trebuie remarcat că acest domeniu este deosebit de nesigur.

Cu privire la administratorii trusturilor, legea aplicabilă este reglementată de Legea privind administratorii fiduciari, care a pus în aplicare Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trusturilor. Aceasta prevede că legea aplicabilă este legea aleasă de către constituitor sau, în absența acestei alegeri, este legea cu care trustul are cea mai apropiată legătură. Această lege stabilește valabilitatea trustului, crearea acestuia, efectele și administrarea trustului.

3.3 Statutul persoanei, aspectele legate de starea civilă (nume, domiciliu, capacitate)

La naștere, domiciliul unei persoane (domiciliul de origine) este același cu domiciliul tatălui de la momentul nașterii copilului, dacă minorul este legitim. Dacă minorul este nelegitim sau dacă tatăl este decedat la momentul nașterii, domiciliul copilului este același cu domiciliul mamei. Această normă continuă să se aplice până când copilul împlinește 16 ani (și anume, domiciliul copilului se modifică odată cu domiciliul tatălui sau, respectiv, al mamei).

Pentru persoane cu vârsta mai mare de 16 ani, domiciliul de origine continuă să se aplice cu excepția cazului în care adoptă un domiciliu ales. Pentru a adopta un domiciliu ales, acestea trebuie să aibă reședința efectivă în jurisdicția relevantă și să intenționeze să locuiască acolo pe perioadă nedeterminată sau permanent. În cazul în care unul dintre aceste elemente încetează, nu se mai aplică domiciliul ales și, în schimb, se aplică domiciliul de origine.

Domiciliul soției nu mai este stabilit prin referire la domiciliul soțului: acesta este evaluat independent.

Capacitatea de asumare a unor obligații specifice (de exemplu, de a încheia un contract, de a face un testament, de a încheia o căsătorie) este stabilită prin normele specifice acestui domeniu, acestea fiind discutate în secțiunile relevante.

3.4 Stabilirea filiației, inclusiv adopția

Chestiunile referitoare la răspunderea părintească și la protecția copiilor sunt stabilite în general de dreptul din Gibraltar, sub rezerva unor excepții limitate, cum ar fi cele (discutate mai sus) aplicabile chestiunilor care intră sub incidența Convenției de la Haga din 1996 și cele aplicabile chestiunilor care intră sub incidența Regulamentului Bruxelles IIa. Aspectele de legitimitate și adopție sunt, de asemenea, stabilite în general de dreptul englez, sub rezerva unor excepții.

3.5 Căsătoria, cuplurile necăsătorite/care locuiesc împreună, parteneriatele, divorțul, separarea judiciară, obligațiile de întreținere

Condiția de formă a unei căsătorii este reglementată în general de legea de la locul încheierii căsătoriei, sub rezerva unor excepții.

Capacitatea persoanelor de a se căsători este stabilită în general de domiciliul persoanei relevante la momentul imediat anterior căsătoriei. Această lege reglementează aspecte precum consimțământul părților, cerințele privind vârsta și persoanele din cadrul familiei extinse care nu se pot căsători între ele. În cazul special referitor la vârstă, o căsătorie nu va fi valabilă dacă oricare dintre participanți a avut vârsta mai mică de 16 ani la momentul căsătoriei, dacă aceștia au domiciliul în Gibraltar. Cu toate acestea, căsătoria poate fi încheiată dacă, înaintea evenimentului, este solicitată o autorizare specială a căsătoriei. În chestiuni de divorț sau separare, dreptul din Gibraltar se va aplica în general, sub rezerva unor excepții limitate.

Cu privire la obligațiile de întreținere, se aplică, în general, dreptul din Gibraltar, sub rezerva unor excepții.

3.6 Regimul proprietății matrimoniale

„Regimul matrimonial” nu este un concept cunoscut în general în dreptul cutumiar (*common law*). În chestiuni privind pensia de întreținere în caz de divorț, separare sau nulitate sau în chestiuni referitoare la întreținere, instanțele din Gibraltar vor aplica în general dreptul din Gibraltar sau jurisprudența din Anglia și Țara Galilor, când pot face acest lucru, sub rezerva unor excepții limitate.

3.7 Testamente și succesiuni

În cazurile de succesiune *ab intestat* (respectiv, în cazul în care nu există un testament), legea de la domiciliul testatorului la momentul decesului se aplică succesiunii în privința bunurilor mobile; legea jurisdicției în care se află proprietatea (*lex situs*) se aplică succesiunii în privința bunurilor imobile.

În cazurile care implică testamente (succesiune testamentară), capacitatea testatorului de a redacta un testament privind bunurile mobile este stabilită de legea de la domiciliul testatorului de la data testamentului. Un legatar va avea capacitatea de a primi bunuri mobile dacă deține această capacitate fie în temeiul legii de la domiciliul său, fie în temeiul legii de la domiciliul testatorului. Nu există o autoritate specifică privind poziția referitoare la bunurile imobile, însă *lex situs* ar reprezenta rezultatul cel mai probabil și stabilește și capacitatea unui legatar de a accepta un legat de bunuri imobile.

Potrivit Legii din 2009 privind testamentele, un testament este valabil din punct de vedere formal (respectiv, cu numărul corect de martori) dacă respectă oricare dintre următoarele legi: legea locului unde a fost făcut testamentul (respectiv, de obicei, unde a fost semnat în prezența martorilor) la momentul la care a fost făcut; legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul realizării testamentului; legea domiciliului, reședinței obișnuite sau naționalității testatorului la momentul decesului. Un testament va fi, de asemenea, valabil din punct de vedere al formei pentru transmiterea bunurilor imobile dacă respectă legea internă a jurisdicției în care este situat bunul (excluzând astfel o cerere de retrimiteră privind bunurile imobile în pofida acestui lucru).

Un testament privind bunuri mobile îndeplinește condițiile de fond (de exemplu, limitările privind valoarea care poate fi lăsată prin testament) dacă respectă legea domiciliului testatorului de la momentul decesului; un testament privind bunuri imobile îndeplinește condițiile de fond dacă respectă legea jurisdicției în care se află proprietatea, respectiv indiferent de sistemul de drept intern care ar fi aplicat în temeiul *lex situs*.

Un testament este interpretat în temeiul legii avute în vedere de către testator, care se prezumă a fi legea de la domiciliul acestuia de la data testamentului. Această prezumție este o normă *prima facie* care poate fi înlăturată prin dovada că testatorul a avut în vedere în mod manifest și a avut intenția ca testamentul său să fie interpretat în temeiul unui alt sistem de drept. În legătură cu bunurile imobile, poate exista o limitare suplimentară, potrivit căreia, dacă interesul care rezultă din interpretare nu este permis sau nu este recunoscut de către *lex situs*, atunci prevalează aceasta din urmă.

Valabilitatea unei pretense revocări a unui testament este stabilită de legea de la domiciliul testatorului de la momentul pretensei revocări (trebuie remarcat că, potrivit dreptului intern din Gibraltar, dacă acesta se aplică, un testament este revocat prin căsătorie cu excepția cazului în care se arată că testamentul a fost făcut în mod expres în vederea căsătoriei). Cu toate acestea, în cazul în care se afirmă că revocarea a fost realizată printr-un testament ulterior (spre deosebire de ruperea testamentului), legile aplicabile condițiilor de formă ale celui de al doilea testament vor stabili dacă acest al doilea testament îl revocă pe primul. Dacă nu este clar dacă un al doilea testament revocă un testament anterior, chestiunea de interpretare va fi stabilită în temeiul legii avute în vedere de către testator, care se prezumă a fi legea de la domiciliul acestuia de la data celui de al doilea testament.

3.8 Proprietatea reală

Cauzele privind proprietatea se împart în cauze privind bunurile mobile și cauzele privind bunurile imobile; legea locului în care se situează bunul stabilește dacă bunul este mobil sau imobil.

În cazul bunurilor imobile, legea aplicabilă este legea locului în care se situează bunul și se aplică retrimiteră. Aceasta se aplică tuturor chestiunilor referitoare la tranzacționare, inclusiv capacitatea, condițiile de formă și condițiile de fond. Trebuie remarcat că există, bineînțeles, o distincție între transferul de teren sau alte bunuri imobile și contractul care reglementează drepturile și obligațiile părților la respectivul transfer – acesta din urmă este reglementat de norme legale aplicabile distincte (în special, în temeiul Regulamentului Roma I).

În cazul chestiunilor patrimoniale (de remarcat, spre deosebire de cele contractuale) referitoare la transferul bunurilor mobile corporale, în general, legea aplicabilă este legea de la locul în care s-a situat bunul la momentul evenimentului despre care se afirmă că a afectat titlul asupra acestuia. Nu este clar dacă se aplică retrimiteră în această situație, iar efectul general al deciziilor în primă instanță ale instanțelor din Gibraltar sugerează că nu se întâmplă acest lucru. Un titlu asupra unui bun corporal dobândit în conformitate cu această normă generală va fi recunoscut ca fiind valabil în Gibraltar dacă bunul mobil este scos apoi din țara în care s-a situat la momentul dobândirii titlului, cu excepția cazului în care și până când titlul în cauză nu este mutat printr-un nou titlu dobândit în conformitate cu legea țării în care bunul a fost mutat. O excepție specială de la norma generală privind bunurile mobile corporale se referă la situația în care bunul corporal se află în tranzit și amplasamentul său nu este cunoscut de către părți sau, temporar, un transfer care este valabil în temeiul legii aplicabile transferului va fi în vigoare în Gibraltar.

În cazul cesiunii bunurilor mobile necorporale, dacă relația dintre cesionar și cedent este de natură contractuală (cum se întâmplă în majoritatea cazurilor de datorii) și chestiunea se referă numai la valabilitatea și eficacitatea cesiunii, atunci se aplică Regulamentul Roma I.

Trebuie remarcat că normele privind alegerea legii în cazul cesiunii și transferului activelor necorporale sunt dificil de rezumat și nu sunt acoperite de o singură alegere a legii, în principal deoarece categoria de bunuri necorporale acoperă o gamă foarte largă de drepturi, neavând toate o sursă contractuală. Se recomandă să solicitați consultanță specializată în cazul bunurilor mobile necorporale.

3.9 Insolvența

Regatul Unit și, prin extensie, Gibraltarul, este semnatar al Regulamentului (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului privind procedurile de insolvență, care stabilește normele relevante în procedurile care implică cesionarea integrală sau parțială a debitorului și numirea unui lichidator în cazul în care interesele principale ale debitorului se află într-un stat membru (cu excepția Danemarcei). Dacă instanțele din Gibraltar au competență (ceea ce se va întâmpla dacă centrul intereselor principale ale debitorului se află în Gibraltar, prezumat a fi locul sediului social), se va aplica dreptul din Gibraltar.

În cauzele care nu intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 1346/2000, dreptul din Gibraltar se aplică în cazul în care instanțele din Gibraltar au competență (ceea ce se va întâmpla dacă societatea este înregistrată în Gibraltar sau dacă există persoane în Gibraltar care ar beneficia de lichidare și nu există motive temeinice pentru declinarea competenței).

Ultima actualizare: 08/06/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.